။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ပေဋကောပဒေသပါဠိ

၁. အရိယသစ္စပ္ပကာသနပဌမဘူမိ

နမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ ပရမတ္ထဒဿီနံ

သီလာဒိဂုဏပါရမိပ္ပတ္တာနံ။

၁. ဒုဝေ ဟေတူ ဒုဝေ ပစ္စယာ သာဝကဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပါဒာယ – ပရတော စ ဃောသော သစ္စာနုသန္ဓိ, အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသော မနသိကာရော။ တတ္ထ ကတမော ပရတော ဃောသော? ယာ ပရတော ဒေသနာ ဩဝါဒော အနုသာသနီ သစ္စကထာ သစ္စာနုလောမော။ စတ္တာရိ သစ္စာနိ – ဒုက္ခံ သမုဒယော နိရောဓော မဂ္ဂေါ။ ဣမေသံ စတုန္နံ သစ္စာနံ ယာ ဒေသနာ သန္ဒဿနာ ဝိဝရဏာ ဝိဘဇနာ ဥတ္တာနီကိရိယာ [ဥတ္တာနိကိရိယာ (က.)] ပကာသနာ – အယံ ဝုစ္စတိ သစ္စာနုလောမော ဃောသောတိ။

၂. တတ္ထ ကတမော အဇ္ဈတ္တံ ယောနိသော မနသိကာရော?

အဇ္ဈတ္တံ ယောနိသော မနသိကာရော နာမ ယော ယထာဒေသိတေ ဓမ္မေ ဗဟိဒ္ဓါ အာရမ္မဏံ အနဘိနီဟရိတွာ ယောနိသော မနသိကာရော – အယံ ဝုစ္စတိ ယောနိသော မနသိကာရော။

တံအာကာရော ယောနိသော ဒွတရော ဝိဓိ ဥပါယော။ ယထာ ပုရိသော သုက္ခေ ကဋ္ဌေ ဝိဂတသ္နေဟေ သုက္ခာယ ဥတ္တရာရဏိယာ ထလေ အဘိမန္ထမာနံ ဘဗ္ဗော ဇောတိဿ အဓိဂမာယ ။ တံ ကိဿ ဟေတု။ ယောနိသော အဂ္ဂိဿ အဓိဂမာယ။ ဧဝမေဝဿ ယမိဒံ ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂါနံ အဝိပရီတဓမ္မဒေသနံ မနသိကရောတိ – အယံ ဝုစ္စတိ ယောနိသော မနသိကာရော။

ယထာ တိဿော ဥပမာ ပုဗ္ဗေ အဿုတာ စ အဿုတပုဗ္ဗာ စ ပဋိဘန္တိ။ ယော ဟိ ကောစိ ကာမေသု အဝီတရာဂေတိ။ပေ.။ ဒုဝေ ဥပမာ အယောနိသော ကာတဗ္ဗာ ပစ္ဆိမေသု ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော စ ပရတော ဃောသော ယော စ အဇ္ဈတ္တံ ယောနိသော မနသိကာရော – ဣမေ ဒွေ ပစ္စယာ။ ပရတော ဃောသေန ယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပညာ – အယံ ဝုစ္စတိ သုတမယီ ပညာ။ ယာ အဇ္ဈတ္တံ ယောနိသော မနသိကာရေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ ပညာ – အယံ ဝုစ္စတိ စိန္တာမယီ ပညာတိ။ ဣမာ ဒွေ ပညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ပုရိမကာ စ ဒွေ ပစ္စယာ။ ဣမေ ဒွေ ဟေတူ ဒွေ ပစ္စယာ သာဝကဿ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပါဒာယ။

၃. တတ္ထ ပရတော ဃောသဿ သစ္စာနုသန္ဓိဿ ဒေသိတဿ အတ္ထံ အဝိဇာနန္တော အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ န စ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ ယောနိသော မနသိကရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ပရတော ဃောသဿ သစ္စာနုသန္ဓိဿ ဒေသိတဿ အတ္ထံ ဝိဇာနန္တော အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒီ စ ယောနိသော မနသိကရိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဿ ဟေတု ဧတံ အာရမ္မဏံ ဧသော ဥပါယော သာဝကဿ နိယျာနဿ, နတ္ထညော။ သောယံ န စ သုတ္တဿ အတ္ထဝိဇာနနာယ သဟ ယုတ္တော နာပိ ဃောသာနုယောဂေန ပရတော ဃောသဿ အတ္ထံ အဝိဇာနန္တေန သက္ကာ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အလမရိယဉာဏဒဿနံ အဓိဂန္တုံ, တသ္မာ နိဗ္ဗာယိတုကာမေန သုတမယေန အတ္ထာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ပရိယေသနာယ အယံ အနုပုဗ္ဗိ ဘဝတိ သောဠသ ဟာရာ, ပဉ္စ နယာ, အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ။

သောဠသဟာရာ နေတ္တိ၊ ပဉ္စနယာ သာသနဿ ပရိယေဋ္ဌိ။
အဋ္ဌာရသမူလပဒာ၊ ကစ္စာယနေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

၄. တတ္ထ ကတမေ သောဠသဟာရာ?

ဒေသနာ ဝိစယော ယုတ္တိ ပဒဋ္ဌာနံ လက္ခဏော စတုဗျူဟော အာဝဋ္ဋော ဝိဘတ္တိ ပရိဝတ္တနော ဝေဝစနော ပညတ္တိ ဩတရဏော သောဓနော အဓိဋ္ဌာနော ပရိက္ခာရော သမာရောပနော – ဣမေ သောဠသ ဟာရာ။

တတ္ထ ဥဒ္ဒါနကထာ

ဒေသနာ ဝိစယော ယုတ္တိ၊ ပဒဋ္ဌာနော စ လက္ခဏော [ပဒဋ္ဌာနဉ္စ လက္ခဏံ (ပီ.)] ။
စတုဗျူဟော စ အာဝဋ္ဋော၊ ဝိဘတ္တိ ပရိဝတ္တနော။

ဝေဝစနော စ ပညတ္တိ၊ ဩတရဏော စ သောဓနော။
အဓိဋ္ဌာနော ပရိက္ခာရော၊ သမာရောပနော သောဠသော – [သောဠသ ဟာရာ (ပီ. က.)]။

၅. တတ္ထ ကတမေ ပဉ္စ နယာ?

နန္ဒိယာဝဋ္ဋော တိပုက္ခလော သီဟဝိက္ကီဠိတော ဒိသာလောစနော အင်္ကုသောတိ။

တတ္ထ ဥဒ္ဒါနကထာ

ပဌမော နန္ဒိယာဝဋ္ဋော၊ ဒုတိယော စ တိပုက္ခလော။
သီဟဝိက္ကီဠိတော နာမ၊ တတိယော ဟောတိ သော နယော။

ဒိသာလောစနမာဟံသု၊ စတုတ္ထော နယလဉ္စကော။
ပဉ္စမော အင်္ကုသော နာမ [ပဉ္စမံ အင်္ကုသံ အာဟု (ပီ. က.)] ၊ သဗ္ဗေ ပဉ္စ နယာ ဂတာ။

၆. တတ္ထ ကတမာနိ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ?

အဝိဇ္ဇာ တဏှာ လောဘော ဒောသော မောဟော သုဘသညာ သုခသညာ နိစ္စသညာ အတ္တသညာ သမထော ဝိပဿနာ အလောဘော အဒောသော အမောဟော အသုဘသညာ ဒုက္ခသညာ အနိစ္စသညာ အနတ္တသညာ, ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ။ တတ္ထ နဝ ပဒါနိ အကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော အကုသလံ သမောသရတိ။ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော ကုသလံ သမောသရတိ။

ကတမာနိ နဝ ပဒါနိ အကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော အကုသလံ သမောသရတိ?

အဝိဇ္ဇာ ယာဝ အတ္တသညာ, ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ အကုသလာနိ, ယတ္ထ သဗ္ဗော အကုသလံ သမောသရတိ။

ကတမာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော ကုသလံ သမောသရတိ?

သမထော ယာဝ အနတ္တသညာ, ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော ကုသလံ သမောသရတိ။ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ။

တတ္ထ ဣမာ ဥဒ္ဒါနကထာ

တဏှာ စ အဝိဇ္ဇာ လောဘော၊ ဒောသော တထေဝ မောဟော စ။
စတ္တာရော စ ဝိပလ္လာသာ၊ ကိလေသဘူမိ နဝ ပဒါနိ။

ယေ စ သတိပဋ္ဌာနာ သမထော၊ ဝိပဿနာ ကုသလမူလံ။
ဧတံ သဗ္ဗံ ကုသလံ၊ ဣန္ဒြိယဘူမိ နဝပဒါနိ။

သဗ္ဗံ ကုသလံ နဝဟိ ပဒေဟိ ယုဇ္ဇတိ၊ နဝဟိ စေဝ အကုသလံ။
ဧကေကေ နဝ မူလပဒါနိ၊ ဥဘယတော အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ။

ဣမေသံ အဋ္ဌာရသန္နံ မူလပဒါနံ ယာနိ နဝ ပဒါနိ အကုသလာနိ, အယံ ဒုက္ခသမုဒယော; ယာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ ဣတိ သမုဒယဿ ဒုက္ခံ ဖလံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိယာ ပဋိပဒါယ နိရောဓံ ဖလံ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဘဂဝတာ ဗာရာဏသိယံ ဒေသိတာနိ။

၇. တတ္ထ ဒုက္ခဿ အရိယသစ္စဿ အပရိမာဏာနိ အက္ခရာနိ ပဒါနိ ဗျဉ္ဇနာနိ အာကာရာနိ နိရုတ္တိယော နိဒ္ဒေသာ ဒေသိတာ တေဿဝတ္ထဿ သင်္ကာသနာယ ပကာသနာယ ဝိဝရဏာယ ဝိဘဇနာယ ဥတ္တာနီကမ္မတာယ ပညာပနာယာတိ ယာ စေဝ သဗ္ဗေသံ သစ္စာနံ။ ဣတိ ဧကမေကံ သစ္စံ အပရိမာဏေဟိ အက္ခရပဒဗျဉ္ဇနအာကာရနိရုတ္တိနိဒ္ဒေသေဟိ ပရိယေသိတဗ္ဗံ, တဒ္ဓိ ဗျဉ္ဇနံ အတ္ထပုထုတ္တေန ပန အတ္ထေဝ ဗျဉ္ဇနပုထုတ္တေန။

ယော ဟိ ကောစိ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဧဝံ ဝဒေယျ “အဟံ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပစ္စက္ခာယ အညံ ဒုက္ခံ ပညပေဿာမီ”တိ တဿ တံ ဝါစာဝတ္ထုကမေဝဿ ပုဋ္ဌော စ န သမ္ပာယိဿတိ။ ဧဝံ သစ္စာနိ။ ယဉ္စ ရတ္တိံ ဘဂဝါ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော, ယဉ္စ ရတ္တိံ အနုပါဒါယ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဧတ္ထန္တရေ ယံ ကိဉ္စိ ဘဂဝတာ ဘာသိတံ သုတ္တံ ဂေယျံ ဝေယျာကရဏံ ဂါထာ ဥဒါနံ ဣတိဝုတ္တကံ ဇာတကံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ဝေဒလ္လံ, သဗ္ဗံ တံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တိတံ။ န ကိဉ္စိ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ ဓမ္မဒေသနာယ ဓမ္မစက္ကတော ဗဟိဒ္ဓါ, တဿ သဗ္ဗံ သုတ္တံ အရိယဓမ္မေသု ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပရိဂ္ဂဏှနာယ အာလောကသဘာဝါနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ထာဝရာနိ ဣမာနိ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခံ? ဇာတိ ဇရာ ဗျာဓိ မရဏံ သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။ တတ္ထာယံ လက္ခဏနိဒ္ဒေသော, ပါတုဘာဝလက္ခဏာ ဇာတိ, ပရိပါကလက္ခဏာ ဇရာ, ဒုက္ခဒုက္ခတာလက္ခဏော ဗျာဓိ, စုတိလက္ခဏံ မရဏံ, ပိယဝိပ္ပယောဂဝိပရိဏာမပရိတာပနလက္ခဏော သောကော, လာလပ္ပနလက္ခဏော ပရိဒေဝေါ, ကာယသမ္ပီဠနလက္ခဏံ ဒုက္ခံ, စိတ္တသမ္ပီဠနလက္ခဏံ ဒောမနဿံ, ကိလေသပရိဒဟနလက္ခဏော ဥပါယာသော, အမနာပသမောဓာနလက္ခဏော အပ္ပိယသမ္ပယောဂေါ, မနာပဝိနာဘာဝလက္ခဏော ပိယဝိပ္ပယောဂေါ, အဓိပ္ပာယဝိဝတ္တနလက္ခဏော အလာဘော, အပရိညာလက္ခဏာ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ, ပရိပါကစုတိလက္ခဏံ ဇရာမရဏံ, ပါတုဘာဝစုတိလက္ခဏံ စုတောပပတ္တိ, ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တနလက္ခဏော သမုဒယော, သမုဒယပရိဇဟနလက္ခဏော နိရောဓော, အနုသယသမုစ္ဆေဒလက္ခဏော မဂ္ဂေါ။ ဗျာဓိလက္ခဏံ ဒုက္ခံ, သဉ္ဇာနနလက္ခဏော သမုဒယော, နိယျာနိကလက္ခဏော မဂ္ဂေါ, သန္တိလက္ခဏော နိရောဓော။ အပ္ပဋိသန္ဓိဘာဝနိရောဓလက္ခဏာ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု, ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ, ဒုက္ခဉ္စ နိရောဓော စ, ဒုက္ခဉ္စ မဂ္ဂေါ စ, သမုဒယော စ ဒုက္ခဉ္စ, သမုဒယော စ နိရောဓော စ, သမုဒယော စ မဂ္ဂေါ စ, နိရောဓော စ သမုဒယော စ, နိရောဓော စ ဒုက္ခဉ္စ, နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ, မဂ္ဂေါ စ နိရောဓော စ, မဂ္ဂေါ စ သမုဒယော စ, မဂ္ဂေါ စ ဒုက္ခဉ္စ။

၈. တတ္ထိမာနိ သုတ္တာနိ။

“ယမေကရတ္တိံ [ဇာတက ၁ ဝီသတိနိပါတေ အယောဃရဇာတကေ] ပဌမံ၊ ဂဗ္ဘေ ဝသတိ မာဏဝေါ။
အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ သော ယာတိ၊ သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတီ”တိ။

အဋ္ဌိမာ, အာနန္ဒ, အနုပပတ္တိယော ဧကုတ္တရိကေ သုတ္တံ – အယံ ဇာတိ။

တတ္ထ ကတမာ ဇရာ?

အစရိတ္ထတ [ခ. ပ. ၁၅၅] ဗုဟ္မစရိယံ၊ အလဒ္ဓာ ယောဗ္ဗနေ ဓနံ။
ဇိဏ္ဏကောဉ္စာဝ ဈာယန္တိ၊ ခီဏမစ္ဆေဝ ပလ္လလေ။

ပဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ ဒေဝေသု – အယံ ဇရာ။

တတ္ထ ကတမော ဗျာဓိ?

သာမံ တေန ကုတော ရာဇ၊ တုဝမ္ပိ ဇရာယန္တိ ဝေဒေသိ။
ခတ္တိယ ကမ္မသ္သ ဖလော၊ လောကော န ဟိ ကမ္မံ ပနယတိ။

တယော ဂိလာနာ – အယံ ဗျာဓိ။

တတ္ထ ကတမံ မရဏံ?

ယထာပိ [ဒီဃနိကာယေ အဓောလိခိတကထာ] ကုမ္ဘကာရသ္သ၊ ကတံ မတ္တိကဘာဇနံ။
ခုဒ္ဒကဉ္စ မဟန္တဉ္စ၊ ယံ ပက္ကံ ယဉ္စ အာမကံ။
သဗ္ဗံ ဘေဒနပရိယန္တံ၊ ဧဝံ မစ္စာန ဇီဝိတံ။

မမာယိတေ ပဿထ ဖန္ဒမာနေ [ဟညမာနေ (ပီ) ပဿ သု. နိ. ၇၈၃] ၊ မစ္ဆေဝ အပ္ပောဒကေ ခီဏသောတေ။
ဧတမ္ပိ ဒိသွာ အမမော စရေယျ၊ ဘဝေသု အာသတ္တိမကုဗ္ဗမာနော။

ဥဒကပ္ပနသုတ္တံ – ဣဒံ မရဏံ။

တတ္ထ ကတမော သောကော?

ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊ ပာပကာရီ ဥဘယတ္ထ သောစတိ။
သော သောစတိ သော ဝိဟညတိ၊ ဒိသွာ ကမ္မကိလိဋ္ဌမတ္တနော [ကမ္မကိလိဋ္ဌ အတ္တနော (ပီ.) ပဿ ခ. ပ. ၁၅]။

တိဏ္ဏံ ဒုစ္စရိတာနိ – အယံ သောကော။

တတ္ထ ကတမော ပရိဒေဝေ?

ကာမေသု [သု. နိ. ၇၈၀] ဂိဒ္ဓါ ပသုတာ ပမူဠှာ၊ အဝဒာနိယာ တေ ဝိသမေ နိဝိဋ္ဌာ။
ဒုက္ခူပနီတာ ပရိဒေဝယန္တိ၊ ကိံသု ဘဝိဿာမ ဣတော စုတာသေ။

တိဿော ဝိပတ္တိယော – အယံ ပရိဒေဝေ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခံ?

သတံ အာသိ အယောသင္ကူ [အယောသင္က (ပီ. က.) ပဿ ထေရက. ၁၁၉၇] ၊ သဗ္ဗေ ပစ္စတ္တဝေဒနာ။
ဇလိတာ ဇာတဝေဒာဝ၊ အစ္စိသင္ဃသမာကုလာ။

မဟာ ဝတ သော ပရိဋ္ဌာဟော [ပရိအဃော (ပီ. က.) ပဿ သံ. နိ. ၅.၁၁၁၃] သံယုတ္တကေ သုတ္တံ သစ္စသံယုတ္တေသု – ဣဒံ ဒုက္ခံ။

တတ္ထ ကတမံ အောမနဿံ?

သင်္ကပ္ပေဟိ ပရေတော [ပရေတော (က.) ပဿ သု. နိ. ၈၂၄] သော၊ ကပဏော ဝိယ ဈာယတိ။
သုတ္တတ ပရေသံ နိဂ္ဃောသံ၊ မင်္ကု ဟောတိ တထာဝိဓော။

ဒွေဝမေ တပနီယာ ဓမ္မာ – ဣဒံ အောမနဿံ။

တတ္ထ ကတမော ဥပာယာသော?

ကမ္မာရာနံ ယထာ ဥက္ကာ၊ အန္တော ဈာယတိ နော ဗဟိ။
ဧဝံ ဈာယတိ မေ ဟဒယံ၊ သုတ္တတ နိဗ္ဗတ္တမမ္ဗုဇံ။

တယော အဂ္ဂီ – အယံ ဥပာယာသော။

တတ္ထ ကတမော အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ?

အယသာဝ [ဓ. ပ. ၂၄၀] မလံ သမုဋ္ဌိတံ၊ တတုဋ္ဌာယ တမေဝ ခာဒတိ။
ဧဝံ အတိဓောနစာရိနံ၊ သာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

ဒွေဝမေ တထာဂတံ အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ, ကေုတ္တရိကေ သုတ္တံ ဒုကေသု – အယံ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ။

တတ္ထ ကတမော ပိယဝိပ္ပယောဂေ?

သုပိနေန ယထာပိ သင်္ဂတံ၊ ပဋိဗုဒ္ဓော ပုရိသော န ပဿတိ။
ဧဝမ္ပိ ပိယာယိတံ [မမာယိတံ (ပီ. က.) ပဿ သု. နိ. ၈၁၃] ဇနံ၊ ပေတံ ကာလင်္ကတံ [ကာလကတံ (ပီ.)] န ပဿသတိ။

တေ ဒေဝတ စဝနဓမ္မံ ဝိဒိတွတ တီဟိ တစာဟိ အနုသာသန္တိ။ အယံ ပိယဝိပ္ပယောဂေ။

ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ၊ တိဿော မာရဓိတရော။
တဿ စေ ကာမယာနဿ [ကာမယမာနဿ (က.) ပဿ သု. နိ. ၇၇၃] ၊ ဆန္ဒဇာတဿ ဇန္တုနော။
တေ ကာမာ ပရိဟာယန္တိ၊ သလ္လဝိဒ္ဓောဝ ရုပ္ပတိ။

သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ။

စက္ခုံ သောတဉ္စ ဃာနဉ္စ၊ ဇိဝှာ ကာယော တတော မနံ။
ဧတေ လောကာမိသာ ဃောရာ၊ ယတ္ထ သတ္တာ ပုထုဇ္ဇနာ။

ပဉ္စိမေ ဘိက္ခဝေ ခန္ဓာ – ဣဒံ ဒုက္ခံ။

တတ္ထ ကတမာ ဇရာ စ မရဏဉ္စ?

အပ္ပံ ဝတ ဇီဝိတံ ဣဒံ၊ ဩရံ ဝဿသတာပိ မီယတေ [မီယတိ (သု. နိ. ၈၁၀)]။
အထ တပိ အကိစ္စံ ဇီဝိတံ၊ အထ ခော သော ဇရသာပိ မီယတေ။

သံယုတ္တကေ ပသေနဒိသံယုတ္တကေ သုတ္တံ အယ္ယိကာ မေ ကာလင္ကတာ – အယံ ဇရာ စ မရဏဉ္စ။

တတ္ထ ကတမာ စုတိ စ ဥပပတ္တိ စ?

“သဗ္ဗေ သတ္တာ မရိဿန္တိ၊ မရဏန္တံ ဟိ ဇီဝိတံ။
ယထာကမ္မံ ဂမိဿန္တိ၊ အတ္တကမ္မဖလူပဂါ”တိ [ပုညပာပဖလူပဂါတိ (သံ. နိ. ၁.၁၃၃)]။ –

အယံ စုတိ စ ဥပပတ္တိ စ။

ဣမေဟိ သုတ္တေဟိ ဧကေသဒိသေဟိ စ အညေဟိ နဝဝိဓံ သုတ္တံ တံ အနုပဝိဋ္ဌေဟိ လက္ခဏတော ဒုက္ခံ ဥတ္တ သာဓာရဏဉ္စ အသာဓာရဏဉ္စ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ ကထာဟိ ကထာ အနုမိနိတဗ္ဗာ, ဗ္ယာကရဏေဟိ တ ဗ္ ယာကရဏံ – ဣဒံ ဒုက္ခံ။

၉. တတ္ထ ကတမော ဒုက္ခသမုဒယော?

ကာမေသု သတ္တာ ကာမသင်္ဂသတ္တာ [ကာမပသင်္ဂသတ္တာ (ပီ.) ပဿ ဥဒာ. ၆၃] ၊ သံယောဇနေ ဝဇ္ဇမပ ဿမာနာ။
န ဟိ ဇာတု သံယောဇနသင်္ဂသတ္တာ၊ ဩဃံ တရေယျုံ ဝိပုလံ မဟန္တံ။

စတ္တာရော အာသဝါ သုတ္တံ – အယံ ဒုက္ခသမုဒယော။

တတ္ထ ကတမော ဒုက္ခနိရောဓော?

ယမ္ဟိ န မာယာ ဝသတိ န မာနော၊
ယော ဝီတလောဘော အမမော နိရာသော၊
ပနုဏ္ဏကောဓော [ပနုန္နကောဓော (ပီ.) ပဿ ဥဒာ. ၂၆] အဘိနိဗ္ဗုတတ္တော။
သော ဗြာဟ္မဏော သော သမဏော သ ဘိက္ခု။

ဒွေဝမာ ဝိမုတ္တိယော, ရာဂဝိရာဂါ စ စေတောဝိမုတ္တိ; အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ စ ပညာဝိမုတ္တိ – အယံ နိရောဓော။

တတ္ထ ကတမော မဂ္ဂေါ?

ဧသောဝ မဂ္ဂေါ နတ္ထညော၊ ဒဿနဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ၊ မာရဿေတံ ပမောဟနံ။

သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ – အယံ မဂ္ဂေါ။

တတ္ထ ကတမာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ?

“ယေ ဓမ္မာ [မဟာဝ. ၆ဝ] ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော”တိ။

ဟေတုပ္ပဘဝါ ဓမ္မာ ဒုက္ခံ, ဟေတုသမုဒယော, ယံ ဘဂဝါ ဝဒနံ။ အယံ ဓမ္မော ယော နိရောဓော, ယေ ဟိ ကေ စိ သံယောဇနိယေသု ဓမ္မေသု အဿာဒါနုပဿိနော ဝိဟရန္တိ။ ကိလေသာ တဏှာ ပဝဍ္ဎတိ, တဏှာပစ္စယာ ဥပာ ဒါနံ။ပေ.။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။ တတ္ထ ယံ သံယောဇနံ – အယံ သမုဒ ယော။ ယေ သံယောဇနိယာ ဓမ္မာ ယေ စ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ – ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယာ သံ

ယောဇနိယေသု ဓမ္မေသု အာဒီနဝါနုပဿနာ – အယံ မဂ္ဂေါ။ ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာ ဇရာယ ဗျာဓိဟိ မရဏေဟိ သော ကေဟိ ပရိဒေဝေဟိ ယာဝ ဥပါယာသေဟိ – ဣဒံ နိဗ္ဗာနံ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ။

တတ္ထ ကတမာ အနုပဿိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု?

အတ္တဂ္ဂတသ္သ န ပမာဏမတ္ထိ၊ တံ ဟိ တ နတ္ထိ ယေန နံ ပညပေယျ။
သဗ္ဗသတ္တာနံ သမူဟတတ္တာ ဝိဒ္ဒူ၊ သိတာ တဒသတဿ [တဒသတသ္သ (ပီ. က.)] သဗ္ဗေ။

သံယုတ္တကေ ကေဓိကသံယုတ္တံ။

ဣမာနိ အသာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ။ ယဟိံ ယဟိံ သစ္စာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, တဟိံ တဟိံ သစ္စလက္ခဏာတော ဩတာရေတ္ဗ တ [ဩဟာရေတဗ္ဗ (ပီ. က.)] အပရိမာဏေဟိ ဗျဥ္ဇနေဟိ သော အတ္ထော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ တတ္ထ အတ္ထာနုပရိဝတ္တိ ဗျဥ္ဇနေန ပုန ဗျဥ္ဇနာနုပရိဝတ္တိ အတ္ထေန တဿ ဧကမေကဿ အပရိမာဏာနိ ဗျဥ္ဇနာနိ ဣမေဟိ သုတ္တေဟိ ယထာနိက္ခိတ္တေဟိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။ ပဥ္စနိကာယေ အနုပဝိဋ္ဌာဟိ ကထာဟိ ကထာ အနုမိနိတဗ္ဗာ, ဗျာကရဏေန ဗျာကရဏံ။ ဣမာနိ အသာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ။

တေသံ ဣမာ ဥဒ္ဒါနကထာ

ယမေကရတ္တိံ ပဌမံ၊ အဋ္ဌ အနုပ္ပတ္တိယော။
ပဥ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တာနိ၊ ခီဏမဏ္ဍဝ ပလ္လလံ။

သာမံ တေန ကုတော ရာဇ၊ တယော ဒေဝ ဂိလာနကာ။
ယထာပိ ကုမ္ဘကာရဿ၊ ယထာ နဒိဒကပ္ပနံ။

ဣဓ သောစတိ ပေစ္စ သောစတိ၊ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ စ။
ကာမေသု ဂိဒ္ဓာ ပသုတာ၊ ယာဝ တိဿော ဝိပတ္တိယော။

သတံ အာသိ [သတမာယု (သီ.)၊ သတဓာတု (ပီ.)] အယောသင္ကူ၊ ပရိဋ္ဌာဟော မဟတ္တရော။
သင္ကပ္ပေဟိ ပရေတော သော၊ တတ္ထ တပနိယေဟိ စ။

ကမ္မာရာနံ ယထာ ဥက္ကာ၊ တယော အဂ္ဂိ ပကာသိတာ။
အယတော မလမုပ္ပန္နံ၊ အဗ္ဘက္ခာနံ တထာဂတေ။

တိဝိဓံ ဒေတနုသာသန္တိ၊ သုပိနေန သင်္ဂမော ယထာ။
တိဿော စေဝ မာရဓီတာ၊ သလ္လဝိဒ္ဓေဝ ရုပ္ပတိ။

စက္ခု သောတဥ္စ ဃာနဥ္စ၊ ပဥ္စက္ခန္ဓာ ပကာသိတာ။
အပ္ပံ ဝတ ဇီဝိတံ ဣဒံ၊ အယျိကာ မေ မဟလ္လိကာ။

သဗ္ဗေ သတ္တာ မရိဿန္တိ၊ ဥပပတ္တိ စုတိစယံ။
ကာမေသု သတ္တာ ပသုတာ၊ အာသဝေဟိ စတူဟိ စ။

ယမှိ န မာယာ ဝသတိ၊ ဒွေဝမာ စေတောဝိမုတ္တိယော။
ဧသေဝ မဂ္ဂေ နတ္ထညော၊ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ စ သုဒေသိတာ။

အတ္တဂ္ဂတဿ န ပမာဏမတ္ထိ၊ ကေဓိကော ပရိနိဗ္ဗုတော။

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ သံယောဇနာနုပဿိနော။
ဉ္ကမာ ဒသ တေသံ ဥဒ္ဒါနကထာ။

၁၀. တတ္ထိမာနိ သာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ ယေသု သုတ္တေသု သာဓာရဏာနိ သစ္စာနိ ဒေသိတာနိ အနုလောမမ္ပိ ပဋိလောမမ္ပိ တေမိဿကမ္ပိ။ တတ္ထ အယံ အာဒိ။

အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
ဝိဝိစ္ဆာ ပမာဒါ နပ္ပကာသတိ။
ဇပ္ပာဘိလေပနံ [ဇပ္ပာနုလေပနံ (က.) ပဿ သု. နိ. ၁၀၃၉] ဗြူမိ၊ ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယံ။

တတ္ထ ယာ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိဝိစ္ဆာ စ, အယံ သမုဒယော။ ယံ မဟဗ္ဘယံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ – ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ။ ''သံယောဇနံ သံယောဇနိယာ စ ဓမ္မာ''တိ သံယုတ္တကေ စိတ္တသံယုတ္တကေသု ဗျာကရဏံ။ တတ္ထ ယံ သံယောဇနံ, အယံ သမုဒယော။ ယေ သံယောဇနိယာ ဓမ္မာ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ – ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခဉ္စ နိရောဓော စ?

ဥစ္ဆိန္နဘဝတဏှဿ၊ သန္တစိတ္တဿ [သန္တစိတ္တဿ (သု. နိ. ၇၅၁)] ဘိက္ခုနော။
ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော၊ နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါ။

ယံ စိတ္တံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယော ဘဝတဏှာယ ဥပစ္ဆေဒေါ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓော။ ဝိက္ခီဏော ဇာတိသံသာရော, နတ္ထိ တဿ ပုနဗ္ဘဝေါတိ နိဒ္ဒေသော။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ – ဒုက္ခဉ္စ နိရောဓော စ။ ဒွေဝမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိမုတ္တိယော; ရာဂဝိရာဂါ စ စေတောဝိမုတ္တိ, အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ စ ပညာဝိမုတ္တိ။ ယံ စိတ္တံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယာ ဝိမုတ္တိ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ – ဒုက္ခဉ္စ နိရောဓော စ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခဉ္စ မဂ္ဂေါ စ?

ကုမ္ဘူပမံ [ဓ. ပ. ၄၀] ကာယမိမံ ဝိဒိတွာ၊ နဂရူပမံ စိတ္တမိဒံ ဌပေတွာ။
ယောဓေထ မာရံ ပညာဝုဓေန၊ ဇိတဉ္စ ရက္ခေ အနိဝေသနော သိယာ။

တတ္ထ ယဉ္စ ကုမ္ဘူပမော ကာယော ယဉ္စ နဂရူပမံ စိတ္တံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယံ ပညာဝုဓေန မာရံ ယောဓေထာတိ အယံ မဂ္ဂေါ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ။ ယံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ, တံ ပဇဟိတဗ္ဗံ။ ယာ သံယောဇနာ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယေ တေ ဓမ္မာ အနတ္တနိယာ ပဟာတဗ္ဗာ, ရူပံ ယာဝ ဝိညာဏံ, ဣဒံ ဒုက္ခဉ္စ မဂ္ဂေါ စ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ နိရောဓော စ?

ယေ ကေစိ သောကာ ပရိဒေဝိတာ ဝါ၊ ဒုက္ခာ စ [ဒုက္ခဉ္စ (ပီ. က.) ပဿ ဥဒါ. ၇၀] လောကသ္မိမနေကရူပါ။
ပိယံ ပဋိစ္စပ္ပဘဝန္တိ ဧတေ၊ ပိယေ အသန္တေ န ဘဝန္တိ ဧတေ။

ယေ သောကပရိဒေဝါ, ယံ စ အနေကရူပံ ဒုက္ခံ, ယံ ပေမတော ဘဝတိ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယံ ပေမံ, အယံ သမုဒယော။ ယော တတ္ထ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ပိယဿ အကိရိယာ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။ တိမ္ဗရုကော ပရိဗ္ဗာဇကော ပစ္စေတိ ''သယံကတံ ပရံကတံ''န္တိ။ ယထေသာ ဝေဒနာ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယာ ဧတေ ဒွေ အန္တေ အနုပဂမ္မ မဇ္ဈိမာ ပဋိပဒါ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ယာဝ ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ, ဣဒမ္ပိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ။ ဝိညာဏံ နာမရူပံ သဠာယတနံ ဖဿော ဝေဒနာ ဘဝေါ ဇာတိ ဇရာမရဏံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ တဏှာ ဥပါဒါနံ, အယံ သမုဒယော။ ဣတိ ဣဒံ သယံကတံ ဝေဒယိဿာမီတိ [ဝေဒယိဿတိ (ပီ. က.)] ယဉ္စ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဒုက္ခံ, ဣဒံ ဧသော သမုဒယော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော စ ယာဝ စ ဇရာမရဏနိရောဓောတိ အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ နိရောဓော စ။

၁၁. တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခဥ္စ သမုဒယော စ မဂ္ဂေါ စ?

“ယော ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ [သံ. နိ. ၁.၁၅၇] ယတောနိဒာနံ၊ ကာမေသု သော ဇန္တု ကထံ နမေယျ။
ကာမာ ဟိ လောကေ သင်္ဂါတိ ဉတွာ၊ တေသံ သတီမာ ဝိနယာယ သိက္ခေ”တိ။

ယော ဒုက္ခမဒ္ဒက္ခိ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယတော ဘဝတိ, အယံ သမုဒယော။ သန္ဒိဋ္ဌံ ယတော ဘဝတိ ယာဝ တဿ ဝိနယာယ သိက္ခာ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။

ကောဒသင်္ဂုတ္တရေသု ကေဟလကောပမသုတ္တံ။

တတ္ထ ယာဝ ရူပသညုတ္တာ ယဉ္စ သဠာယတနံ ယထာ ဝဏ္ဏံ ပဋိစ္စာဒေတိ ယဉ္စ တိတ္တံ ယထာ စ လဘတိ ဓမ္မူပသဉ္ဟိတံ ဥဠာရံ ပီတိပာမောဇ္ဇံ စတုဗ္ဗိခံ စ အတ္တဘာဝတော စ ဝတ္ထု, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယာဝ အာသာဒိက္ခံ ဟာရေတော [သာဋ္ဌေတာ (သီ. ပီ.) ပဿ အင်္ဂုတ္တရနိကာယေ] ဟောတိ, အယံ သမုဒယော။ ရူပသညုတ္တာ အာသာဋ္ဌကဟရဏံ [အာသာဋ္ဌိက သာဋ္ဌနာ (ပီ.)] ဝဏ္ဏပဋိစ္ဆာဒနံ ဝီထိညုတာ ဂေစရကုသလဉ္စ, အယံ မဂ္ဂေါ။ အဝသေသာ ဓမ္မာ အတ္တိ ဟေတူ အတ္တိ ပစ္စယာ အတ္တိ နိဿယာ သာဝသေသဒေဟိတာ အနေကပူဇာ စ ကလျာဏမိတ္တတပ္ပစ္စယာ ဓမ္မာ ဝီထိညုတာ စ ဟေတု, ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။

တတ္ထ ကတမံ ဒုက္ခဥ္စ မဂ္ဂေါ စ နိရောဓော စ?

သတိ ကာယဂတာ ဥပဋ္ဌိတာ၊ ဆသု ဖဿာယတနေသု သံဝုတော [သံဝရော (ပီ. က.) ပဿ ဥဒာ. ၂၅] ။
သတတံ ဘိက္ခု သမာဟိတော၊ ဇညာ [ဇာနေယျ (ပီ. က.)] နိဗ္ဗာနမတ္တနော။

တတ္ထ ယာ စ ကာယဂတာ သတိ ယဉ္စ သဠာယတနံ ယတ္ထ သဗ္ဗဋ္ဌေတံ ဒုက္ခံ။ ယာ စ ကာယဂတာ သတိ ယော စ သီလသံဝရော ယော စ သမာဓိ ယတ္ထ ယာ သတိ, အယံ ပညာက္ခန္ဓော။ သဗ္ဗမ္ပိ သီလက္ခန္ဓော သမာဓိက္ခန္ဓော, အယံ မဂ္ဂေါ။ ဇေဝိဟာရိနာ ဉာတဗ္ဗံ နိဗ္ဗာနံ။ အယံ နိရောဓော, ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ သမထော စ ဝိပဿနာ စ။ တတ္ထ ယံ စိတ္တသဟဇာတာ ဓမ္မာ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယော စ သမထော ယာ စ ဝိပဿနာ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ရာဂဝိရာဂ စ စေတောဝိမုတ္တိ, အဝိဇ္ဇာဝိရာဂ စ ပညာဝိမုတ္တိ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။

တတ္ထ ကတမော သမုဒယော စ နိရောဓော စ?

အာသာ စ ပိဟာ အဘိနန္ဒနာ စ၊ အနေကဓာတူသု သရာ ပတိဋ္ဌိတာ။
အညာဏမူလပ္ပဘဝါ ပဇပ္ပိတာ၊ သဗ္ဗာ မယာ ဗျန္တိကတာ သမူလိကာ။

အညာဏမူလပ္ပဘဝါတိ ပုရိမကေဟိ သမုဒယော။ သဗ္ဗာ မယာ ဗျန္တိကတာ သမူလိကာတိ နိရောဓော။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ။ စတုန္နံ ဓမ္မာနံ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓာ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ အရိယဿ သီလဿ သမာဓိနော ပညာယ ဝိမုတ္တိယာ။ တတ္ထ ယော ဣမေသံ စတုန္နံ ဓမ္မာနံ အနနုဗောဓာ အပ္ပဋိဝေဓော, အယံ သမုဒယော။ ပဋိဝေဓော ဘဝနေတ္တိယာ, အယံ နိရောဓော။ အယံ သမုဒယော စ နိရောဓော စ။

တတ္ထ ကတမော သမုဒယော စ မဂ္ဂေါ စ?

ယာနိ [သု. နိ. ၁၀၄၁] သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ [အဇိတာတိ ဘဂဝါ]
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊ ပညာယေတေ ပိဓိယရေ။

ယာနိ သောတာနီတိ အယံ သမုဒယော။ ယာ စ ပညာ ယာ စ သတိ နိဝါရဏံ ပိဓာနဉ္စ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ။ သဠေတနိယံ သုတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ နေမိယာနာကာရော ဆဟိ မာသေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တတ္ထ ယံ ကာယံ ကာယကမ္မံ သ

ဝဋ္ဋံ သဒောသံ သကသာဝံ ယာ သဝဋ္ဋတာ သဒောသတာ သကသာဝတာ, အယံ သမုဒယော။ ဧဝံ ဝဝိကမ္မံ မနောကမ္မံ အဝဋ္ဋံ အဒောသံ အကသာဝံ, ယာ အဝဋ္ဋတာ အဒောသတာ အကသာဝတာ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ဧဝံ ဝဝိကမ္မံ မနောကမ္မံ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ သမုဒယော စ မဂ္ဂေါ စ။

တတ္ထ ကတမော သမုဒယော စ နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ?

“နိဿိတဿ စလိတံ, အနိဿိတဿ စလိတံ နတ္ထိ, စလိတေ အသတိ ပဿဒ္ဓိ, ပဿဒ္ဓိယာ သတိ နတိ န ဟောတိ, နတိယာ အသတိ [အသတိယာ (ပီ.) ပဿ ဥဒာ. ၇၄] အာဂတိဂတိ န ဟောတိ, အာဂတိဂတိယာ အသတိ စုတူပပာတော န ဟောတိ, စုတူပပာတေ အသတိ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တရေန။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာ”တိ။

တတ္ထ ဒွေ နိဿယာ, အယံ သမုဒယော။ ယော စ အနိဿယော, ယာ စ အနတိ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယာ အာဂတိဂတိ န ဟောတိ စုတူပပာတော စ ယော ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။ အနုပဒ္ဒိတကာယဂတာ သတိ။ပေ.။ ယံ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ, အယံ သမုဒယော။ ကောရဿဉပနိဿယာ ဝိမုတ္တိယော ယာဝ ဥပနိဿယဥပသမ္ပဒာ ဥပဋ္ဌိတကာယဂတာသတိဿ ဝိဟရတိ။ သီလသံဝရော သောသာနိယော ဟောတိ, ယဉ္စ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယာ စ ဝိမုတ္တိ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ တီဏိ သစ္စာနိ။ သမုဒယော စ နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ။

၁၂. တတ္ထ ကတမော နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ?

သယံ ကတေန သစ္စေန၊ တေန အတ္တနာ အဘိနိဗ္ဗာနဂတော ဝိတိဏ္ဏကင္ခော။
ဝိဘဝဉ္စ ဥတ္တမ လောကဿိ၊ တာဝ ခီဏပုနဗ္ဘဝေ သ ဘိက္ခူ။

ယံ သစ္စေန, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယံ ခီဏပုနဗ္ဘဝေ, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ။ ပဉ္စ ဝိမုတ္တာယတနာနိ သတ္ထာ တ ဓမ္မံ ဒေသေသိ အညတရော တ ဝိညူ သဗ္ရဟ္မစာရီတိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာ။ တဿ အတ္ထပ္ပဋိသံဝေဒိဿ ဟာမောဇ္ဇံ ဇာယတိ, ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ယာဝ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော ဝိရဇ္ဇတိ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယာ ဝိမုတ္တိ, အယံ နိရောဓော။ ဧဝံ ပဉ္စ ဝိမုတ္တာယတနာနိ ဝိတ္ထာရေန။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ။

ဣမာနိ သာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ။ ဣမေဟိ သာဓာရဏေဟိ သုတ္တေဟိ ယထာနိက္ခိတ္တေဟိ ပဋ္ဌဝေဓတော စ လက္ခဏတော စ ဩတာရေတ္ဝတ အညာနိ သုတ္တာနိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ အပရိဟာယန္တေန။ ကထာဟိ ကထာ အနုမိနိတဗ္ဗာ, ဗျာကရဏေဟိ ဗျာကရဏံ။ ဣမေ စ သာဓာရဏာ ဒသ ပရိဝဇ္ဇကာ ဧကော စ စတုက္ကော နိဒ္ဒေသော သာဓာရဏော။ အယဉ္စ ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသော။ ဧကံ ပဉ္စ ဆ စ သဝေကဒေသော သဗ္ဗံ။ ဣမေ ဒွေ ပရိဝဇ္ဇနာ ပုရိမကာ စ ဒသ။ ဣမေ ဒွတဒသ ပရိဝဇ္ဇကာ သစ္စာနိ။ တွောဝတာ သဗ္ဗံ သုတ္တံ နတ္ထိ, တံ ဗျာကရဏံ တ ကထာ ဝိယ။ ဣမေဟိ ဒွတဒသဟိ ပရိဝဇ္ဇကေဟိ န ဩတရိတုံ အပ္ပမတ္တေန ပရိယေသိတ္ဝတ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။

တတ္ထာယံ သင္ခေပေါ။ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ သတ္တဟိ ပဒေဟိ သမောသရဏံ ဂစ္ဆတိ။ ကတရေဟိ သတ္တဟိ? အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ စ ပိယဝိပ္ပယောဂေ စ, ဣမေဟိ ဒွီဟိ ပဒေဟိ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ တဿ ဒွေ နိဿယာ – ကာယော စ စိတ္တဉ္စ ။ တေန ဝုစ္စတိ “ကာယိကံ ဒုက္ခံ စေတသိကဉ္စ”တိ, နတ္ထိ တံ ဒုက္ခံ န ကာယိကံ တ န စေတသိကံ, သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ ဒွီဟိ ဒုက္ခေဟိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ ကာယိကေန စ စေတသိကေန စ။ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ သင်္ဂဟိတံ ဒုက္ခဒုက္ခတာယ သင်္ခါရဒုက္ခတာယ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ။ ဣတိ တံ သဗ္ဗံ ဒုက္ခံ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ သင်္ဂဟိတံ။ ဣတိ ဣဒဉ္စ ဒုက္ခံ တိဝိဓံ။ ဒုဝိဓံ ဒုက္ခံ ကာယိကဉ္စ စေတသိကဉ္စ။ ဒုဝိဓံ အပ္ပိယသမ္ပယောဂေ စ ပိယဝိပ္ပယောဂေ စ။ ဣဒံ သတ္တဝိဓံ ဒုက္ခံ။

တတ္ထ တိဝိဓော သမုဒယော အစတုတ္ထော အပဉ္စမော။ ကတမော တိဝိဓော? တဏှာ စ ဒိဋ္ဌိ စ ကမ္မံ။ တတ္ထ တဏှာ စ ဘဝသမုဒယော ကမ္မံ။ တထာ [တတ္ထ (ပီ.)] နိဗ္ဗတ္တဿ ဟီနပဏီတတာ [ဟီနပဏီတတာယ (ပီ.)], အယံ သမုဒယော။ ဣတိ ယာပိ ဘဝဂတီသု ဟီနတာ စ ပဏီတတာ စ, ယာပိ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ သင်္ဂဟိတာ, ယောပိ ဒွီဟိ မူလေဟိ သမုအာနီတော အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတဿ ဘဝတဏှာသံယုတ္တဿ သဝိညာဏကော ကာယော, သောပိ တီဟိ ဒုက္ခတာဟိ သင်္ဂဟိတော။

တထာ ဝိပလ္လာသတော ဒိဋ္ဌိဘဝဂန္တဗ္ဗာ။ သာ သတ္တဝိဓာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ ကော ဝိပလ္လာသော တီဏိ နိဒ္ဒိသီယတိ, စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသဝတ္ထူနိ။ တတ္ထ ကတမော ကော ဝိပလ္လာသော? ယော ဝိပရီတဂ္ဂဟော ပဋိက္ခေပေန, ဩတရဏံ ယထာ “အနိစ္စေ နိစ္စ”မိတိ ဝိပရီတံ ဂဏှာတိ။ ဧဝံ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ။ အယမေကော ဝိပလ္လာသီယတိ သညာ စိတ္တံ ဒိဋ္ဌိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသဝတ္ထူနိ ? ကာယော ဝေဒနာ စိတ္တံ ဓမ္မာ။ ဧဝံ ဝိပလ္လာသဂတဿ အကုသလဉ္စ ပဝဍ္ဎတိ။ တတ္ထ သညာဝိပလ္လာသော ဒောသံ အကုသလမူလံ ပဝဍ္ဎတိ။ စိတ္တဝိပလ္လာသော လောဘံ အကုသလမူလံ ပဝဍ္ဎတိ။ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော မောဟံ အကုသလမူလံ ပဝဍ္ဎတိ။ တတ္ထ ဒောသဿ အကုသလမူလဿ တီဏိ မိစ္ဆတ္တာနိ ဖလံ – မိစ္ဆာဝါစာ မိစ္ဆာကမ္မန္တော မိစ္ဆာအာဇီဝေါ; လောဘဿ အကုသလမူလဿ တီဏိ မိစ္ဆတ္တာနိ ဖလံ – မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာဝါယာမော မိစ္ဆာသမာဓိ; မောဟဿ အကုသလမူလဿ ဒွေဝ မိစ္ဆတ္တာနိ ဖလံ – မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စ မိစ္ဆာသတိ စ။ ဧဝံ အကုသလံ သဟေတု သပ္ပစ္စယံ ဝိပလ္လာသာ စ ပစ္စယော, အကုသလမူလာနိ သဟေတူ ဧတေယေဝ ပဋိပက္ခေန အနုနာ အနုမိကာ ဒွီဟိ ပစ္စယေဟိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ နိရောဓေ စ မဂ္ဂေ စ ဝိပလ္လာသမုဟာအယ ပရတော [ပရိတော (ပီ.)] ပဋိပက္ခေန စတဿော။

တတ္ထိမာ ဥဒ္ဒာနကထာ

အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကော၊ စိတ္တံ သံယောဇနမ္ပိ။
သာ ပစ္ဆိန္နဘဝတဏှာ၊ ဒွေဝမာ စေဝ ဝိမုတ္တိယော။

ကုမ္ဘူပမံ ကာယမိမံ၊ ယံ န တုမှာကံ တံ ပဇဟ [ဇဟာ (ပီ. က.)]။
ယေ ကေစိ သောကပရိဒေဝါ၊ တိမ္ဗရုကော စ သယံကတံ။

ဒုက္ခံ ဒိဋ္ဌိ စ ဥပ္ပန္နံ၊ ယဉ္စ ကေဟလကောပမံ။
သတိ ကာယဂတာ မာဟု၊ သမထော စ ဝိပဿနာ။

အာသာ ပိဟာ စ အဘိနန္ဒနာ စ၊ စတုန္နမနုဗောဓနော။
ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ ဒဠှံ နေမိယာနာကာရော။

ယံ နိဿိတဿ စလိတံ၊ အနုပဋ္ဌိတကာယဂတာသတိ။
သယံ ကတေန သစ္စေန၊ ဝိမုတ္တာယတနေဟိ စ။

ပေဋကောပဒေသေ မဟာကစ္စာယနေန ဘာသိတေ ပဌမဘူမိ အရိယသစ္စပ္ပကာသနာ နာတံ ဇိဝတာ ဘဂဝတာ မာဒိသေန သမုဒ္ဒနေန တထာဂတေနာတိ။

၂. သာသနပဋ္ဌာနဒုတိယဘူမိ

၁၃. တတ္ထ ကတမံ သာသနပ္ပဋ္ဌာနံ? သံကိလေသဘာဂိယံ သုတ္တံ, တသနာ ဘာဂိယံ သုတ္တံ, နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ သုတ္တံ, အသေက္ခဘာဂိယံ သုတ္တံ, သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ တသနာဘာဂိယဉ္စ, သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ, သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ အသေက္ခဘာဂိယဉ္စ, တသနာဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ။ အာဏတ္တိ, ဖလံ, ဥပာယော, အာဏတ္တိ စ ဖလဉ္စ, ဖလဉ္စ ဥပာယော စ, အာဏတ္တိ စ ဖလဉ္စ ဥပာယော စ။ အဿာဒော, အာဒီနဝေါ, နိဿရဏံ, အဿာဒော စ အာဒီနဝေါ စ, အဿာဒော စ နိဿရဏဉ္စ, အာဒီနဝေါ စ နိဿရဏဉ္စ, အဿာဒော စ အာဒီနဝေါ စ နိဿရဏဉ္စ။ လောကိကံ, လောကုတ္တရံ, လောကိကဉ္စ လောကုတ္တရဉ္စ။ ကမ္မံ, ဝိပါကော, ကမ္မဉ္စ ဝိပါကော စ။ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ, အနိဒ္ဒိဋ္ဌံ, နိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ။ ဉာဏံ, ဉေယျံ, ဉာဏဉ္စ ဉေယျဉ္စ။ ဒဿနံ, ဘာဝနာ, ဒဿနဉ္စ ဘာဝနာ စ။ ဝိပါကကမ္မံ, န ဝိပါကကမ္မံ, နေဝဝိပါကနဝိပါကကမ္မံ ။ သကဝစနံ, ပရဝစနံ, သကဝစနဉ္စ ပရဝစနဉ္စ။ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ, ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနံ, သတ္တာဓိဋ္ဌာနဉ္စ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနဉ္စ။ ထဝေါ, သကဝစနာဓိဋ္ဌာနံ, ပရဝစနာဓိဋ္ဌာနံ, သကဝစနာဓိဋ္ဌာနဉ္စ ပရဝစနာဓိဋ္ဌာနဉ္စ။ ကိရိယံ, ဖလံ, ကိရိယဉ္စ ဖလဉ္စ။ အနုညာတံ, ပဋိက္ခိတ္တံ, အနုညာတဉ္စ ပဋိက္ခိတ္တဉ္စ။ ဣမာနိ ဆ ပဋိက္ခိတ္တာနိ။

၁၄. တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယံ သုတ္တံ?

ကာမန္ဓာ ဇာလသဉ္ဆန္နာ၊ တဏှာဆဒနဆာဒိတာ။
ပမတ္တဗန္ဓုနာ ဗဒ္ဓါ၊ မစ္ဆာဝ ကုမိနာမုခေ။
ဇရာမရဏမန္ဝေန္တိ၊ ဝစ္ဆော ခီရပကောဝ [ခီရူပကောဝ (က.) ပဿ ဥဒာ. ၆၄] မာတရံ။

ပဥ္စမေ, ဘိက္ခဝေ, နီဝရဏာ။

တတ္ထ ကတမံ တသနာဘာဂိယံ သုတ္တံ?

မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ ဝါ ကရောတိ ဝါ။
တတော နံ သုခမန္ဝေတိ၊ ဆာယာဝ အနပါယိနီ။

သံယုတ္တကေ သုတ္တံ။

မဟာနာမဿ သက္ကဿ ဣဒံ ဘဂဝတာ သက္ကာနံ ကပိလဝတ္ထုမှိ နဂရေ နယဝိတ္ထာရေန သဒ္ဓါသီလပရိဘာဝိတံ သုတ္တံ ဘာဝဍေန ပရိဘာဝိတံ တံ နာမ ပစ္ဆိမေ ကာလေ။

တတ္ထ ကတမံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ သုတ္တံ?

ဥဒ္ဓံ အဓော [ဥဒာ. ၆၁] သဗ္ဗဓိ ဝိပ္ပမုတ္တော၊ အယံ အဟသ္မီတိ အနာနုပဿီ။
ဇဝံ ဝိမုတ္တော ဥဒတာရိ ဩဃံ၊ အတိဏ္ဏပုဗ္ဗံ အပုနဗ္ဘဝါယ။

သီလာနိ နု ခေါ ဘဝန္တိ ကိမတ္ထိယာနိ အာနန္ဒော ပုစ္ဆတိ သတ္ထာရံ။

တတ္ထ ကတမံ အသေက္ခဘာဂိယံ သုတ္တံ?

“ယဿ သေလူပမံ စိတ္တံ၊ ဌိတံ နာနုပကမ္ပတိ။
ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု၊ ကောပနေယျေ [ကောပနီယေ (က.) ပဿ ဥဒာ. ၃၄] န ကုပ္ပတိ။
ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ၊ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတီ”တိ။

သာရိပုတ္တော နာမ ဘဂဝတ ထေရညတရော သော မံ အာသဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ စာရိကံ ပက္ကမတိ, သာရိပုတ္တဿ ဗျာကရဏံ ကာတဗ္ဗံ။ ယဿ နူန ဘဂဝတ ကာယဂတာ သတိ အဘာဝိတာ အဿ အဗဟုလီကတာ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။

၁၅. တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ တသနာဘာဂိယဉ္စ?

ဆန္ဒမတိဝတ္တတိ [ဥဒာ. ၄၅]၊ ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတိ။
တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေထ၊ ဧဝံ တံ နာတိဝဿတီတိ။

ဆန္နမတိဝဿတီတိ သံကိလေသော။ ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ တသနာ။ တမော တမပရာယနောတိ ဝိတ္ထာရေန။ တတ္ထ ယော စ တမော ယော စ တမပရာယနော, အယံ သံကိလေသော။ ယော စ ဇောတိ ယော စ ဇောတိပရာယနော, အယံ တသနာ။

တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ?

န တံ ဒဠှံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာ၊ ယဒာယသံ အာရုဇပဗ္ဗဇဉ္စ [အာရုဇံ ပဗ္ဗဇဉ္စ (ပီ.) ဓ. ပ. ၃၄၅; သံ. နိ. ၁.၁၂၁] ။
သာရတ္တရတ္တာ မဏိကုဏ္ဍလေသု၊ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ။

န တံ ဒဠှံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာ, ယဒာ ပုတ္တေသု ဒါရေသု စ ယာ အပေက္ခာ, အယံ သံကိလေသော။ ဧတမ္ပိ ဆေတ္တ ပရိဗ္ဗဇန္တိ ဓီရာ အနပေက္ခိနော သဗ္ဗကာမေ ပဟာယာတိ, အယံ နိဗ္ဗေဓော။ ယံ စေတယိတံ ပကပ္ပိတံ ယာ စ နာမရူပဿ အဝက္ကန္တိ ဟောတိ။ ဣမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ သံကိလေသော။ ပစ္ဆိမကေဟိ စတူဟိ နိဗ္ဗေဓော။

တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ အသေက္ခဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ?

အယံ လောကော သန္တာပဇာတော၊ ဖဿပရေတော ရောဂံ [ရောဒံ (ပီ.) ပဿ ဥဒာ. ၃၀] ဝဒတိ အတ္တတော။
ယေန ယေန ဟိ မညတိ၊ တတော တံ ဟောတိ အညထာ။

အညထာဘာဝီ ဘဝသတ္တော လောကော၊ ဘဝပရေတော ဘဝမေဝာဘိနန္ဒတိ။
ယဒဘိနန္ဒတိ တံ ဘယံ၊ ယဿ ဘာယတိ တံ ဒုက္ခံ။
ဘဝဝိပ္ပဟာနာယ ခေါ ပနိဒံ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။

ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဘဝေန ဘဝဿ ဝိပ္ပမောက္ခမာဟံသု, သဗ္ဗေ တေ "အဝိပ္ပမုတ္တာ ဘဝသ္မာ"တိ ဝဒါမိ။ ယေ ဝါ ပန ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဝိဘဝေန ဘဝဿ နိဿရဏမာဟံသု, သဗ္ဗေ တေ "အနိဿဋာ ဘဝသ္မာ"တိ ဝဒါမိ။ ဥပဓိံ ဟိ ပဋိစ္စ ဒုက္ခမိဒံ သမ္ဘောတိ, သဗ္ဗုပါဒါနက္ခယာ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါ, လောကမိမံ ပဿ, ပုထူ အဝိဇ္ဇာယ ပရေတာ ဘူတာ ဘူတရတာ ဘဝါ အပရိမုတ္တာ။ ယေ ဟိ ကေစိ ဘဝါ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္ထတာယ သဗ္ဗေ တေ ဘဝါ အနိစ္စာ ဒုက္ခာ ဝိပရိဏာမဓမ္မာတိ။

"ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ၊ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတော။
ဘဝတဏှာ ပဟီယတိ၊ ဝိဘဝံ နာဘိနန္ဒတိ။
သဗ္ဗသော တဏှာနံ ခယာ၊ အသေသဝိရာဂနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ။

"တဿ နိဗ္ဗုတဿ ဘိက္ခုနော၊ အနုပါဒါ ပုနဗ္ဘဝေါ န ဟောတိ။
အဘိဘူတော မာရော ဝိဇိတသင်္ဂါမော၊ ဥပစ္စဂါ သဗ္ဗဘဝါနိ တာဒီ"တိ။

အယံ လောကော သန္တာပဇာတော ယာဝ ဒုက္ခန္တိ ယံ တဏှာ သံကိလေသော။

ယံ ပုနဂ္ဂဟဏံ ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဘဝေန ဘဝဿ ဝိမောက္ခမာဟံသု, သဗ္ဗေတေ “အဝိမုတ္တာ ဘဝသ္မာ”တိ ဝဒါမိ။ ယေ ဝါ ပန ကေစိ သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ ဝိဘဝေန ဘဝဿ နိဿရဏမာဟံသု “အနိဿဋ္ဌာ ဘဝသ္မာ”တိ ဝဒါမိ။ အယံ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသော, တံ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသော စ တဏှာသံကိလေသော စ, ဥဘယမေတံ သံကိလေသော။ ယံ ပုနဂ္ဂဟဏံ ဘဝဝိပ္ပဟာနာယ ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ, ယာဝ သဗ္ဗသော ဥပါဒါနက္ခယာ သမ္ဘဝါ, ဣဒံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ။ တဿ နိဗ္ဗုတဿ ဘိက္ခုနော ယာဝ ဥပစ္စက သဗ္ဗဘဝတနိ တာဒိတိ ဣဒံ အသေက္ခဘာဂိယံ။ စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ အနုသောတဂါမီ သံကိလေသော ဌိတတ္တော စ ပဋိသောတဂါမီ စ နိဗ္ဗေဓော။ ထလေ တိဋ္ဌတီတိ အသေက္ခဘူမိ။

၁၆. တတ္ထ ကတမံ ဝါသနာဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ?

“ဒဒတော [ဥအ. ၇၅; ဒီ. နိ. ၂.၁၉၇] ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ၊ သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ။
ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကံ၊ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သနိဗ္ဗုတော”တိ။

“ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတီ”တိ ဝါသနာ။ “ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကံ, ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သနိဗ္ဗုတော”တိ နိဗ္ဗေဓော။

သောတာနုဂတေသု ဓမ္မေသု ဝစသာ ပရိစိတေသု မနသာနုပေက္ခိတေသု ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓေသု ပဉ္စာနိသံသာ ပါဋိကင်္ခါ။ ဣဓေကစ္စဿ ဗဟုဿုတာ ဓမ္မာ ဟောန္တိ ဓာတာ အပမုဋ္ဌာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, သော ယုဉ္ဇန္တော ဃဋေန္တော ဝါယမန္တော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိသေသံ ပပ္ပောတိ။ နော စေ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိသေသံ ပပ္ပောတိ, ဂိလာနော ပပ္ပောတိ။ နော စေ ဂိလာနော ပပ္ပောတိ, မရဏကာလသမယေ ပပ္ပောတိ။ နော စေ မရဏကာလသမယေ ပပ္ပောတိ, ဒေဝဘူတော ပါပုဏာတိ။ နော စေ ဒေဝဘူတော ပါပုဏာတိ, တေန ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပစ္စေကဗောဓိံ ပါပုဏာတိ။

တတ္ထာယံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပါပုဏာတိ, အယံ နိဗ္ဗေဓော။ ယံ သမ္ပရာယေ ပစ္စေကဗောဓိံ ပါပုဏာတိ, အယံ ဝါသနာ။ ဣမာနိ သောဠသ သုတ္တာနိ သဗ္ဗသာသနံ အတိဂ္ဂဏှန္တော တိဋ္ဌန္တိ။ ဣမေဟိ သောဠသဟိ သုတ္တေဟိ နဝဝိဓော သုတ္တန္တော ဝိဘတ္တော ဘဝတိ။ သော စ ပညဝတော နော ဒုပ္ပညဿ, ယုတ္တဿ နော အယုတ္တဿ, အကမ္မဿ ဝိဟာရိဿ ပကတိယာ လောကေ သံကိလေသော စရတိ။ သော သံကိလေသော တိဝိဓော – တဏှာသံကိလေသော ဒိဋ္ဌိသံကိလေသော ဒုစ္စရိတသံကိလေသော။ တတော သံကိလေသတော ဥဋ္ဌဟန္တော သံကိလေသော ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌဟတိ, လောကိယေသု ပတိဋ္ဌဟတီတိ။ တတ္ထာကုသလော ဒိဋ္ဌတော သစေ တံ သီလဉ္စ ဒိဋ္ဌိဉ္စ ပရာမသတိ, တဿ သော တဏှာသံကိလေသော ဟောတိ။ သစေ ပနဿ ဧဝံ ဟောတိ “ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿံ [ဘဝိဿာမိ (ပီ.)] ဒေဝညတရော ဝါ”တိ ယဿ ဟောတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဧတဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသံကိလေသော ဘဝတိ။ သစေ ပန သီလေ ပတိဋ္ဌိတော အပရာမဋ္ဌဿ ဟိ သီလဝတံ ဟောတိ, တဿ တံ သီလဝတံ ယောနိသော ဂဟိတံ အဝိပ္ပဋိသာရံ ဇနေတိ ယာဝ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ, တဉ္စ တဿ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ကာလင်္ကတဿ ဝါ တမှိယေဝ ဝါ ပန အပရာပရိယာယေန ဝါ, အညေသု ခန္ဓေသု ဧဝံ သုတံ “သုစရိတံ ဝါသနာယ သံဝတ္တတီ”တိ ဝါသနာဘာဂိယံ သုတ္တံ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ သီလေသု ဌိတဿ ဝိနီဝရဏံ စိတ္တံ, တံ တတော သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ သော အစ္စန္တနိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ; ယဒိ ဝါ သာသနန္တရေ, အစ္စန္တံ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ, ယဒိ ဝါ ဧကာသနေ ဆ အဘိညော။ တတ္ထ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ အရိယဓမ္မေ ပါပုဏန္တိ သဒ္ဓါနုသာရီ စ ဓမ္မာနုသာရီ စ။ တတ္ထ ဓမ္မာနုသာရီ ဥဂ္ဃဋိတညူ, သဒ္ဓါနုသာရီ နေယျော။ တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဒုဝိဓော – ကောစိ တိက္ခိန္ဒြိယော ကောစိ မုဒိန္ဒြိယော။ တတ္ထ နေယျောပိ ဒုဝိဓော – ကောစိ တိက္ခိန္ဒြိယော ကောစိ မုဒိန္ဒြိယော။ တတ္ထ ယော စ ဥဂ္ဃဋိတညူ မုဒိန္ဒြိယော, ယော စ နေယျော တိက္ခိန္ဒြိယော, ဣမေ ပုဂ္ဂလာ အသမိန္ဒြိယာ ဟောန္တိ။ တတ္ထ ဣမေ ပုဂ္ဂလာ သမိန္ဒြိယာ ပရိဟာယန္တိ စ ဥဂ္ဃဋိတညုတော, ဝိပဉ္စိတညူ နေယျတော, ဣမေ မဇ္ဈိမာ ဘူမိဂတာ ဝိပဉ္စိတညူ ဟောတိ။ ဣမေ တယော ပုဂ္ဂလာ။

၁၇. တတ္ထ စတုတ္ထာ ပန ပဋိမာ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျော စ, တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘိတွာ ဒဿနဘူမိယံ ဌိတော သောတာပတ္တိဖလဉ္စ ပါပုဏာတိ, ဧကဗီဇီ ဟောတိ ပဌမော သောတာပန္နော။ တတ္ထ ဝိပဉ္စိတညူ ပုဂ္ဂလော ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘိတွာ ဒဿနဘူမိယံ ဌိတော သောတာပတ္တိဖလဉ္စ ပါပုဏာတိ, ကောလံကောလော စ ဟောတိ ဒုတိယော သောတာပန္နော ။ တတ္ထ နေယျော ပုဂ္ဂလော ဣန္ဒြိယာနိ ပဋိလဘိတွာ ဒဿနဘူမိယံ ဌိတော သောတာပတ္တိဖလဉ္စ ပါပုဏာတိ, သတ္တက္ခတ္တုပရမော စ ဟောတိ , အယံ တတိယော သောတာပန္နော။ ဣမေ တယော ပုဂ္ဂလာ ဣန္ဒြိယဝေမတ္တတာယ သောတာပတ္တိဖလေ ဌိတာ။

ဥဂ္ဃဋိတညူ ဧကဗီဇီ ဟောတိ, ဝိပဉ္စိတညူ ကောလံကောလော ဟောတိ, နေယျော သတ္တက္ခတ္တုပရမော ဟောတိ။ ဣဒံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ သုတ္တံ။ သစေ ပန တဒုတ္တရိ ဝါယမတိ, အစ္စန္တနိဋ္ဌံ နိဗ္ဗာနံ ပါပုဏာတိ။ တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော ယော တိက္ခိန္ဒြိယော, တေ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ – အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏိတွာ အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ စ ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ စ။ တတ္ထ ဝိပဉ္စိတညူ ပုဂ္ဂလော ယော တိက္ခိန္ဒြိယော, တေ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ – အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏန္တိ အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ စ သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ စ။ တတ္ထ နေယျော အနာဂါမိဖလံ ပါပုဏန္တော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ ဟောတိ, ဥဂ္ဃဋိတညူ စ ဝိပဉ္စိတညူ စ, ဣန္ဒြိယနာနတ္တေန ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, ဥဂ္ဃဋိတညူ မုဒိန္ဒြိယော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ ဟောတိ။ ဥဂ္ဃဋိတညူ စ ဝိပဉ္စိတညူ စ ဣန္ဒြိယနာနတ္တေန ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, တိက္ခိန္ဒြိယော အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, ဥဂ္ဃဋိတညူ မုဒိန္ဒြိယော ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ ဝိပဉ္စိတညူ တိက္ခိန္ဒြိယော အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, ဝိပဉ္စိတညူ မုဒိန္ဒြိယော သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, နေယျော ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, ဝိပဉ္စိတညူ တိက္ခိန္ဒြိယော အသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ။ ဝိပဉ္စိတညူ မုဒိန္ဒြိယော သသင်္ခါရပရိနိဗ္ဗာယီ ဟောတိ, နေယျော ဥဒ္ဓံသောတော အကနိဋ္ဌဂါမီ ဟောတိ။ ဣတိ ပဉ္စ အနာဂါမိနော, ဆဋ္ဌော သကဒါဂါမီ, တယော စ သောတာပန္နာတိ ဣမေ နဝ သေက္ခာ။

တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော တိက္ခိန္ဒြိယော အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တော ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ ဥဘတော ဘာဂဝိမုတ္တော ပညာဝိမုတ္တော စ။ တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ ပုဂ္ဂလော မုဒိန္ဒြိယော အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တော ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ, ဌိတကပ္ပီ [ဌိတကပ္ပိ (ပီ. က.) ပဿ ပု. ပ. ၁၇] စ ပဋိဝေဓနဘာတော ပုဂ္ဂလော စ တိက္ခိန္ဒြိယော သော အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တော ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ စေတနာဘဗ္ဗော စ ရက္ခဏာဘဗ္ဗော စ။ တတ္ထ ဝိပဉ္စိတညူ မုဒိန္ဒြိယော အရဟတ္တံ ပါပုဏန္တော ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ, သစေ စေတေတိ န ပရိနိဗ္ဗာယီ, နော စေ စေတေတိ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။ သစေ အနုရက္ခတိ န ပရိနိဗ္ဗာယီ, နော စေ အနုရက္ခတိ ပရိနိဗ္ဗာယီတိ။ တတ္ထ နေယျော ပုဂ္ဂလော ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော ပရိဟာနဓမ္မော ဟောတိ ကမ္မနိယတော ဝါ သမသီသီ ဝါ, ဣမေ နဝ အရဟန္တော ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓံ သုတ္တံ သံကိလေသဘာဂိယံ အသေက္ခဘာဂိယံ။ ဣမေသု ပုဂ္ဂလေသု တထာဂတဿ ဒသဝိဓံ ဗလံ ပဝတ္တတိ။

၁၈. ကတမံ ဒသဝိဓံ? ဣဓ ဗုဒ္ဓါနံ ဘဂဝန္တာနံ အပ္ပဝတ္တိတေ ဓမ္မစက္ကေ မဟေသက္ခာ ဒေဝပုတ္တာ ယာစနာယ အဘိယာတာ [အတိယာတာ (ပီ. က.)] ဟောန္တိ ‘‘ဒေသေတု သုဂတော ဓမ္မ’’န္တိ။ သော အနုတ္တရေန ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝောလောကေန္တော အဒ္ဒသာသိ သတ္တာနံ တယော ရာသီ သမ္မတ္တနိယတော မိစ္ဆတ္တနိယတော အနိယတော။ တတ္ထ သမ္မတ္တနိယတော ရာသိ မိစ္ဆာသတိံ အာပဇ္ဇေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, အသတ္ထုကော ပရိနိဗ္ဗာယေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, သမာပတ္တိံ အာပဇ္ဇေယျာတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ တတ္ထ မိစ္ဆတ္တနိယတော ရာသိ အရိယသမာပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, အနရိယမိစ္ဆာပဋိပတ္တိံ ပဋိပဇ္ဇိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ တတ္ထ အနိယတော ရာသိ သမ္မာပဋိပဇ္ဇမာနံ သမ္မတ္တနိယတရာသိံ ဂမိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, မိစ္ဆာပဋိပဇ္ဇမာနော သမ္မတ္တနိယတရာသိံ ဂမိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သမ္မာပဋိပဇ္ဇမာနံ သမ္မတ္တနိယတရာသိံ ဂမိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, မိစ္ဆာပဋိပဇ္ဇမာနံ မိစ္ဆတ္တနိယတရာသိံ ဂမိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဣမေ တယော အနုတ္တရေန ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ ဝောလောကေန္တဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ မေ သတော ဣမေ ဓမ္မာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါတိ ဧတ္တာဝတာ မံ ကောစိ သဟဓမ္မေန ပဋိစောဒိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, ဝီတရာဂဿ တေ ပဋိဇာနတော အခီဏာသဝတာယ သဟဓမ္မေန ကောစိ ပဋိစောဒိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယတော ပန ဣမဿ အနိယတဿ ရာသိဿ ဓမ္မဒေသနာ, သာ န ဒိဿတိ တက္ကရဿ သမ္မာဒုက္ခက္ခယာယာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, တထာ ဩဝဒိတော ယံ ပန မေ အနိယတရာသိ သာဝကော ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ န သစ္ဆိကရိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

၁၉. ယံ ခော မုနိ နာနပ္ပကာရဿ နာနာနိရုတ္တိယော ဒေဝနာဂယက္ခာနံ ဒမေတိ ဓမ္မေ ဝဝတ္တာနေန ဝတ္တ
ကာရဏတော အညံ ဟာရံ ဂမိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ။ ယတော ပနိမာ နိရုတ္တိတော သတ္တ သတ္တ နိ
ရုတ္တိယော နာဘိသမ္ဗုနေယျာတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာ။ နိရုတ္တိ ခော ပန အဘိသမဂ္ဂရတာနံ သာ
ဝကာနံ တမတ္ထမဝိညာပယေတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ ။ မဟေသက္ခာ ဒေဝပုတ္တာ ဥပသင်္ကမိတ္
တ ပဉှော ပုစ္ဆိံသု ။ ကာယိကေန ဝါ မာနသိကေန ဝါ ပရိပီဠိတဿ ဟတ္ထကုဏီတိ ဝါ ပါဒေ ဝါ ခဇ္ဇေ ဒန္ဓဿ [ဒ
န္တဿ (ပီ. က.)] သော အတ္တော န ပရိဘာဇိယတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာ။ ယမှိ တံ တေသံ
ဟောတိ တမှိ အသန္တံ ဘဝတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ယံ ဟိ နာသံ တေသံ န ဘဝတိ, တမှိ နာသံ တေသံ ဘဝိသ္
သတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဧဝံ သမုဒယဿ နိရောဓာယ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ။ မာရော ဝါ ဣန္ဒော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ
တထာဂတော ဝါ စက္ကဝတ္တိ ဝါ သော ဝတ နာမ မာတုကမော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ, ပုရိသော အဿ
ရာဇာ စက္ကဝတ္တိ သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော ဘဝိဿတီတိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဣတိဿ ဧဝရူပံ ဗလံ ဧဝရူပံ ဉာဏံ,
ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဌာနာဋ္ဌာနဉာဏံ ပဌမံ တထာဂတဗလံ တံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ တီဟိ ရာသီဟိ စတူဟိ ဝေသာရဇ္ဇေဟိ စတူဟိ ပဋိ
သမ္ဘိဒါဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒဿ ပဝတ္တိယံ နိဝတ္တိယံ ဘာဂိယဉ္စ။ ကုသလံ ကုသလဝိပါကေသု စ ဥပပဇ္ဇတိ ယဉ္စ ဣ
တ္ထိပုရိသာနံ။ ဣဒံ ပဌမံ ဗလံ တထာဂတော ဧဝံ ဇာနာတိ။

ယေသံ ပန သမ္မတ္တနိယတော ရာသိ, နာယံ သဗ္ဗတ္ထကမိနီ ပဋိပဒါ, နိဗ္ဗာနကမိနီယေဝါယံ ပဋိပဒါ။ တတ္ထ သိ
ယာ မိစ္ဆတ္တနိယတော ရာသိ, နောပိ န သဗ္ဗတ္ထကမိနီ ပဋိပဒါ။ သက္ကာယသမုဒယကမိနီယေဝါယံ ပဋိပဒါ ဟော
တု, အယံ တတ္ထ တတ္ထ ပဋိပတ္တိယာ ဋ္ဌိတော ဂစ္ဆတိ နိဗ္ဗာနံ, ဂစ္ဆတိ အပါယံ, ဂစ္ဆတိ ဒေဝမနုဿေသု။ ယံ ယံ
ဝါ ပဋိပဒံ ပဋိပဇ္ဇေယျ သဗ္ဗတ္ထ ဂစ္ဆေယျ, အယံ သဗ္ဗတ္ထကမိနီ ပဋိပဒါ။ ယံ တတ္ထ ဉာဏံ ယထာဘူတံ, ဣဒံ ဝု
စ္စတိ သဗ္ဗတ္ထကမိနီ ပဋိပဒါဉာဏံ ဒုတိယံ တထာဂတဗလံ။

သာ ခော ပနာယံ သဗ္ဗတ္ထကမိနီ ပဋိပဒါ နာနာဓိမုတ္တာ ကေစိ ကာမေသု ကေစိ ဒုက္ကရကာရိယံ ကေစိ အတ္တကိ
လမထာနုယောဂမနုယုတ္တာ ကေစိ သံသာရေန သုဒ္ဓိံ ပစ္စေန္တိ ကေစိ အနဇ္ဈာဘာဝနာတိ။ တေန တေန စရိတေန ဝိနိဗဒ္
ဓာနံ သတ္တာနံ ယံ ဉာဏံ ယထာဘူတံ နာနာဂတံ လောကဿ အနေကာဓိမုတ္တဂတံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣဒံ တတိယံ
တထာဂတဗလံ။

တတ္ထ သတ္တာနံ အဓိမုတ္တာ ဘဝန္တိ အာသေဝန္တိ ဘာဝေန္တိ ဗဟုလီကရောန္တိ။ တေသံ ကမ္မုပသယာနံ ဝါ
အဓိမုတ္တာနံ။ သာ စေဝ ဓာတု သံဝဟတိ။ ကတရာ ပနေသာ ဓာတု နေက္ခမ္မဓာတု ဗလဓာတု ကာစိ သမ္ပတ္တိ ကာစိ မိစ္ဆ
တ္တဉ္စ ဓာတု အဓိမုတ္တာ ဘဝန္တိ။ အညတရာ ဥတ္တရိ န သမနုပဿန္တိ။ တေ တဒေဝဋ္ဌာနံ မယာ ဇရာမရဏဿ
အဘိနိဝိဿ ဝေါဟရန္တိ "ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည"န္တိ။ ယထာ ဘဂဝါ သက္ကဿ ဒေဝါနမိန္ဒဿ ဘာသိတံ။
ယံ တတ္ထ ယထာဘူတံ ဉာဏံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ စတုတ္ထံ တထာဂတဗလံ။

တတ္ထ ယံယေဝ ဓာတု [ယံ ယဒေဝ ဓာတုံ (က.)] သေဝန္တိ တံ တံ ကာယေန စ ဝါစာယ စ အာရဗ္ဘန္တိ စေတသိ
ကော။ အာရမ္ဘော စေတနာ ကမ္မံ ကာယိကာ ဝါစသိကာ အာရမ္ဘော စေတသိကတ္တာ ကမ္မန္တရံ တထာဂတော ဧဝံ ပဇာ
နာတိ "ဣမိနာ သတ္တေန ဧဝံ ဓာတုကေန ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကတံ, တံ အတီတမဒ္ဓါနံ ဣမိနာ ဟေတုနာ တဿ ဧဝရူပေ ဝိ
ပါကော ဝိပစ္စတိ တေရဟိ ဝိပစ္စိဿတိ ဝါ အနာဂတမဒ္ဓါန"န္တိ။ ဧဝံ ပစ္စုပ္ပန္နမဒ္ဓါနံ ပဇာနာတိ "အယံ ပုဂ္ဂလော
ဧဝံဓာတုကော ဣဒံ ကမ္မံ ကရောတိ"။ တဏှာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ စ ဣမိနာ ဟေတုနာ န တဿ ဝိပါကော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္
မေ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဥပပဇ္ဇေ ဝါ"တိ အပရမှိ ဝါ ပရိယာယေ ဧဝံ ပဇာနာတိ "အယံ ပုဂ္ဂလော ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကရိသ္
သတိ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, ဣမိနာ ဟေတုနာ တဿ ဧဝရူပေ ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဣမိနာ ဟေတုနာ ယာနိ စတ္
တာရိ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဣဒံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ပစ္စုပ္ပန္နသုခံ အာယတိံ စ သုခဝိပါက"န္တိ ။ပေ.။ ဣတိ အယံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပ
န္နာနံ ကမ္မသမာဒါနာနံ ဟေတုသော ဌာနသော ဝိပါကဝေမတ္တတံ ပဇာနာတိ ဥစ္စာဝစာ ဟီနပဏီတတာ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ကမ္မဝိ
ပါကဉာဏံ ပဉ္စမံ တထာဂတဗလံ။

တထာ သတ္တာ ယံ ဝါ ကမ္မသမာဒါနံ သမာဒိယန္တာ တတ္ထ ဧဝံ ပဇာနာတိ ဣမဿ ပုဂ္ဂလဿ ကမ္မာဓိမုတ္
တဿ ရာဂစရိတဿ နေက္ခမ္မဓာတုံ ဟရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, တဿ ရာကနုဂတေ သုညမာနဿ ပဌမံ ဈာနံ သံကိလိ

ဿတိ, သစေ ပုန ဥတ္တရိ တယာမတော ဈာနတောအနုဂတေ မာနသေ ဝိသေသဘာဂိယံ ပဋိပဒံ အနုယုဉ္ဇိယတိ။ တဿဟိ ဈာနဘာဂိယံယေဝ ပဌမဇ္ဈာနေ ဌိတဿ ဒုတိယံ ဈာနံ တောအနံ ဂစ္ဆတိ, တတိယဉ္စ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတုကာမဿ သောမနဿိန္ဒြိယံ စိတ္တံ ပရိယာအာယ တိဋ္ဌတိ, တဿ သာ ပီတိ အဝိသေသဘာဂိယံ တတိယံ ဈာနံ အာဒိဿ တိဋ္ဌတိ။ သစေ တဿ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ တထာဂတဿ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ တောအနံ ဂစ္ဆတိယေဝ, စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဟာနဘာဂိယာ ဓမ္မာ, တေ စ ဓမ္မာ ယတ္ထ ပဇာယန္တိ ယေဟိ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ တောအနံ ဒိဿတိ။ ဧဝံ အဇ္ဈာသယသမာပတ္တိယာ ယာ စတဿော သမာပတ္တိယော တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ အဋ္ဌ ဝိမောက္ခဈာနာနီတိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဝိမောက္ခာတိ။ အဋ္ဌ စ ဝိမောက္ခာ တီဏိ စ ဝိမောက္ခမုခါနိ။ သမာဓီတိ စတ္တာရော သမာဓီ – ဆန္ဒသမာဓိ ဝီရိယသမာဓိ စိတ္တသမာဓိ ဝီမံသာသမာဓီတိ။ သမာပတ္တိယော စတဿော အဇ္ဈာသယသမာပတ္တိယော ဣတိ ဣမေသံ ဈာနာနံ ဝိမောက္ခသမာပတ္တီတိ ဧဝရူပေ သံကိလေသော ရာဂစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ။ ဧဝံ အေသစရိတဿ။ မောဟစရိတဿ။ ရာဂစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဧဝရူပံ တောအနံ ဣတိ ယံ တတ္ထ ဉာဏံ ယထာဘူတံ အသာဓာရဏံ သဗ္ဗသတ္တေဟိ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဆဋ္ဌံ တထာဂတဗလံ။

တတ္ထ တထာဂတော ဧဝံ ပဇာနာတိ လောကိကာ ဓမ္မာ လောကုတ္တရာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဘာဂိယံ ဣန္ဒြိယံ နာမံ လဘန္တိ။ အာဓိပတေယျဘူမိံ ဥပဟာအယ ဗလံ နာမံ လဘန္တိ ထာမဂတံ မနော မနိန္ဒြိယံ တံ ဥပဟာအယ။ ဝီရိယံ နာမံ လဘန္တိ အာရမ္ဘဓာတုံ ဥပဟာအယ။ ဣတိဿ ဒေဝ ဧဝရူပံ ဉာဏံ ဣမေဟိ စ ဓမ္မေဟိ ဣမေ ပုဂ္ဂလာ သမန္နာဂတာတိပိ ဓမ္မဒေသနံ အကာသိ။ အာကာရတော စ တေကာရတော စ အာသယဇ္ဈာသယဿ အဓိမုတ္တိသမန္နာဂတာနံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယဗလဝီရိယဝေမတ္တတံ ဉာဏံ သတ္တမံ တထာဂတဗလံ။

တတ္ထ စ တထာဂတော လောကာဒီသု စ ဘူမိသု သံယောဇနာနဉ္စ သေက္ခာနံ ဒွီဟိ ဗလေဟိ ဂတိံ ပဇာနာတိ, ပုဗ္ဗေနိတသာနုဿတိယာ အတီတေ သံသာရေ တေရဟိ စ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ စုတူပပဟာတံ ဣတိ ကမ္မာနိ ဒွေဝ ဗလာနိ ဒိဗ္ဗစက္ခုတော အဘိနီဟိတာနိ။ သော အတီတမဒ္ဓါနံ ဒိဗ္ဗဿ စက္ခုနော ကေစရော သော တေရဟိ သတိ ကေစရော ဣတိ အတ္တနော စ ပရေသံ စ ပုဗ္ဗေနိတသဉာဏံ အနေကဝိဓံ နာနပ္ပကာရကံ ပစ္စုပ္ပန္နမဒ္ဓါနံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ကမ္မာနိ ဒွေဝ တထာဂတဗလာနိ, အဋ္ဌမံ ပုဗ္ဗေနိတသော, နဝမံ ဒိဗ္ဗစက္ခု။

ပုန စပရံ တထာဂတော အရိယပုဂ္ဂလာနံ ဈာနံ တောအနံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ ပဇာနာတိ အယံ ပုဂ္ဂလော ဣမိနာ မဂ္ဂေန ဣမာယ ပဋိပအယ အာသတနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ ဣတိ အတ္တနော စ အာသတနံ ခယံ ဉာဏံ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌာနံ စတုဘူမိမုပဟာအယ ယာဝ နဝန္နံ အရဟန္တာနံ အာသဝက္ခယော ဩဓိသော သေက္ခာနံ အနောဓိသော အရဟန္တာနံ။ တတ္ထ စေတောဝိမုတ္တိ ဒွီဟိ အာသဝေဟိ အနာသတ ကာမာသဝေန စ ဘတသဝေန စ, ပညာဝိမုတ္တိ ဒွီဟိ အာသဝေဟိ အနာသတ ဒိဋ္ဌာသဝေန စ အဝိဇ္ဇာသဝေန စ, ဣမာသံ ဒွိန္နံ ဝိမုတ္တီနံ ယထာဘူတံ ဉာဏံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာသဝက္ခယေ ဉာဏံ။ ဒသမံ တထာဂတဗလံ။

၂၀. ဣမေသု ဒသသု ဗလေသု ဌိတော တထာဂတော ပဉ္စဝိဓံ သာသနံ ဒေသေတိ သံကိလေသဘာဂိယံ တသနာဘာဂိယံ ဒဿနဘာဂိယံ ဘာဝနာဘာဂိယံ အသေက္ခဘာဂိယံ။ တတ္ထ ယော တဏှာသံကိလေသော, ဣမဿ အလောဘော နိဿရဏံ။ ယော ဒိဋ္ဌိသံကိလေသော, ဣမဿ အမောဟော နိဿရဏံ။ ယော ဒုစ္စရိတသံကိလေသော, ဣမဿ တီဏိ ကုသလာနိ နိဿရဏံ။ ကိံ နိအနံ? တီဏိ ကမ္မာနိ [တီဏိ ဟိ ကမ္မာနိ (ပီ.)] မနောဒုစ္စရိတာနိ – အဘိဇ္ဈာ ဗျာပဟာအော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ တတ္ထ အဘိဇ္ဈာ မနောဒုစ္စရိတံ ကာယကမ္မံ ဥပဋ္ဌပေတိ, အဒိန္နာအနံ သဗ္ဗဉ္စ တဒုပနိဗဒ္ဓံ တစာကမ္မံ ဥပဋ္ဌပေတိ, မုသာတဒဉ္စ သဗ္ဗဝိတထံ သဗ္ဗံ တစမဘာဝံ သဗ္ဗမက္ခံ ပလာသံ အဘိဇ္ဈာ အကုသလမူလန္တိ, သုစရိတေ သုစရိတံ မုသာတအ အဒိန္နာအနာ အဘိဇ္ဈာယ စေတနာ, တတ္ထ ဗျာပဟာအော မနောဒုစ္စရိတံ ကာယကမ္မံ ဥပဋ္ဌပေတိ, ဟဏာတိပဟာတံ သဗ္ဗဉ္စ မေတံ အာကမုနံ ပရိကမုနံ နိဗဒ္ဓံ ရောစနံ တစာကမ္မံ ဥပဋ္ဌပေတိ, ပိသုဏာတစံ ဖရုသတစံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မနောဒုစ္စရိတဉ္စ အဘိဇ္ဈံ ဗျာပဟာဒံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပယောဇေတိ, တဿ ယော ကောစိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ စာကေ ရာဂဇော တ အေသဇော တ သဗ္ဗသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သမ္ဘူတော ဣမိနာ ကာရဏေန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဥပဋ္ဌပေတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ဝီတိကမ္မံ ဥပဋ္ဌပေတိ သမ္ပပ္ပလာပံ။ ကမ္မာနိ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ အကုသလမူလာနိ။

ယာ အဘိဇ္ဈာ, သော လောဘော။ ယော ဗျာပါဒော, သော ဒေါသော။ ယာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သော မောဟော။ တာနိ အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာနိ ဥပဋ္ဌပေန္တိ။ တေသု ဂဟိတေသု တီသု အကုသလမူလေသု ဒသဝိဓံ အကုသလမူလံ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တဿ တိဝိဓဿ ဒုစ္စရိတသံကိလေသဿ တသနာဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ နိဿရဏံ။ တတ္ထ ယော ဗဟုသိတော နိဒ္ဒေသော ယထာ လောဘော ဒေါသော မောဟောပိ, တတ္ထ အသိတုံ တွေ လောဘော ဥဿဒော တေန ကာရဏေန တေသု ဝါ ဓမ္မေသု လောဘော ပညပိယတိ။ တတ္ထာယံ မောဟော အကုသလံ မောဟော အယံ အဝိဇ္ဇာ, သာ စတုဗ္ဗိဓာ ရူပေ အဘိနိဝိဋ္ဌာ, ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, အဝိဇ္ဇာဂတော ရူပဝန္တံ အတ္တာနံ, အတ္တနိ ဝါ ရူပံ, ရူပသ္မိံ ဝါ အတ္တာနံ။ တတ္ထ ကတမံ ပဒံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ဥစ္ဆေဒံ ဝဒတိ "တံ ဇီဝံ တံ သရီရ"န္တိ နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ အဓိစ္စသမုပ္ပန္နဒိဋ္ဌိ စ အညော စ ကရောတိ, အညော ပဋိသံဝေဒိယတိ။ ပစ္ဆိမသဋ္ဌိကပ္ပာနံ တီဏိ ပဒါနိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ သဿတံ ဘဇန္တိ "အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ"န္တိ အကိရိယဉ္စ တံ ဒုက္ခမိစ္ဆတော အဟေတုကာ စ ပတန္တိ အနဇ္ဈာဘာတေ စ ကမ္မာနံ သဗ္ဗဉ္စ မာနယိ [မာနတိ (ပီ.)]။ တတ္ထ "ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည"န္တိ သံသာရေန သုဒ္ဓိ အာဇီဝကာ ဆဋ္ဌာသီတိ ပညပေန္တိ။ ယထာ ရူပေ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ စတုဝတ္ထုကာ, ဧဝံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝီသတိဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ သဿတံ ဘဇတိ။ အညာဇီဝကာ စ သဿတတတဒိကေ စ သီလဗ္ဗတံ ဘဇန္တိ ပရာမသန္တိ ဣမိနာ ဘဝိဿာမိ ဒေဝေါ ဝါ ဒေဝညတရော ဝါ, အယံ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ တတ္ထ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ သော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, "တံ ဇီဝံ တံ သရီရ"မိတိ တံ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ နာဘိပ္ပသီဒတိ ပုဗ္ဗန္တေ အပရန္တေ ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ။ပေ.။ ဣတိ တသနာဘာဂိယေသု ဌိတဿ အယံ ဥပက္ကိလေသော။

၂၁. တတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြိယေန သဗ္ဗံ ဝိစိကိစ္ဆိတံ ပဇဟတိ, ပညိန္ဒြိယေန ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿတိ, သမာဓိန္ဒြိယေန စိတ္တံ ဧကောဒိ ကရောတိ ဝီရိယိန္ဒြိယေန အာရဘတိ။ သော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သဒ္ဓါနုသာရီ အဝေစ္စပ္ပသာဒေ နိရတော အနန္တရိယံ သမာဓိံ ဥပ္ပာဒေတိ။ ဣန္ဒြိယေဟိ သုဒ္ဓေဟိ ဓမ္မာနုသာရီ အပ္ပစ္စယတာယ အနန္တရိယံ သမာဓိံ ဥပ္ပာဒေတိ။ သော "ဣဒံ ဒုက္ခ"န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ သစ္စာနိ ဣဒံ ဒဿနဘာဂိယံ သုတ္တံ။ တဿ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ တီဏိ သံယောဇနာနိ ဒဿနပဟာတဗ္ဗာနိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပဟီနာနိ ဒွေ ပုဂ္ဂလကတာနိ။ တတ္ထ တီဏိ အကုသလမူလာနိ ဘာဝနာပဟာတဗ္ဗာနိ ဥပရိက္ခိတ္တာနိ ဆ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ။ တတ္ထ တေသု အဘိဇ္ဈာယ စ ဗျာပါဒေသု တနုကတေသု ဆ ဘဝါ ပရိက္ခယာ မရိယာဒံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒွေ ဘဝါ အဝသိဋ္ဌာ။ တဿ အဘိဇ္ဈာ စ ဗျာပါဒေါ စ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ ဧကော ဘဝေါ အဝသိဋ္ဌော ဟောတိ။ သော စ မာနဝသေန နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ကိဉ္စာပိ တွေ အညေပိ စတ္တာရော ကိလေသာ ရူပရာဂေ ဘဝရာဂေ အဝိဇ္ဇာ ဥဒ္ဓစ္စံ ကေတုသ္မိံမာန ဘူတာ နပ္ပဋိဗလာ အသ္မိံမာနံ ဝိနိဝတ္တေတုံ, သဗ္ဗေပိ တေ အသ္မိမာနဿ ပဟာနံ အာရဘတေ။ ခီဏေသု န စ တေသု ဣဒမုတ္တရိဒဿနဘူမိယံ ပဉ္စသု သေက္ခပုဂ္ဂလေသု တီသု စ ပဋိပန္နကေသု ဒွီသု စ ဖလဋ္ဌေသု ဘာဝနာဘာဂိယံ သုတ္တံ။ တဒုတ္တရိ အသေက္ခဘာဂိယသုတ္တံ, ကတ္တစိ ဘူမိ နိပိဋ္ဌိယတိ။ ဣဒဉ္စ ပဉ္စမံ သုတ္တံ။ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ဒေသိတံ ပုထုဇ္ဇနဿ သေက္ခဿ အသေက္ခဿ သံကိလေသဘာဂိယံ တသနာဘာဂိယံ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ဒဿနဘာဂိယံ။ ဘာဝနာဘာဂိယံ ပဉ္စန္နံ သေက္ခာနံ။ ယံ ပဌမနိဒ္ဒိဋ္ဌံ အသေက္ခဘာဂိယံ သဗ္ဗေသံ အရဟန္တာနံ။ သာ ပန ပဉ္စဝိဓာ သတ္တဝီသအာကာရေ [သတ္တဝီသံ အာကာရေ (ပီ.)] ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ဧတေသု တဿ ဂတီနံ တတော ဥတ္တရိ။ တဉ္စ ခေါ သင်္ခေပေန ပညာသာယ အာကာရေဟိ သမ္ပတတိ, ယေ ပညာသ အာကာရာ သာသနေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, တေ သင်္ခိပိယန္တာ ဒသဟိ အာကာရေဟိ ပတန္တိ။ ယေ အရိယသစ္စံ နိက္ခေပေန ဌိတေ သင်္ခိပိယတ္တာ အဋ္ဌသု အာကာရေသု ပတန္တိ။ စတူသု စ သာဓာရဏေသု သုတ္တေသု ယာ ဟာရသမ္ပာတဿ ဘူမိ, တေ သင်္ခိပိယန္တာ ပဉ္စသု သုတ္တေသု ပတန္တိ။ သံကိလေသဘာဂိယေ တသနာဘာဂိယေ ဘာဝနာဘာဂိယေ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေ အသေက္ခဘာဂိယေ စ။ တေ သင်္ခိပိယန္တာ စတူသု သုတ္တေသု ပတန္တိ။ သံကိလေသဘာဂိယေ တသနာဘာဂိယေ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေ အသေက္ခဘာဂိယေ စ။ တေ သင်္ခိပိယမာနာ တီသု သုတ္တေသု ပတန္တိ, ပုထုဇ္ဇနဘာဂိယေ သေက္ခဘာဂိယေ အသေက္ခဘာဂိယေ စ။ တေ သင်္ခိပိယန္တာ ဒွီသု သုတ္တေသု ပတန္တိ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေ စ ပုဗ္ဗယောဂဘာဂိယေ စ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဒွေ အတ္ထဝသေ သမ္ပဿမာနာ တထာဂတာ အရဟန္တော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ သုတ္တံ ဂေယျံ။ပေ.။ သတ္ထာ ပုဗ္ဗယောဂသမန္နာဂတေ အပ္ပကသိရေန မညမာနာ ဝသိယန္တိ ပုဗ္ဗယောဂ စ ဘဝိဿန္တိ သန္တာနံ မညမာနာရောယ။ တတ္ထ ပညာဝေမတ္တတံ အတ္တနော သမနုပဿမာနေန အဋ္ဌဝိဓေ သုတ္တသင်္ခေပေ, ယတ္ထ ယတ္ထ သက္ကောတိ, တတ္ထ တတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ တတ္ထ ယောဇေတွာ သုတ္တဿ အတ္ထော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ န ဟိ သတိ ဝေဒနာ မနော ဓာရေတွာ သက္ကာ ယေန ကေနစိ သုတ္တဿ အတ္ထော ယထာဘူတံ နိဒ္ဒိသိတုံ။

ကာမန္ဓာ ဇာလသဉ္ဆန္နာ၊ ပဌ္ဌ နီဝရဏာနိ စ။
မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မဟာနာမော စ သာကိယော။

ဥဒ္ဓံ အဓော ဝိပ္ပမုတ္တော၊ ယဌ္ဌ သီလကိမတ္တိယာ။
ယဿ သေလူပမံ စိတ္တံ၊ ဥပတိဿ ပုစ္ဆာဒိကာ။

ယဿ ကာယဂတာသတိ၊ ဆန္နံ တမောပရာယဏော။
န တံ ဒဠှံ စေတသိကံ၊ အယံ လောကောတိအာဒိကံ။

စတ္တာရော စေဝ ပုဂ္ဂလာ၊ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။
သောတာနုဂတဓမ္မေသု၊ ဣမာ တေသံ ဥဒ္ဒာနကထာ။

၂၂. တတ္ထ ကတမာ အာဏတ္တိ?

သစေ ဘာယထ [ဥဒါ. ၄၄] ဒုက္ခဿ၊ သစေ တေ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။
မာကတ္ထ ပာပကံ ကမ္မံ၊ အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော။

“အတီတေ, ရာဓ, ရူပေ အနပေက္ခော ဟောဟီ”တိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာ။ “သီလဝန္တေန, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓာ ကရဏီယာ ကိန္တိမေ အဝိပ္ပဋိသာရော အဿာ”တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ အာဏတ္တိ။

တတ္ထ ကတမံ ဖလံ?

ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိံ၊ ဆတ္တံ မဟန္တံ ယထ ဝဿကာလေ။
ဧသာနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ၊ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ။

ဣဒံ ဖလံ။

တတ္ထ ကတမော ဥပာယော?

“သဗ္ဗေ ဓမ္မာ [ဓ. ပ. ၂၇၉] အနတ္တာ”တိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

“သတ္တပဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ခော, ဘိက္ခု, အပိ ဟိမဝန္တံ ပဗ္ဗတရာဇာနံ စာလေယျ, ကော ပန ဝါဒေါ ဆဝံ အဝိဇ္ဇံ သတ္တကေသု” ဝေယျာကရဏံ ကာတဗ္ဗံ။ အယံ ဥပာယော။

တတ္ထ ကတမာ အာဏတ္တိ စ ဖလဉ္စ?

သစေ ဘာယထ ဒုက္ခဿ၊ သစေ တေ ဒုက္ခမပ္ပိယံ။
မာကတ္ထ ပာပကံ ကမ္မံ၊ အာဝိ ဝါ ယဒိ ဝါ ရဟော။

သစေ ဟိ ပာပကံ ကမ္မံ၊ ကရောထ ဝါ ကရိဿထ။
န ဝေ ဒုက္ခာ ပမောက္ခတ္ထိ၊ ဥပစ္စာပိ ပလာယတံ [ပလာယတော (ပီ.)]။

ပုရိမိကာယ ကထာယ အာဏတ္တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဖလံ။ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ယာ စ စိတ္တဘာဝနာ ယာ စ ပညာဘာဝနာ ယာ စ အာဏတ္တိ ရာဂဝိရာဂ စ ဖလံ။

တတ္ထ ကတမံ ဖလဉ္စ ဥပာယော စ?

သီလေ ပတိဋ္ဌာယ [သံ. နိ. ၁.၂၃] နရော သပညော၊ စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယံ။
အာတာပီ နိပကော ဘိက္ခု၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋံ။

ပုရိမိကာယ အဍ္ဍကထာယ ဥပာယော, ပစ္ဆိမိကာယ အဍ္ဍကထာယ ဖလံ။ နန္ဒိယော [နန္ဒိကော (ပီ. က.)] သက္ကော ဣလာသိဝုတ္တပုရိရိကာမကေရက္ခေ [ဣလာသိဝုတ္တ။ (ပီ.)] သုတ္တံ မူလတော ဥပာအယ ယာဝ ဆသု ဓမ္မေသု။ ဥတ္တရိ ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ယာစယောကေ [ယော စ ယောကေ (ပီ.)] ကရဏီယော, အယံ ဥပာယော။ အသဟဂတသ္မ ကာမာသတပိ စိတ္တံ မုစ္စတီတိ။ သဗ္ဗာသု ဆသု တီသု။ အယံ ဥပာယော စ ဖလဉ္စ။

တတ္ထ ကတမာ အာဏတ္တိ စ ဖလဉ္စ ဥပာယော စ?

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ မောဃရာဇ သဒာ သတော။
အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဥဟစ္စ [ဦဟစ္စ (သု. နိ. ၁၁၂၅)] ၊ ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ။

“သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု, မောဃရာဇာ”တိ အာဏတ္တိ။ “သဒာ သတော”တိ ဥပာယော။ “အတ္တာနုဒိဋ္ဌိံ ဥဟစ္စ, ဧဝံ မစ္စုတရော သိယာ”တိ ဖလံ။ သမာဓိံ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝေထ, သမာဟိတော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ရူပံ အနိစ္စန္တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ ပဿံ အရိယသာဝကော ပရိမုစ္စတိ ဇာတိယာပိ။ပေ။ ဥပာယာသေဟိပိ ဣမေ တီဏိပိ”။

၂၃. တတ္ထ ကတမော အဿာဒော?

ကာမံ ကာမယမာနဿ, တဿ စေတံ သမိဇ္ဈတိ။ အယံ အဿာဒော။

“ဓမ္မစရိယာ သမစရိယာ ကုသလစရိယာ ဟေတုပဟိ, ဗ္ရာဟ္မဏ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ”။ အယံ အဿာဒော။

တတ္ထ ကတမော အာဒီနဝေါ?

ကာမေသု ဝေ ဟညတေ သဗ္ဗာ မုစ္စေဝ – အယံ အာဒီနဝေါ။ ပသေနဒိသံယုတ္တကေ သုတ္တေ ပဗ္ဗတောပမာ – အယံ အာဒီနဝေါ။

တတ္ထ ကတမံ နိဿရဏံ?

ယော ကာမေ ပရိဝဇ္ဇေတိ၊ သပ္ပဿေဝ ပဒာ သိရော။
သောမံ ဝိသတ္တိကံ လောကေ၊ သတော သမတိဝတ္တတိ။

သံယုတ္တကေ သုတ္တံ ဟာရိဥတ္တကော ပဏ္ဍုပလာသော သန္နိပလာသော – ဣဒံ နိဿရဏံ။

တတ္ထ ကတမော အဿာဒော စ အာဒီနဝေါ စ?

ယာနိ [ဇာ. ၁.၂.၁၄၄ ဒုကနိပာတေ] ကရောတိ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပာပကာရီ စ ပာပကံ။

တတ္ထ ယံ ပာပကာရီ ပစ္စနုဘောတိ အယံ အဿာဒော။ လာဘာလာဘအဋ္ဌကေသု ဗ္ဗာကရဏံ, တတ္ထ အလာဘော အယသော နိန္ဒာ ဒုက္ခံ, အယံ အာဒီနဝေါ။ လာဘော ယသော သုခံ ပသံသာ, အယံ အဿာဒော။

တတ္ထ ကတမံ အဿာဒော စ နိဿရဏဉ္စ?

“သုခော ဝိပာကော ပုညာနံ၊ အဓိပ္ပာယော စ ဣဇ္ဈတိ။
ခိပ္ပဉ္စ ပရမံ သန္တိံ၊ နိဗ္ဗာနမဓိဂစ္ဆတီ”တိ။

ယော စ ဝိပာကော ပုညာနံ ယာ စ အဓိပ္ပာယဿ ဣဇ္ဈနာ, အယံ အဿာဒော။ ယံ ခိပ္ပဉ္စ ပရမံ သန္တိံ နိဗ္ဗာနမဓိဂစ္ဆတိ, ဣဒံ နိဿရဏံ။

ဇာတတ္ထံသာယ စေဝ မဟာပုရိသလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတဿ မဟာပုရိသဿ ဒွေဝယေဝ ဂတိယော ဟောန္တိ, သစေ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ, ရာဇာ ဟောတိ စက္ကဝတ္တီ ယာဝ အဘိဝိဇိနိတွာ အဇ္ဈာဝသတိ အယံ အဿာဒော။ သစေ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇတိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ [သဗ္ဗသေန (ပီ. က.)] နိဿရဏံ အယံ အဿာဒော စ နိဿရဏဉ္စ။

တတ္ထ ကတမော အာဒီနဝေါ စ နိဿရဏဉ္စ?

အာအနဿ [အာဒိန္နဿ (က.)] ဘယံ ဥတ္တတ၊ ဇာတိမရဏသမ္ဘဝံ။
အနာအတုံ နိဗ္ဗတ္တတိ၊ ဇာတိမရဏသင်္ခယာ။

ပုရိမိကာယ အမုကထာယ ဇာတိမရဏသမ္ဘဝေ အာဒီနဝေါ။ အနာအတုံ နိဗ္ဗတ္တတိ ဇာတိမရဏသင်္ခယာတိ နိဿရဏံ။

ကိဉ္စိ ဝတာယံ လောကော အာပန္နော ယမိဒံ ဇာယတေ စ မီယတေ စ။ ယာဝ ကုဒဿုနာမဿ ဒုက္ခဿ အန္တော ဘဝိဿတိ ပရတော တတိ တတ္ထ ယာ ဥပရိက္ခာ, အယံ အာဒီနဝေါ။ ယော ဂေဓံ ဥတ္တတ အဘိနိက္ခမတိ ယာဝ ပုရာဏကာယ ရာဇဓာနိယာ, ဣဒံ နိဿရဏံ။ အယံ အာဒီနဝေါ စ နိဿရဏဉ္စ။

တတ္ထ ကတမော အဿာဒော စ အာဒီနဝေါ စ နိဿရဏဉ္စ?

ကာမာ ဟိ စိတြာ ဝိဝိဓာ [မဓုရာ (ထေရဂ. ၇၈၇)] မနောရမာ၊ ဝိရူပရူပေဟိ မထေန္တိ စိတ္တံ။
တသ္မာ အဟံ [ထေရဂ. ၇၈၇] ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ၊ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျော။

ယံ “ကာမာ ဟိ စိတြာ ဝိဝိဓာ မနောရမာ”တိ အယံ အဿာဒော။ ယံ “ဝိရူပရူပေဟိ မထေန္တိ စိတ္တ”န္တိ အယံ အာဒီနဝေါ။ ယံ အဟံ အဂါရသ္မာ ပဗ္ဗဇိတောမှိ ရာဇ အပဏ္ဏကံ သာမညမေဝ သေယျောတိ ဣဒံ နိဿရဏံ။

ဗလဝံ ဗာလောပမသုတ္တံ ယံ အာသာယ တ ဝေဒနီယံ ကမ္မံ ကဟတိ, တထာ စေပိ ယံ ယံ ဟာပကမ္မံ အနုဘောတိ, တတ္ထ ဒုက္ခဝေဒနီယေန ကမ္မေန အဘာဝိတကာယေန စ ယာဝ ပရိတ္တစေတသော စ အာဒီနဝံ ဒဿေတိ သုခဝေဒနီယေန ကမ္မေန အဿာဒေတိ။ ယံ ပုရာသဒိသော ဟောတိ။ ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတကာယော ဘာဝိတပညော မဟာနာမော အပရိတ္တစေတသော, ဣဒံ နိဿရဏံ။

၂၄. တတ္ထ ကတမံ လောကိကံ သုတ္တံ?

န ဟိ ပာပံ ကတံ ကမ္မံ၊ သဇ္ဇုခီရံဝ မုစ္စတိ။
ဍဟန္တံ ဗာလမန္ဝေတိ၊ ဘသ္မစ္ဆန္နောဝ [ဘသ္မာဆန္နောဝ (က.) ပဿ ဓ. ပ. ၇၁] ပါဝကော။

စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ, ဣဒံ လောကိကံ သုတ္တံ။

တတ္ထ ကတမံ လောကုတ္တရံ သုတ္တံ?

“ယသ္မိံ ဣန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ [သမထံ ဂတာနိ (ပီ.) ပဿ ဓ. ပ. ၉၄] ၊ အဿာ ယထာ သာရထိနာ သုဒန္တာ။
ပဟီနမာနဿ အနာသဝဿ၊ ဒေဝါပိ တဿ ပိဟယန္တိ တာဒိနော”တိ။

“အရိယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသမာဓိံ ဒေသေဿာမိ”တိ ဣဒံ လောကုတ္တရံ သုတ္တံ။

တတ္ထ ကတမံ လောကိကံ လောကုတ္တရဉ္စ သုတ္တံ?

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ။
ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ။

“သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝ မတ္ထကေ”တိ လောကိကံ။
“ကာမရာဂပ္ပဟာနာယ၊ သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇေ”တိ လောကုတ္တရံ။

ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ အတ္ထိ ဆန္ဒောတိ လောကိကံ။ နတ္ထိ ဆန္ဒောတိ လောကုတ္တရံ သုတ္တံ။

တတ္ထ ကတမံ ကမ္မံ?

ယော ဟဏ္ဏမတိဟတေတိ၊ မုသာဝါဒဉ္စ ဘာသတိ။
လောကေ အဒိန္နံ အာဒိယတိ [အာဒိယိ (က.) ပဿ အ. နိ. ၅.၁၇၄] ၊ ပရဒာရဉ္စ ဂစ္ဆတိ။

သုရာမေရယပာနဉ္စ၊ ယော နရော အနုယုဉ္ဇတိ။
အပ္ပဟာယ ပဉ္စ ဝေရာနိ၊ ဒုဿီလော ဣတိ ဝုစ္စတိ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုစ္စရိတာနိ။ ဣဒံ ကမ္မံ။

တတ္ထ ကတမော ဝိပါကော?

သဉ္စိဝဿသဟဿာနိ, ယထာရူပီ ဝိပစ္စက။

“ဒိဋ္ဌာ မယာ, ဘိက္ခဝေ [သံ. နိ. ၄.၁၃၅], ဆ ဖဿာယတနိကာ နာမ နိရယာ။ ဒိဋ္ဌာ မယာ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ဖဿာယတနိကာ နာမ သဂ္ဂါ”။ အယံ ဝိပါကော။

တတ္ထ ကတမံ ကမ္မဉ္စ ဝိပါကော စ?

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌိတံ၊ တတုဋ္ဌာယ တမေဝ ခာဒတိ။
ဧဝံ အတိဓောနစာရိနံ၊ သာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌိတံ, ယာဝ သာနိ ကမ္မာနီတိ ဣဒံ ကမ္မံ။ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိန္တိ ဝိပါကော။

စတူသု သမ္မာပဋိပဇ္ဇမာနော မာတရိ ပိတရိ တထာဂတေ တထာဂတသာဝကေ ယာ သမ္မာပဋိပတ္တိ, ဣဒံ ကမ္မံ။ ယံ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇတိ, အယံ ဝိပါကော။ ဣဒံ ကမ္မဉ္စ ဝိပါကော စ။

၂၅. တတ္ထ ကတမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ သုတ္တံ?

နေလင်္ဂေါ သေတပစ္ဆာဒေါ၊ ဧကာရော ဝတ္တတီ [ဝတ္တတေ (က.) ဥဒါ. ၆၅] ရထော။
အနီဃံ ပဿ အာယန္တံ၊ ဆိန္နသောတံ အဗန္ဓနံ။

ယံ တ စိတ္တံ သမဏေသု၊ စိတ္တာဂဟပတိ ဒိသ္သတိ။

ဧဝံ ဣမာယ ကထာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္ထော။

ကေဟလကောပမေ ကောဒသ ပအနိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ရူပညူ ဟောတိ။ ယာ စ အတိရေကပူဇာယ ပူဇေတာ ဟောတီတိ။ ဣမာနိ ကောဒသ ပအနိ ယထာဘာသိတာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္ထော။

တတ္ထ ကတမော အနိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္ထော?

သုခော ဝိဝေကော တုဋ္ဌသ္သ၊ သုတဓမ္မသ္သ ပသ္သတော။
အဗျာပဇ္ဇံ [အဗျာပဇ္ဈံ (ပီ. က.) ပသ္သ ဥဒာ. ၁၁] သုခံ လောကေ၊ ပါဏဘူတေသု သံယမော။

သုခါ ဝိရာဂတာ လောကေ၊ ကာမာနံ သမတိက္ကမော။
အသ္မိမာနသ္သ ယော ဝိနယော၊ ဧတံ ဝေ ပရမံ သုခန္တိ။

ဣဒံ အနိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ အဋ္ဌ မဟာပုရိသဝိတက္ကာ။ ဣဒံ အနိဒ္ဒိဋ္ဌံ။

တတ္ထ ကတမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ?

ပသန္နနေတ္တော [သု. နိ. ၅၅၅] သုမုခော၊ ဗြဟာ ဥဇု ပတာပဝါ။
မဇ္ဈေ သမဏသင်္ဃသ္သ၊ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသိ။

ပသန္နနေတ္တော ယာဝ အာဒိစ္စောဝ ဝိရောစသီတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ပသန္နနေတ္တော ယော ဘဂဝါ ကထဉ္စ ပန ပသန္နနေတ္တတာ, ကထံ သုမုခတာ, ကထံ ဗြဟာကာယတာ, ကထံ ဥဇုကတာ, ကထံ ပတာပဝတာ, ကထံ ဝိရောစတာတိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ ဝေယျာကရဏံ ယထာ ဖေဏပိဏ္ဍော ဧဝံ ရူပံ ယထာ ပုဗ္ဗုဠော ဧဝံ ဝေဒနာ မာယာ ဝိညာဏံ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ပဉ္စဟိ ဥပမာဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ကေန ကာရဏေန ဖေဏပိဏ္ဍောပမံ ရူပံ သဗ္ဗဉ္စ စက္ခုဝိညေယျံ ယံ တ စတူဟိ အာယတနေဟိ? ကထံ ဝေဒနာ ပုဗ္ဗုဠူပမာ? ကတရာ စ သာ ဝေဒနာ သုခါ ဒုက္ခာ အဒုက္ခမသုခါ? ဧဝမေသာ အနိဒ္ဒိဋ္ဌာ။ ဧဝံ နိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ အနိဒ္ဒိဋ္ဌဉ္စ။

၂၆. တတ္ထ ကတမံ ဉာဏံ?

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိံ၊ ယာယံ နိဗ္ဗေဓဂါမိနီ။
ယာယ [ယာယံ (က.) ပသ္သ ဣတိဝု. ၄၁] သမ္မာ ပဇာနာတိ၊ ဇာတိမရဏသင်္ခယံ။

တီဏိမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အနညာတညသ္သာမီတိန္ဒြိယံ အညိန္ဒြိယံ အညာတာဝိန္ဒြိယံ, ဣဒံ ဉာဏံ။

တတ္ထ ကတမံ ဉေယျံ?

ကာမေသု [ဥဒာ. ၆၃] သတ္တာ ကာမသင်္ဂသတ္တာ၊ သံယောဇနေ ဝဇ္ဇမပသ္သမာနာ။
န ဟိ ဇာတု သံယောဇနသင်္ဂသတ္တာ၊ ဩဃံ တရေယျုံ ဝိပုလံ မဟန္တံ။

စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ကာယသ္သ ဘေဒါ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇန္တိ။ ဥဒာနေ ကာပိယံ သုတ္တံ အပဏ္ဏက ပသာဒနီယံ – ဣဒံ ဉေယျံ။

တတ္ထ ကတမံ ဉာဏဉ္စ ဉေယျဉ္စ?

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ ယဒာ ပညာယ ပသ္သတိ။

အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

ယဒာ ပဿတိတိ ဉာဏံ။ ယော သဗ္ဗဓမ္မေ အနတ္တာကာရေန ဥပဋ္ဌပေတိ ဣဒံ နေယျံ။

စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ, တတ္ထ တီဏိ နေယျာနိ မဂ္ဂသစ္စံ သီလက္ခန္ဓော စ ပညာက္ခန္ဓော စ, ဣဒံ ဉာဏဉ္စ နေယျဉ္စ။

၂၇. တတ္ထ ကတမံ ဒဿနံ?

ဧသေဝ မဂ္ဂေ [ဓ. ပ. ၂၇၄ ဓမ္မပဒေ] နတ္ထညော၊ ဒဿနဿ ဝိသုဒ္ဓိယာ။
ဧတဉှိ တုမှေ ပဋိပဇ္ဇထ၊ မာရဿေတံ ပမောဟနံ။

စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော အရိယသာဝကော အတ္တနာဝ [အတ္တနာယေဝ (က.) သံ. နိ. ၅.၁၀၀၃] အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ "ခီဏနိရယောမှိ ယာဝ သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပာတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော"တိ။ ဣဒံ ဒဿနံ။

တတ္ထ ကတမာ ဘာဝနာ?

ယဿိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ၊ အဿာ ယထာ သာရထိနာ သုဒန္တာ။
ပဟီနမာနဿ အနာသဝဿ၊ ဒေဝါပိ တဿ ပိဟယန္တိ တာဒိနော။

သော ပုဂ္ဂလော မတိ စ ရူပသညီ၊ သုမောဟဂတာ န ဇာနာတိ [ကိံသု မောဟဂတာနံ ဇာနာတိ (က.)]။

စတ္တာရိ ဓမ္မပဒါနိ – အနဘိဇ္ဈာ အဗျာပာဒေါ သမ္မာသတိ သမ္မာသမာဓိ။ အယံ ဘာဝနာ။

တတ္ထ ကတမံ ဒဿနဉ္စ ဘာဝနာ စ?

ဝစသာ မနသာထ ကမ္မုနာ စ၊ အဝိရုဒ္ဓော သမ္မာ ဝိဒိတွာ [ဝိဒိတွာန (က.) သု. နိ. ၃၆၇] ဓမ္မံ။
နိဗ္ဗာနပဒါဘိပတ္ထယာနော၊ သမ္မာ သော လောကေ ပရိဗ္ဗဇေယျ။

သောတာပတ္တိဖလံ သစ္ဆိကာတုကာမေန ကတမေ ဓမ္မာ မနသိကာတဗ္ဗာ, ဘဂဝတ အာဟ ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ။ ဣဒံ ဒဿနဉ္စ ဘာဝနာ စ။

၂၈. တတ္ထ ကတမေ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ?

ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော တိ ဝိတ္တာရော။ တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သုစရိတာနိ။ ဣမေ ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ။

တတ္ထ ကတမေ နဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ?

ရူပံ ဝေဒယိတံ သညာ၊ ဝိညာဏံ ယာ စ စေတနာ။
နေသောဟမသ္မိ န မေသော အတ္တာ၊ ဣတိ ဒိဋ္ဌော ဝိရဇ္ဇတိ။

ပဋိပ္ပမေ, ဘိက္ခဝေ, ခန္ဓာ – ဣမေ နဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ။

တတ္ထ ကတမော နေဝဝိပါကော နဝိပါကဓမ္မဓမ္မော?

"ယေ ဓေ ပဋိပဇ္ဇန္တိ၊ နယံ ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။
တေ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ၊ သတ္ထုသာသနကာရကာ"တိ။

ဣတိ ယာ စ သမ္မာပဋိပတ္တိ ယော စ နိရောဓော, ဥဘယမေတံ နေဝဝိပာကော နဝိပာကဓမ္မော။ ဗြဟ္မစရိယံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ, ဗြဟ္မစရိယဖလာနိ စ ဗြဟ္မစရိယဉ္စ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဗြဟ္မစရိယဖလာနိ သောတာပတ္တိဖလံ ယာဝ အရဟတ္တံ။

၂၉. တတ္ထ ကတမံ သကဝစနံ?

သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ။
သစိတ္တပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိမောက္ခမုခါနိ။ ဣဒံ သကဝစနံ။

တတ္ထ ကတမံ ပရဝစနံ?

နတ္ထိ ပုတ္တသမံ ပေမံ၊ နတ္ထိ ဂေါဏသမိတံ ဓနံ။
နတ္ထိ သူရိယသမာ အာဘာ၊ သမုဒ္ဒပရမာ သရာ။

ပေတုနာ မာရိသာ ကောသိယာ သုဘာသိတေန သင်္ဂါမဝိဇယော သောပိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, သက္ကော ဒေဝါနမိန္ဒော သကံ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇမာနော တိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပရဝစနံ။

တတ္ထ ကတမံ သကဝစနဉ္စ ပရဝစနဉ္စ?

"ယံ ပတ္တံ ယဉ္စ ပတ္တဗ္ဗံ၊ ဥဘယမေတံ ရဇာနုကိဏ္ဏံ။
ယေ စ ဝံတဒိနော နတ္ထိ၊ တေသံ ကာမေသု ဒေါသော"တိ။

ဣဒံ ပရဝစနံ။ ယေ စ ခေါ တေ ဥဘော အန္တေ အနုပဂမ္မ ဝဋ္ဋံ တေသံ နတ္ထိ ပညာပနာယ။ ဣဒံ သကဝစနံ။

"နန္ဒတိ ပုတ္တေဟိ ပုတ္တိမာ၊ ဂေါမာ ဂေါဟိ [ဘောဂိကော ဘောဂေဟိ (ပီ.) သံ. နိ. ၁.၁၂] တထေဝ နန္ဒတိ။
ဥပဓီ ဟိ နရဿ နန္ဒနာ၊ န ဟိ သော နန္ဒတိ ယော နိရူပဓီ"တိ – ပရဝစနံ။

"သောစတိ ပုတ္တေဟိ ပုတ္တိမာ၊ ဂေါမာ ဂေါဟိ တထေဝ သောစတိ။
ဥပဓီ ဟိ နရဿ သောစနာ၊ န ဟိ သော သောစတိ ယော နိရူပဓီ"တိ – သကဝစနံ။

ဣဒံ သကဝစနံ ပရဝစနဉ္စ။

၃၀. တတ္ထ ကတမံ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ?

ယေ ကေစိ ဘူတာ ဘဝိဿန္တိ ယေ ဝါပိ၊ သဗ္ဗေ ဂမိဿန္တိ ပဟာယ ဒေဟံ။
တံ သဗ္ဗဇာနိံ ကုသလော ဝိဒိတွာ၊ ဓမ္မေ [အာတာပိယော (ဥဒာ. ၄၂)] ဋ္ဌိတော ဗြဟ္မစရိယံ စရေယျ။

တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာရော, တထာဂတော အရဟံ သေက္ခော ပဋိပဒော။ ဣဒံ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနံ?

ယဉ္စ ကာမသုခံ [ဥဒာ. ၁၂] လောကေ၊ ယဉ္စိဒံ ဒိဝိယံ သုခံ။
တဏှက္ခယသုခဿေတေ၊ ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိံ။

သတ္တိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂါ, ဣဒံ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ သတ္တာဓိဋ္ဌာနဉ္စ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနဉ္စ? ဒုဒ္ဒသမနန္တံ သစ္စံ ဒုဒ္ဒသော ပဋိဝေဓော ဗာလေဟိ, ဇာန တော ပဿတော နတ္ထိ နန္ဒီတိ ဝဒာမိ။ ဒုဒ္ဒသမနန္တံ သစ္စံ ဒုဒ္ဒသော ပဋိဝေဓော ဗာလေဟီတိ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနံ။ ဇာနတော ပ ဿတော နတ္ထိ နန္ဒီတိ သတ္တာဓိဋ္ဌာနံ။ အရူပက္ခန္ဓေသုပမံ ဂင္ဂါယ တီရိယာ ဩရိမဉ္စ တီရံ ပာရိမဉ္စ တီရံ ထလေ တ [ထလေဝ စ (က.) သံယုတ္တနိကာယေ] နစ ဥဿဒံ, မဇ္ဈေ စ န သံသီဒနံ မနုဿဂ္ဂဟော စ အမနုဿဂ္ဂဟော စ အန္တောပူတိဘာဝေ စ, ဣဒံ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနံ။ ဧဝံ ပန ဘိက္ခု နိဗ္ဗာနနိန္နော ဘဝိဿတိ နိဗ္ဗာနပရာယဏောတိ သတ္တာဓိ ဋ္ဌာနံ။ ဣဒံ သတ္တာဓိဋ္ဌာနဉ္စ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာနဉ္စ။

တတ္ထ ကတမော ထဝော?

မဂ္ဂာနဋ္ဌင်္ဂိကော သေဋ္ဌော၊ သစ္စာနံ စတုရော ပဒါ။
ဝိရာဂေ သေဋ္ဌော ဓမ္မာနံ၊ ဒွိပဒါနဉ္စ စက္ခုမာ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဂ္ဂါနိ – ဗုဒ္ဓေါ သတ္တာနံ, ဝိရာဂေါ ဓမ္မာနံ, သင်္ဃော ဂဏာနံ။ အယံ ထဝေါ။

၃၁. တတ္ထ ကတမံ အနုညာတံ?

ကာယေန [ခ. ပ. ၃၆၁] သံဝရော သာဓု၊ သာဓု တတ္ထ သံဝရော။
မနသာ သံဝရော သာဓု၊ သာဓု သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော။
သဗ္ဗတ္ထ သံဝုတော ဘိက္ခု၊ သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

ဣဒံ ဘဂဝတာ အနုညာတံ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကရဏီယာနိ – ကာယသုစရိတံ ဝစီသုစရိတံ မနောသုစရိတံ။ ဣဒံ အနုညာတံ။

တတ္ထ ကတမံ ပဋိက္ခိတ္တံ?

နတ္ထိ ပုတ္တသမံ ပေမံ။ ဝိတ္တာရော ဣဒံ ပဋိက္ခိတ္တံ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အကရဏီယာနိ သယံ အဘိညာယ ဒေသိတာနိ။ ကတမာနိ တီဏိ? ကာယဒုစ္စရိတံ ဝစီဒုစ္စရိတံ မနောဒုစ္စရိတံ။ ဣဒံ ပဋိက္ခိတ္တံ။

တတ္ထ ကတမံ အနုညာတဉ္စ ပဋိက္ခိတ္တဉ္စ?

ကာယေန ကုသလံ ကရေ၊ အဿ ကာယေန သံဝုတော။
ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ ကာယသုစရိတံ စရေ။

ဒွိဝီဟိ ပဌမပဒေဟိ စတုတ္ထေန စ ပဒေန အနုဇာနာတိ။ ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတွာတိ တတိယေန ပဒေန ပဋိက္ခိတ္တန္တိ။ မဟာဝိဘင်္ဂေ အစိရဝတဟာနာဒေါ။

တတ္ထိမာ ဥဒ္ဒါနကထာ

သစေ ဘာယသိ ဒုက္ခဿ၊ မာဘိနန္ဒိ အနာဂတံ။
ဝဿကာလေ ယထာ ဆတ္တံ၊ ကုသလာနိ ကမတ္ထကေ။

သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ သမာဂတံ ဝိစာလယေ။
န တေ ဒုက္ခာ ပမောက္ခာတ္ထိ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ။

ကာမစ္ဆန္ဒံ ဥပာဒါယ၊ ယော သော ဝိတက္ကေဟိ ခဇ္ဇတိ။
သုဘာဝိတတ္တော ဗောဇ္ဈင်္ဂေ၊ သော ဣမံ ဝိဇဋယေ ဇဋံ။

သုညတော လောကံ အဝေက္ခဿု၊ သမာဓိဘာဝိ ဘာဝသေ။
ကာမံ ကာမယမာနဿ၊ ဓမ္မစရိယာယ သုဂတိံ။

ဟညတေ သဗ္ဗာ မုစ္စေဝ၊ နိပ္ပောဌေန္တော စတုဒ္ဒိသာ။
ယော ကာမေ ပရိဝဇ္ဇေတိ၊ ဟရိဆတ္တောပမေဝ စ။

ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော၊ လောကဓမ္မော ပကာသိတာ။
သုခော ဝိပာကော ပုညာနံ၊ တတိယံ အညံ န ဝိဇ္ဇတိ။

အာအာနဿ ဘယံ ဥတ္တ◌တ၊ ဇာယတေ ဇီယတေပိ စ။
ကာမာ ဟိ စိတ္ရာ ဝိဝိဓာ၊ အထ လောဏာသလ္လောပမံ။

န ဟိ ပာပံ ကတံ ကမ္မံ၊ အဂတီဟိ စ ဂစ္ဆတိ။
ယဿိန္ဒြိယာနိ သမထင်္ဂတာနိ၊ တထေဝ ပဥ္စဉာဏိကော။

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊ ဝိညာဏဥ္စ ပတိဋ္ဌိတာ။
ယော ဟာဏမတိဟတေတိ၊ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ စ။

သဋ္ဌိဝဿသဟဿာနိ၊ ခဏံ လဒ္ဓာန ဒုလ္လဘံ။
အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌိတံ၊ စတူသု ပဋိပတ္တိသု။

နေလင်္ဂော   သေတပစ္ဆာဒေါ၊ အထ ကေဟာလကောပမံ။
သုခော ဝိဝေကော တုဋ္ဌဿ၊ ဝိတက္ကာ စ သုဒေသိတာ။

ဖေဏာပိဏ္ဍောပမံ ရူပံ၊ ဗြဟာ ဥဇု ပတာပတာ။
ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိံ၊ အနုညာ တီဏိ က္ကိန္ဒြိယာနိ။

ကာမေသု သတ္တာ ကာမသင်္ဂသတ္တာ၊ အထ ဝဏ္ဏော ရဟဿတ။
သဗ္ဗေ ဓမ္မာ အနတ္တာတိ၊ အရိယသစ္စဥ္စ ဒေသိတံ။

ဧသေဝ မဂ္ဂေ နတ္ထညော၊ သောတာပန္နောတိ ဗျာကရေ။
ယဿိန္ဒြိယာနိ သုဘာဝိတာနိ၊ အထ ဓမ္မပဒေဟိ စ။

ဝစသာ မနသာ စေဝ၊ ပဥ္စက္ခန္ဓာ အနိစ္စတော။
ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော၊ တီဏိ သုစရိတာနိ စ။

ရူပံ ဝေဒယိတံ သညာ၊ ပဥ္စက္ခန္ဓာ ပကာသိတာ။
ယော ဧဝံ ပဋိပဇ္ဇတိ၊ ဗြဟ္မာ စေဝ ဖလာနိ စ။

သဗ္ဗဟာပဿ အကရဏံ၊ ဝိမောက္ခာ တံ ဟိ ဒေသိတာ။
နတ္ထိ ပုတ္တသမံ ပေမံ၊ ဒေဝတနံ အသုရာန စ။

ယံ ပတ္တံ ယဥ္စ ပတ္တဗ္ဗံ၊ နန္ဒတိ သောစတိ နိစ္စံ။

ယေ ကေစိ ဘူတာ ဘဝိဿန္တိ၊ သတ္တာရော စ ပကာသိတာ။

ယဠ္ဌ   ကာမသုခံ လောကေ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ သုဒေသိတာ။
မဂ္ဂါနုဋ္ဌင်္ဂကော သေဋ္ဌော၊ တယော စ အင်္ဂပတ္တိယော။

ကာယေန သံဝရော သာဓု၊ ကရဏီယဠ္ဌ ဒေသိတံ။
နတ္ထိ အတ္တသမံ ပေမံ၊ အရိယာ တီဏိ စ ဒေသိတာ။

ကာယေန ကုသလံ အဘိရတော၊ ဝိနယဠ္ဌ ကာမသုခံ လောကေ။
ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ သုဒေသိတာ၊ ဒုဒ္ဒသံ အနတံ စေဝ ပရာပရံ စ။

ပေဋကောပဒေသေ သာသနပ္ပဋ္ဌာနံ နာမ ဒုတိယဘူမိ သမတ္တာ။

၃. သုတ္တာဓိဋ္ဌာနတတိယဘူမိ

၃၂. တတ္ထ ကတမံ သုတ္တာဓိဋ္ဌာနံ?

လောဘာဓိဋ္ဌာနံ ဒေါသာဓိဋ္ဌာနံ မောဟာဓိဋ္ဌာနံ အလောဘာဓိဋ္ဌာနံ အဒေါသာဓိဋ္ဌာနံ အမောဟာဓိဋ္ဌာနံ ကာယကမ္မာဓိဋ္ဌာနံ ဝါစာကမ္မာဓိဋ္ဌာနံ မနောကမ္မာဓိဋ္ဌာနံ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ ဝီရိယိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ သတိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ သမာဓိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ ပညိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ လောဘာဓိဋ္ဌာနံ?

ဝိတက္ကမထိတဿ [ဝိတက္ကနိမ္မထိတဿ (က.) ခ. ပ. ၃၄၉] ဇန္တုနော၊ တိဗ္ဗရာဂဿ သုဘာနုပဿိနော။
ဘိယျော တဏှာ ပဝဍ္ဎတိ၊ ဧသ ခေါ ဂါဠှံ ကရောတိ ဗန္ဓနံ။

ဝိတက္ကမထိတဿာတိ ကာမရာဂေန။ သုဘာနုပဿိနောတိ ကာမရာဂဝတ္ထုံ။ ဘိယျော တဏှာ ပဝဍ္ဎတီတိ ကာမတဏှာ။ ဧသ ခေါ ဂါဠှံ ကရောတိ ဗန္ဓနန္တိ ရာဂံ, ဣတိ ယော ယော ဓမ္မော မူလနိက္ခိတ္တော, သော ယေဝေတ္ထ ဓမ္မော ဥက္ကဍ္ဎိတဗ္ဗော [ဥက္ကာပယိတဗ္ဗော (ပီ. က.)]။ န ဘဂဝတာ ဧကော ဓမ္မော အာရဗ္ဘ အညော ဓမ္မော ဒေသေတိ။ ယဿ ဝိတက္ကေတိ ကာမဝိတက္ကော တမေဝ ဝိတက္ကံ ကာမဝိတက္ကေန နိဒ္ဒိသီယတိ။ တိဗ္ဗရာဂဿာတိ တဿေဝ ဝိတက္ကဿ ဝတ္ထုံ နိဒ္ဒိသတိ။ သုဘာနုပဿိနော ဘိယျော တဏှာ ပဝဍ္ဎတီတိ တမေဝ ရာဂံ ကာမတဏှာတိ နိဒ္ဒိသတိ။ ဧသ ခေါ ဂါဠှံ ကရောတိ ဗန္ဓနန္တိ တမေဝ တဏှာသံယောဇနံ နိဒ္ဒိသတိ။ ဧဝံ ကထာသု အနုမိနိတဗ္ဗံ။ ဧဝံ သဝေယျာကရဏာသု။

တတ္ထ ဘဂဝတာ ဧကော ဓမ္မော တိဝိဓံ နိဒ္ဒိသတိ, နိဿန္ဒတော ဟေတုတော ဖလတော။

ဒဒံ ပိယော [ပဿ သံယုတ္တနိကာယေ] ဟောတိ ဘဇန္တိ နံ ဗဟူ၊ ကိတ္တိဉ္စ ပပ္ပောတိ ယသော စ ဝဍ္ဎတိ။
အမင်္ကုဘူတော ပရိသံ ဝိဂါဟတိ၊ ဝိသာရဒေါ ဟောတိ နရော အမစ္ဆရီ။

ဒဒန္တိ ယံ ယံ အနံ, ဣဒံ အနမယိကံ ပုညကိရိယံ။ တတ္ထ ဟေတု။ ယံ စေတံ။ ဘဇန္တိ နံ ဗဟူ, ကိတ္တိန္တိ ယော စ ကလျာဏော ကိတ္တိသဒ္ဒော လောကေ အဗ္ဘုဂ္ဂစ္ဆတိ, ယံ ဗဟုကဿ ဇနဿ ပိယော ဘဝတိ မနာပော စ။ ယဉ္စ အဝိပ္ပဋိသာရီ ကာလင္ကရောတိ အယံ နိဿန္ဒော။ ယံ ကာယဿ ဘေဒါ ဒေဝေသု ဥပပဇ္ဇတီတိ ဣဒံ ဖလံ။ ဣဒံ လောဘာဓိဋ္ဌာနံ။

၃၃. တတ္ထ ကတမံ ဒေါသာဓိဋ္ဌာနံ?

ယော ပါဏမတိပါတေတိ၊ မုသာဝါဒဉ္စ ဘာသတိ။
လောကေ အဒိန္နံ အာဒိယတိ၊ ပရဒါရဉ္စ ဂစ္ဆတိ။
သုရာမေရယပါနဉ္စ၊ ယော နရော အနုယုဉ္ဇတိ [အဘိဂိဇ္ဈတိ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၅.၁၇၄]။

အပ္ပဟာယ ပဉ္စ ဝေရာနိ၊ ဒုဿီလော ဣတိ ဝုစ္စတိ။
ကာယဿ ဘေဒါ ဒုပ္ပညော၊ နိရယံ သောပပဇ္ဇတိ။

ယော ပါဏမတိပါတေတီတိ ဒုဋ္ဌော ပါဏမတိပါတေတိ။ မုသာဝါဒဉ္စ ဘာသတီတိ ဒေါသောပဃာတာယ မုသာဝါဒဉ္စ ဘာသတိ။ သုရာမေရယပါနဉ္စ, ယော နရော အနုယုဉ္ဇတီတိ ဒေါသော နိဒါနံ။ ယော စ သုရာမေရယပါနံ အနုယုဉ္ဇတိ ယထာပရဒါရဝိဟာရီ [ယထာပမုဒိတဝိဟာရီ (က.)] အမိတ္တာ ဇနယန္တိ။

ပဉ္စ ဝေရာနိ အပ္ပဟာယာတိ ပဉ္စန္နံ သိက္ခာပဒါနံ သမတိက္ကမနံ သဗ္ဗေသံ ဒေါသဇာနံ သာ ပဏ္ဏတ္တိ, တေနေဝ ဒေါသဇနိတေန ကမ္မေန ဒုဿီလော ဣတိ ဝုစ္စတိ သောပိ ဓမ္မော ဟေတုနာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော, နိဿန္ဒေန ဖလေန စ။

တီဏိ ဗာလဿ ဗာလလက္ခဏာနိ – ဒုဗ္ဘာသိတဘာသီ [ဒုဗ္ဘာသိတဘာသိတာ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၃.၃] စ ဟောတိ, ဒုစ္စိန္တိတစိန္တီ စ ဒုက္ကဋကမ္မကာရီ စ။ တတ္ထ ယံ ကာယေန စ ဝါစာယ စ ပရက္ကမတိ, ဣဒမဿ ဒုက္ကဋကမ္မကာရိ။ ဝါယံ ယထာ စ မုသာဝါဒံ ဘာသတိ ယထာ ပုဗ္ဗနိဒ္ဒိဋ္ဌံ, ဣဒမဿ ဒုဗ္ဘာသိတာ။ ယဉ္စ သင်္ကပ္ပေတိ မနောဒုစ္စရိတံ ဗျာပါဒံ, ဣဒမဿ ဒုစ္စိန္တိတစိန္တိတာ။ ယံ သော ဣမေဟိ တီဟိ ဗာလလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတော တီဏိ ဌာနာနိ ဒုက္ခာနိ ဒေါမနဿာနိ အနုဘဝတိ, သော စ ဟောတိ သဘဂ္ဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ တဇ္ဇံ ကထံ ကထေန္တိ။ ယဒါ ဘဝတိ သော စ ဟဉ္ဉာတိဟတာဒိဒသအကုသလကမ္မပထော, သော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတီတိ။ ပုန စပရံ ယဒါ ပဿတိ စောရံ ရာဇာပရာဓိကံ ရညာ ဂဟိတံ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေတံ, တဿေဝံ ဘဝတိ သစေ မမမ္ပိ ရာဇာ ဇာနေယျ မမမ္ပိ ရာဇာ ဂဟာပေတွာ ဇီဝိတာ ဝေါရောပေယျာတိ, သော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ပုန စပရံ ဗာလော ယဒါ ဘဝတိ အာသနာ သမာရူဠှော ယာဝ ယာ မေ ဂတိ ဘဝိဿတိ ဣတော ပေစ္စ ပရံ မရဏာတိ သော တတောနိဒါနံ ဒုက္ခံ ဒေါမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ ဣတိ ဗာလလက္ခဏံ ဟေတု။ တီဏိ ဌာနာနိ ဒုက္ခာနိ နိဿန္ဒော။ ကာယဿ ဘေဒါ နိရယေသု ဥပပဇ္ဇတိ, ဣဒံ ဖလံ။ ဣဒံ ဒေါသာဓိဋ္ဌာနံ။

၃၄. တတ္ထ ကတမံ မောဟာဓိဋ္ဌာနံ?

သတဉ္စေဝ သဟဿာနံ၊ ကပ္ပာနံ သံသရိဿတိ။
အထဝါ ပိ တတော ဘိယျော၊ ဂဗ္ဘာ ဂဗ္ဘံ ဂမိဿတိ။

အနုပါဒါယ ဗုဒ္ဓဝစနံ၊ သင်္ခါရေ အတ္တတော ဥပါဒါယ။
ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿန္တိ၊ ဌာနမေတံ န ဝိဇ္ဇတိ။

ယော ယံ အနမတဂ္ဂသံသာရံ သမာပန္နော ဇာယတေ စ မီယတေ စ, အယံ အဝိဇ္ဇာဟေတုကာ။ ယာနိပိ စ သင်္ခါရာနံ ပယောဇနာနိ, တာနိပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာနိ, ယံ အဒဿနံ ဗုဒ္ဓဝစနဿ, အယံ အဝိဇ္ဇာသုတ္တေယေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ယော စ သင်္ခါရေ အတ္တတော ဟရတိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ပဉ္စ ဒိဋ္ဌိယော ဥပဂစ္ဆတိ။ “ဧတံ မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာ”တိ ဣဒံ သုတ္တံ အဝိဇ္ဇာယ နိက္ခိတ္တံ, အဝိဇ္ဇာယ နိက္ခိပိတံ။ ဧဝံ သတ္တာ သုတ္တေ နယေန [သုတနယေန (ပီ.)] ဓမ္မေန နိဒ္ဒိသတိ။ အသာဓာရဏေန တံယေဝ တတ္ထ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ န အညံ။

ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, သမဏာ ဝါ ဗြာဟ္မဏာ ဝါ “ဣဒံ ဒုက္ခ”န္တိ နပ္ပဇာနန္တိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဝိတ္ထာရေန, ယံ တတ္ထ အပ္ပဇာနနာ, ဣဒံ ဒုက္ခံ, အယံ ဟေတု။ အပ္ပဇာနန္တော ဝိဝိဓေ သင်္ခါရေ အဘိသင်္ခရောတိ, အယံ နိဿန္ဒော။ ယဉ္စ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ပရာမသတိ “ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည”န္တိ အယံ နိဿန္ဒော။ ယံ ပုနဗ္ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ဣဒံ ဖလံ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော သနိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုတော စ ဖလတော စ နိဿန္ဒတော စ။

ဧတ္ထ ပန ကေစိ ဓမ္မာ သာဓာရဏာ ဘဝန္တိ။ ဟေတု ခလု အာဒိတောယေဝ သုတ္တေ နိက္ခိပိဿန္တိ။ ယထာ ကိံ ဘဝေ စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဂတိဂမနာနိ။ တတ္ထ ယဉ္စ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆတိ ယဉ္စ ဘယာဂတိံ ဂစ္ဆတိ, အယံ လောဘော အကုသလမူလံ။ ယံ ဒေါသာ, အယံ ဒေါသောယေဝ ။ ယံ မောဟာ, အယံ မောဟောယေဝ။ ဧဝံ ဣမာနိ တီဏိ အကုသလမူလာနိ အာဒိတောယေဝ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာနိ။ ယတ္ထ ဧကံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, တတ္ထ ဧကံ နိဒ္ဒိသီယတိ။ တထာ ဒွေ ယထာ တီဏိ, န ဟိ အာဒီဟိ အနိက္ခိတ္တေ ဟေတု ဝါ နိဿန္ဒော ဝါ ဖလံ ဝါ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။

အယဉ္စေတ္ထ ဂါထာ –

ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ၊ ယော ဓမ္မံ အတိဝတ္တတိ။
နိဟီယတိ [နိဟီယတေ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၄.၁၇] တဿ ယသော၊ ကာဠပက္ခေဝ စန္ဒိမာ။

ကတ္တု ဆန္ဒာ စ အယံ လောဘော ယထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ပုဗ္ဗေ။ ဣဒံ မောဟာဓိဋ္ဌာနံ။

၃၅. တတ္ထ ကတမံ အလောဘာဓိဋ္ဌာနံ?

“အသုဘာနုပဿိံ [အသုဘာနုပဿီ (ပီ.) ပဿ ခ. ပ. ၈] ဝိဟရန္တံ၊ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတံ။
ဘောဇနမှိ စ မတ္တညုံ၊ သဒ္ဓံ အာရဒ္ဓဝီရိယံ။
တံ ဝေ နပ္ပသဟတိ မာရော၊ ဝါတော သေလံဝ ပဗ္ဗတ”န္တိ။

တတ္ထ ယာ အသုဘာယ ဥပပရိက္ခာ, အယံ ကာမေသု အာဒီနဝဒဿနေန ပရိစ္စာဂေ။ ဣန္ဒြိယေသု သုသံဝုတော တဒဿေဝ အလောဘဿ ပာရိပူရိယံ မမ အာယတနသော စိတ္တံ အနုပဟာအယ။ ဘောဇနမှိ စ မတ္တညုတ္တိ ရသတဏှာပဟာနံ။ ဣတိ အယံ အလောဘော အသုဘာနုပဿိတာယ ဝတ္ထုတော ဓာရယတိ, သော အလောဘော ဟေတု။ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာယ ဂေါစရတော ဓာရယတိ, ဘောဇနေမတ္တညုတာယ ပရတော ဓာရယတိ, အယံ နိဿန္ဒော။ တံ ဝေ နပ္ပသဟတိ မာရော, ဝါတော သေလံ ဝ ပဗ္ဗတန္တိ, ဣဒံ ဖလံ။ ဣတိ ယောယေဝ ဓမ္မော အာဒိမှိ နိက္ခိတ္တော, သော ယေဝ မဇ္ဈေ စေဝ အဝသာနေ စ။

နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဓမ္မမ္ပိ သမနုပဿာမိ အသမုပ္ပန္နဿ ကာမစ္ဆန္ဒဿ အနုပ္ပာဒာယ ဥပ္ပန္နဿ ဝါ ကာမစ္ဆန္ဒဿ ပဟာနာယ, ယထယိဒံ [ယဒိဒံ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၁.၁၇] အသုဘနိမိတ္တံ။ တတ္ထ အသုဘနိမိတ္တံ မနသိကရောန္တဿ အနုပ္ပန္နော စေဝ ကာမစ္ဆန္ဒော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နော စ ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီယတိ။ ဣဒံ အလောဘဿ ဝတ္ထု။ ယံ ပုန အနုပ္ပန္နော ကာမရာဂေ ပရိယာဒိယတိ ရူပရာဂံ အရူပရာဂံ, ဣတိ ဖလံ။ ဣတိ အယမ္ပိ စ ဓမ္မော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုတော စ နိဿန္ဒတော စ ဖလတော စ။ ဣဒံ အလောဘာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ အဒောသာဓိဋ္ဌာနံ?

ဧကမ္ပိ စေ ပါဏမဒုဋ္ဌစိတ္တော၊ မေတ္တာယတိ ကုသလော [ကုသလီ (က.) ပဿ ဣတိဝု. ၂၇] တေန ဟောတိ။
သဗ္ဗေ စ ပါဏေ မနသာနုကမ္ပံ [အနုကမ္ပမာနော (ပီ.)] ၊ ပဟူတမရိယော ပကရောတိ ပုညံ။

ဧကမ္ပိ စေ ပါဏမဒုဋ္ဌစိတ္တော မေတ္တာယတီတိ အယံ အဒောသော။ နိဿန္ဒေန အဿာဒော, ကုသလော တေန ဟောတီတိ တေန ကုသလေန ဓမ္မေန သံယုတ္တော ဓမ္မပညတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ ကုသလောတိ ယထာ ပညာယ ပညော ပဏ္ဍိတော ပဏ္ဍိစ္စေန ပဏ္ဍိတော။ ပဟူတမရိယော ပကရောတိ ပုညန္တိ တဿာယေဝ ဝိဟာရော အယံ လောကိယဿ, န ဟိ လောကုတ္တရဿ။ တတ္ထ ယာ မေတ္တာယနာ, အယံ ဟေတု။ ယံ ကုသလော ဘဝတိ အယံ နိဿန္ဒော။ ယာဝ အဗျာပဇ္ဇော ဘူမိယံ ဗဟုပုညံ ပသဝတိ, ဣဒံ ဖလံ။ ဣတိ အဒောသော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုတော စ နိဿန္ဒတော စ ဖလတော စ။

ဧကောဒသာနိသံသာ မေတ္တာယ စေတောဝိမုတ္တိယာ။ တတ္ထ ယာ မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ, အယံ အရိယဓမ္မေသု ရာဂဝိရာဂ စေတောဝိမုတ္တိ, လောကိကာယ ဘူမိကာ ဟေတု, ယံ သုခံ အာယတိံ မနာပေ ဟောတိ မနုဿာနံ, ဣမေ ဧကောဒသ ဓမ္မာ နိဿန္ဒော။ ယဉ္စ အကတာဝီ ဗြဟ္မကာယေ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ဖလံ။ ဣဒံ အဒောသာဓိဋ္ဌာနံ။

၃၆. တတ္ထ ကတမံ အမောဟာဓိဋ္ဌာနံ?

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိံ၊ ယာယံ နိဗ္ဗေဓဂါမိနီ [နိဗ္ဗေဓဘာဂိနီ (ပီ. က.) ပဿ ဣတိဝု. ၄၁] ။
ယာယ သမ္မာ ပဇာနာတိ၊ ဇာတိမရဏသင်္ခယံ။

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာတိ ဝတ္ထုံ။ နိဗ္ဗေဓဂါမိနီတိ နိဗ္ဗာနဂါမိနိယံ ယထာဘူတံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ သမ္မာ ပဇာနာတိ, ဇာတိမရဏသင်္ခယန္တိ အမောဟော။ ပညာတိ ဟေတု။ ယံ ပဇာနာတိ အယံ နိဿန္ဒော။ ယော ဇာတိမရဏသင်္ခယော, ဣဒံ ဖလံ။ ဣတိ အမောဟော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုနာ စ နိဿန္ဒေန စ ဖလေန စ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ [ဣတိဝု. ၆၂ တိကနိပာတေ], ဣန္ဒြိယာနိ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ အညိန္ဒြိယံ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။ တတ္ထ ကတမံ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနဘိသမေတဿ ဒုက္ခဿ အရိယသစ္စဿ အဘိသမယာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ, ဝီရိယံ အာရဘတိ , စိတ္တံ ပဂ္ဂဏှာတိ ပဒဟတိ။ ဧဝံ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ကတမံ အညိန္ဒြိယံ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု "ဣဒံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စ"န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ယာ စ မဂ္ဂေ, ဣဒံ အညိန္ဒြိယံ။ အာသဝက္ခယာ အနာသဝေ ဟောတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ အညာတာဝိန္ဒြိယံ။ တထာယံ ပညာ, အယံ ဟေတု။ ယံ ဆန္ဒံ ဇနေတိ ဝါယမတိ, ယာ ပဇာနာတိ, အယံ နိဿန္ဒော။ ယေန သဗ္ဗသော အာသဝါနံ ခယာ ဟေတု, ယံ ခယေ ဉာဏမုပ္ပဇ္ဇတိ, အနုပ္ပာဒေ ဉာဏဉ္စ, အယံ နိဿန္ဒော။ ယံ အရဟတ္တံ, ဣဒံ ဖလံ။ တတ္ထ ခီဏာ မေ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယန္တိ, ဣဒံ ခယေ ဉာဏံ။ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီတိ ဣဒံ အနုပ္ပာဒေ ဉာဏံ။ ဣတိ ဣမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ အမောဟော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟေတုနာ စ နိဿန္ဒေန စ ဖလေန စ။ ဣမာနိ အသာဓာရဏာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။

တတ္ထ ကတမာနိ ကုသလမူလာနိ သာဓာရဏာနိ? ကုသလဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ ကုသလမူလဉ္စ။ တတ္ထ ကတမံ ကုသလမူလံ? အလောဘော အဒေါသော အမောဟော။ တတ္ထ ကတမံ ကုသလံ? အဋ္ဌ သမ္မတ္တာနိ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ယာဝ သမ္မာသမာဓိ။ တတ္ထ ယာနိ ကုသလမူလာနိ, အယံ ဟေတု။ ယဉ္စ အလောဘော တီဏိ ကမ္မာနိ သမုဋ္ဌာပေတိ သင်္ကပ္ပံ ဝါယာမံ သမာဓိဉ္စ, အယံ အလောဘဿ နိဿန္ဒော။ တတ္ထ ယော အဒေါသော, အယံ ဟေတု။ ယံ တယော ဓမ္မေ ပဋ္ဌပေတိ သမ္မာဝါစံ သမ္မာကမ္မန္တံ သမ္မာအာဇီဝဉ္စ, အယံ နိဿန္ဒော။ တတ္ထ ယော အမောဟော ဟေတု, ယံ ဒွေ ဓမ္မေ ဥပဋ္ဌပေတိ အဝိပရီတဒဿနမ္ပိ စ အနဘိလာပနံ, အယံ နိဿန္ဒော။ ဣမဿ ဗြဟ္မစရိယဿ ယံ ဖလံ, ယာ ဒွေ ဝိမုတ္တိယော ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ စ ပညာဝိမုတ္တိ, ဣဒံ ဖလံ။ ဣတိ ဣမာနိ တီဏိ ကုသလမူလာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟေတုတော စ နိဿန္ဒတော စ ဖလတော စ။ ဧဝံ သာဓာရဏာနိ ကုသလာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနိ။

ယတ္ထ ဒုဝေ ယတ္ထ တီဏိ။ အယဉ္စေတ္ထ ကထာ။

"တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ၊ ဘဝသင်္ခါရမဝဿဇိ မုနိ။
အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတော၊ အဘိန္ဒိ ကဝစမိဝတ္တသမ္ဘဝ"န္တိ။

တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝန္တိ တုလသင်္ခတံ အတုလသင်္ခတံ။ တတ္ထ ယေ သင်္ခတာ တုလံ, တေ ဒွေ ဓမ္မာ အဿာဒေ စ အာဒီနဝေ စ တုလိတာ ဘဝန္တိ။ ဧတ္တကော ကာမေသု အဿာဒော။ ဧတ္တကော အာဒီနဝေ ဣမဿ, ဣဒံ နိဿရဏန္တိ ဣတိ နိဗ္ဗာနံ ပဇာနာတိ။ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ အတုလံ န စ သက္ကာ တုလယိတုံ။ ဧတ္တကံ ဧတံ နေတံ ပရမတ္ထီတိ တေန အတုလံ။ အထ ဟာပုဏ္ဏာ ရတနံ ကရိတွာ အစ္ဆရိယဘာဝေန အတုလံ။ တတ္ထ ကုသလဿ စ အဘိသမ္ဘတ ဇာနနာ ပဿနာ, အယံ အမောဟော။ ယံ တတ္ထ ဉာတာ ဩသိရဏာ ဘဝသင်္ခါရာနံ, အယံ အလောဘော။ ယံ အဇ္ဈတ္တရတော သမာဟိတောတိ ဝိက္ခေပပဋိသံဟရဏာ, အယံ အဒေါသော။ ဣတိ ဣမာနိ တီဏိ ကုသလမူလာနိ။ တုလမတုလသမ္ဘဝန္တိ အယံ အမောဟော။ ယော ဘဝသင်္ခါရာနံ သမောသရဏံ လောဘော သမ္မာသမာဓီနံ အဿာဒေ, အယံ ဟေတု။ ယံ အဇ္ဈတ္တရတော အဝိဇ္ဇဏ္ဍကောသံ သမ္ဘေဒေ, အယံ နိဿန္ဒော။ သာ ပဝတ္တိ ဣမာနိ တီဏိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ကုသလမူလာနိ ဟေတုတော စ နိဿန္ဒတော စ ဖလတော စ။

ဧတ္တာဝတာ သော ပဝတ္တိ စ နိဝတ္တိ စ အကုသလမူလေဟိ ပဝတ္တတိ, ကုသလမူလေဟိ နိဝတ္တတီတိ ဣမေဟိ စ တီဟိ သဗ္ဗံ အကုသလမူလံ သမောသရဏံ ဂစ္ဆတိ။ သော ဓမ္မေ ဝါ ဝစနတော နိဒ္ဒိဋ္ဌော တဏှာတိ ဝါ ကောဓောတိ ဝါ အသမ္ပဇညန္တိ ဝါ အနုသယောတိ ဝါ မက္ခောတိ ဝါ ပဠာသောတိ ဝါ အဿတီတိ ဝါ ဣဿာတိ ဝါ မစ္ဆရိယန္တိ ဝါ အညာဏန္တိ ဝါ, တေဟိ ယေ စ ဝတ္ထူဟိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ ယဿိမာနိ ဒွေ ဝစနာနိ ဓမ္မပဒါနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ န သော အတ္ထိ ကိလေသော, ယော ဣမေသု နဝသု ပဒေသု သမောဓာနံ သမောသရဏံ ဂစ္ဆတိ။ အယံ ကိလေသော, န စ လောဘော, န စ ဒေါသော, န စ မောဟော။

ယထာ အကုသလမူလာနိ, ဧဝံ ကုသလာနိ ပဋိက္ခေပေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။

၃၇. တတ္ထ ကတမံ ကာယကမ္မာဓိဌာနံ?

ကာယေန ကုသလံ ကရေ၊ အသ္မွ ကာယေန သံဝုတော။
ကာယဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ ကာယေန သုစရိတံ စရေ။

တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သုစရိတာနိ [ဣတိဝု. ၆၉ သုစရိတသုတ္တေ] ။ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ, ဣဒံ ကာယကမ္မာဓိဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ ဝါစာကမ္မာဓိဌာနံ?

သုဘာသိတံ [သု. နိ. ၄၅၂ သုဘာသိတသုတ္တေ] ဥတ္တမမာဟု သန္တော၊ ဓမ္မံ ဘဏေ နာဓမ္မံ တံ ဒုတိယံ။
ပိယံ ဘဏေ နာပ္ပိယံ တံ တတိယံ၊ သစ္စံ ဘဏေ နာလိကံ တံ စတုတ္ထံ။
စတ္တာရိမာနိ စ ဝစီသုစရိတာနိ ဣဒံ ဝါစာကမ္မာဓိဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ မနောကမ္မာဓိဌာနံ?

မနေန ကုသလံ ကမ္မံ၊ မနသာ သံဝုတော ဘဝေ။
မနောဒုစ္စရိတံ ဟိတွာ၊ မနသာ သုစရိတံ စရေ။

တီဏိမာနိ မနောသုစရိတာနိ, အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပာဒော, သမ္မာဒိဋ္ဌိ, ဣဒံ မနောကမ္မာဓိဌာနံ။ ဣမာနိ အသာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ။

တတ္ထ ကတမာနိ သာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ?

ဝါစာနုရက္ခီ မနသာ သုသံဝုတော၊ ကာယေန စ နာကုသလံ ကယိရာ [အကုသလံ န ကယိရာ (ပီ. က.) ပဿ ဓ. ပ. ၂၈၁]။
ဧတေ တယော ကမ္မပထေ ဝိသောဓယေ၊ အာရာဓယေ မဂ္ဂမိသိပ္ပဝေဒိတံ။

တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ပာရိသုဒ္ဓိယော – ကာယကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ, ဝါစာကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ, မနောကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ။

တတ္ထ ကတမာ ကာယကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ။ တတ္ထ ကတမာ ဝစီကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ? မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏီ။ တတ္ထ ကတမာ မနောကမ္မပာရိသုဒ္ဓိ? အနဘိဇ္ဈာ အဗျာပာဒော သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ ဣဒံ သာဓာရဏသုတ္တံ။

ဣတိ သာဓာရဏာနိ စ သုတ္တာနိ အသာဓာရဏာနိ စ သုတ္တာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတဗ္ဗာနိ။ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဝါစာယ ကာယေန စ သုတ္တဿ အတ္ထော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။

၃၈. တတ္ထ ကတမံ သဒ္ဒိန္ဒြိယာဓိဌာနံ?

ယဿ သဒ္ဓာ [သံ. နိ. ၁.၂၆၀; ထေရဂ. ၅၀၇ အဋ္ဌကနိပါတေ စ ပဿိတဗ္ဗံ] တထာဂတေ၊ အစလာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ။
သီလဉ္စ ယဿ ကလျာဏံ၊ အရိယကန္တံ ပသံသိတံ။

သဋ္ဌေ ပသာဒော ယဿတ္ထိ၊ ဥဇုဘူတဥ္စ ဒဿနံ။
အဒလိဒ္ဒေါတိ တံ အာဟု၊ အမောဃံ တဿ ဇီဝိတံ။

သဒ္ဓာ ဝေ နန္ဒိကာ အာရာဓိကော၊ နော တဿ သဒ္ဒေါတိ။
သဗ္ဗံ သိယာတိ ဘဂဝတ္တံ၊ တထာရူပေ ဓမ္မသမ္ပသာဒေ။

ဣဒံ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ?

အာရမ္ဘထ [အာရဘထ (ပီ.) ပဿ သံ. နိ. ၁.၁၈၅] နိက္ကမထ၊ ယုဉ္ဇထ ဗုဒ္ဓသာသနေ။
ဓုနာထ မစ္စုနော သေနံ၊ နဠာဂါရံဝ ကုဉ္ဇရော။

စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မပ္ပဓာနာ, ဣဒံ ဝီရိယာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ သတိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ?

သတီမတော သဒာ ဘဒ္ဒံ၊ ဘဒ္ဒမတ္တု သတီမတော။
သတီမတော သဒာ [သုဝေ (သံ. နိ. ၁.၂၃၈)] သေယျော၊ သတီမာ သုခမေဓတိ။

စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာ, ဣဒံ သတိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ သမာဓိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ?

အာကင်္ခတော တေ နရဒမ္မသာရထိ၊ ဒေဝါ မနုဿာ မနသာ ဝိစိန္တိတံ။
သဗ္ဗေန ဇညာ ကသိဏာပိ ပာဏိနော၊ သန္တံ သမာဓိံ အရဏံ နိသေဝတော။

တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, သမာဓီ – သဝိတက္ကော သဝိစာရော, အဝိတက္ကော ဝိစာရမတ္တော, အဝိတက္ကော အဝိစာရော။ ဣဒံ သမာဓိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမံ ပညိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ?

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိန္တိ ဝိတ္ထာရေန။

တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ပညာ – သုတမယီ, စိန္တာမယီ, ဘာဝနာမယီ, ဣဒံ ပညိန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနံ သုတ္တံ, ဣမာနိ ဣန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနာနိ အသာဓာရဏာနိ သုတ္တာနိ။

၃၉. တတ္ထ ကတမာနိ သာဓာရဏာနိ ဣန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနာနိ သုတ္တာနိ?

အဝီတရာဂေ [အ. နိ. ၆.၅၄] ကာမေသု၊ ယဿ ပဉ္စိန္ဒြိယာ မုဒူ။
သဒ္ဓာ သတိ စ ဝီရိယံ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ။
တာဒိသံ ဘိက္ခုမာသဇ္ဇ၊ ပုဗ္ဗေဝ ဥပဟညတိ။

ပဉ္စိမာနိ ဣန္ဒြိယာနိ။ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိဣန္ဒြိယံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣတိသု အဝေစ္စပ္ပသာဒေ ဝိတ္ထာရေန သုတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ ဣမာနိ သာဓာရဏာနိ ဣန္ဒြိယာဓိဋ္ဌာနာနိ သုတ္တာနိ။ ယံ ယဿ သမ္မန္နံ ကုသလဿ တ အကုသလဿ တ တေန တေန အဓိဋ္ဌာနေန တံ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, နတ္ထညော ဓမ္မော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ တတ္ထ သာဓာရဏံ ကုသလံ

နာပိ ကုသလံ အကုသလံ ယထာ သာဓာရဏာနိ စ ကုသလမူလာနိ သာဓာရဏာနိ စ အကုသလမူလာနိ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ ပဇဟတိ။ပေ.။ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ကုသလံ အကုသလဉ္စ။

တတ္ထိမာ ဥဒ္ဒါနကထာ

ဝိတက္ကော ဟိ မမတ္တိကော [ပမတ္တိကော (ပီ.)] ၊ ဒဒံ ပိယော နရော က္လတိ။
ယော ဟာဏမတိဟာတေတိ၊ တီဏိ တဿ ဖာလလက္ခဏံ။

သတဗ္ဗေဝ သဟဿာနံ၊ ယေ စ သမဏဗ္ရာဟ္မဏာ။
ဆန္ဒာ ဒေါသာ ဘယာ မောဟာ၊ စတူဟိ အဂတီဟိ စ။

အသုဘာနုပဿီ ဝိဟရန္တံ၊ နိမိတ္တေသု အသုဘာ စ။
ဧကမ္ပိ စေ ပိယံ ဟဏံ၊ မိတ္တာ သစေ သုဘာသိတာ။

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိံ၊ အနုညာ တီဏိ က္လန္ဒိယာနိ။
ကုသလာကုသလမူလာနိ စ၊ တုလမတုလဉ္စ သမ္ဘဝံ။

ကာယေန ကုသလံ ကရေ၊ တီဏိ သုစရိတာနိ စ။
သုဘာသိတံ ဥတ္တမမာဟု၊ သန္တော ဝစီသုစရိတာနိ စ။

ကာယေန စ ကုသလံ ကယိရာ၊ မနောဒုစ္စရိတာနိ စ။
ကာယာနုရက္ခီ စ သအာ၊ တိဿော စ ဟရိသုဒ္ဓိယော။

ယဿ သဒ္ဓါ တထာဂတေ၊ သမုပ္ပာဒေ စ ဒေသိတော။
အာရမ္ဘထ နိက္ကမထ၊ ယာ စ သမ္မပ္ပဓာနတာ။

သတိမတော သအာ ဘဒ္ဒံ၊ သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ။
အာကင်္ခတော စ အနုညာဏံ၊ ယေ စ တီဏိ သမာဓယော။

ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ လောကသ္မိံ၊ တိဿော ပညာ ပကာသိတာ။
အဝိတရာကေ ကာမေသု၊ တထေဝ ပဥ္စိန္ဒိယာ။

ဣတိ ထေရဿ မဟာကစ္စာယနဿ

ဇမ္ဗုဝနတသိနော ပေဋကောပဒေသေ

တတိယဘူမိ သုတ္တာဓိဋ္ဌာနံ နာမ။

၄. သုတ္တဝိစယစတုတ္ထဘူမိ

၄၀. တတ္ထ ကတမော သုတ္တဝိစယော?

တတ္ထ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ ပုဗ္ဗာပရသော သာဓုကံ ဥပပရိက္ခိယတိ။ ကိံနု ခော ဣဒံ သုတ္တံ အာရဗ္ဘ။ပေ.။ တေဟိ သုတ္တေဟိ သဟ အဓိသန္ဓေဟိ ယုဇ္ဇတိ ဥဒာဟု န ယုဇ္ဇတီတိ?

ယထာ ဘဂဝါ ကိလေသေ အာဒိမှိ တတ္ထ ဒေသေတိ။ ကိံ ဒေသိတံ? တေသံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ ဥဒါဟု နော ဒေသိတန္တိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ယဒိ န ဒေသိတံ ဘဂဝတိ တေသံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ ယတ္ထ တေ အကုသလာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ သမန္နေဟမာနော န လဘတိ။ တတ္ထ အကုသလာ ဓမ္မာ အပကမိုတဗ္ဗာ ဝီမံသိတဗ္ဗာ, သံကိလေသဘာဂိယသုတ္တံ, ယဒိ ကိလေသာ အပကမိုယန္တာ။ ယေ တ န ဒေန္တိ တတ္ထ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ အရိယမဂ္ဂဓမ္မာ တာသု ဘူမိသု ကိလေသာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ, ဥဒါဟု န ဂစ္ဆန္တီတိ။ ယတ္တကာ ပန ကိလေသာ ဒေသိတာ။ န တတ္တကာ အရိယဓမ္မာ ဒေသိတာ။ ယတ္ထ ကိလေသာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ယေ ကိလေသာ အရိယဓမ္မာနံ ပဋိပက္ခေန န ယုဇ္ဇန္တိ, တေ အပကမိုတဗ္ဗာ, သစေ အပကမိုယန္တာ ယောဇနံ ဒေတိ။ တတ္ထ ဇဝံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ဒွေဝ တီဏိ တ တဒုတ္တရိ တ ကိလေသာ ဧကေန အရိယမဂ္ဂေန ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ။ သစေ ဇဝံ ဝီမံသိယန္တာ ယောဇနံ ဒေတိ, တတ္ထ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ပရမ္ပရာယ တ ပိဋကသမ္ပဒာနေန တ သုတ္တဿ အတ္ထော စ နတ္ထော စ။ ယံ တ န သက္ကာ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိတုံ နေဝ သုတ္တံ ဝိစိကိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဇဝံ ယထာ အာဒိမှိ ကုသလာ ဓမ္မာ ဟောန္တိ။ ယေ ကိလေသာ တေ ပဟီနေယျာတိ။ တေ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ။ ပုရော တ ကုသလော ပဋိပက္ခေန တ ပုရော ဒေသနာ, အနုနာ အနဓိကာ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ ယထာ ပဌမော ဥတ္တိလော ယေသမိအနိ ကိလေသာနံ ယေ အရိယဓမ္မာ ဒေသိတာ ဣမေ ကိလေသာ ဣမေဟိ အရိယဓမ္မေဟိ ပဟီယန္တိ, ဥဒါဟု နပ္ပဟီယန္တီတိ ဝိစိနိတဗ္ဗာ။ ယဒိ ဥပပရိက္ခိယမာနာ ယုဇ္ဇန္တိ, ဂဟေတဗ္ဗာ။ အထ န ယုဇ္ဇန္တိ, ယေ ကိလေသာ အပဋိပက္ခာ ဟောန္တိ, တေ ကိလေသာ အပရိပက္ခိတဗ္ဗာ။ ယေ စ အရိယဓမ္မာ ပဋိပက္ခာ ဟောန္တိ, တေ အရိယဓမ္မာ အပကမိုတဗ္ဗာ ။ န ဟိ အရိယဓမ္မာ အနာကမိကိလေသပ္ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ, နာပိ အရိယဓမ္မာ သဗ္ဗကိလေသာနံ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ယထာ ကုသလာ မေတ္တာ အကုသလော ရာဂေ နတု ကုသလာ မေတ္တာတိ ကာရေတ္ဝာ အကုသလဿ ရာဂဿ ပဟာနာယ သမ္ဘဝတိ ဗျာပာဒေ မေတ္တာယ ပဟာနံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မာ ဥဘော ကိလေသာ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗာ။ ယော ယော စ ဓမ္မော ဥပဒိသိယတိ ကုသလော တ အကုသလော တသော အပကမိုတဗ္ဗော။ သစေ တေ ယုဇ္ဇန္တိ အပကမိုယမာနော နတ္ထိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဒွေဝ တ ကိလေသာ ဧကေန အရိယဓမ္မေန ပဟီနေယျာတိ ဒွီဟိ တ အရိယဓမ္မေဟိ ဧကော တ ကိလေသော ပဟီယတီတိ။

အထ တ ဇဝမ္ပိ ဥပပရိက္ခိယမာနံ ယုဇ္ဇတိ, တတ္ထ ဝီမံသိတဗ္ဗံ တ ယထာ ယုဇ္ဇတိ တတ္ထ ဝီမံသိတဗ္ဗံ တ, ယထာ နနု သက္ကာ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသိတုံ, န ဟိ သုတ္တေ ဝိစိကိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ကိလေသော မံ အရိယဓမ္မေသု ဒေသိတေသု ဥဘယတော ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ကိရ ယေ တ ဣမေ ကိလေသာ ဒေသိတာ ယေ စ အရိယဓမ္မာ ဒေသိတာ ကထာယ တ ဗျာကရဏေန တ, ကိံ နု ခော ဣမေ ကိလေသာ ဣမေဟိ အရိယဓမ္မေဟိ ပဟီယန္တိ, ဥဒါဟု နပ္ပဟီယန္တိ? ဣမေ တ အရိယဓမ္မာ ဣမေသံ ကိလေသာနံ ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ။ ကိဉ္စာပိ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ အကုသလာ ဓမ္မာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ န တု သဗ္ဗေဟိ အရိယဓမ္မေဟိ သဗ္ဗာကုသလာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယထာ မေတ္တာ ကုသလော အကုသလော စ ရာဂေ န တု ကုသလာ မေတ္တာ အကုသလော ရာဂေတိ ကာရေတ္ဝာ မေတ္တာယ ရာဂေ ပဟာနံ, ဗျာပာဒေ မေတ္တာယ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဇဝံ ကိလေသောတိ ကာရေတ္ဝာ သုတ္တေန ပဟာနံ ဂစ္ဆတိ။ န သုတ္တော ဓမ္မောတိ ကာရေတ္ဝာ သဗ္ဗံ ကိလေသဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယံ တု သုတ္တဿ အရိယဓမ္မော သံကိလေသပဋိပက္ခော, သော တေန ပဟာနံ ဂစ္ဆတီတိ။

၄၁. တတ္ထ ကုသလေ ဒေသိတေ သုတ္တေ ဗျာကရဏေ တ သံကိလေသာ န ယုဇ္ဇန္တိ အရိယဓမ္မာ တ, တေ မဟာပဒေသေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာဝယဝေန အပကမိုတဗ္ဗာ ။ တတ္ထ ကိလေသေဟိ စ ဒေသိတေဟိ အရိယဓမ္မေသု စ ယဒိပိ တေန အရိယဓမ္မေန တေ ကိလေသာ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထာပိ ဥတ္တရိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ကေန ကာရဏေန ဧတေ ကိလေသာ ပဇဟိတဗ္ဗာ, ကေန ကာရဏေန အရိယဓမ္မာ ဒေသိတာတိ? ယေန ယေန တ အာကာရေန အရိယဓမ္မာ ဒေသိ

တာ, တေန တေန ပကာရေန အယံ ကိလေသော ဌိတော။ အတ္ထိ ဟိ ဧကော ကိလေသော, တေန တ အရိယမဂ္ဂေ န အညထာ အညထာ ပဟာတဗ္ဗော, ယထာ ဒိဋ္ဌိ ရာဂေ အဝိဇ္ဇာ စ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ။ သာ စေ ဝေဠု အဝိဇ္ဇာ ဘာဝနာယ ဘူမိ တ မဂ္ဂေ ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ။ သာယေဝ ဥဒ္ဒံဘာဂိယံ အသင်္ခတဒဿနာယ ဝိမုတ္တိယာ အနိမိတ္တေန စေတော သမာဓိနာ အမနသိကာရေန ပဟီယတိ။ ဧဝံ သာတ္ထံ သဗ္ယဉ္ဇနံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ ယေ ဒဿနေန ပဟာတဗ္ဗာ ကိလေသာ ဒဿနာကာရေန အရိယမဂ္ဂေ ဒေသိတော, ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာကာရေန အရိယမဂ္ဂေ ဒေသိတော, ပတိသေဝနာ ပဟာတဗ္ဗာ ပတိသေဝနာကာရေန အရိယမဂ္ဂေ ဒေသိတော, ဧဝံ ဝိနောဒနပဟာတဗ္ဗာ ယာဝ သတ္တ အာသတ ကာတဗ္ဗာ, ယာဝညထာ။ အညထာ ပဟာသ မဂ္ဂေ ပဟာတဗ္ဗော အညေနာကာရေန အရိယမဂ္ဂေ ဒေသိတော, သော အရိယမဂ္ဂေ အညထာ ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယဒိ အယံ မဂ္ဂေ ပရိယေသတော ယော စ ဒေသေတိ ယေန ယေနာကာရေန, သော အရိယမဂ္ဂေ ပရိယေသိတဗ္ဗော, တေနာကာရေန ကိလေသော ပဟီယတိ။ သော တတ္ထ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော။ အထ န ယုဇ္ဇတိ ယဒိ ဟိ တေန သုတ္တေန ဝိဟိတံ သုတ္တံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ယထာ ယုဇ္ဇတိ, တထာ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ န ယုဇ္ဇတိ, တထာ န ဂဟေတဗ္ဗံ, အဒ္ဓာ ဧတံ ဘဂဝတာ န ဘာသိတံ, အာယသ္မတာ တ ဒုဂ္ဂဟိတံ, ယထာ မဟာပဒေသေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, ဘဂဝတာ ယထာဘူတံ ဒေသိတံ, ယော စ မဂ္ဂေ ဒေသိတော ကုသလော စ အကုသလော စ တဿ ဓမ္မဿ ပစ္စယော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ န ဟိ ပစ္စယာ ဝိနာ မဂ္ဂေ အပ္ပစ္စယော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ကော အာကာရော ပရိယေသနာယ?

တတ္ထ တထာရူပံ သဟေတု သပ္ပစ္စယံ သောယံ မဂ္ဂေ ဝုတ္တောတိ ဣဒံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ သော စ ပစ္စယော တိဝိဓော – မုဒု မဇ္ဈော အဓိမတ္တော။ တတ္ထ မုဒုမ္ဟိ ပစ္စယေ မုဒုမဂ္ဂေ ဂဟေတဗ္ဗော, ဧဝံ သတ္တေသ ပစ္စယော ဒုဝိဓော ပရံပရာပစ္စယော စ သမနန္တရပစ္စယော စ။ သော ပစ္စယော မုဒုတေန ဗ္ယာဓိမတ္တံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ကိံ ကာရဏံ? အညတရောပိ ပစ္စယော အညေဟိ ပစ္စယေဟိ ပရိယတ္တိံ တ ဟာရိပူရိ တ ဂစ္ဆတိ ။ တတ္ထ ယော မဂ္ဂေ ဒေသိတော, တဿ ဓမ္မဿ ဧတေန တ ကာရဏေန တ ဟေတု ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယထာ ပစ္စယော ဟေတုနာ ပစ္စယေန စ, သော တဿ ဓမ္မဿ နိဿန္ဒော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ ယထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော အဓိဋ္ဌာနေ ပဓာနံ ပရိယေသတိ, သော ပစ္စယော ပရိယေသိတဗ္ဗော။ န ဟိ မုဒုဿ ဓမ္မဿ အဓိမတ္တော နိဿန္ဒော အဓိမတ္တဿ တ နိဿန္ဒဿ မုဒုမဂ္ဂေ, အထ မုဒုဿ မုဒု မဇ္ဈာယ မဇ္ဈော အဓိမတ္တဿ အဓိမတ္တော ယုဇ္ဇတိ, တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, အထ န ယုဇ္ဇတိ န ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယဋ္ဌ ဘဂဝတ အာရဘတိ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ, တံယေဝ ဓမ္မံ မဇ္ဈန္တပရိယောသာနံ ဒေသေတိ, ယထာ သုတ္တာဓိဋ္ဌာနေ မဂ္ဂေ အာဒိမှိ နိဒ္ဒိသတိ, တံယေဝ ဗဟု တဿ သုတ္တဿ ပရိယောသာနံ။ တဿ ဟိ ဓမ္မဿ ဝသေန တံ သုတ္တံ ဟောတိ ကထာ တ ဗ္ယာကရဏံ ခုဒ္ဒကံ မဟန္တံ တ, ယထာ ပန ဒုဝိဓာ အနုရူပန္တိ တ ထပနာ စ ဒေသနာထပနာ။ ရူပန္တိပိ ဓမ္မဿ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။ ယထာ စ ဘဂဝတာ ပဋ္ဌနံ ဣန္ဒြိယာနံ သံဝရဏံ ဒေသိတံ တဏှာ ဟာယ နိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဣစ္ဆာဝ ဟောတိ။ ဒေသေတိ ယထာ ကေဟလကောပမေ သုတ္တေ အညေဟိပိ သုတ္တေဟိ ဘဂဝတ ဘာသတိ ဣစ္ဆာဝ ဟောတိ မဇ္ဈိမနိကာယေ ဝိတက္ကော အယံ ဘဂဝတော ဒေသနာနုရူပန္တိ ဣတိ သော မဂ္ဂေ အညေသုပိ ဝေယျာကရဏေသု ပရိယေသိတဗ္ဗော။ န ဟိ ဧကံ ဟိ သုတ္တေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယုဇ္ဇနံ တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၂. တတ္ထ ကတမံ အနုညာတံ? ယံ ကိဉ္စိ သုတ္တံ ဘဂဝတာ န ဘာသိတံ တဋ္ဌ သုတ္တေသုယေဝ နိဒ္ဒိဿတိ, ဧဝမေတံ ဓာရေတဗ္ဗံ။ ယထာ အသုကေန ဘာသိတန္တိ, တံ သုတ္တံ ဝီမံသိတဗ္ဗံ။ ကိံ နု ခေါ ဣမံ သုတ္တံ အနုညာတံ ခမံ ဘဂဝတော ဥအာဟု နာနုညာတံ ခမံ, ကိဉ္စိ ရူပဋ္ဌ သုတ္တံ ဘဂဝတော အနုညာတံ ခမံ ကိဉ္စိ ရူပဋ္ဌ နာနုညာတံ ခမံ? ယံ သဗ္ဗ သော အနောတာရေတ္တ ဒသဗလော ကေစရံ ဒေသေတိ, တံ သဗ္ဗံ သုတ္တံ ဘဂဝတော နာနုညာတံ ခမံ။ အတ္ထိပိ သော သာဝကော ဒသဗလာနံ ကေစရံ ဇာနာတိ ဩဓိသော အနောဓိသော, တံ ပန ဗလံ သဗ္ဗသော န ဇာနာတိ အညထာ နာမ သဝနေန, ယထာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန ယေန ဗ္ရာဟ္မဏော ဩဝဒိတော, တဿ အာယသ္မတော နတ္ထိ ဣန္ဒြိယဗလ ဝေမတ္တဉာဏံ, တေန ပုဂ္ဂလပရော [ပုဂ္ဂလော ပရောပရဋ္ဌ (ပီ.)] ပရဋ္ဌ တံ အဇာနန္တော သတိ ဥတ္တရိကရဏီယေ ဥပ္ပဟာဒိတော, သော ဘဂဝတာ အပသာဒိတော။ ယထာဝ အာယသ္မာ မဟာကဿပေ ဘာဂိနေယျံ ဩဝဒတိ အနန္တရိယသမန္နာဂတော ဣန္ဒြိယဗ္ဗဟီရေန အင်္ဂုလိယော အဒီပေတ္တ ယံ သဗ္ဗေသံ မဂ္ဂါနံ ကမ္မသမာအနာနံ ဟေတုသော ဌာနသော ယထာဘူတံ ဉာဏံ, တဿ အာယသ္မတော သံဝိဇ္ဇတေ, တေန နံ ဩဝဒတိ, တံ ဘဂဝတ ကရောတိ။

“သစေပိ ဒသ ပဇ္ဇောတေ၊ ဓာရယိဿသိ ကဿပ။
နေဝ ဒက္ခတိ ရူပါနိ၊ စက္ခု တဿ န ဝိဇ္ဇတီ”တိ။

အပိ စ ခေါ ယထာ ဒူတော ရာဇဝစနေန သတ္တမနုသာသတိ, ဧဝံ သေသာနုကေ အညာတကံ ယောသံ ပရေသံ ဒေသေတိ။ အနုညာတခမသုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အနနုညာတခမံ န ဂဟေတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ကတမော သုတ္တသင်္ကရော? ပဉ္စဝိဓံ သုတ္တံ, သံကိလေသဘာဂိယံ တသနာဘာဂိယံ ဒဿနဘာဂိယံ ဘာဝနာဘာဂိယံ အသေက္ခဘာဂိယံ။ အညံ အာရာဓေယျ အညံ ဒေသေတိ အညဿ စ သုတ္တဿ အတ္ထံ အညမ္ပိ သုတ္တေ နိဒ္ဒိသတိ။ သုတ္တဿ တ ဟိ အနေကာကာရံ အတ္ထံ နိဒ္ဒိသတိ။ အရိယဓမ္မသာဓနေ အတ္ထံ ဝိဝရတိ။ တသနာဘာဂိယဿ အတ္ထံ ဒဿနဘာဂိယေသု နိဒ္ဒိသတိ။ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ အတ္ထံ ဥဒ္ဓံဘာဂိယေသု နိဒ္ဒိသတိ။ မုဒုမဇ္ဈာနံ ဣန္ဒြိယာနံ အဓိမတ္တေသု သုတ္တေသု နိဒ္ဒိသတိ။ က္ကတိ အယံ သုတ္တံ သမ္ဘေဒံ ဟေတုနာ စ နိဿန္ဒေန စ ဖလေန စ နိဒ္ဒေသေန စ မုဒုမဇ္ဈာဓိမတ္တတာယပိ စ အတ္ထေန စ ဗျဉ္ဇနေန စ ယော သမ္ဘေဒော, အယံ ဝုစ္စတိ သုတ္တသင်္ကရော။ ယော အသမ္ဘေဒော, အယံ ဝုစ္စတိ သုတ္တဝိစယော။

တတ္ထာယံ ဥဒ္ဒာနကထာ

ပုရိမာနံ အက္ခဏ္ဍုံ၊ ယထာဘူတဿ ပစ္စယော။
နိဿန္ဒော တသနာသဒ္ဓိ၊ အနုညာ သုတ္တသင်္ကရော။

ထေရဿ မဟာကစ္စာယနဿ

သုတ္တဝိစယော နာမ စတုတ္ထဘူမိ။

၅. ပဌမဘူမိ

၄၃. တတ္ထ ကတမော ဟာရဝိဘင်္ဂေါ? ယတ္ထ သောဠသ ဟာရာ အက္ခရသော ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ အာဒိမှိ ဒေသနာဟာရော။ တတ္ထ အယံ ကထာ ကုသလာ တ အကုသလာ တ သစ္စာနိ တ သစ္စေကဒေသော တ။ ကိံ ဒေသိတန္တိ? သုတ္တေ ဝိမံသာ ဒေသနာဟာရော။ ယထာ အရိယသစ္စာနိ နိက္ခေပဟော စတ္တာရိ သစ္စာနိ သာဓာရဏာနိ အသာဓာရဏာနိ စ။ ယာနိ စ အဋ္ဌာရသ ပဒါနိ ဒုက္ခတော သတ္တ ပဒါနိ သင်္ခေပေန ကာယိကေန စေတသိကေန ဒုက္ခေန, အပ္ပိယသမ္ပယောဂေန ပိယဝိပ္ပယောဂေန စ တီဟိ စ သင်္ခတာဟိ။ တတ္ထ တီဏိ သင်္ခတလက္ခဏာနိ တိဿော ဒုက္ခတာ ဥပ္ပာဒေ သင်္ခတလက္ခဏံ, သင်္ခာရဒုက္ခတာယ ဒုက္ခတာ စ သင်္ခတလက္ခဏံ, ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ ဒုက္ခတာတိ အညထတ္တံ စ သင်္ခတလက္ခဏံ, ဒုက္ခဒုက္ခတာယ စ ဒုက္ခတာ, ဣမေသံ တိဏ္ဏံ သင်္ခတလက္ခဏာနံ တီသု ဝေဒနာဘူမီသု အဒုက္ခမသုခါ ဝေဒနာ ဥပ္ပာဒေ သင်္ခတလက္ခဏံ, သင်္ခာရဒုက္ခတာယ စ ဒုက္ခတာ တယော သင်္ခတလက္ခဏံ, သုခါ ဝေဒနာယ စ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာယ စ ဒုက္ခတာတိ အညထတ္တံ သင်္ခတလက္ခဏံ, ဒုက္ခာဝေဒနာ ဒုက္ခဒုက္ခတာ စ ဒုက္ခတာ ဣမမှိ ဣမေသု နဝပဒေသု ပဌမကေသု သတ္တသု ပဒေသု သောဠသသု ပဒေသု ဒုက္ခာ ပရိယေသိတဗ္ဗာ, ဧကာဒသ ဒုက္ခတာယ စ လက္ခဏံ နိဒ္ဒေသေ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ဟတုဘာဝလက္ခဏာ ဇာတိယာ စ ဟတုဘာဝစုတိလက္ခဏော စုတောတိ ဝိတ္ထာရေန ပန္နရသပဒါနိ ကတ္တဗ္ဗာနိ, ဧဝံ သာဓာရဏာနိ အသာဓာရဏာနိ စ သတ္တသု ဒသသု ပဒေသု သညာသု တိဝိဓေ စ သာသနပ္ပဋ္ဌာနေ အဍ္ဎုဋ္ဌာရသဝိဓေသု စ သုတ္တာဓိဋ္ဌာနေသု ဒသဝိဓေသု စ သုတ္တဝိဓေယျေသု သောဠသဝိဓေသု စ ဟာရေသု ဧကေဝီသတိဝိဓာယ စ ပဝိစယဝီမံသာယာတိ ဣဒံ ဒေသိတံ။ ယထာဘူတဉ္စ ဒေသိတန္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ ဒေသနာဟာရော။

၄၄. တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော?

> ပဒံ ပဉှာ စ ပုစ္ဆာ စ၊ ကိံ ပုဗ္ဗံ ကိဉ္စ ပစ္ဆိမံ။
> အနုဂီတိ သာ စ ဝိစယော၊ ဟာရော ဝိစယောတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

ပဒန္တိ ပဌမံ ပဒံ။ တဿ ကော အတ္ထော? ယံ ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ အာယသ္မတာ အဇိတေန တံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ကတိပဒါနိ ပုဋ္ဌာနိ ယထာကိံ ကေနဿု နိဝုတော လောကောတိ ကထာ, ဣမာနိ ကတိပဒါနိ စတ္တာရိ ဣတိ ဝိသဇ္ဇနာယ ပုစ္ဆာ။ ယတ္တကေဟိ ပဒေဟိ ဘဂဝတာ ဝိသဇ္ဇိတာနိ ပဒါနိ ဣတိ ပုစ္ဆာယ စ ယာ ပဒါနံ သက္ကာသနာ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပဒန္တိ။

ပဉှာတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ။ ကတိ ပဉှာ? ဧကော တ ဒွေ တ တဒုတ္တရိ တ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဧကော ပဉှော, အတ္ထာနုပရိဝတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ ဟောတိ, သမ္ဗဟုလာနိပိ ပဒါနိ ဧကမေဝတ္ထံ ပုစ္ဆတိ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ အနုပရိဝတ္တီနိ တံ ဗျဉ္ဇနေန ဧကော ပဉှောဝ ဟောတိ။ ကေနဿု နိဝုတော လောကောတိ လောကာနံ သန္ဓာယ ပုစ္ဆတိ, ကေနဿု နပ္ပကာသတီတိ ကိဿာဘိလေပနံ ဗြူသီတိ တံယေဝ ပုစ္ဆတိ။ ကိံသု တဿ မဟဗ္ဘယန္တိ တံယေဝ ပုစ္ဆတိ။ ဧဝံ အတ္ထာနုပရိဝတ္တိ ဗျဉ္ဇနံ ဧကော ပဉှော ဟောတိ, သော ပဉှော စတုဗ္ဗိဓော ဧကံသဗျာကရဏီယော ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယော ဌပနီယောတိ။ တတ္ထ စက္ခု အနိစ္စန္တိ ဧကံသဗျာကရဏီယော, ယံ အနိစ္စံ တံ ဒုက္ခန္တိ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော, သိယာ အနိစ္စံ န စက္ခု, ယာနိပိ အာယတနာနိ စ န စက္ခု, တာနိပိ အနိစ္စန္တိ န စက္ခုယေဝ, အယံ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော, ယံ စက္ခု တံ စက္ခုန္ဒြိယံ နေတိ ပဋိပုစ္ဆာဗျာကရဏီယော, တံ စက္ခု တထာဂတောတိ ဌပနီယော။ အညတ္ရ စက္ခုနာတိ ဌပနီယော ပဉှော။ ဣဒံ ပဉှံ ဘဂဝတာ ကိံ ပုစ္ဆိတော, လောကဿ သံကိလေသော ပုစ္ဆိတော။ ကိံ ကာရဏံ? တိဝိဓော ဟိ သံကိလေသော တဏှာသံကိလေသော စ ဒိဋ္ဌိသံကိလေသော စ ဒုစ္စရိတသံကိလေသော စ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတောတိ အဝိဇ္ဇံ ဒဿေတိ, ဇပ္ပာတိ တဏှံ ဒဿေတိ, မဟဗ္ဘယန္တိ အကုသလဿ ကမ္မဿ ဝိပါကံ ဒဿေတိ, သောတံ နာမ သုခဝေဒနီယဿ ကမ္မဿ ဒုက္ခဝေဒနီယော ဝိပါကော ဘဝိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတီတိ ဘဂဝတာ ဝိသဇ္ဇေတိ, စတူဟိ ယော ပဒေဟိ အဝိဇ္ဇာယ နိဝုတော လောကောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ဝုစ္စတိ။

၄၅. တဒုတ္တရိ ပဋိပုစ္ဆတိ, သဝန္တိ သဗ္ဗဓိ သောတာတိ ကထာ, စတ္တာရိ ပဒါနိ ပုစ္ဆတိ တံ ဘဂဝတာ ဒွီဟိ ပဒေဟိ ဝိသဇ္ဇေတိ။

ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ၊ သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ၊ ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ။

ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဒ္ဝီဟိ ပဒေဟိ ဝိဘဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ပဒဒ္ဝယံ ပုစ္ဆိတော, တဿ သံကိလိဋ္ဌဿ   လောကဿ
သ တေအာနံ ပုစ္ဆိတော, သောတာနိ ဆ တဏှာပဟာကာယာ ဗဟုလာဓိဝစနေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဘဝန္တိ သဗ္ဗေဟိ အာယတနေဟိ။
တာနိ သောတာနိ ကေန နိဝါရိယန္တီတိ ပရိယုဋ္ဌာနပဟာနံ ပုစ္ဆတိ, ကေန သောတာ ပိဓိယျရေတိ အနုသယသမုဂ္ဃာတံ ပု
စ္ဆတိ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဆသု ဒ္ဝါရေသု သတိယာ ဒေသေတိ, ယော ဟိ သမ္ပဇာနော ဝိဟရတိ သတိအာဒတရိကော စ တဿ
သ ဣန္ဒြိယာနိ ဂုတ္တာနိ သမ္ဘဝန္တိ။ တတ္ထ ဂုတ္တေသု ဣန္ဒြိယေသု ယာ ယာ ဝိပဿနာ, သာ သာ တေသံ တေ
သံ သောတာနံ တဿာ စ အဝိဇ္ဇာယ ယော လောကော နိဝုတော အစ္စန္တပဟာနာယ သံဝတ္တတိ။ ဧဝံ သောတာနိ ပိဟိ
တာနိပိ ဘဝန္တိ တတော ဥတ္တရိ ပုစ္ဆတိ။

ပညာ စ သတိ စ နာမရူပဉ္စ ခော တဿ ဘဂဝန္တံ ပုဋ္ဌုမာဂမ္မ ကတ္တေတံ ဥပသမ္မတိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါ
နိ ဘဂဝါ ဧကေန ပဒေန ဝိဘဇ္ဇတိ။

ယမေတံ ပဉှံ အပုစ္ဆိ   [ပုစ္ဆသေ ပဉှံ (ပီ. က.) ပဿ သု. နိ. ၁၀၄၃]   ၊ အဇိတ တံ ဝဒာမိ တေ။ပေ.။။
ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထေတံ ဥပသမ္မတိ။

ဣမိနာ ပဉ္စေဟန ကိံ ပုစ္ဆတိ? အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုံ ပုစ္ဆတိ, တံ ဘဂဝါ အနုပာဒိသေသာယ နိဗ္ဗာနဓာတု
ယာ ဝိဘဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ပဌမေန ပဉ္စေဟန သံကိလေသံ ပုစ္ဆတိ။ ဒုတိယေန ပဉ္စေဟန ဝေဒါနံ ပုစ္ဆတိ။ တတိယေန ပ
ဉ္စေဟန သောပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုံ ပုစ္ဆတိ။ စတုတ္ထေန ပဉ္စေဟန အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုံ ပဋိပုစ္ဆတိ တတော
ဥတ္တရိ ပဋိပုစ္ဆတိ။

ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ၊ ယေ စ သေခါ   [သေက္ခာ (က.) ပဿ သု. နိ. ၁၀၄၄]   ပုထူ ဣဓ။
တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊ ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသ။

ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ပုစ္ဆတိ။ ကတိ စ ပန တေ ပဉ္စေဟ သင်္ခါတဓမ္မာ စ အရဟန္တာ သေက္ခာ စ? ကိံ ပုဗ္ဗံ ကိဉ္စ
စ ပစ္ဆိမန္တိ အယမတ္ထော။ တတ္ထ ကတရံ ပဌမံ ပုစ္ဆတိ, ကတရံ ပစ္ဆာ? အရဟန္တံ ပဌမံ ပုစ္ဆတိ။ သေက္ခဓမ္မေ
တတ္ထ ကေန ပဒေန သင်္ခါတဓမ္မာတိ အရဟန္တော ဂဟိတာ, ပုထူတိ သေက္ခာ ဂဟိတာ။ တေသံ မေ နိပကောတိ သာ
ဓာရဏံ ပဒံ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆတိ။ တဿ သာဓာရဏာနိ စ အသာဓာရဏာနိ စ ပဉ္စေဟာသု ပုစ္ဆိတဗ္ဗာနိ။ တံ ဘဂဝါ ဝိသဇ္
ဇေတိ။ န တထာ ပုဋ္ဌံ, ပဌမံ ပုဋ္ဌံ, တံ ပစ္ဆာ ဝိသဇ္ဇေတိ။ ယံ ပစ္ဆာ ပုစ္ဆိတံ ပဌမံ ဝိသဇ္ဇေတိ။ ကိဉ္စ ဣဒံ ပုစ္ဆိတံ ဝိ
သုဒ္ဓါနံ ဝိသုဒ္ဓတ္တာနဉ္စ ကာ ဣရိယာတိ ဣဒံ ပုစ္ဆိ, တံ ကာမေသု နာဘိဂိဇ္ဈေယျ။ မနသာနာဝိလော သိယာတိ ပရိယု
ဋ္ဌာနာနိ ဝိတက္ကေန စ ဘဂဝါ နိဝါရေတိ, ဒ္ဝေဝ ပန ဝိတက္ကအနာဝိလတာယ ပရိယုဋ္ဌာနံ, ယထာ နီဝရဏောသု နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ကု
သလာ သဗ္ဗဓမ္မေသူတိ အရဟန္တံ ဝိသဇ္ဇေတိ။

ကေနဿု တရတိ ဩဃန္တိ ကထာ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ။ စတ္တာရောယေဝ ပဉှာ။ ကိံ   ကာရဏံ, န ဟိ တေ
ထ အတ္တာနုပရိဝတ္တိ ဗ္ယဉ္ဇနံ [ယထာနုပရိဝတ္တိဝဇ္ဇံ (ပီ. က.)]   ယထာ ပဌမံ အဇိတပဉ္စေဟာသု, တဿ န ဧကံသေန
ဗဟူနိ ဝိသဇ္ဇနာနိ, ဗဟုကာ ပဉှာ, ဧကောဝ န စာပိ, သဗ္ဗေ ပုစ္ဆတိ, ပုဗ္ဗေ ဝိသဇ္ဇိတော, ယထာ စတုတ္ထော အဇိတော
ပဉ္စေဟာ, ယံ တ္ထေ ယထာဘူတံ ပရိယေသနာပဒဗန္ဓေန ဝိသဇ္ဇနာယော ဧဝံ ယထာဘူတံ ပရိယေသတိ။ ယော ပုန တ္ထေ
ယံ ဧဝံ ပုစ္ဆတိ တတ္ထ အယမာကာရော ပုစ္ဆနာယံ အန္တောဇဋာ ဗဟိဇဋာတိ ကထာ [သံ. နိ. ၁.၂၃] ပုစ္ဆိတဝိသဇ္ဇနာ
ယ မဂ္ဂိတဗ္ဗာ။ ကထံ ဝိသဇ္ဇိတာတိ ဘဂဝတိ ဝိသဇ္ဇေတိ? သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညောတိ ကထာ။ တတ္ထ စိ
တ္တဘာဝနာယ သမထာ, ပညာဘာဝနာယ ဝိပဿနာ။ တတ္ထ ဧဝံ အနုမီယတိ, ယေ ဓမ္မာ သမထေန စ ဝိပဿနာယ စ
ပဟီယန္တိ, တေ ဣမေ အန္တောဇဋာ ဗဟိဇဋာ။ တတ္ထ ဝိသဇ္ဇနံ သမထေန ရာဂေ ပဟီယတိ, ဝိပဿနာယ အဝိဇ္ဇာ။
အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကော ရာဂေ အန္တောဇဋာ, ဗာဟိရဝတ္ထုကော ရာဂေ ဗဟိဇဋာ။ အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, အယံ အန္
တောဇဋာ။ ဧကသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ စ ဗာဟိရဝတ္ထုကာနိ ဗဟိဇဋာ, ယာ ဟိ အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကာ ယာ ဒိဋ္ဌိဘာဂိယေန ဘဝိဿ

သတိ, အယံ ဇဌ္ဌာ။ တထာ သံခိတ္တေန ယာ ကာစိ အဇ္ဈတ္တဝတ္ထုကာ တဏှာ စ ဒိဋ္ဌိ စ, အယံ အန္တောဇဋာ။ ယာ ကာစိ ဗာဟိရဝတ္ထုကာ တဏှာ စ ဒိဋ္ဌိ စ, အယံ ဗဟိဇဋာ။

ယထာ ဒေဝတာ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆတိ ''စတုစက္ကံ နဝဒွာရ''န္တိ ကထာ [သံယုတ္တနိကာယေ] ။ တတ္ထ ဘဂဝါ ဝိသဇ္ဇေတိ ''ဆေတွာ နန္ဒိံ ဝရတ္တဉ္စာ''တိ ကထာ, ဣဒံ ဘဂဝတာ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ဝိသဇ္ဇေတိ။ ဣမာယ ဝိသဇ္ဇနာယ ဘဂဝတာ အနုမီယတိ ကိလေသေ ဧတ္ထ ပုရိမာယ ကထာယ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗေန။ တံ ဟိ စတုစက္ကန္တိ စတ္တာရော တဏှာ ဟတ္ထဟာအ။ နဝဒွာရန္တိ နဝ ဝဏမုခါနိ။ ယထာ စတုစက္ကန္တိ စတ္တာရော ဥပာဒါနာ, ဥပာဒါနပစ္စယာ ဘဝေ, ဥပာဒါနနိရောဓာ ဘဝနိရောဓော။ နဝဒွာရန္တိ နဝ မာနဝိဓာ, မာနဇာတိကာယ ဟိ ဒုက္ခံ သေယျောဟမသ္မိ ပရသော တီဏိ တိကာနိ ပုဏ္ဏံ။ တိကေန သံယုတ္တံ ဟိ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ။ တတ္ထ နန္ဒီတိ တဏှာ ဝိသဇ္ဇိယတိ။ ဝရတ္တန္တိ မာနံ ဝိသဇ္ဇေတိ, ဣစ္ဆာ လောဘော စ ဟာပကောတိ ပဉ္စကာမဂုဏိကော ရာဂေ။ တတ္ထ ဝိသမလောဘော ဟာပကောတိ နိဒ္ဒိသိယတိ သမူလတဏှာန္တိ။ အညာဏမူလကာ တဏှာတိ အညာဏမူလကာ တဏှာ, တဏှာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ စ ပဟာနံ။ ယေ စ ပုန အညေပိ ဂေစိ စတုစက္ကယောဂေန တေနေဝ ကာရဏေန စ ယုဇ္ဇန္တိ, သံသာရဂါမိနော ဓမ္မာ သဗ္ဗေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ တတ္ထာယံ ကထာ ဝိသဇ္ဇနာ ပုစ္ဆာယ စ ဝိသဇ္ဇနာယ သမေတိ [သမံတိ (ပီ.)]။ ယံ ယဒိ သန္ဓေန အထ သဟ ဗ္ဗာ ကရဏေန အနုဂီတိယံ စ သော ဝိစယောတိ ဘဂဝါ ယတ္တကာနိ ပဒါနိ နိက္ခိပတိ, တတ္တကေဟိ အနုကယတိ။

၄၆. အဌ္ဌဟိ , ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဒူတေယျံ ဂန္တုမရဟတိ [ကာတုမရဟတိ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၈.၁၆]။ ဣမာနိ အဋ္ဌ ပဒါနိ နိက္ခိတ္တာနိ။ ဆဟိ ပဒေဟိ ဘဂဝါ အနုကယတိ။

''ယော ဝေ န ဗျထတိ [ဗျာထတိ (က.)] ပတွာ၊ ပရိသံ ဥဂ္ဂဝါဒိနိံ။
န စ ဟာပေတိ ဝစနံ၊ န စ ဆာဒေတိ သာသနံ။

''အသန္ဒိဒ္ဓိ စ ဘဏတိ၊ ပုစ္ဆိတော န စ ကုပ္ပတိ။
သ ဝေ တာဒိသကော ဘိက္ခု၊ ဒူတေယျံ ဂန္တုမရဟတီ''တိ။

တတ္ထ ပန ဘဂဝါ ယတ္တကာနိ ပဒါနိ နိက္ခိပတိ, တတ္တကေဟိ အနုကယတိ။ သတ္တဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ကလျာဏမိတ္တော ပိယော ဂရုဘာဝနီယောတိ ဝိတ္ထာရေန, ဣဒံ ဘဂဝါ သတ္တဟိ ပဒေဟိ အနုကယတိ။ ဣတိ ဗဟုဿုတော အနုကယတိ, အပ္ပတရကထံ ပဒံ တ နိက္ခေပေ, ဗဟုဿုတော နဝ ပဒါနိ နိက္ခေပေ, အပ္ပတရိကာ အနုဂီတိယာ ဗဟုတရိကာ အနုကယတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ တေ အနုဂီတိ စ ဝိစယော, အယံ ဝိစယော နာမ ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ယုတ္တိဟာရော?

သဗ္ဗေသံ ဟာရာနံ၊ ယာ ဘူမိ ယော စ ဂေစရော တေသံ။
ယုတ္တာယုတ္တိ ပရိက္ခာ၊ ဟာရော ယုတ္တီတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

ဟာရာနံ သောဠသန္နံ ယထာ ဒေသနာ ယထာ ဝိစယော ယော စ နိဒ္ဒိသိယတိ, အယံ နိဒ္ဒေသော။ အယံ ပုစ္ဆာ သုတ္တေ သု န ယုဇ္ဇတီတိ ယာ တတ္ထ ဝီမံသာ, အယံ ယုတ္တိ။

ယထာ ဟိ သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ, အတ္ထိ ဟေတု အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ သံကိလေသာယ, သဟေတူ သပ္ပစ္စယာ သတ္တာ ဝိသုဇ္ဈန္တိ, အတ္ထိ ဟေတု အတ္ထိ ပစ္စယော သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ။ သီလဝတာ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေန န စေတနာကရဏီယာ ကိန္တိ မေ ဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇေယျာပေ.။ အဗ္ဘာကရဏံ ကတ္တဗ္ဗံ, အယံ ဝိသုဒ္ဓိယာ မဂ္ဂေ။ တဿ ဟေတု ကော ပစ္စယော, သီလက္ခန္ဓဿ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ဟေတု စ ပစ္စယော စ။ သပ္ပုရိသသံသေဝေ ယော စ ပတိရူပဒေသဝါသော စ, အယံ ဥပာဒါပစ္စယတာ သပ္ပစ္စယော။ ယံ ဟေရာဏ ကမ္မံ အဿ ဝိပာကော ပစ္စယော, တာယ ပစ္စယာယ အတ္တသမ္မာပဏိဓိ, အယံ ဟေတု။ ဣတိ သီလက္ခန္ဓော သဟေတု သပ္ပစ္စယောတိ ဣဒံ လောကိကံ သီလံ။

ယံ ပန လောကုတ္တရံ သီလံ, တဿ တိဏိ ကုန္ဒြိယာနိ ပစ္စယော – သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ သမာဓိန္ဒြိယံ –
အယံ ပစ္စယော။ သတိန္ဒြိယဉ္စ ပညိန္ဒြိယဉ္စ ဟေတု။ ပညာယ နိဗ္ဗေဓကေမိနိယာ, ယံ သီလံ ဇာယတိ။ သောတာပန္နဿ
သ စ သီလံ တေနာယံ ဟေတု အယံ ပစ္စယော။ ယံ ပုန သမာဓိနော ပဿဒ္ဓိ စ ပီတိ စ ဟမောဇ္ဇံ ပစ္စယော။ ယံ သုခံ ဟေ
တု တေန သမာဓိက္ခန္ဓော သဟေတု သပ္ပစ္စယော။ ယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အယံ ပညာ။ တဿ ပရ
တောဃောသော အဇ္ဈတ္တံ စ ယောနိသော မနသိကာရော ဟေတု စ ပစ္စယော စ, ကုတိ ကုမေ တယော ခန္ဓာ သဟေတူ
သပ္ပစ္စယာ ဧဝံ သတ္တ ပညာ။ သတ္တဃ္ဃာကရဏီသု စ သုတ္တေသု န ယုဇ္ဇတိ။ အယံ ယုတ္တိဟာရော။ သော စတူသု မဟာ
ပဒေသေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၄၇. တတ္ထ ကတမံ ပဒဋ္ဌာနံ?

ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဇိနော၊ တဿ စ ဓမ္မဿ ယံ ပဒဋ္ဌာနံ။
ကုတိ ယာဝ သဗ္ဗဓမ္မာ၊ ဧသော ဟာရော ပဒဋ္ဌာနော။

တတ္ထ ပဉ္စကာမဂုဏာ ကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယေသံ ကေသဉ္စိ ကာမရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပ္ပန္နော တ ဥပ္ပဇ္ဇိ
ဿတိ တ, ဧတေသု ယေပိ ပဉ္စသု ရူပေသု အာယတနေသု နာညတ္ရ ဧတေဟိ ကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနန္တိ။ ဝုစ္စတေ,
တေန ပဉ္စ ကာမဂုဏာ ကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ မနိန္ဒြိယံ ဘဝရာဂဿ ပဒဋ္ဌာ
နံ။ ပဉ္စက္ခန္ဓာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကေသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဒိဋ္ဌိရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာမဓာတု ကာမရာဂဿ ပဒ
ဋ္ဌာနံ။ အရူပဓာတု အရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သုခသညာ ကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဃ္ဃာဟဒသညာ ဃ္ဃာဟဒဿ ပဒဋ္ဌ
ဌာနံ။ အသမ္ပဇညတာ သမ္မောဟဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ နဝ အာဃာတဝတ္ထူနိ ဃ္ဃာဟဒဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ နဝဝိဓံ မာနံ [နဝမာနံ ဝိ
ဓမာနဿ (ပီ. က.)] မာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သုခာ ဝေဒနာ ရာဂါနုသယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ ပဋိဃာနုသယဿ ပ
ဒဋ္ဌာနံ။ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ အဝိဇ္ဇာနုသယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အတ္တတဒုပဟာအနဉ္စ မုသာတအော စ လောဘဿ ပဒဋ္ဌာ
နံ။ ဟဏာတိပာတော စ ပိသုဏာတစာ စ ဖရုသတစာ စ ဃ္ဃာဟဒဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ မိစ္ဆတ္တဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပော စ မောဟ
ဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဘဝံ ဘောဂဉ္စ တေကာရော အပာံကာရဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဗာဟိရာနံ ပရိဂ္ဂဟော မမံကာရဿ ပဒဋ္ဌာနံ။
ကာယဿ သင်္ဂ [ကာယဝင်္က (ပီ.)]   ဒိဋ္ဌိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာယိကအောသော အောသဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာယိကကာသာ
တော လောဘဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယော ယော တ ပန ဓမ္မော ယေန ယေန အာရမ္မဏေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန တ ဓမ္မ
မာဓိဋ္ဌာနေန တ အနုသယနေန တ, သော ဓမ္မော တဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ တေန သာရမ္မဏေန သော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

ယထာ မနုဿော ပုရိမဿ ပဒဿ ပဒဋ္ဌာနံ အလဘန္တော ဒုတိယံ ပဒံ ဥဒ္ဓရတိ, သော ပဍ္ဍာနုပဒံ သံဟရတိ။
ယဒိ ပန ယော န ဒုတိယပဒဿ ပဒဋ္ဌာနံ လဘတိ, အပရံ ပဒံ ဥဒ္ဓရတိ။ တဿ ယော စေသော ပစ္စယော ဘဝတိ။ ဧဝံ ဓ
မ္မော ကုသလော တ အကုသလော တ အဗ္ဗာကတော တ ပဒဋ္ဌာနံ အလဘန္တော န ပဝတ္တတိ။ ယထာ ပယုတ္တဿ
ဓမ္မဿ ယောနိလာဘော [ယောနိသော လာဘော (ပီ.)], အယံ ဝုစ္စတိ ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော။

၄၈. တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော?

ဝုတ္တမှိ ဧကဓမ္မေ၊ ယေ ဓမ္မာ ဧကလက္ခဏာ တေန။
သဗ္ဗေ ဘဝန္တိ ဝုတ္တာ၊ သော ဟာရော လက္ခဏော နာမ။

ယေသဉ္စ သုသမာရဒ္ဓာ, နိစ္စံ ကာယဂတာသတီတိ ကထာယ ဝုတ္တာယ ကာယဂတာသတိယာ ဝုတ္တာ ဝေဒနာဂ
တာ စိတ္တဂတာ ဓမ္မဂတာ စ သတိ စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ ဧကေန သတိပဋ္ဌာနေန။ န ဟိ စိတ္တံ ကေသိမ့် ဝိညာဏဋ္ဌိတိ
ယာ ပဝတ္တတိ, နာနာသု ဂတီသု ပဝတ္တတိ, ကာယဂတာသတိယာ ဝုတ္တာယ ဝုတ္တာ ဝေဒနာဂတာ စိတ္တဓမ္မဂတာ စ။
န ဟိ ကာယဂတာသတိယာ ဘာဝိတာယ သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော ဘာဝနာပာရိပူရိံ န ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ တဿဒိသေသု ဓမ္
မေသု ဝုတ္တေသု သဗ္ဗဓမ္မာ ဝုတ္တာ စ ဘဝန္တိ။

သစိတ္တပရိယောအပနံ, တော ဗုဒ္ဓာန သာသနန္တိ ကထာ စေတသိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, စိတ္တေ ရူပံ ဝုတ္တံ။ ကုဒံ
နာမရူပံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ တတော သစိတ္တပရိယောအပနာ ယံ ယံ ဩဒပေတိ, တံ ဒုက္ခံ။ ယေန ဩဒပေတိ, သော မဂ္ဂ

ကော။ ယတော ဩဒပနာ, သော နိရောဓော။ စက္ခုံ စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တတ္ထ သဟဇာတာ ဝေဒနာ
သညာ စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော ဓေတေ တေ ဓမ္မာ ကေလက္ခဏာ ဥပ္ပာဒလက္ခဏေန။ ယော စ ရူပေ နိဗ္ဗိန္ဒတိ,
ဝေဒနာယ သော နိဗ္ဗိန္ဒတိ, သညာသင်္ခာရဝိညာဏေသုပိ သော နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ ဣတိ ယေ ကေလက္ခဏာ ဓမ္မာ, တေသံ ကေ
မှိ ခမ္မေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, အယံ ဝုစ္စတိ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗ္ယူဟော ဟာရော?

နိရုတ္တိ အဓိပ္ပာယော စ၊ ဗျဉ္ဇနာ ဒေသနာယ စ။
သုတ္တတ္ထော ပုဗ္ဗာပရသန္ဓိ၊ ဧသော ဟာရော စတုဗ္ယူဟော။

တတ္ထ ကတမာ နိရုတ္တိ, သာ ကထံ ပရိယေသိတဗ္ဗာ [ပဿိတဗ္ဗာ (ပီ. က.)] ? ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ကော
ဒသဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ခိပ္ပံ ဓမ္မေသု မဟတ္တံ ဟပုဏ္ဏာတိ, အတ္ထကုသလော စ ဟောတိ, ဓမ္မကု
သလော စ ဟောတိ, နိရုတ္တိကုသလော စ ဟောတိ, ဣတ္ထာဓိဝစနကုသလော စ ဟောတိ, ပုရိသာဓိဝစနကုသလော စ, ဝိပု
ရိသာဓိဝစနကုသလော စ, အတီတာဓိဝစနကုသလော စ, အနာဂတာဓိဝစနကုသလော စ, ပစ္စုပ္ပန္နာဓိဝစနကုသလော စ။ ဧ
ကာဓိပ္ပာယေန ကုသလော နာနာဓိပ္ပာယေန ကုသလော။ ကိမှိ ဒေသိတံ, အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ။ ဣတ္ထာဓိဝစနေန
ပုရိသာဓိဝစနေန ဝိပုရိသာဓိဝစနေန သဗ္ဗံ ယထာသုတ္တံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တံ ဗျဉ္ဇနတော နိရုတ္တိကောသလ္လတော ယော ယံ
သုတ္တဿ သုနိရုတ္တိဒုန္နိရုတ္တိတံ အဝေက္ခတိ, ဣဒံ ဧဝံ နိရောပယိတဗ္ဗံ။ ဣဒမ္ပိ န နိရောပယိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတေ
နိရုတ္တိကောသလ္လံ။

၄၉. တတ္ထ ကတမံ အဓိပ္ပာယကောသလ္လံ? ယထာဒေသိတဿ သုတ္တဿ သဗ္ဗဿ တရံ ဂစ္ဆတိ ဣမေန
ဘဂဝတာ ဒေသိတဗ္ဗန္တိ။ ယထာ ကိံ အပ္ပမာဒေ အမတံ ပဒံ, ပမာဒေ မစ္စုနော ပဒန္တိ ကထာ။ ဧတ္ထ ဘဂဝတော ကော
အဓိပ္ပာယော? ယေ အသီတိမေဝ အာကင်္ခန္တိ တေ အပ္ပမတ္တာ ဝိဟရိဿန္တိ, အယံ အဓိပ္ပာယော။

ယောဂဿ ကာလံ န နိဝတ္တတိ ယာ စ၊ သော န တတ္ထ ဟာပိန္တဝေ ဘဝန္တိ။
ဝေဒနာမဂ္ဂကလိသာ [ဝေဒနာမဂ္ဂ ကလိသာ (ပီ.)] ပဝေဒိတံ၊ ခုတရဇာသတ ဒုက္ခာ ပမောက္ခာတာ။

ဧတ္ထ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ဒုက္ခေ နာဿာဒကာ [ဒုက္ခေန သာဓကာ (ပီ.)] , တေ ဝီရိယမာရဘိ
သ္သန္တိ ဒုက္ခက္ခယာယာတိ။ အယံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ ဣတိ ကထာယ တ ဗျာကရဏေန တ ဒေသိ
တေ ဣမိနာ သုတ္တေန သာဓကော, ယော ဧဝံ ဓမ္မာနုဓမ္မံ ပဋိပဇ္ဇတီတိ သော အဓိပ္ပာယော, အယံ ဝုစ္စတိ ဒေသနာဓိပ္ပာ
ယော။

တတ္ထ ကတမော ပုဗ္ဗာပရသန္ဓိ? ယံ ကထာယံ တ သုတ္တေသု တ ပအနိ အသီတိ တာနိ ဘဝန္တိ ဧဝံ တ ဧဝမေတိ
တဿာ ကထာယ သုတ္တဿ တ ယာနိ ပုရိမာနိ ပအနိ ယာနိ စ ပစ္ဆိမကာနိ , တာနိ သမောသာရေတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ သော ပုဗ္
ဗာပရေန သန္ဓိ ဉာယတိ။ ယာ ကော သမာရဒ္ဓ ကထာ ဒွေဝ တီဏိ တ တဿ မေကဒေသေ ဘာသိတာနံ အဘာသိတာဟိ
ကထာဟိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌော အတ္ထော ဘဝတိ တဒုပဓာရိတဗ္ဗံ။ ယံဝ သဗ္ဗာ [ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ (ပီ.)] ဣတိဿ ပရိယေသမာန
ဿ ပရိယေသနာ ကင်္ခာ, တဿ တ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တိနံ အပရေ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝုစ္စတေ ပုဗ္ဗာပရေန
သန္ဓိ။ ကောသလ္လန္တိ ဝတ္ထုတော နိအနကောသလ္လံ။ ဗျဉ္ဇနတော နိရုတ္တိကောသလ္လံ။ ဒေသနာဓိပ္ပာယကောသလ္
လံ။ ပုဗ္ဗာပရေန သန္ဓိကောသလ္လံ။ တတ္ထ တဿ ကထာ ပရိယေသိတာ နိအနံ တ။ ဥပလဗ္ဘိတုံ န အတ္ထော နိဒ္ဒိသိ
တဗ္ဗော ဝတ္ထုတော နိအနကောသလ္လံ အတ္ထကောသလ္လံ ဣမေဟိ စတူဟိ ပဒေဟိ အတ္ထော ပရိယေသိယန္တော ယ
ထာဘူတံ ပရိယိဋ္ဌော ဟောတိ။ အထ စ သဗ္ဗော ဝတ္ထုတော တ နိအနေန တ ယော အဓိပ္ပာယော ဗျဉ္ဇနော နိရုတ္တိ
သန္ဓိ စ အနုတ္တရော ဧသော ပုဗ္ဗာပရေန ဧဝံ သုတ္တတ္ထေန ဒေသိတဗ္ဗံ။ အယံ စတုဗ္ယူဟော ဟာရော။

၅၀. တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော ဟာရော?

ဧကမှိ ပဒဋ္ဌာနေ၊ ပရိယေသတိ သေသကံ ပဒဋ္ဌာနံ။

အာဝဋ္ဋတိ ပဋိပက္ခေ၊ အာဝဋ္ဋော နာမ သော ဟာရော။

ယထာ ကိံ ဥန္နင္ဒာနံ ပမတ္တာနန္တိ ကထာယော။ ယံ ပမာဒေ, ဣဒံ ကိဿ ပဒဋ္ဌာနံ? ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဩသဂ္ဂ ဿ။ ကုသလဓမ္မောသဂ္ဂေ ပန ကိဿ ပဒဋ္ဌာနံ ? အကုသလမ္မပဋ္ဌိသေဝနာယ။ ကိဿ ပဒဋ္ဌာနံ, ကုသလဓမ္မပဋ္ဌိ သေဝနာယ? ကိဿ ပဒဋ္ဌာနံ, ကိလေသဝတ္ထုပဋ္ဌိသေဝနာယ? ဣတိ ပမာဒေန မောဟပကွိယာ ဒိဋ္ဌိ အဝိဇ္ဇာ ဆန္ဒရာဂပက္ ခိယာ။ တတ္ထ တဏှာ စ ဒိဋ္ဌိ စတ္တာရော အာသဝ တဏှာ ကာမာသဝေ စ ဘဝါသဝေ စ ဒိဋ္ဌာသဝေ စ အဝိဇ္ဇာ သဝေ စ။ တတ္ထ စိတ္တေ အတ္တိတိ ဒိဋ္ဌိ စေတသိကေသု နိစ္စန္တိ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု အဇ္ဈောဝဟနေန ကာမာသ ဝေ, ဥပပတ္တိသု အာသတ္တိ ဘဝါသဝေ။ တတ္ထ ရူပကာယော ကာမာသဝဿ ဘဝါသဝဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။ နာမကာ ယော ဒိဋ္ဌာသဝဿ အဝိဇ္ဇာသဝဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ အလ္လီယနာယ အဇ္ဈုတ္တတဟနံ ကာမာသဝဿ လက္ခဏံ။ ပတ္ထနဂန္ထနအဘိသင်္ခါရကာယသင်္ခါ ရဏံ ဘဝါသဝဿ လက္ခဏံ, အဘိနိဝေသော စ ပရာမာသော စ ဒိဋ္ဌာသဝဿ လက္ခဏံ။ အပ္ပဋိဝေဓော ဓမ္မေသု အသ မ္ပဇညာ စ အဝိဇ္ဇာသဝဿ လက္ခဏံ။ ဣမေ စတ္တာရော အာသဝ စတ္တာရိ ဥပာဒါနာနိ။ ကာမာသဝေ ကာမုပာဒါနံ, ဘဝါသဝေ ဘဝုပာဒါနံ, ဒိဋ္ဌာသဝေ ဒိဋ္ဌုပာဒါနံ, အဝိဇ္ဇာသဝေ အတ္တတဒုပာဒါနံ, ဣမေဟိ စတူဟိ ဥပာဒါနေဟိ ပဉ္စ က္ခန္ဓာ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာသဝေ စိတ္တေ ပဟာတဗ္ဗော, သော စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿိဿ ပဟီယတိ။ ဒိဋ္ဌာသဝေ ဓ မ္မေသု ပဟာတဗ္ဗော, သော ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿိဿ ပဟီယတိ။ ဘဝါသဝေ အာသတ္တိယာ ပဟာတဗ္ဗော, သော ဝေဒနာသု ဝေဒနာနုပဿိဿ ပဟီယတိ။ ကာမာသဝေ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ပဟာတဗ္ဗော, သော ကာယေ ကာယာနုပ ဿိဿ ပဟီယတိ။ တတ္ထ ကာယာနုပဿနာ ဒုက္ခမရိယသစ္စံ ဘဇတိ။ ဝေဒနာနုပဿနာ ပဉ္စန္နံ ဣန္ဒြိယာနံ ပစ္စ ယော သုခိန္ဒြိယဿ ဒုက္ခိန္ဒြိယဿ သောမနဿိန္ဒြိယဿ ဒောမနဿိန္ဒြိယဿ ဥပေက္ခိန္ဒြိယဿ, သတ္တကိလေသောပစာရော တေန သမုဒယံ ဘဇတိ။ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာ နိရောဓံ ဘဇတိ။ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿ နာ မဂ္ဂံ ဘဇတိ။ တေနဿ စတူသု စ ဒဿနေန တဿေဝ သဗ္ဗေ ပဟီယန္တိ, ယေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ပဌမံ ဥန္နင္ဒာနံ ပမတ္ တာနံ တေသံ ဝဍ္ဍန္တိ အာသဝာ။ ဇာနတော ဟိ ပဿတော အာသဝာနံ ခယော ဒုက္ခံ သမုဒယော နိရောဓော မဂ္ဂေ ဟိ အကုသလာ ဓမ္မာ။ ဇေ ပရိယေသိတဗ္ဗာ။ ယာဝ တဿ အကုသလဿ ဂတိ တတော ပဋိပက္ခေန အကုသလေ ဓမ္မေ ပ ရိယေသတိ တေသံ ကိလေသာနံ ဟာရေန အာဝဋ္ဋတိ။ အယံ ဝုစ္စတေ အာဝဋ္ဋော ဟာရော။ ဇေ သုက္ကာပိ ဓမ္မာ ပရိယေ သိတဗ္ဗာ။ အကုသလဓမ္မေ အာဂမိဿ။

တတ္ထ အာဝဋ္ဋဿ ဟာရဿ အယံ ဘူမိ သတိ ဥပဋ္ဌာနာ စ ဝိပလ္လာသာ စ စတ္တာရိ ဉာဏာနိ သက္ကာယသ မုပ္ပာအယကမိနီ စ ပဋိပဒါ သက္ကာယနိရောဓကမိနီ ပဋိပဒါ။

၅၁. တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ ဟာရော? ယံ ကိဉ္စိ ဝိဘဇ္ဇဗ္ဗာကရဏီယံ ဝုစ္စတိ ဝိဘတ္တိ ဟာရော။ ယထာ ကိံ အာဂန္တွာ စ ပုန ပုဂ္ဂလော ဟောတိ, နော တဂတံ န ပရိဘာသတိ [နော တ န ပရိဘာသတိ (ပီ.), န တာတယံ ပရိဘာသိ (က.)] ပရိပုစ္ဆတာယ ပဉ္ဟာယ အတိယနံ ဇေသ္သ ကိဉ္စိ – အယံ ဝုစ္စတေ ဝိဘတ္တိ ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော ဟာရော။ ယံ ကိဉ္စိ ပဋိပက္ခနိဒ္ဒေသော, အယံ ဝုစ္စတိ ပရိဝတ္တနော ဟာရော။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတီတိ ဝိတ္ထာရေန သဗ္ဗာနိ မဂ္ ဂင်္ဂါနိ။ အယံ ဝုစ္စတေ ပရိဝတ္တနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော ဟာရော?

ဝေဝစနေဟိ အနေကေဟိ၊ ဧကံ ဓမ္မံ ပကာသိတံ။
သုတ္တေ ယော ဇာနာတိ သုတ္တဝိဒူ၊ ဝေဝစနော နာမ သော ဟာရော။

ယထာ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧကမ္ပိ ဝတ္ထုမ္ပိ ဝေဝစနေန နာနာဝုတ္တေန ဘဂဝတာ ပသံသိတော “မဟာပ ညော သာရိပုတ္တော ဟာသပညော ဇဝနပညော”တိ ဣဒံ ပညာယ ဝေဝစနံ။ ယထာ စ မဂ္ဂဝိဘင်္ဂေ နိယ္ယာနတ္တော ဧကမေကံ မဂ္ဂင်္ဂံ ဝေဝစနေဟိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ဇေ အဝိဇ္ဇာယ ဝေဝစနာ။ ဧကံ အကုသလမူလံ တဒေဝ သန္တံ တေသု တေသု ဇနပ

ဒေသု တေန တေန ပဇာနန္တိ။ န ဟိ အနေန တဒေဝပိ အာလပိယန္တိ အညံ ဘဇတိ။ သဗ္ဗကာမဇဟဿ ဘိက္ခုနောတိ ကာမာ အာလပိတာ။ ယဿ နိတ္တိဏ္ဏော သင်္ဂေါတိ တေယေဝ ကာမေ သင်္ဂါတိ အာလပတိ။ သုဏာမာနဿ ပုရေတရံ ရဇ္ဇန္တိ တေယေဝ ကာမေ ရဇ္ဇန္တိ အာလပတိ။ ဧဝံ သုတ္တမှိ ယော ဓမ္မော ဒေသိယတိ တဿ ပရိယေဋ္ဌိ “ကတမဿ ဓမ္မဿ ကွဒံ နာမံ ကတမဿ ကွဒံ ဝေဝစန”န္တိ။ သဗ္ဗညူ ဟိ ယေသံ ယေသံ ယာ နိရုတ္တိ ဟောတိ, ယထာကမိ တေန တေန ဒေသေတီတိ တဿ ဝေဝစနံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ အယံ ဝေဝစနော ဟာရော။

၅၂. တတ္ထ ကတမော ပညတ္တိ ဟာရော? စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနီတိ သုတ္တံ နိဒ္ဒိသတိ, နိက္ခေပပညတ္တိ။ ယာ သမုဒယပညတ္တိ။ ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ အတ္ထိ ဆန္ဒော အတ္ထိ ရာဂေ ယာဝ ပတိဋ္ဌိတံ။ တတ္ထ ဝိညာဏံ ပဘဝပညတ္တိံ ပညပေတိ။ ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ နတ္ထိ ဆန္ဒော။ပေ.။ သမုဃာတပညတ္တိ။

တဿ ကာမာသတပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, ဘဝါသတပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ, အဝိဇ္ဇာသတပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတီတိ ပဟာနပညတ္တိံ ပညပေတိ။ တဏှာ ယဿ ပုရက္ခတာ ပညာ ပရိဝတ္တတိ ကထာ မနာပပညတ္တိံ ပညပေတိ။ ဧဝံ ပန မနာပပညတ္တိတိ ဓောမွံ ဘဂဝတာ ပညပေတိ။ န ဟိ တဏှာ ဒုက္ခသမုဒယောတိ ကာရေတုတ သဗ္ဗတ္ထ တဏှာသမုဒယော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ယထာ ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိတသေတိ ဝိနောဒေတိ ပဇဟတီတိ ပဋိက္ခေပပညတ္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ ကုသလာနဉ္စ အကုသလာနဉ္စ ယဉ္စဿ ဓမ္မက္ခေတ္တံ ဘဝတိ, သော စေဝ ဓမ္မော တတ္ထ ပဝတ္တတိ။ တဒဝသိဋ္ဌာ ဓမ္မာ တဿာနုဝတ္တကာ ဟောန္တိ။ သာ ဒုဝိဓာ ပညတ္တိ – ပရာဓီနပညတ္တိ စ သာဓီနပညတ္တိ စ။ ကတမာ သာဓီနပညတ္တိ? သမာဓိံ, ဘိက္ခဝေ [ပဿ သံ. နိ. ၃.၅] , ဘာဝေထ, သမာဟိတော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ “ရူပံ အနိစ္စ”န္တိ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အယံ သာဓီနပညတ္တိ ပရာဓီနပညတ္တိ စ, သာ ပညတ္တိ ပညာယ စ သီလဿ စ, ယထာ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဘာဝေထ။ တဿ အတ္ထိ သမာဓိန္ဒြိယံ မုဒူနိ စတ္တာရိ ကွန္ဒြိယာနိ တာနိ စ တုပရာဓီနာနိ, တီဏိ အဝေစ္စပ္ပသာဒေတိ ပရာဓီနံ သမာဓိန္ဒြိယံ စတ္တာရိ ကွန္ဒြိယာနိ ပရာဓီနာတိ စတူသု အရိယသစ္စေသု အပရာဓီနံ ပညိန္ဒြိယံ သတိပဋ္ဌာနေသု သမ္မပ္ပဓာနေသု ဝီရိယိန္ဒြိယံ။ ကွတိ သင်္ဂေ ပဒဋ္ဌာနေ သင်္ဂေ ခေတ္တသာဓီနော သော ဓမ္မော, သော စ တတ္ထ ပညာပေတဗ္ဗော။ တဿ ပဋိပက္ခာ နိဃာတော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ဓွော့ယံ အနေကာကာရပညတ္တိ ကေန ကာရဏေန အယံ ဓမ္မော ပညတ္တောတိ။ အယံ ဝုစ္စတေ ပညတ္တိ။

၅၃. တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော ဟာရော? ဆသု ဓမ္မေသု ဩတာရေတဗ္ဗံ။ ကတမေသု ဆသု? ခန္ဓေသု ဓာတူသု အာယတနေသု ကွန္ဒြိယေသု သစ္စေသု ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု။ နတ္ထိ တံ သုတ္တံ တ ကထာ တ ဗျာကရဏံ တ။ ကွမေသု ဆန္နံ ဓမ္မာနံ အညတရသ္မိံ န သန္ဒိဿတိ။ ဓွော့ဝတာ သေ သဗ္ဗာ ဒေသနာ ယာ တာ ခန္ဓာ တ ဓာတုယော တ အာယတနာနိ တ သစ္စာနိ တ ပဋိစ္စသမုပ္ပာအေ တ, တတ္ထ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော ရာဂအောသမောဟာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ တိဿော ဝေဒနာယော တဿ သုခာယ ဝေဒနာယ သောမနဿော သဝိစာရော, ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ ဒောမနဿော သဝိစာရော, အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ ဥပေက္ခော သဝိစာရော။ ယံ ပုန တတ္ထ ဝေဒယိတံ ကွဒံ ဒုက္ခသစ္စံ, ခန္ဓေသု သင်္ခါရက္ခန္ဓော တတ္ထ ကာယော ပမတ္တံ သဥပဝတ္တတိ, တဉ္စ သင်္ခါရဂတော ဒွိဓာ စ ဘဝင်္ဂေတရဏံ ကမ္မံ တီဏိ စ သင်္ခါရာနိ ပုညာဘိသင်္ခါရာ တ အပုညာ တ အာနေဉ္ဇာ တ ဟောတု သဗ္ဗသရာဂဿ နော ဝီတရာဂဿ, အောသဿ အဘိသင်္ခါရာနိ စ အဝီတရာဂေ စေတေတိ စ ပကပ္ပေတိ စ, ဝီတရာဂေ ပန စေတေတိ စ နော အဘိသင်္ခရောတိ, ယံ ဥဏှံ ဝဇိရံ ကဋ္ဌေ တ ရုက္ခေ တ အညတ္ထ တ ပတန္တံ ဘိန္ဒတိ စ ဥဟတိ စ, ဧဝံ သရာဂစေတနာ စေတေတိ စ အဘိသင်္ခရောတိ စ။ ယထာ သတံ ဝဇိရံ န ဘိန္ဒတိ န စ ဥဟတိ, ဧဝံ ဝီတရာဂစေတနာ စေတေတိ န စ အဘိသင်္ခရောတိ။ တတ္ထ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ဧကော ခန္ဓော အနိန္ဒြိယသရီရံ သညာက္ခန္ဓော။

တတ္ထ ဓာတူနံ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ တတ္ထ ယာ ရူပီ ဒသ ဓာတုယော, တာသု ဒေသိယမာနာသု ရူပက္ခန္ဓော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ ယေပိ စ ဆ ဝိညာဏကာယာ မနောဓာတုသတ္တမာ, တတ္ထ ဝိညာဏက္ခန္ဓော စ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ ဓမ္မဓာတု ပန ဓမ္မသမောသရဏာ, သော ဓမ္မော ဟေတုနာ စ နိဿန္ဒေန စ ဖလေန စ ကိစ္စေန စ ဝေဝစနေန စ ယေန ယေန ဥပလဗ္ဘတိ, တေန တေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ယဒိ တ ကုသလာ ယဒိ တ အကုသလာ ယဒိ တ အဗျာကတာ ယဒိ တ အသင်္ခတာ။ ဒွတဒသန္နံ အာယတနာနံ ဒသ အာယတနာနိ ရူပါနိ တံ ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ။ ရူပက္ခန္ဓော စ မနာယတနဉ္စ ဝိညာဏက္ခန္ဓေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ။ ဓမ္မာယတနံ နာနာဓမ္မသမောသရဏံ။ တတ္ထ ယေ ဓမ္မာ ကွန္ဒြိယာနံ ကွန္ဒြိယေသု နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ, ယေ အနိန္ဒြိယာနံ အနိန္ဒြိယေသု နိဒ္ဒိသိတဗ္

ဗာ။ ပရိယာယတော စ ဩတာရေတဗ္ဗာ။ ယထာ သာ ဓမ္မဓာတု တထာ ဓမ္မာယတနံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ယာယေဝ ဟိ ဓမ္မဓာတု တဒေဝ ဓမ္မာယတနံ အနူနံ အနဓိကံ။

တတ္ထ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ အတ္ထိ တိဝိဓော, အတ္ထိ စတုဗ္ဗိဓော, အတ္ထိ ဒုဝိဓော။ တတ္ထ တိဝိဓော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ဟေတုဖလနိဿန္ဒော။ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ တဏှာ ဥပါဒါနံ စ အယံ ဟေတု, ဝိညာဏံ နာမရူပံ သဠာယတနံ ဖဿော ဝေဒနာ စ အယံ ပစ္စယော, ယော ဘဝေါ အယံ ဝိပါကော, ယာ ဇာတိ မရဏံ အယံ နိဿန္ဒော။

ကထံ စတုဗ္ဗိဓော ဟေတု ပစ္စယော ဝိပါကော နိဿန္ဒော စ? အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာသင်္ခါရာ စ ဥပါဒါနံ စ – အယံ ဟေတု။ ဝိညာဏံ နာမရူပဿ ပစ္စယော။ နာမရူပံ ဥပပဇ္ဇတိ, တထာ ဥပပန္နဿ သဠာယတနံ ဖဿော ဝေဒနာ စ – အယံ ပစ္စယော။ ယော ဘဝေါ အယံ ဝိပါကော။ ယာ ဇာတိ ယာ စ ဇရာမရဏံ – အယံ နိဿန္ဒော။

ကထံ ဒုဝိဓော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ? အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာ တဏှာ ဥပါဒါနံ – အယံ သမုဒယော။ ဝိညာဏံ နာမရူပံ သဠာယတနံ ဖဿော ဝေဒနာ ဘဝေါ ဇာတိ မရဏဉ္စ – ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယံ ပန အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော ဣမာနိ တပ္ပဋိပက္ခေန ဒွေ သစ္စာနိ။ တသ္မာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေါ ယေန အာကာရေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော, တေန တေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။

တထာ ဗာဝီသတိ ဣန္ဒြိယာနိ။ ဒွတဒသ ဣန္ဒြိယာနိ စက္ခုန္ဒြိယာနိ စက္ခုန္ဒြိယံ ယေန ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ပုရိသိန္ဒြိယံ စ ဒိဋ္ဌိယာ စ တဏှာပဒဋ္ဌာနံ။ ယတော ပုရိသော ပုရိသကာနံ တံ ဧဝံ ကာတဗ္ဗတာ။ အထ အဇ္ဈတ္တံ သာရဇ္ဇတိ။ အယံ အဟံကာရော တံ ယသာ သာရတ္တော ဗဟိဒ္ဓာ ပရိယေသတိ, အယံ မမံကာရော ဧဝံ ဣတ္ထိ, တတ္ထ သုခိန္ဒြိယံ စ သောမနဿိန္ဒြိယံ စ ပုရိသိန္ဒြိယဿာနုဝတ္တကာ ဟောန္တိ။ တဿ အဓိပ္ပာယပရိပူရိ လောဘဓမ္မာ ကုသလမူလေ ပဝဍ္ဎေန္တိ။ တဿ စေ အယမဓိပ္ပာယော န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ တဿ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ စ ဒေါမနဿိန္ဒြိယံ စ ဝတ္တတိ။ ဒေါသော စ အကုသလမူလံ ပဝဍ္ဎတိ။ သစေ ပန ဥပေက္ခာ ဘာဝေတိ ဥပေက္ခိန္ဒြိယဿ အနုဝတ္တကာမာ ဘဝတိ။ အမောဟော စ ကုသလမူလံ ပဝဍ္ဎတိ။ ဣတိ သတ္တ ဣန္ဒြိယာနိ ကိလေသဝတ္ထုမုပါဒါယ အနဉ္ဇဝမာနိ အဝမာနိ သဗ္ဗဿ ဝေဒနာ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယံ။ တတ္ထ အဋ္ဌ ဣန္ဒြိယာနိ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ယာဝ အညာတာဝိန္နော ဣန္ဒြိယံ, အယံ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ။ ဒသန္နံ ပဉ္စိန္ဒြိယာနံ ကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ မနိန္ဒြိယံ ဘဝရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ ရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ စ ပုရိသိန္ဒြိယံ စ သတ္တ ပညတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ယေန ယေန ဣန္ဒြိယေန ယုတ္တံ တ ကထာယ ဩတာရေတုံ သက္ကောတိ, တေန တေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ခန္ဓေသု ဓာတူသု အာယတနေသု သစ္စေသု ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု အယံ ဩတရဏော ဟာရော။

၅၄. တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ယော ကထာ ဧကေန အာရဗ္ဘော ဘာသိဿန္တိ။ တတ္ထ ကေဝိဿာ ဘာသိတာယ အဝသိဋ္ဌာသု ဘာသိတာသု သော အတ္ထော န နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ကိံ ကာရဏံ? န ဟိ တာဝ သော အတ္ထော ဘာသိတော, သော အဘာသိတော န သက္ကာ နိဒ္ဒိသိတုံ။ ယထာ ကိံ အပ္ပမာဒော အမတံ ပဒန္တိ ကထာ အယမေကာ ကထာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ ကိံ ကာရဏံ, အတ္ထိက္ခာတာဝ ဣမဿ အာရမ္ဘဿ အနဘာသိတံ?

ဧဝံ [ဧတံ (ပီ.) ပဿ ဓ. ပ. ၂၂] ဝိသေသတော ဉတွာ၊ အပ္ပမာဒမှိ ပဏ္ဍိတာ။
အပ္ပမာဒေ ပမောဒန္တိ၊ အရိယာနံ ဂေါစရေ ရတာတိ။

ဣဒံ အဘာသိတံ။ ဣမိဿာပိ ကထာယ ဘာသိတာယ အတ္ထော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ကိံ ကာရဏံ, အတ္ထိ တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ? တေ ဈာယိနော [ဓ. ပ. ၂၃] သာတတိကာ, နိစ္စံ ဒဠှပရက္ကမာတိ ကထာ, ဧဝံ ဣမာ ကထာယော ဥပဓာရိတာ ယဒါ ဘဝန္တိ, တဒါ အတ္ထော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော။ ဧဝံ အဿုတပုဗ္ဗေသု သုတ္တေသု ဗျာကရဏေသု တ ကေဒွေ သော ဘာသိတော။ ယာ ဝီမံသာ တုလနာ ဣဒံ အတ္ထိ ကိစ္စံ, ဣဒံ သုတ္တံ ဘာသိတံ တဿ ဝေဝစနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ တ န တတိ။ တတ္ထ ယာ ဝီမံသာ, အယံ ဝုစ္စတေ သောဓနော ဟာရော။

၅၅. တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော? ဧကတ္တတာ စ ဝေမတ္တတာ စ။ တတ္ထ ကိတပညတ္တိ စ ကိစ္စပညတ္တိ စ။ သာ ဧကတ္တတာ စ ဝေမတ္တတာ စ ယထာ ပညတ္တိ ဧကဝေဝစနေန ဝေမတ္တတာ ပဇာနာတီတိ ပညာ, သာ စ အာဓိပတေယျဋ္ဌေန ပညတ္တိ။ ယံ အနောမတ္တိယဋ္ဌေန ပညတ္တန္တိ။ တံ အနောမတ္တိယဋ္ဌေန ပညာဗလံ။ တနုဘူတာ

ကေစရတ္တဝသာ သေဝသတိ တီသု ရတနေသု အနုဿတိ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဓမ္မာနုဿတိ သင်္ဃာနုဿတိ အဝိပရီတာနုဿရဏတာယ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မာနံ ပဝိစယေန ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ အဘိနီဟာရတော အဘိညာတိ။ သင်္ခေပေန မဂ္ဂ ကာ ဝတ္ထု အဝိကောပနတာယ ကေတ္တာ, ယထာ ဥဏှေန သံသဋ္ဌံ ဥဏှောဒကံ, သီတေန သံသဋ္ဌံ သီတောဒကံ ခါရောဒကံ ဂုဠှောဒကန္တိ, ဣဒံ ကေတ္တတာ ဝေမတ္တတာ စ။

အတ္ထိ ပုန ဓမ္မော နာနာဓမ္မသင်္ဃတော ဧကတော ယထာရူပံ စတ္တာရော တရေတဗ္ဗာ, တဒ္ဓ ရူပန္တိ ကေတ္တတာ။ ပထဝီဓာတု အာပေ တေဇော တယောဓာတူတိ ဝေမတ္တတာ။ ဧဝံ သဗ္ဗာ စတဿော ဓာတုယော ရူပန္တိ ကေတ္တတာ, ပထဝီဓာတု အာပေ တေဇော တယောဓာတူတိ ဝေမတ္တတာ။ ပထဝီဓာတူတိ လက္ခဏတော ကေတ္တတာ, သံကိဏ္ဏာ ဝတ္ထုတော ဝေမတ္တတာ။ ယံ ကိဉ္စိ ကက္ခဠလက္ခဏံ, သဗ္ဗံ တံ ပထဝီဓာတူတိ ကေတ္တတာ။ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ ဆဝိ စမ္မန္တိ ဝေမတ္တတာ။ ဧဝံ သဗ္ဗံ စတဿော ဓာတုယော ရူပန္တိ ကေတ္တံ။ သဒ္ဒေါ ဂန္ဓော ရသာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာတိ ဝေမတ္တတာ။

အတ္ထိ ပုန ဓမ္မော ဝေမတ္တတာ အညော နာမံ လဘတိ။ ယထာ ကာယာနုပဿနာယ နဝသညာ ဝိနီလကသညာ ဥဒ္ဓုမာတကသညာ, အယံ အသုဘသညာ, ယာ ကေတ္တတာ အာရမ္မဏတော ဝေမတ္တတော, သာ ဧဝံ သညာဝေဒနာသု အာဒီနဝံ သမနုပဿတော တထာဓိဋ္ဌာနံ သမာဓိန္ဒြိယံ စ သာယေဝ ဓမ္မေသု တတ္ထ သညာဘာဝနာ ဝီရိယိန္ဒြိယံ စ ဓမ္မေသု ဓမ္မာနုပဿနာ စိတ္တေ အတ္တသညံ ပဇဟတော ပညိန္ဒြိယံ စ စိတ္တေ စိတ္တာနုပဿနာ။ (ဣတိ) [( ) နတ္ထိ ပီ. ဟေတု ထကေ] ယော ကောစိ ဉာဏပစာရော သဗ္ဗသော ပညာယ ကေစရော ပညာ, အယံ ဝေမတ္တတာ, ယထာ ကာမရာဂေ ဘဝရာဂေ ဒိဋ္ဌိရာဂေတိ ဝေမတ္တတာ တဏှာယ။ ဣတိ ယံ ကေတ္တတာယ စ ဝေမတ္တတာယ စ ဉာဏံ ဝီမံသနာ တုလနာ။ အယံ အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော။

၅၆. တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော ဟာရော? သဟေတု သပ္ပစ္စယံ တေအနုဥ္စ သံကိလေသော စ, ယံ တဒုဘယံ ပရိယေဋ္ဌိ, သ ပရိက္ခာရော ဟာရော။ ဣတိ ဓမ္မာနံ သဟေတုကာနံ ဟေတု ပရိယေသိတဗ္ဗော, သပ္ပစ္စယာနံ ပစ္စယော ပရိယေသိတဗ္ဗော။

တတ္ထ ကိံ နာနာကရဏံ, ဟေတုဿ စ ပစ္စယဿ စ? သဘာဝေ ဟေတု, ပရဘာဝေ ပစ္စယော။ ပရဘာဝဿ ပစ္စယော ဟေတုပိ, သဘာဝဿ ဟေတုယာ ပရဘာဝဿ ကဿစိ ပစ္စယော အဝုတ္တော ဟေတု, ဝုတ္တော ပစ္စယော။ အဇ္ဈတ္တိကော ဟေတု, ဗာဟိရော ပစ္စယော။ သဘာဝေ ဟေတု, ပရဘာဝေ ပစ္စယော။ နိဗ္ဗတ္တကော ဟေတု, ပဋိဂ္ဂဟကော [ပရိဂ္ဂဟကော (က.)] ပစ္စယော။ နေတသိကော ဟေတု, အာဂန္တုကော ပစ္စယော။ အသာဓာရဏော ဟေတု, သာဓာရဏော ပစ္စယော။ ဧကောယေဝ ဟေတု, အပရာပရော ပစ္စယော။

ဟေတုဿ ဥပကရဏံ သမုအနေတဗ္ဗော။ သမုအနံ ဟေတု, တတ္ထ ဒုဝိဓော ဟေတု။ ဒုဝိဓော ပစ္စယော – သမနန္တရပစ္စယော စ ပရမ္ပရပစ္စယော စ။ ဟေတုပိ ဒုဝိဓော – သမနန္တရဟေတု စ ပရမ္ပရဟေတု စ။ တတ္ထ ကတမော ပရမ္ပရပစ္စယော? အဝိဇ္ဇာ နာမရူပဿ ပရမ္ပရပစ္စယော, ဝိညာဏံ သမနန္တရပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ ယဒိ အာဒိမှိ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော ဘဝတိ နာမရူပဿ နိရောဓောပိ။ တတ္ထ သမနန္တရံ ကိံ ကာရဏံ ပရမ္ပရပစ္စယော သမနန္တရပစ္စယော သမုဒ္ဒာနိတော, အယံ ပစ္စယတော။ တတ္ထ ကတမော ပရမ္ပရဟေတု? ဝိဇာနန္တဿ ပရမ္ပရဟေတုတာယ ဟေတု, အညာကာရော သမနန္တရဟေတုတာယ ဟေတု။ ယဿ ဟိ ယံ သမနန္တရံ နိဗ္ဗတ္တတိ, သော တဿ ဟေတုပိ ဇာတိနိရောဓာ ဗဟိ အာကာရနိရောဓော, အာကာရနိရောဓာ ဒဏ္ဍနိရောဓော, ဒဏ္ဍနိရောဓာ ခဏ္ဍနိရောဓော။ ဧဝံ ဟေတုပိ ဒွိဝိဓာ သော တာဟိ ပဿိတဗ္ဗော။

ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ယထာ အဝိဇ္ဇာပစ္စယော တဿ ပုန ကိံပစ္စယော, အယောနိသော မနသိကာရော။ သော ကဿ သ ပစ္စယော သင်္ခါရာနံ, ဣတိ ပစ္စယော စ သမုပ္ပန္နံ စ တဿ ကော ဟေတု အဝိဇ္ဇာယေဝ ။ တထာ ဟိ ပုရိမာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာနုသယော အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနဿ ဟေတု ပုရိမာ ဟေတု ပစ္ဆာ ပစ္စယော, သာပိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော စတူဟိ ကာရဏေဟိ သဟဇာတပစ္စယတာယ သမနန္တရပစ္စယတာယ အဘိသန္ဒနပစ္စယတာယ ပတိဋ္ဌာနပစ္စယတာယ။

၅၇. ကထံ သဟဇာတပစ္စယတာယ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါရာနံ ပစ္စယော? ယံ စိတ္တံ ရာဂပရိယုဋ္ဌံ, တတ္ထ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနေန သဗ္ဗံ ပညာယ ကေစရံ ဟန္တိ။ တတ္ထ သင်္ခါရာ တိပစ္စယဋ္ဌိကာ အဒ္ဓါဘူမိကာရမဟတ္တသ္သ [လဒ္ဓါ ဘူမိ ကရမဟတ္တသ္သ (ပီ. က.)] အယံ အဝိဇ္ဇာသဟသမုပ္ပန္နံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လတမာပဇ္ဇန္တိ စတူဟိ ကာရဏေဟိ ပညာ ပဟီယတိ။ ကတမေဟိ စတူဟိ? အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနံ သံယောဇနံ ဥပါဒါနံ။ တတ္ထ အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနံ ဇာတိ ပရိယုဋ္ဌိတာ သံယုဇ္ဇတိ သံယုတ္တာ ဥပါဒိယတိ ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ။ ဧဝံ တေ သင်္ခါရာ တိဝိဓာ ဥပ္ပန္နာ ဘူမိဂတာ နာသညတ္တ အယံ မဂ္ဂေန ဝိနီတတ္တာယာတိ [ဝိနိဘတ္တာယ (ပီ.), ဝိနိဘတ္တတာယ (က.)] တေ ထာမဂတာ အပတိဝိနီတာတိပိ တေ သင်္ခါရာတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ သဟေတုသမုပ္ပန္နဋ္ဌေန အတ္ထိ မေဝ ပစ္စယာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော နိဒ္ဒိဋ္ဌံ အပနေတွာ ကုသလံ အကုသလံ ကုသလော စ အကုသလော စ ပက္ခိပိတဗ္ဗော, ဝိပါကမဗျာ အပနေတွာ ဝစနီယံ အဝစနီယံ ဝစနီယဋ္ဌ အဝစနီယဋ္ဌ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ, ဘဝအပေဝိရိတ္တာ, သဗ္ဗသုတ္တံ ပရိက္ခိပိတဗ္ဗံ။

ဒသ တထာဂတဗလာနိ စတ္တာရိ ဝေသာရဇ္ဇာနိ ပုညာနိ အနညာကတံ အဝိဇ္ဇာ သမနန္တရပစ္စယတာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော ယေန စိတ္တေန သဟ သမုပ္ပန္နာ အဝိဇ္ဇာ တသ္သ စိတ္တသ္သ သမနန္တရစိတ္တံ သမုပ္ပန္နံ, တသ္သ ယံ သမနန္တရစိတ္တံ သမုပ္ပန္နံ, တသ္သ ပစ္ဆိမသ္သ စိတ္တသ္သ ပုရိမစိတ္တံ ဟေတုပစ္စယတာယ ပစ္စယော, တေန အဝိဇ္ဇာ ဟေတု တေန စိတ္တေန ဥပါဒါနံ အနောကာသကတာ ဉာဏံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ယာ တသ္သ အပ္ပမာဒါ ဓာတု အဘိဇ္ဈာဘိသန္ဒိတာ တဟိံ ဝိပလ္လာသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ "အသုဘေ သုဘ"န္တိ "ဒုက္ခေ သုခ"န္တိ, တတ္ထ သင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ရတ္တာ ဒုဋ္ဌာ မူဠှာ စေတနာ ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန ဗျာပါဒပရိယုဋ္ဌာနေန အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနေန ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော ဝတ္ထုနိဒ္ဒေသေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော , ယံ ဝိပရီတစိတ္တော ဝိဇာနာတိ အယံ စိတ္တဝိပလ္လာသော, ယာ ဝိပရီတသညာ ဥပဂ္ဂဏှာတိ အယံ သညာဝိပလ္လာသော။ ယံ ဝိပရီတဒိဋ္ဌိ အဘိနိဝိသတိ အယံ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။ အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာနိ ဝမုန္တိ, တီဏိ အကုသလာနိ အယောနိသော မနသိကာရေ ဥပ္ပန္နံ ဝိညာဏဋ္ဌ ဝိဇ္ဇဋ္ဌ ကရောန္တိ။ ဣတိ ပုဗ္ဗာပရန္တေ အကုသလာနာတရိတရော သင်္ခါရာ ဝုဒ္ဓိံ ဝေပုလ္လတံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ စ မဟတာ စ အပ္ပဋိဝိဒိတာ ပေါနောဘဝိကာ [ပေါနောဗ္ဘဝိကာ (က.)] သင်္ခါရာ ဘဝန္တိ။ ဣတိ ဧဝံ အဝိဇ္ဇာ သဟဇာတပစ္စယတာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော သမနန္တရပစ္စယတာယ စ။

၅၈. ကထံ အဘိသန္ဒနာကာရေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော? သာ အဝိဇ္ဇာ တေ သင်္ခါရေ အဘိသန္ဒေတိ ပရိပ္ဖရတိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလံ ဝါ ပဒုမံ ဝါ တံ ဥဒကေ ဝမုံ အသ္သ, သီတေန ဝါရိနာ အဘိသန္နံ ပရိသန္ဒံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧဝံ အဘိသန္ဒနဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော။

ကထံ ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော? တေ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာယံ နိဿာယ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လတံ အာပဇ္ဇန္တိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလံ ဝါ ပဒုမံ ဝါ ပထဝိံ နိဿာယ ပထဝိံ ပတိဋ္ဌာယ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လတံ အာပဇ္ဇတိ။ ဧတေ သင်္ခါရာ အဝိဇ္ဇာယံ ပတိဋ္ဌိတာ အဝိဇ္ဇာယံ နိဿာယ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လတံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝံ ပတိဋ္ဌဟနဋ္ဌေန အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော။

ပုန ရာဂသဟဂတသ္သ ကမ္မသ္သ ဝိပါကေန ပဋိသန္ဓိမှိ ဘဝတေ နိဗ္ဗတ္တတိ, တံ ကမ္မသ္သ [ကာမသ္သ (ပီ.)] သဗ္ဗံ အဘိနိဝိဋ္ဌံ အညာဏဝသေန ပေါနောဘဝိကာ သင်္ခါရာတိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝမ္ပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ အတ္ထိ။ ပုန ပဉ္စသု ယေ စ သေက္ခာ ပုဂ္ဂလာ, ယေ စ အသညိသမာပတ္တိံ သမာပန္နာ, ယေ စ ဘဝဂတာ, ယေ စ အန္တောဂတာယေဝ သံသေဒဇာ, ယေ စ ဝါ ပန အညော ဟိ ကောစိ အနာကမိဘူတာ န စေတေန္တိ န စ ပတ္ထေန္တိ, တေသံ ကိံ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ ပုန ရာဂ အတ္ထိ တေသံ သင်္ခါရာနိ ဥပါဒါနာနိ စိတ္တမနုသ္သရန္တိယေဝ အဝိပက္ကဝိပါကသမူဟတာ အသမုစ္ဆိန္နပစ္စယာ တေသံ ပုန စ ဂတော ဘဝတိ။ ဧဝမ္ပိ ဟိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ ပုန သာ တေ န ဥပါဒါနာ နပိ သင်္ခါရာ အတ္ထိ, ပုန တေသံ သတ္တ အနုသယာ အသမူဟတာ အသမုစ္ဆိန္နာ တဒါရမ္မဏံ ဘဝတိ။ ဝိညာဏသ္သ ပတိဋ္ဌာယ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ။ ဧဝမ္ပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ ပုန သာ ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ အာစယကမိ သဗ္ဗံ တံ အဝိဇ္ဇာဝသေန အဘိသင်္ခရိယတိ တဏှာဝသေန စ အလ္လီယတိ အညာဏဝသေန စ တတ္ထ အာဒီနဝမ္ပိ န ဇာနာတိ။ တဒေဝ ဝိညာဏဗီဇံ ဘဝတိ, သာယေဝ တဏှာသိနေဟော ဘဝတိ။ သာယေဝ အဝိဇ္ဇာ သမ္မောဟောတိ။ ဧဝမ္ပိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ဝတ္တဗ္ဗာ။ ဣတိ ဣမေဟိ အာကာရေဟိ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယော။

တတ္ထ အဝိဇ္ဇာယ ဟေတု အယောနိသော မနသိကာရော ပစ္စယော ဟောတိ။ တတ္ထ အဘိဇ္ဈောဒေ အယံ တတ္ထ တတိယံ ဗလံ [ဖလံ (ပီ.)] နိဝတ္တိ, အယံ ပဋိသန္ဓိ။ တတ္ထ ပုနဗ္ဘဝေ ယော အဝေစ္ဆေဒော အသမုဂ္ဃာတနဋ္ဌေန အယံ အနုသယော။ ယထာ ပဋ္ဌာကံ တ သာဋ္ဌကံ တ ဒွေဝ ဇနာ ပီဠေဒွေသု စ ကော တ ဗလံ တ အဒ္ဒ နိတဋ္ဌဒ္ဒေသု, န ပန ပီဠေဒွေသု သောသေယျ။ တတ္ထ ယံ သိနေဟာ အာဟေဓာတု အနုပုလ္လနာ သောသေတဗ္ဗာ။ ဥဏှာဟဓာတုမာဂမ္မ သစေ ပုန တံ အာကာသေ နိက္ခိပေယျ တံ ဥဿာဝေန ယေဘုယျတရံ သိနေဟမာပဇ္ဇေယျ, န ဟိ အနာဂမ္မ တေဇောဓာတုံ ပရိ သေသံ ဂစ္ဆေယျ။ ဧဝမေဝ ဘဝဂ္ဂပရမာပိ သမာပတ္တိ န အနုရူပဿ သမုဂ္ဃာတာယ သံဝတ္တတိ။ တေ ဟိ အာလ ယန္တိ သမ္မသန္တိ, န စ တဏှာယ တဏှာပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ သော အသမုဂ္ဃာတော။ အဝိဇ္ဇာယ အနုသ ယော စ စိတ္တဿ သမ္ပလိဗောဓော, ဣဒံ ပရိယုဋ္ဌာနံ။ ယထာဘူတံ ဝိညာဏဿ အပ္ပဋိဝေဓော အယံ အဝိဇ္ဇာအာသ ဝေ အဝိဇ္ဇာဝိညာဏဗီဇံ ဘဝတိ။ ယံ ဗီဇံ သော ဟေတု န သမုစ္ဆိဇ္ဇတိ, အသမုစ္ဆိဇ္ဇန္တော ပဋိသန္ဓေဟတိ။ ပဋိသန္ဓဟ န္တော န သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆတိ။ အသမုဂ္ဃာတံ စိတ္တံ ပရိယောနဟတိ, ပရိယောနဒ္ဓစိတ္တော ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာ တိ, ဣတိ သညာဏဿ သာသဝတ္တော, အဝိဇ္ဇတ္တော, ဟေတုအတ္တော, အဝစ္ဆေဒတ္တော, အနိဝတ္တိအတ္ ထော, ဖလတ္တော ပဋိသန္ဓိအတ္တော, ပုနဗ္ဘဝတ္တော, အသမုဂ္ဃာတတ္တော, အနုသယတ္တော, ပရိယုဋ္ဌာနတ္တော, အပဋိဝေဓနတ္တော။ တ္တောဝတာ အဝိဇ္ဇာယ ခေတ္တံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဘဝတိ။ အယံ ဝုစ္စတေ ပရိက္ခာရော နာမ ဟာရော။

၅၉. တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော ဟာရော? ဥဂ္ဃဋိတမှိ တမှိ သန္တဋ္ဌေဝ စ နံ ဝိတ္ထာရံ ပန ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိတ္ထာရဝိဓံ စိတ္တညာ အယံ သမာရောပနော ဟာရော။ တတ္ထ နာမနိဒ္ဒေသော ဥပဃဋ္ဋကာ [ဥဂ္ဃဋ္ဋကာ (ပီ.)] ဝတ္တုနိဒ္ဒေ သော ဝေဝစနံ ဝတ္တုဘူတော ဝိတ္ထာရော။ ယထာ ကိံ, ယာ ဘိက္ခုနံ ဝတ္တတော [နိဝတ္တတော (ပီ.)] ပဟာတဗ္ဗော, အယံ ဥပဃဋ္ဋနာ။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? ကိဥ္စိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, ရူပရာဂံ တ နာမဝန္တပဟာတဗ္ဗံ [နာမမန္တပဟာတဗ္ဗံ (က.)]။ ယာဝ ဝိညာဏန္တိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာနိ။ အဝိဇ္ဇာ တာ ဩပမ္မေန ပညာပေတဗ္ဗာ, အယံ သမာရောပနော။ နိ ဿိတစိတ္တဿ စ မတ္တိကော စ နိဿယော တဏှာ စ ဒိဋ္ဌိ စ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ သင်္ခါရာ။ တတ္ ထ ဒိဋ္ဌိပစ္စယာ တဏှာ ဣမေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ တတ္ထ နိဿိတံ ဝိညာဏံ ဣဒံ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ယာဝ ဇရာမရဏံ, ဣဒံ သံခိတ္တေန ဘာသိတေ အဝသိဋ္ဌံ ပရောပယတိ။

အနိဿိတဿ [ပဿ ဥအ. ၇၄] စလိတံ နတ္ထီတိ တဿ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိယာ တဏှာယ စ ပဟာနံ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာယ ဘူတံ ဝိညာဏံ သရာဂဋ္ဌာနိယေသု ဓမ္မေသု တံ တံ ဓမ္မံ ဥပေစ္စ အညံ ဓမ္မံ ဓာဝတိ မက္ကဋောပမ တာယ, အထ ခုဝဿ ပရိတ္တေသု ဓမ္မေသု သရာဂဋ္ဌာနိယေသု ဆန္ဒရာဂေ နတ္ထိ ကုတော တတော စလနာ, အဓိမတ္တေ သု သတ္တေသု စိတ္တံ နိဝေဿယတိ တံ အပတိဋ္ဌိတံ ဝိညာဏံ အနာဟာရံ နိရုဇ္ဈတိ ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရော ဓော ယာဝ ဇရာမရဏနိရောဓော။ အယံ သမာရောပနော။

တတ္ထ ရာဂဝသေန ဝိညာဏဿ စလိတံ သပရိဂ္ဂဟော, တသ္မိံ စလိတေ အသတိ ယော ပရိကိလေသောပစာရော တိဝိဓော အဂ္ဂိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓော ဘဝတိ။ တေနာဟ စလိတေ အသန္တေ ပဿဒ္ဓိ ဟောတိ။ တတ္ထ ယံ သမာရောပနာ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ ယာဝ ဝိမုတ္တိတမိတိ ဉာဏဒဿနံ ဘဝတိ။ သော အာသ တနံ ခယာ စ ဝိမုတ္တိ နော ဥပပဇ္ဇတိ။ တဿ ဥပပတ္တိဿ အာဂတိဂတိယာ အသန္တိယာ နေဝိဓ န ဟုရံ န ဥဘယမန္တ ရေနေ။ ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ အနုဟဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ဣဒမဿ သုတ္တဿ မဇ္ဈေ သမာရောပိတံ ပဋိစ္စ စသမုပ္ပာဒေ စ ဝိမုတ္တိယံ စ ယောကေ န စ ဇေတံ တဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇ္ဇန္တိ။ အယံ ဝုစ္စတေ သမာရောပနော ဟာရော။ န စ သံကိလေသဘာဂိယေန သုတ္တေန သံကိလေသဘာဂိယော ယေ စ ဓမ္မာ သမာရောပယိတဗ္ဗာ နာညေ။ ဧဝံ တသနာဘာဂိယေ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေ, အယံ သမာရောပနော ဟာရော။ ဣမေ သောဠသ ဟာရာ။

သုဝီရဿ မဟာကစ္စာယနဿ ဇမ္ဗုဝနတသိနော ပေဋကောပဒေသေ

ပဌမာ ဘူမိ။

၆. သုတ္တတ္ထသမုစ္စယဘူမိ

၆၀. ဗုဒ္ဓာနံ ဘဂဝန္တာနံ သာသနံ တိဝိဓေန သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ, ခန္ဓေသု ဓာတူသု အာယတနေသု စ။ တတ္ထ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ရူပက္ခန္ဓော ယာဝ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ ဒသ ရူပအာယတနာနိ စက္ခု ရူပ စ ယာဝ ကာယော ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ စ, အယံ ရူပက္ခန္ဓော။ တတ္ထ ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ ယာဝ မနောသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, အယံ ဝေဒနာက္ခန္ဓော။ တတ္ထ ဆ သညာကာယာ သညာက္ခန္ဓော, ရူပသညာ ယာဝ ဓမ္မသညာ ဣမေ ဆ သညာကာယာ, အယံ သညာက္ခန္ဓော။ တတ္ထ ဆ စေတနာကာယာ သင်္ခါရက္ခန္ဓော, ရူပသဉ္စေတနာ ယာဝ ဓမ္မသဉ္စေတနာ ဣမေ ဆ စေတနာကာယာ, အယံ သင်္ခါရက္ခန္ဓော။ တတ္ထ ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝိညာဏက္ခန္ဓော, စက္ခုဝိညာဏံ ယာဝ မနောဝိညာဏံ ဣမေ ဆ ဝိညာဏကာယာ, အယံ ဝိညာဏက္ခန္ဓော။ ဣမေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။

တေသံ ကာ ပရိညာ? အနိစ္စံ ဒုက္ခံ သညာ အနတ္တာတိ ဧသာ ဧတေသံ ပရိညာ။ တတ္ထ ကတမော ခန္ဓတ္ထော? သမူဟတ္ထော ခန္ဓတ္ထော, ပုဉ္ဇတ္ထော ခန္ဓတ္ထော, ရာသတ္ထော ခန္ဓတ္ထော။ တံ ယထာ ဒဗ္ဗက္ခန္ဓော ဝနက္ခန္ဓော အရုက္ခန္ဓော အဂ္ဂိက္ခန္ဓော ဥဒကက္ခန္ဓော တယုက္ခန္ဓော ဣတိ ဧဝံ ခန္ဓေသု သဗ္ဗသင်္ဂဟော ဧဝံ ခန္ဓတ္ထော။

တတ္ထ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော စက္ခုဓာတု ရူပဓာတု စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ပေ.။ မနောဓာတု ဓမ္မဓာတု မနောဝိညာဏဓာတု။ ဧတာယော အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော။ တာသံ ပရိညာ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ သညာ အနတ္တာတိ ဧသာ ဧတာသံ ပရိညာ။ တတ္ထ ကော ဓာတုအတ္ထော? ဝုစ္စတေ အဝယဝတ္ထော ဓာတုအတ္ထော။ အဝယဝေတိ စက္ခု နော ပသာဒေ စက္ခုဓာတု။ ဧဝံ ပဉ္စသု ဓာတူသု ပုန ရာဂဝဝတ္ထေဒတ္ထော ဓာတုအတ္ထော။ ဝဝတ္ထိန္နာ ဟိ စက္ခုဓာတု။ ဧဝံ ပဉ္စသု ပုနရာဟ ကေန္တိပကတ္ထတ္ထေန ဓာတုအတ္ထောတိ ဝုစ္စတေ။ တံ ယထာ, ပကတိယာ အယံ ပုရိသော ပိတ္တိကော သေမှဟိကော တတိကော သန္နိပာတိကောတိ ဧဝံ ပကတိစက္ခုဓာတု ဒသန္နံ ပိယာ စ သဗ္ဗေသု ဣန္ဒြိယေသု။ပေ.။ ဝိသဘာဂတ္ထော ဓာတုအတ္ထော။

တတ္ထ ဒွါဒသာယတနာနိ ကတမာနိ? ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ ဆ ဗာဟိရာနိ။ စက္ခာယတနံ ယာဝ မနာယတနန္တိ အဇ္ဈတ္တိကံ, ရူပါယတနံ ယာဝ ဓမ္မာယတနန္တိ ဗာဟိရံ။ ဧတာနိ ဒွါဒသ အာယတနာနိ။ ဧတေသံ ကာ ပရိညာ? အနိစ္စံ ဒုက္ခံ သညာ အနတ္တာတိ, ဧသာ ဧတေသံ ပရိညာ။ အပိ စ ဒွိဝိဓာ ပရိညာ ဉာတပရိညာ စ ပဟာနပရိညာ စ။ တတ္ထ ဉာတပရိညာ နာမ အနိစ္စံ ဒုက္ခံ သညာ အနတ္တာတိ, ဧသာ ဉာတပရိညာ။ ပဟာနပရိညာ ပန ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနာ, ဧသာ ပဟာနပရိညာ။ တတ္ထ ကတမော အာယတနတ္ထော? ဝုစ္စတေ အာကာရတ္ထော အာယတနတ္ထော။ ယထာ သုဝဏ္ဏာကရော ဒုဗ္ဗဏ္ဏာကရော, ယထာ ဒွီဟိ တေဟိ အာကာရေဟိ တေ တေ ကတ ဥတ္တိဋ္ဌန္တိ။ ဧဝံ ဧတေဟိ စိတ္တစေတသိကာ ကတ ဥတ္တိဋ္ဌန္တိ ကမ္မကိလေသာ ဒုက္ခဓမ္မာ စ။ ပုနရာဟ အာယအနတ္ထော အာယတနတ္ထော။ ယထာ ရညော အာယအနေဟိ အာယော ဘဝတိ, ဧဝံ အာယအနတ္ထော အာယတနတ္ထော။

၆၁. စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒုက္ခံ သမုဒယော နိရောဓော မဂ္ဂေါ စ။ ဒုက္ခံ ယထာ သမာသေန ဓမ္မာစရိယံ မာနသဉ္စ, သမုဒယော သမာသေန အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ, နိရောဓော သမာသေန ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ, မဂ္ဂေါ သမာသေန သမထော စ ဝိပဿနာ စ။

တတ္ထ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိကာ ဓမ္မာ ကတမေ? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ယာဝ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, ဣမေ တေ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိကာ ဓမ္မာ။ ယေ ဓမ္မာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဗုဒ္ဓာနံ ဘဂဝန္တာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ သာဝကာနံ စ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တီတိ, ဧသာ မဂ္ဂေါ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော? ဣဓ ဘိက္ခု ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ, သမ္မပ္ပဓာနံ။ပေ.။ ဣဒ္ဓိပါဒံ။ပေ.။ ဣန္ဒြိယာနိ။ပေ.။ ဗလာနိ။ပေ.။ တတ္ထ ကော ဣန္ဒြိယတ္ထော? ဣန္ဒတ္ထော ဣန္ဒြိယတ္ထော, အာဓိပတေယျတ္ထော ဣန္ဒြိယတ္ထော, ပသာဒတ္ထော ဣန္ဒြိယတ္ထော, အသာဓာရဏံ ကဿ ကိရိယတ္ထော ဣန္ဒြိယတ္ထော အနဝပရိယတ္ထော ဗလတ္ထော, ထာမတ္ထော ဗလတ္ထော, ဥပဟာအယတ္ထော ဗလတ္ထော, ဥပတ္ထမ္ဘနတ္ထော ဗလတ္ထော။

တတ္ထ ကတမေ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ? သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ ယာဝ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ တတ္ထ ကတမော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ ယာဝ သမ္မာသမာဓိ။ တတ္ထ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါတိ ခန္ဓော သီလက္ခန္ဓော စ သမာဓိက္ခန္ဓော စ ပညာက္ခန္ဓော စ။ တတ္ထ ယာ စ သမ္မာဝါစာ ယော စ သမ္မာကမ္မန္တော ယော စ သမ္မာအာဇီဝေါ, အယံ သီလက္ခန္ဓော။ ယာ စ သမ္မာသတိ ယော စ သမ္မာဝါယာမော ယော စ သမ္မာသမာဓိ, အယံ သမာဓိက္ခန္ဓော။ ယော စ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ယာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အယံ ပညာက္ခန္ဓော။ ဧဝံ တာယော တိဿော သိက္ခာ။ ဧဝံ တီဟာကာရေဟိ ဒသ ပဒါနိ။ပေ.။။

တတ္ထ ယောဂါဝစရော သီလက္ခန္ဓေ ဌိတော ဒောသံ အကုသလံ န ဥပ္ပာဒယတိ, ဒောသာနုသယံ သမူဟနတိ, ဒောသသလ္လံ ဥဒ္ဓရတိ, ဒုက္ခဝေဒနံ ပရိဇာနာတိ, ကာမဓာတုံ သမတိက္ကမတိ။ သမာဓိက္ခန္ဓေ ဌိတော လောဘံ အကုသလံ န ဥပ္ပာဒယတိ, ရာဂါနုသယံ သမူဟနတိ, လောဘသလ္လံ ဥဒ္ဓရတိ, သုခဝေဒနံ ပရိဇာနာတိ, ရူပဓာတုံ သမတိက္ကမတိ။ ပညာက္ခန္ဓေ ဌိတော မောဟံ အကုသလံ န ဥပ္ပာဒယတိ, အဝိဇ္ဇာနုသယံ သမူဟနတိ, မောဟသလ္လံ ဒိဋ္ဌိသလ္လဉ္စ ဥဒ္ဓရတိ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ ပရိဇာနာတိ, အရူပဓာတုံ သမတိက္ကမတိ။ ဣတိ တီဟိ ခန္ဓေဟိ တီဏိ အကုသလမူလာနိ န ဥပ္ပာဒိယတိ, စတ္တာရိ သလ္လာနိ ဥဒ္ဓရတိ, တိဿော ဝေဒနာ ပရိဇာနာတိ, တေဓာတုကံ သမတိက္ကမတိ။

၆၂. တတ္ထ ကတမာ အဝိဇ္ဇာ? ယံ စတူသု အရိယသစ္စေသု အညာဏန္တိ ဝိတ္ထာရေန ယထာ သော ဟဏ္ဍသဇ္ဇေသု ကထံကထာ ကာတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ကတမံ ဝိညာဏံ? ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဖဿော မနသိကာရော, ဣဒံ နာမံ။ တတ္ထ ကတမံ ရူပံ? စာတုမဟာဘူတိကံ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒာယရူပဿ ပညတ္တိ။ ဣတိ ပုရိမကဉ္စ နာမံ ဣဒဉ္စ ရူပံ တဒုဘယံ နာမရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ သဠာယတနန္တိ ဆ အဇ္ဈတ္တိကာနိ အာယတနာနိ, စက္ခု အဇ္ဈတ္တိကံ အာယတနံ ယာဝ မနော အဇ္ဈတ္တိကံ အာယတနံ။ ဖဿောတိ ဆ ဖဿကာယာ စက္ခုသမ္ဖဿော ယာဝ မနောသမ္ဖဿောတိ ဖဿော။ ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒနာ။ တဏှာတိ ဆ တဏှာကာယာ တဏှာ။ ဥပါဒါနန္တိ စတ္တာရိ ဥပါဒါနာနိ ကာမုပါဒါနံ ဒိဋ္ဌုပါဒါနံ သီလဗ္ဗတုပါဒါနံ အတ္တဝါဒုပါဒါနန္တိ ဥပါဒါနံ။ ဘဝေါတိ တယော ဘဝါ ကာမဘဝေါ ရူပဘဝေါ အရူပဘဝေါ။ တတ္ထ ကတမာ ဇာတိ? ယာ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ပဉ္စန္နံ ဓာတူနံ ပဉ္စန္နံ အာယတနာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဇာတိ သဉ္ဇာတိ ဩက္ကန္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝေါ, အယံ ဇာတိ။ တတ္ထ ကတမာ ဇရာ? ဇရာ နာမ ယံ တံ ခဏ္ဍိစ္စံ ပါလိစ္စံ ဝလိတ္တစတာ ပဝိဝိတ္တံ စတုန္နဉ္စ မဟာဘူတာနံ ဝိဝဏ္ဏတံ ဘဂ္ဂေါ တံ ဇရာ ဟာယနာ ပဟာယနာ အာယုနော ဟာနိ သံဟာနိ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိဘေဒေါ ဥပနာဟော ပရိပါကော, အယံ ဇရာ။ တတ္ထ ကတမံ မရဏံ? မရဏံ နာမ ယံ တမှာ တမှာ သတ္တနိကာယာ တေသံ တေသံ သတ္တာနံ စုတိ စဝနတာ မရဏံ ကာလင်္ကိရိယာ ဥဒ္ဓုမာတကာနံ ဘေဒေါ ကာယဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒေါ, ဣဒံ မရဏံ။ ဣတိ ပုရိမိကာ စ ဇရာ ဣဒဉ္စ မရဏံ တဒုဘယံ ဇရာမရဏံ။

တတ္ထ အန္ဓကာရတိမိသာ ယထာဘူတံ အပ္ပဇာနနလက္ခဏာ အဝိဇ္ဇာ သင်္ခါရာနံ ပဒဋ္ဌာနံ ဟ။ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏာ သင်္ခါရာ, ဥပစယပုနဗ္ဘဝဘိရောပနပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ တေ ဝိညာဏဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝတ္ထု သဝိညတ္တိလက္ခဏံ ဝိညာဏံ, တံ နာမရူပဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အနေကသန္နိဿယလက္ခဏံ နာမရူပံ, တံ သဠာယတနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣန္ဒြိယဝဝတ္ထာပနလက္ခဏံ သဠာယတနံ, တံ ဖဿဿ ပဒဋ္ဌာနံ ။ သန္နိပါတလက္ခဏော ဖဿော, သော ဝေဒနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ အနုဘဝနလက္ခဏာ ဝေဒနာ, သာ တဏှာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဇ္ဈောသာနလက္ခဏာ တဏှာ, သာ ဥပါဒါနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အာဒါနပရိဂ္ဂဟနလက္ခဏံ ဥပါဒါနံ, တံ ဘဝဿ ပဒဋ္ဌာနံ ။ နာနာဂတိဝိက္ခေပလက္ခဏော ဘဝေါ, သော ဇာတိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ခန္ဓာနံ ပါတုဘာဝလက္ခဏာ ဇာတိ, သာ ဇရာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဥပနယပရိပါကလက္ခဏာ ဇရာ, သာ မရဏဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အာယုက္ခယဇီဝိတုပရောဓလက္ခဏံ မရဏံ, တံ ဒုက္ခဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာယသမ္ပီဠနလက္ခဏံ ဒုက္ခံ, တံ ဒေါမနဿဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ စိတ္တသမ္ပီဠနလက္ခဏံ ဒေါမနဿံ, တံ သောကဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သောစနလက္ခဏော သောကော, သော ပရိဒေဝဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝစီနိစ္ဆာရဏလက္ခဏော ပရိဒေဝေါ, သော ဥပါယာသဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယေ အာယာသာ တေ ဥပါယာသာ။

နဝ ပဒါနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော အကုသလပက္ခော သင်္ဂဟံ သမောသရဏံ ဂစ္ဆတိ။ ကတမာနိ နဝ ပဒါနိ? ဒွေ မူလကိလေသာ, တီဏိ အကုသလမူလာနိ, စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ။ တတ္ထ ဒွေ မူလကိလေသာ အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ, တီဏိ အကုသလမူလာနိ လောဘော ဒေါသော မောဟော စ။ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ [အ. နိ. ၄.၄၉] – ''အနိစ္စေ နိစ္စ''န္

တိ သညာဝိပလ္လာသော စိတ္တဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော, “ဒုက္ခေ သုခ”န္တိ သညာဝိပလ္လာသော စိတ္တဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော, “အနတ္တနိ အတ္တာ”တိ သညာဝိပလ္လာသော စိတ္တဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော, “အသုဘေ သုဘ”န္တိ သညာဝိပလ္လာသော စိတ္တဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။

၆၃. တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ နာမ စတူသု အရိယသစ္စေသု ယထာဘူတံ အညာဏံ, အယံ အဝိဇ္ဇာ။ ဘဝတဏှာ နာမ ယော ဘဝေသု ရာဂေ သာရာဂေ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ ပတ္ထနာ နန္ဒီ အဇ္ဈောသာနံ အပရိစ္စာဂေ, အယံ ဘဝတဏှာ။

တတ္ထ ကတမော လောဘော အကုသလမူလံ?

လောဘော နာမ သော တေသု တေသု ပရဝတ္ထူသု ပရဒဗ္ဗေသု ပရဒ္ဓာနေသု ပရသာပတေယျေသု ပရပရိဂ္ဂဟိတေသု လောဘော လုဗ္ဘနာ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ ပတ္ထနာ နန္ဒီ အဇ္ဈောသာနံ အပရိစ္စာဂေ, အယံ လောဘော အကုသလမူလံ။ ကဿေတံ မူလံ? လောဘော လောဘဇဿ အကုသလဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ စ, တထာ ယထာ တံသမ္ပယုတ္တာနံ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။

တတ္ထ ကတမော ဒေါသော အကုသလမူလံ?

သော သတ္တေသု အာဃာတော အက္ခန္တိ အပ္ပစ္စယော ဗျာပာဒော ပဒေါသော အနတ္တကာမတာ စေတသော ပဋိဃာတော, အယံ ဒေါသော အကုသလမူလံ။

ကဿေတံ မူလံ?

ဒေါသဇဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ သမ္ပယုတ္တာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။

တတ္ထ ကတမော မောဟော အကုသလမူလံ?

ယံ စတူသု အရိယသစ္စေသု အနဘိသမယော အသမ္ပဋိဝေဓော အပ္ပဋိဝေဓော မောဟော မုယှနာ သမ္မောဟော သမ္မုယှနာ အဝိဇ္ဇာ တမော အန္ဓကာရော အာဝရဏံ နီဝရဏံ ဆဒနံ အစ္ဆဒနံ [အဝေစ္ဆဒနံ (ပီ. က.)] အပသဗ္ဗာ ဂမနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, အယံ မောဟော အကုသလမူလံ။

ကဿေတံ မူလံ?

မောဟဇဿ အကုသလဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။

တတ္ထ ဝိပလ္လာသာ ဇာနိတဗ္ဗာ, ဝိပလ္လာသာနံ ဝတ္ထု ဇာနိတဗ္ဗံ။ ယံ ဝိပလ္လာသံ သိယာ, တံ ဇာနိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ဧကော ဝိပလ္လာသော တီဏိ ဝိပလ္လာသာနိ စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသဝတ္ထူနိ။ ကတမော ဧကော ဝိပလ္လာသော စ, ယေန ပဋိပက္ခေန ဝိပလ္လာသိတံ ဂဏှာတိ?

“အနိစ္စေ နိစ္စ”န္တိ, “ဒုက္ခေ သုခ”န္တိ, “အနတ္တနိ အတ္တာ”တိ, “အသုဘေ သုဘ”န္တိ, အယံ ဧကော ဝိပလ္လာသော။

ကတမာနိ စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသဝတ္ထူနိ?

ကာယော ဝေဒနာ စိတ္တံ ဓမ္မာ စ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသဝတ္ထူနိ။

ကတမာနိ တီဏိ ဝိပလ္လာသာနိ?

သညာ စိတ္တံ ဒိဋ္ဌိ စ။ ဣမာနိ တီဏိ ဝိပလ္လာသာနိ။

တတ္ထ မနာပိကေ ဝတ္ထုမှိ ဣန္ဒြိယဝတ္ထေ ဝဏ္ဏာယတနေ တ ယော နိမိတ္တဿ ဥဂ္ဂဟော, အယံ သညာဝိပလ္လာသော။ တတ္ထ ဝိပရီတစိတ္တဿ ဝတ္ထုမှိ သတိ ဝိညတ္တိ, အယံ စိတ္တဝိပလ္လာသော။ တတ္ထ ဝိပရီတစိတ္တဿ တမှိ ရူပေ “အသုဘေ သုဘ”န္တိ ယာ ခန္တိ ရုစိ ဥပေက္ခနာ နိဇ္ဈာယော ဒိဋ္ဌိ နိဒဿနံ သန္တီရဏာ, အယံ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။ တတ္ထ ဝတ္ထုဘေဒေန ကာယေသု ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ ဘဝန္တိ။ တယော ကာယေ တယော ဝေဒနာယ တယော စိတ္တေ တယော ဓမ္မေ, စတ္တာရော သညာဝိပလ္လာသာ စတ္တာရော စိတ္တဝိပလ္လာသာ စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသာ, အာယတနူပစယတော စက္ခုဝိညာဏသညာသမင်္ဂိဿ ရူပေသု ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ ယာဝ မနော သညာသမင်္ဂိဿ, ဓမ္မေသု ဒွါဒသ ဝိပလ္လာသာ ဆ ဒွါဒသကာ စတ္တာရိ ဝိပလ္လာသာ ဘဝန္တိ။ အာရမ္မဏနာနတ္တတော ဟိ အပရိမိတသင်္ခေယျာနံ သတ္တာနံ [အတ္တာနံ (က.)] အပရိမိတမသင်္ခေယျာ ဝိပလ္လာသာ ဘဝန္တိ ဟီနုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမတာယ။

၆၄. တတ္ထ ပဉ္စက္ခန္ဓာ စတ္တာရိ အတ္တဘာဝဝတ္ထူနိ ဘဝန္တိ။ ယော ရူပက္ခန္ဓော, သော ကာယော အတ္တဘာဝဝတ္ထု။ ယော ဝေဒနာက္ခန္ဓော, သော ဝေဒနာ အတ္တဘာဝဝတ္ထု။ ယော သညာက္ခန္ဓော စ သင်္ခါရက္ခန္ဓော စ, တေ ဓမ္မာ အတ္တဘာဝဝတ္ထု။ ယော ဝိညာဏက္ခန္ဓော, သော စိတ္တံ အတ္တဘာဝဝတ္ထု။ ဣတိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ စတ္တာရိ အတ္တဘာဝဝတ္ထူနိ။ တတ္ထ ကာယေ “အသုဘေ သုဘ”န္တိ ဝိပလ္လာသော ဘဝတိ။ ဧဝံ ဝေဒနာသု။ပေ.။ စိတ္တေ။ပေ.။ ဓမ္မေသု စ အတ္တဝိပလ္လာသော ဘဝတိ။ တတ္ထ စတုန္နံ ဝိပလ္လာသာနံ သမုဂ္ဃာတနတ္ထံ ဘဂဝတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ဒေသေတိ ပညပေတိ ကာယေ ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတော “အသုဘေ သုဘ”န္တိ ဝိပလ္လာသံ သမုဂ္ဃာတေတိ, ဧဝံ ဝေဒနာသု, စိတ္တေ, ဓမ္မေသု စ ကာတဗ္ဗံ။

တတ္ထ အန္ဓကာရတိမိသာ အပ္ပဋိဝေဓလက္ခဏာ အဝိဇ္ဇာ, တဿာ ဝိပလ္လာသပဒဋ္ဌာနံ။ အဇ္ဈောသာနလက္ခဏာ တဏှာ, တဿာ ပိယရူပသာတရူပံ ပဒဋ္ဌာနံ။ အတ္တာသယဝဍ္ဎနာလက္ခဏော လောဘော, တဿ အဒိန္နာဒါနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣမ ဝိတဒလက္ခဏော ဒောသော, တဿ ဟဏာတိပာတော ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝတ္ထုဝိပ္ပဋိပတ္တိလက္ခဏော မောဟော, တဿ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ ပဒဋ္ဌာနံ။ သင်္ခတာနံ ဓမ္မာနံ အဝိနာသဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ နိစ္စသညာ, တဿာ သဗ္ဗသင်္ခါရာ ပဒဋ္ဌာနံ။ သာသဝဖဿောပဂမနလက္ခဏာ သုခသညာ, တဿာ မမင်္ကာရော ပဒဋ္ဌာနံ။ ဓမ္မေသု ဥပဂမနလက္ခဏာ အတ္တသညာ , တဿာ အဟင်္ကာရော ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝဏ္ဏသင်္ဂဟဏလက္ခဏာ သုဘသညာ, တဿာ ဣန္ဒြိယအသံဝရော ပဒဋ္ဌာနံ။ ဧတေဟိ နဝဟိ ပဒေဟိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေဟိ သဗ္ဗော အကုသလပက္ခော နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဘဝတိ, သော စ ခော ဗဟုဿုတေန သက္ကာ ဇာနိတုံ နော အပ္ပဿုတေန, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေန, ယုတ္တေန နော အယုတ္တေန။

နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ ယတ္ထ သဗ္ဗော ကုသလပက္ခော သင်္ဂဟော သမောသရဏံ ဂစ္ဆန္တိ။ ကတမာနိ နဝ ပဒါနိ? သမထော ဝိပဿနာ အလောဘော အဒောသော အမောဟော အနိစ္စသညာ ဒုက္ခသညာ အနတ္တသညာ အသုဘသညာ စ။

တတ္ထ ကတမော သမထော? ယာ စိတ္တဿ ဌိတိ သဏ္ဌိတိ အဝဋ္ဌိတိ ဌာနံ ပဋ္ဌာနံ ဥပဋ္ဌာနံ သမာဓိ သမာဓာနံ အဝိက္ခေပော အဝိပ္ပဋိသာရော ဝူပသမော မာနသော ဧကဂ္ဂံ စိတ္တဿ, အယံ သမထော။

တတ္ထ ကတမာ ဝိပဿနာ? ခန္ဓေသု ဝါ ဓာတူသု ဝါ အာယတနေသု ဝါ နာမရူပေသု ဝါ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေသု ဝါ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဝါ ဓမ္မေသု ဒုက္ခေသု ဝါ သမုဒယေသု ဝါ နိရောဓေ ဝါ မဂ္ဂေ ဝါ ကုသလာကုသလေသု ဝါ ဓမ္မေသု သာဝဇ္ဇအနဝဇ္ဇေသု ဝါ ကဏှသုက္ကေသု ဝါ သေဝိတဗ္ဗအသေဝိတဗ္ဗေသု ဝါ သော ယထာဘူတံ ဝိစယော ပဝိစယော ဝီမံသာ ပရိဝီမံသာ ကဟနာ အဂ္ဂဟနာ ပရိဂ္ဂဟနာ စိတ္တေန ပရိစိတနာ တုလနာ ဥပပရိက္ခာ ဉာဏံ ဝိဇ္ဇာ ဝါ စက္ခု ဗုဒ္ဓိ မေဓာ ပညာ ဩဘာသော အာလောကော အာဘာ ပဘာ ခဂ္ဂေ နာရာစော [နာရဇ္ဇော (ပီ. က.)] ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သမ္မာဒိဋ္ဌိ မဂ္ဂင်္ဂံ, အယံ ဝိပဿနာ။ တေနေသာ ဝိပဿနာ ဣတိ ဝုစ္စတိ ဝိဝိဓာ ဝါ သော ဝိပဿနာတိ, တသ္မာ သော ဝိပဿနာတိ ဝုစ္စတိ။ ဒွိဓာ စေသာ ဟိ ဝိပဿနာ ဓမ္မဝိပဿနာတိ ဝုစ္စတိ, ဒွိဓာ ဣမာယ ပဿတိ သုဘဉ္စ အသုဘဉ္စ ကဏှဉ္စ သုက္ကဉ္စ သေဝိတဗ္ဗဉ္စ အသေဝိတဗ္ဗဉ္စ ကမ္မဉ္စ ဝိပါကဉ္စ ဗန္ဓဉ္စ ဝိမောက္ခဉ္စ အာစယဉ္

စ အပစယဥ္စ ပဝတ္တိဥ္စ နိဝတ္တိဥ္စ သံကိလေသဥ္စ ဝောဒါနဉ္စ, ဇာနံ ဝိပဿနာတိ ဝုစ္စတိ။ အထ ဝါ ဝိက္ကတိ ဥပသဂ္ဂေ
ကော ပဿနာတိ အတ္ထော တသ္မာ ဝိပဿနာတိ ဝုစ္စတေ, အယံ ဝိပဿနာ။

၆၅. တတ္ထ ဒွေ ဓမ္မာ ဘဝတဏှာ စ, ဇောတိ ဒုဝိန္နံ ရောဂါနံ နိဿာတာယ ဘဂဝတာ ဒွေဝေ ဘေသဇ္ဇာနိ ဝုတ္တာနိ သမထော စ ဝိပဿနာ စ။ ဣမာနိ ဒွေ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိသေဝေန္တော ဒွေ အရောဂေ သစ္ဆိကရောတိ ရာဂဝိရာဂံ စေတောဝိမုတ္တိံ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂဉ္စ ပညာဝိမုတ္တိံ။ တတ္ထ တဏှာရောဂဿ သမထော ဘေသဇ္ဇံ, ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိ အရောဂံ။ အဝိဇ္ဇာရောဂဿ ဝိပဿနာဘေသဇ္ဇံ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ပညာဝိမုတ္တိ အရောဂံ။ ဧဝဉ္ဟိ ဘဂဝါ စာဟ, "ဒွေ ဓမ္မာ ပရိညေယျာ [ပဿ ဒီ. နိ. ၃.၃၅၂] နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, ဒွေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ, ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ သမထော စ ဝိပဿနာ စ, ဒွေ ဓမ္မာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စာ"တိ။ တတ္ထ သမထံ ဘာဝေန္တော ရူပံ ပရိဇာနာတိ, ရူပံ ပရိဇာနန္တော တဏှံ ပဇဟတိ, တဏှံ ပဇဟန္တော ရာဂဝိရာဂါ စေတောဝိမုတ္တိံ သစ္ဆိကရောတိ, ဝိပဿနံ ဘာဝေန္တော နာမံ ပရိဇာနာတိ, နာမံ ပရိဇာနန္တော အဝိဇ္ဇံ ပဇဟတိ, အဝိဇ္ဇံ ပဇဟန္တော အဝိဇ္ဇာဝိရာဂါ ပညာဝိမုတ္တိံ သစ္ဆိကရောတိ။ ယဒါ ဘိက္ခုနော ဒွေ ဓမ္မာ ပရိညာတာ ဘဝန္တိ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ, တဒါဿ ဒွေ ဓမ္မာ ပဟီနာ ဘဝန္တိ အဝိဇ္ဇာ စ ဘဝတဏှာ စ။ ဒွေ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဘဝန္တိ သမထော စ ဝိပဿနာ စ, ဒွေ ဓမ္မာ သစ္ဆိကာတဗ္ဗာ ဘဝန္တိ ဝိဇ္ဇာ စ ဝိမုတ္တိ စ။ ဧတ္တာဝတာ ဘိက္ခု ကတကိစ္စော ဘဝတိ။ သော သောပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ တဿ အာယုပရိယာဒါနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပရောဓာ ဣဒဉ္စ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, အညဉ္စ ဒုက္ခံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ယော ဣမေသံ ခန္ဓာနံ ဓာတုအာယတနာနံ နိရောဓော ဝူပသမော အညေသဉ္စ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနံ အပ္ပဋိသန္ဓိ အပါတုဘာဝေါ, အယံ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။

တတ္ထ ကတမံ အလောဘော ကုသလမူလံ? ယံ ဓာတုကော အလောဘော အလုဗ္ဘနာ အလုဗ္ဘိတတ္တံ အနိစ္ဆာ အပတ္ထနာ အကန္တာ အနဇ္ဈောသာနံ။ အယံ အလောဘော ကုသလမူလံ။ ကဿေတံ မူလံ? အလောဘဇဿ ကုသလဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ တံသမ္ပယုတ္တာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။ အထ ဝါ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ကုသလန္တိ ဝုစ္စတိ, သော တိဏ္ဏံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ မူလံ။ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသမာဓိဿ စ ဣမေသံ မူလန္တိ, တသ္မာ ကုသလမူလန္တိ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ ကတမံ အဒေါသော ကုသလမူလံ? ယာ သတ္တေသု ဝါ သင်္ခါရေသု ဝါ အနဃာတော အပ္ပဋိဃာတော အဗျာပတ္တိ အဗျာပါဒေါ အဒေါသော မေတ္တာ မေတ္တာယနာ အတ္တကာမတာ ဟိတကာမတာ စေတသော ပသာဒေါ, အယံ အဒေါသော ကုသလမူလံ။ ကဿေတံ မူလံ? အဒေါသဇဿ ကုသလဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ တံသမ္ပယုတ္တာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။ အထ ဝါ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ မူလံ။ ကတမေသံ တိဏ္ဏံ? သမ္မာဝါစာယ သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝဿ စ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ မူလံ, တသ္မာ ကုသလမူလန္တိ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ ကတမံ အမောဟော ကုသလမူလံ? ယံ စတူသု အရိယသစ္စေသု ယထာဘူတံ ဉာဏဒဿနံ အဘိသမယော သမ္မာ စ ပဋိဝေဓော အမောဟော အသမ္မုယှနာ အသမ္မောဟော ဝိဇ္ဇာပကာသော အာလောကော အနာဝရဏံ သေက္ခာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, အယံ အမောဟော ကုသလမူလံ။ ကဿေတံ မူလံ? အမောဟဇဿ ကုသလဿ ကာယကမ္မဿ ဝစီကမ္မဿ မနောကမ္မဿ တံသမ္ပယုတ္တာနဉ္စ စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ မူလံ။ အထ ဝါ ဒုဝိန္နံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ဇေတံ မူလံ။ ကတမေသံ ဒုဝိန္နံ? သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ သမ္မာသတိယာ စ ဣမေသံ ဒုဝိန္နံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ မူလံ, တသ္မာ ကုသလမူလန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဇာံ ဣမေသံ တီဟိ ကုသလမူလေဟိ အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ယောဇေတဗ္ဗော။

၆၆. တတ္ထ ကတမာ အနိစ္စသညာ? "သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော"တိ စ ယာ သညာ သဉ္ဇာနနာ ဝဝတ္ထပနာ ဥဂ္ဂဟော, အယံ အနိစ္စသညာ။ တဿာ ကော နိဿန္ဒော? အနိစ္စသညာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု စိတ္တံ နာနုသန္ဓတိ န သန္ဓတိ န သဏ္ဌာဟတိ, ဥပေက္ခာ ဝါ ပဋိက္ကူလတာ ဝါ သဏ္ဌာဟတိ, အယမဿ သော နိဿန္ဒော။

တတ္ထ ကတမာ ဒုက္ခသညာ? “သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ”တိ ယာ သညာ သဉ္ဇာနနာ ဝဝတ္ထပနာ ဥဂ္ဂဟော, အယံ ဒုက္ခသညာ။ တသ္သာ ကော နိဿန္ဒော? ဒုက္ခသညာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ အာလဿေ သံပမာဒေ ဝိမ္ဟယေ စ စိတ္တံ နာနုသန္ဒတိ န သန္ဒတိ န သဏ္ဌဟတိ, ဥပေက္ခာ တ ပဋိက္ကူလတာ တ သဏ္ဌဟတိ, အယမဿာ နိဿန္ဒော။

တတ္ထ ကတမာ အနတ္တသညာ? “သဗ္ဗေသု ဓမ္မေသု အနတ္တာ”တိ ယာ သညာ သဉ္ဇာနနာ ဝဝတ္ထပနာ ဥဂ္ဂဟော, အယံ အနတ္တသညာ။ တဿာ ကော နိဿန္ဒော, အနတ္တသညာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ အဟင်္ကာရော စိတ္တံ နာနုသန္ဒတိ န သန္ဒတိ, မမင်္ကာရော န သဏ္ဌဟတိ, ဥပေက္ခာ တ ပဋိက္ကူလတာ တ သဏ္ဌဟတိ, အယမဿာ နိဿန္ဒော။

တတ္ထ ကတမာ အသုဘသညာ? “သတ္တ သင်္ခါရာ အသုဘာ”တိ ယာ သညာ သဉ္ဇာနနာ ဝဝတ္ထပနာ ဥဂ္ဂဟော, အယံ အသုဘသညာ။ တဿာ ကော နိဿန္ဒော? အသုဘသညာယ ဘာဝိတာယ ဗဟုလီကတာယ သုဘနိမိတ္တေ စိတ္တံ နာနုသန္ဒတိ န သန္ဒတိ န သဏ္ဌဟတိ, ဥပေက္ခာ တ ပဋိက္ကူလတာ တ သဏ္ဌဟတိ, အယမဿာ နိဿန္ဒော။

တတ္ထ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ပရိညာ ဘဂဝတာ ဒေသိတာ, ယော တတ္ထ အသုဘသညာ ရူပက္ခန္ဓဿ ပရိညတ္တံ, ဒုက္ခသညာ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ပရိညတ္တံ, အနတ္တသညာ သညာက္ခန္ဓဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓဿ ပရိညတ္တံ, အနိစ္စသညာ ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ပရိညတ္တံ။ တတ္ထ သမထေန တဏှာပံ သမုဃာတေတိ, ဝိပဿနာ အဝိဇ္ဇံ သမုဃာတေတိ, အဒောသေန ဒောသံ သမုဃာတေတိ, အမောဟေန မောဟံ သမုဃာတေတိ, အနိစ္စသညာယ နိစ္စသညံ သမုဃာတေတိ, ဒုက္ခသညာယ သုခသညံ သမုဃာတေတိ, အနတ္တသညာယ အတ္တသညံ သမုဃာတေတိ, အသုဘသညာယ သုဘသညံ သမုဃာတေတိ။

စိတ္တဝိက္ခေပပဋိသံဟရဏလက္ခဏော သမထော, တဿ စျာနာနိ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဗ္ဗဓမ္မံ ယထာဘူတံ ပဋိဝေဓလက္ခဏာ ဝိပဿနာ, တဿာ သဗ္ဗနေယျံ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣစ္ဆာပဋိသံဟရဏလက္ခဏော အလောဘော, တဿ အဒိန္နာအနာ ဝေရမဏီ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဗျာပာဒလက္ခဏော အဒောသော, တဿ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝတ္ထုအပ္ပဋိပတ္တိလက္ခဏော အမောဟော, တဿ သမ္မာပဋိပတ္တိ ပဒဋ္ဌာနံ။ သင်္ခတာနံ ဓမ္မာနံ ဝိနာသဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ အနိစ္စသညာ, တဿာ ဥဒယဗ္ဗယော ပဒဋ္ဌာနံ။ သာသဝဖဿသဉ္ဇာနနလက္ခဏာ ဒုက္ခသညာ, တဿာ ဝေဒနာ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဗ္ဗဓမ္မအနုပဂမနလက္ခဏာ အနတ္တသညာ, တဿာ ဓမ္မသညာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝိနီလကဝိပုဗ္ဗကဥဒ္ဓုမာတကသမုဂ္ဂဟဏလက္ခဏာ အသုဘသညာ, တဿာ နိဗ္ဗိဒာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဣမေသု နဝသု ပဒေသု ဥပဒိဋ္ဌေသု သဗ္ဗော ကုသလပက္ခော ဥပဒိဋ္ဌော ဘဝတိ, သော စ ဗဟုဿုတေန သက္ကာ ဇာနိတုံ နော အပ္ပဿုတေန, ပညဝတာ နော ဒုပ္ပညေန, ယုတ္တေန နော အယုတ္တေနာတိ။

၆၇. တတ္ထ နိစ္စသညာဓိမုတ္တဿ အပရာပရံ စိတ္တံ ပဏာမေန္တော သတိမပစ္စဝေက္ခတော အနိစ္စသညာ န ဥပဋ္ဌာတိ, ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု သုခဿာဓိမုတ္တဿ ဣရိယာပထဿ အဂတိမပစ္စဝေက္ခတော ဒုက္ခသညာ န ဥပဋ္ဌာတိ, ခန္ဓဓာတုအာယတနေသု အတ္တာဓိမုတ္တဿ နာနာဓာတုအနေကဓာတုဝိနိဗ္ဘောဂမပစ္စဝေက္ခတော အနတ္တသညာ န ဥပဋ္ဌာတိ, ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဘိရတဿ ကာယေ သုဘာဓိမုတ္တဿ စ ဝိပုဗ္ဗိစ္ဆန္နာ အသုဘသညာ န ဥပဋ္ဌာတိ။

အဝိပ္ပဋိသာရလက္ခဏာ သဒ္ဓာ, သဒ္ဒဟနာ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ တဿ စတ္တာရိ သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဧဝ ဥပ္ပဟိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ [ပဿ သံယုတ္တနိကာယေ] သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဘိက္ခဝေ, ကုဟိံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု သောတာပတ္တိယင်္ဂေသု ကုသလေသု ဓမ္မေသု။

သူရာအပဋိက္ခေပနလက္ခဏံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ, ဝီရိယိန္ဒြိယာရမ္ဘော ပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ တဿ အတိတာ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ [ပဿ သံယုတ္တနိကာယေ] ဝီရိယိန္ဒြိယံ, ဘိက္ခဝေ, ကုဟိံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု သမ္မပ္ပဓာနေသု။

သတိ သရဏလက္ခဏာ, အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ တဿ အတီတာ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သတိန္ဒြိယံ ဘိက္ခဝေ, ကုဟိံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု။

ကေဂ္ဂလက္ခဏော သမာဓိ, အဝိက္ခေပပစ္စုပဋ္ဌာနော, တဿ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သမာဓိန္ဒြိယံ, ဘိက္ခဝေ, ကုဟိံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု ဈာနေသု။

ပဇာနနလက္ခဏာ ပညာ, ဘူတတ္ထသန္တိရဏာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ, တဿ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ [ပဿ သံယုတ္တနိကာယေ] ပညိန္ဒြိယံ, ဘိက္ခဝေ, ကုဟိံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, စတူသု အရိယသစ္စေသု။

စတ္တာရိ စက္ကာနိ [ပဿ အ. နိ. ၄.၃၁] ပတိရူပဒေသဝါသော စက္ကံ, သပ္ပုရိသူပနိဿယော စက္ကံ, အတ္တ သမ္မာပဏိဓာနံ စက္ကံ, ပုဗ္ဗေ ကတပုညတာ စက္ကံ။ တတ္ထ အရိယသန္နိဿယလက္ခဏော ပတိရူပဒေသဝါသော, သော သပ္ပုရိသူပနိဿယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အရိယသန္နိဿယလက္ခဏော သပ္ပုရိသူပနိဿယော, သော အတ္တ သမ္မာပဏိဓာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သမ္မာပဋိပတ္တိလက္ခဏံ အတ္တသမ္မာပဏိဓာနံ, တံ ပုညာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကုသလဓမ္မောပစယ လက္ခဏံ ပုညံ, တံ သဗ္ဗသမ္ပတ္တီနံ ပဒဋ္ဌာနံ။

ကောဒသသီလမူလကာ ဓမ္မာ သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရော ဘဝတိ။ပေ။ သော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ "နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ"တိ ပဇာနနာ။ တတ္ထ ဝေရမဏိလက္ခဏံ သီလံ, တံ အဝိပ္ပဋိသာရဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ န အတ္တာနုတာဒလက္ခ ဏော အဝိပ္ပဋိသာရော, သော ဟမောဇ္ဇဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဘိပ္ပမောဒနလက္ခဏံ ဟမောဇ္ဇံ, တံ ပီတိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ အတ္တမနလက္ခဏာ ပီတိ , သာ ပဿဒ္ဓိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကမ္မနိယလက္ခဏာ ပဿဒ္ဓိ, သာ သုခဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဗ္ဗာဟဒ လက္ခဏံ သုခံ, တံ သမာဓိနော ပဒဋ္ဌာနံ။ အဝိက္ခေပနလက္ခဏော သမာဓိ, သော ယထာဘူတဉာဏဒဿနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဝိပရီတသန္တိရဏလက္ခဏာ ပညာ, သာ နိဗ္ဗိဒာယ ပဒဋ္ဌာနံ အနာလယနလက္ခဏာ နိဗ္ဗိဒာ, သာ ဝိရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အသံကိလေသလက္ခဏော ဝိရာဂေ, သော ဝိမုတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ အကုသလဓမ္မဝိဝေကလက္ခဏာ ဝိမုတ္တိ, သာ ဝိမုတ္တိနော တေဒအနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။

၆၈. စတဿော အရိယဘူမိယော စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ။ တတ္ထ ယော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, သော ဒဿန ဘူမိ။ သောတာပတ္တိဖလဉ္စ သော ယထာဘူတံ ပဇာနိတွာ နိဗ္ဗိန္ဒတိ, ဣဒံ တနုကာမရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဗ္ဗာဟာအနံ။ သကအာကာမိဖလဉ္စ သဏှာဟံ ဝိရဇ္ဇတိ, အယံ ရာဂဝိရာက စေတောဝိမုတ္တိ။ အနာကာမိဖလဉ္စ ယံ အဝိဇ္ဇာဝိရာက ဝိမုစ္စတိ, အယံ ကတာဘူမိ။ အရဟတ္တဉ္စ သာမညဖလာနီတိ ကော ဝစနတ္တော, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ သာမညံ, တဿ သေတာနိ ဖလာနိ သာမညဖလာနီတိ ဝုစ္စတိ။ ကိဿ ဗြဟ္မညဖလာနီတိ ဝုစ္စန္တေ? ဗြဟ္မညအရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေ, တဿ တာနိ ဖလာနီတိ ဗြဟ္မညဖလာနီတိ ဝုစ္စန္တေ။

တတ္ထ သောတာပန္နော ကထံ ဟောတိ? သဟ သစ္စာဘိသမယာ အရိယသာဝကဿ တီဏိ သံယောဇနာနိ ပဟီယန္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော စ, ဣမေသံ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာ ပရိက္ခယာ အရိယသာဝ ကော ဟောတိ သောတာပန္နော အဝိနိပါတဓမ္မော ယာဝ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ။

တတ္ထ ကတမာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ? အဿုတဝာ ဗာလော ပုထုဇ္ဇနော ယာဝ အရိယဓမ္မေ အကောဝိဒေ, သော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ ယာဝ ဝိညာဏသ္မိံ အတ္တာနံ, သော ဣမေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အတ္တဂ္ဂဟော တ အတ္တနိယ ဂ္ဂဟော တ သောဟမသ္မိ ကေသ္မိံ ဝသဝတ္တိကော [အဝတ္တိတော (ပီ. က.)] ပက္ခိတ္တော အနုဂ္ဂဟော အနုသယ န္တော အင်္ဂမင်္ဂတ္တိ ပရတိ။ ယာ တထာဘူတဿ ခန္တိ ရုစိ ပေက္ခနာ အာကာရပရိဝိတက္ကော ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာယနာ အဘိ ပ္ပသန္နာ, အယံ ဝုစ္စတေ သက္ကာယဒိဋ္ဌီတိ။

တတ္ထ ပဉ္စ ဒိဋ္ဌိယော ဥစ္ဆေဒံ ဘဇန္တိ။ ကတမာယော ပဉ္စ? ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, ယာဝ ဝိညာဏံ အတ္တ တော သမနုပဿတိ, ဣမာယော ပဉ္စ ဥစ္ဆေဒံ ဘဇန္တိ, အဝသေသာယော ပန္နရသ သဿတံ ဘဇန္တိ။ ဣတိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာ ဒွာသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိဂတာနိ ပဟီယန္တိ။ ပဟာနာ ဥစ္ဆေဒံ သဿတဉ္စ န ဘဇတိ။ ဣတိ ဥစ္ဆေဒသဿ သတပ္ပဟာနာ အရိယသာဝကဿ န ကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဘဝတိ, အညာ တ လောကုတ္တရာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ။ ကထံ ပန

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဘဝတိ? ဣဓ အရိယသာဝကော သုတဝါ ဟောတိ, သဗ္ဗော သုက္ကပက္ခော ကာတဗ္ဗော, ယာဝ အရိယဓမ္မေသု ကောဝိဒေါ ရူပံ အနတ္တတော သမနုပဿတိ, ယာဝ ဝိညာဏံ။ပေ.။ ဧဝမဿ သမနုပဿန္တဿ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ န ဘဝတိ။

ကထံ ဝိစိကိစ္ဆာ န ဘဝတိ? ဣဓ အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓေ န ကင်္ခတိ, န ဝိစိကိစ္ဆတိ အဘိပ္ပသီဒတိ, ဣတိပိ သော ဘဂဝါတိ သဗ္ဗံ။ ဓမ္မေ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ သဗ္ဗံ။ ယာဝ တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာနန္တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန အာကင်္ခိယေန ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ သင်္ဃေ န ကင်္ခတိ။ပေ.။ ယာဝ ပူဇာ ဒေဝတနဉ္စ မနုဿာနဉ္စာတိ, ဣမိနာ တတိယေန အာကင်္ခိယေန ဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ အဓိမုစ္စတိ အဘိပ္ပသီဒတိ။ တဏှာ ဒုက္ခသမုဒယောတိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ။ တဏှာနိရောဓာ ဒုက္ခနိရောဓောတိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါတိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ အဓိမုစ္စတိ အဘိပ္ပသီဒတိ။ ယာဝ ဗုဒ္ဓေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ သင်္ဃေ ဝါ ဒုက္ခေ ဝါ သမုဒယေ ဝါ နိရောဓေ ဝါ မဂ္ဂေ ဝါ ကင်္ခာယနာ ဝိမတိ ဝိစိကိစ္ဆာ ဒွေဓာပထော အာသပ္ပနာ [အပ္ပနာ (ပီ. က.) ဓ. သ. ၁၀၀၈ နိက္ခေပကဏ္ဍေ ပဿိတဗ္ဗံ] ပရိသပ္ပနာ အနဝဋ္ဌာနံ အဓိဋ္ဌာဂမနံ [အနိဋ္ဌာဂမနံ (က.)] အနေကံသော အနေကံသိကတာ, တေ တဿ ပဟီနာ ဘဝန္တိ ပဏုန္နာ ဥစ္ဆိန္နမူလာ တာလာဝတ္ထုကတာ အနဘာဝံကတာ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ။

၆၉. တတ္ထ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဒွိဓာ – သီလဿ ဝါ သုဒ္ဓဿ ဝါ။ တတ္ထ သီလဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ တတ္ထ ကဟေတဟာအဟိ အစ္ဆရာဟိ သဒ္ဓိံ ကီဠိဿာမိ ရမိဿာမိ ပရိစရိဿာမီတိ။ ယထာဘူတဒဿနန္တိ ရုစိဝိမုတ္တိ ရာဂေ ရာဂပရိဝတ္တကာ ဒိဋ္ဌိရူပနာ ပဿနာ အသန္တုဿိတဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ တတ္ထ ကတမော သုဒ္ဓဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသော? ဣဓေကစ္စော သီလံ ပရာမသတိ, သီလေန သုဇ္ဈတိ, သီလေန နီယတိ, သီလေန မုစ္စတိ, သုခံ ဝီတိက္ကမတိ, ဒုက္ခံ ဝီတိက္ကမတိ, သုခဒုက္ခံ ဝီတိက္ကမတိ အနုပာပုဏာတိ ဥပရိမေန။ တဒုဘယံ သီလဝတံ ပရာမသတိ တဒုဘယေန သီလဝတေန သုဇ္ဈန္တိ မုစ္စန္တိ နီယန္တိ, သုခံ ဝီတိက္ကမန္တိ, ဒုက္ခံ ဝီတိက္ကမန္တိ, သုခဒုက္ခံ ဝီတိက္ကမန္တိ, အနုပာပုဏန္တီတိ အဝိသုစိကရံ ဓမ္မံ အဝိမုတ္တိကရံ ဓမ္မံ ဝိသုစိတော ဝိမုတ္တိတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တဿ ယာ တထာဘူတဿ ခန္တိ ရုစိ မုတ္တိ ပေက္ခနာ အာကာရပရိဝိတက္ကော ဒိဋ္ဌိနိဇ္ဈာယနာ ပဿနာ, အယံ သုဒ္ဓဿ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ ဣမေ ဥဘော ပရာမာသာ အရိယသာဝကဿ ပဟီနာ ဘဝန္တိ ယာဝ အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မာ, သော သီလဝါ ဘဝတိ အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော အက္ခဏ္ဍေဟိ ယာဝ ဥပသမသံဝတ္တနိကေဟိ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာ သုတဝါ အရိယသာဝကော ဘဝတိ သောတာပန္နော အဝိနိပါတဓမ္မော, သဗ္ဗံ။

သဟသစ္စာဘိသမယာ, ကတိ ကော ဝစနတ္ထော? စတ္တာရော အဘိသမယာ, ပရိညာဘိသမယော ပဟာနာဘိသမယော သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယော ဘာဝနာဘိသမယော။

တတ္ထ အရိယသာဝကော ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, သမုဒယံ ပဟာနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, နိရောဓံ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ကိံ ကာရဏံ? ဒုက္ခဿ ပရိညာဘိသမယော, သမုဒယဿ ပဟာနာဘိသမယော, နိရောဓဿ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယော, မဂ္ဂဿ ဘာဝနာဘိသမယော။ သမထဝိပဿနာယ ကထံ အဘိသမေတိ? အာရမ္မဏေ စိတ္တံ ဥပနိဗန္ဓေတွာ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဒုက္ခတော ပဿတိ။ တတ္ထ ယော ဥပနိဗန္ဓော, အယံ သမထော။ ယာ ပရိယောဂါဟနာ, အယံ ဝိပဿနာ။ ပဉ္စက္ခန္ဓေ ဒုက္ခာတိ ပဿတော ယော ပဉ္စက္ခန္ဓေသု အာလယော နိကန္တိ ဥပဂမနံ အဇ္ဈောသာနာ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ ပဏိဓိ ပတ္ထနာ ပဟီယတိ။ တတ္ထ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဒုက္ခံ။ ယော တတ္ထ အာလယော နိကန္တိ ဥပဂမနံ အဇ္ဈောသာနံ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ ပဏိဓိ ပတ္ထနာ, အယံ သမုဒယော။ ယံ တဿ ပဟာနံ, သော နိရောဓော သမထော ဝိပဿနာ စ မဂ္ဂေါ, ဧဝံ တေသံ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ဧကကာလေ ဧကက္ခဏေ ဧကစိတ္တေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ အဘိသမယော ဘဝတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ “သဟသစ္စာဘိသမယာ အရိယသာဝကဿ တီဏိ သံယောဇနာနိ ပဟီယန္တီ”တိ။

၇၀. တတ္ထ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာ ဝတ္တမာနာ ကေကာလေ ကေကၡဏေ ကေစိတ္တေ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ, ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, ယာဝ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ကိံ ကာရဏာ? ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယော, ယာဝ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယော။ ဧဝံ ဒိဋ္ဌန္တော ယထာ နာဝါ ဇလံ ဂစ္ဆန္တီ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ, ပါရိမံ တီရံ ပါပေတိ, ဩရိမံ တီရံ ဇဟတိ, ဘာရံ ဝဟတိ, သောတံ ဆိန္ဒတိ; ဧဝမေဝ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာ ဝတ္တမာနာ ကေကာလေ ကေကၡဏေ ကေစိတ္တေ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ , ဒုက္ခံ ပရိညာဘိသမယေန အဘိသမေတိ, ယာဝ မဂ္ဂံ ဘာဝနာဘိသမယေန အဘိသမေတိ။ ယထာ တ သူရိယော ဥဒယန္တော ကေကာလေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ, အာလောကံ ပါတုကရောတိ, ရူပံ နိဒဿီယတိ, သီတံ ပရိယာဒိယတိ; ဧဝမေဝ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာ ဝတ္တမာနာ ကေကာလေ။ပေ.။ ယထာ ပဒီပေါ ဇလန္တော ကေကာလေ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ ကရောတိ, အန္ဓကာရံ ဝိဓမတိ, အာလောကံ ပါတုကရောတိ, ရူပံ နိဒဿီယတိ, ဥပါဒါနံ ပရိယာဒိယတိ; ဧဝမေဝ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာ ဝတ္တမာနာ ကေကာလေ။ပေ.။။

ယအာ အရိယသာဝကော သောတာပန္နော ဘဝတိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော ယာဝ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ ဒဿနဘူမိ။ သောတာပတ္တိဖလဉ္စ သောတာပတ္တိဖလေ ဌိတော ဥတ္တရိ သမထဝိပဿနံ ဘာဝေန္တော ယုဂနဒ္ဓာ ဝတ္တမာနာ ကာမရာဂဗျာပါဒါနံ ယေဘုယျေန ပဟာနာ အရိယသာဝကော ဟောတိ။ သကဒာဂါမိ ပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ သကိံဒေဝ ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရောတိ, အယံ တနုဘူမိ။

သကဒာဂါမိဖလဉ္စ ယော သကဒာဂါမိဖလေ ဌိတော ဝိပဿနံ ဘာဝေန္တော ကာမရာဂဗျာပါဒေ သာနုသယေ အနဝသေသံ ပဇဟတိ, ကာမရာဂဗျာပါဒေသု အနဝသေသံ ပဟီနေသု ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ပဟီနာနိ ဘဝန္တိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ဝိစိကိစ္ဆာ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပါဒော စ, ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာ [ပဟာနာယ (ပီ. က.)] အရိယသာဝကော ဟောတိ အနာဂါမီ တတ္ထ ပရိနိဗ္ဗာယီ အနာဝတ္တိဓမ္မော တသ္မာ လောကာ, အယံ ဝီတရာဂဘူမိ။

အနာဂါမိဖလဉ္စ အနာဂါမိဖလေ ဌိတော ဥတ္တရိ သမထဝိပဿနံ ဘာဝေန္တော ပဉ္စ ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ ပဇဟတိ ရူပရာဂအရူပရာဂမာနဥဒ္ဓစ္စအဝိဇ္ဇဉ္စ။ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာ အရိယသာဝကော အရဟာ ဘဝတိ, ခီဏာသဝေါ ဝုသိတဝါ သမ္မဒညာ [သမ္မဇညော (ပီ. က.)] ဝိမုတ္တော ပရိက္ခီဏဘဝသံယောဇနော အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော, အယံ ကတာဘူမိ။

အရဟတ္တဉ္စ အယံ သဥပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ တဿ အာယုက္ခယာ ဇီဝိတိန္ဒြိယာပရောဓာ ဣဒဉ္စ ဒုက္ခံ နိရုဇ္ဈတိ, အညဉ္စ ဒုက္ခံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယော ဣမဿ ဒုက္ခဿ နိရောဓော ဝူပသမော, အညဿ စ အပါတုဘာဝေါ, အယံ အနုပါဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ ဣမာ ဒွေ နိဗ္ဗာနဓာတုယော။ ဣတိ သစ္စာနိ ဝုတ္တာနိ။ သစ္စာဘိသမယော ဝုတ္တော, ကိလေသဝဝတ္ထာနံ ဝုတ္တံ, ပဟာနံ ဝုတ္တံ, ဘူမိယော ဝုတ္တာ, ဖလာနိ ဝုတ္တာနိ, နိဗ္ဗာနဓာတုယော ဝုတ္တာ။ ဧဝမိမေသု ဝုတ္တေသု သဗ္ဗဗောဓိ ဝုတ္တာ ဘဝတိ။ တေ ယောဂေ ကရဏီယော။

၇၁. တတ္ထ ကတမာယော နဝ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိယော? စတ္တာရိ ဈာနာနိ စတဿော စ အရူပသမာပတ္တိယော နိရောဓသမာပတ္တိ စ။ တတ္ထ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ကတမာနိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, [ပဿ ဒီဃနိကာယေ] ဘိက္ခု ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိတိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ ကတမာ စတ္တာရော အရူပသမာပတ္တိယော? ဝိရာဂိနော ဝတ ဝတ္တဗ္ဗော, ယာဝ နိရောဓသမာပတ္တိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာ။ ဣမာယော နဝ အနုပုဗ္ဗသမာပတ္တိယော။

တတ္ထ ကတမံ ပဌမံ ဈာနံ? ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပယုတ္တံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ။ ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တံ? ပဉ္စဟိ နီဝရဏေဟိ။ တတ္ထ ကတမာနိ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ? ကာမစ္ဆန္ဒောတိ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗော။ တတ္ထ ကတမော ကာမစ္ဆန္ဒော? ယော ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂေ ပေမံ နိကန္တိ အဇ္ဈောသာနံ ဣစ္ဆာ မုစ္ဆာ ပတ္ထနာ အပရိစ္စာဂေ အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနံ, အယံ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ။ တတ္ထ ကတမံ ဗျာပါဒနီဝရဏံ? ယော သတ္တေသု သင်္ခါရေသု စ အာဃာတော။ပေ.။ ယထာ အောသေ တထာ နိဩဋ္ဌာနာ, အယံ ဗျာပါဒော နီဝရဏံ။ တတ္ထ ကတမံ မိဒ္ဓံ? ယာ စိတ္တဿ ဇဠတာ စိတ္တဿ ဂရုတ္တံ စိတ္တဿ အကမ္မနီယတာ စိတ္တဿ နိက္ခေပေါ နိဒ္ဒါယနာ ပစလိကတာ ပစလာယ

နာ ပစလာယနံ, ဣဒံ မိဒ္ဓံ။ တတ္ထ ကတမံ ထိနံ [ထီနံ (ပီ.)]? ယာ ကာယဿ ထိနတာ ဇဍ္ဍတာ ကာယဿ ဂရုတ္တာ ကာယဿ အပ္ပဿဒ္ဓိ, ဣဒံ ထိနံ။ ဣတိ ဣဒဉ္စ ထိနံ ပုရိမကဉ္စ မိဒ္ဓံ တဒုဘယံ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ကတမံ ဥဒ္ဓစ္စံ? ယော အဝူပသမော စိတ္တဿ, ဣဒံ ဥဒ္ဓစ္စံ။ တတ္ထ ကတမံ ကုက္ကုစ္စံ? ယော စေတသော ဝိလေခော အလဉ္စနာ ဝိလဉ္စနာ ဟဒယလေခော ဝိပ္ပဋိသာရော, ဣဒံ ကုက္ကုစ္စံ။ ဣတိ ဣဒဉ္စ ကုက္ကုစ္စံ ပုရိမကဉ္စ ဥဒ္ဓစ္စံ တဒုဘယံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စနီဝရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတ္ထ ကတမံ ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏံ? ယော ဗုဒ္ဓေ ဝါ ဓမ္မေ ဝါ သင်္ဃေ ဝါ။ပေ.။ အယံ ဝိစိကိစ္ဆာ။ အပိ စ ခော ပန ပဉ္စ ဝိစိကိစ္ဆာယော သမန္နန္တရာယိကာ ဒေသန္တရာယိကာ သမာပတ္တန္တရာယိကာ မဂ္ဂန္တရာယိကာ သဂ္ဂန္တရာယိကာ, ဣမာယော ပဉ္စ ဝိစိကိစ္ဆာယော ။ ဣဓ ပန သမာပတ္တန္တရာယိကာ ဝိစိကိစ္ဆာ အဓိပ္ပေတာ။ ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ။

တတ္ထ နီဝရဏာနီတိ ကော ဝစနတ္ထော, ကုတော နိတရယန္တီတိ? သဗ္ဗတော ကုသလပက္ခိကာ နိတရယန္တိ။ ကထံ [ကိံ ကံ (ပီ. က.)] နိတရယန္တိ? ကာမစ္ဆန္ဒော အသုဘတော နိတရယတိ, ဗျာပါဒော မေတ္တာယ [မေတ္တတော (ပီ.)] နိတရယတိ, ထိနံ ပဿဒ္ဓိတော နိတရယတိ, မိဒ္ဓံ ဝီရိယာရမ္ဘတော နိတရယတိ, ဥဒ္ဓစ္စံ သမထတော နိတရယတိ, ကုက္ကုစ္စံ အဝိပ္ပဋိသာရတော နိတရယတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပညာတော ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒတော နိတရယတိ။

အပရော ပရိယာယော။ ကာမစ္ဆန္ဒော အလောဘတော ကုသလမူလတော နိတရယတိ, ဗျာပါဒော အဒောသတော နိတရယတိ, ထိနမိဒ္ဓံ သမာဓိတော နိတရယတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ သတိပဋ္ဌာနေဟိ နိတရယတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ အမောဟတော ကုသလမူလတော နိတရယတိ။

အပရော ပရိယာယော။ တယော ဝိဟာရာ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော ဗြဟ္မဝိဟာရော အရိယဝိဟာရော။ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော စတ္တာရိ ဈာနာနိ, ဗြဟ္မဝိဟာရော စတ္တာရိ အပ္ပမာဏာနိ, အရိယဝိဟာရော သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယာ ဓမ္မာ။ တတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒော ဥဒ္ဓစ္စံ ကုက္ကုစ္စဉ္စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ နိတရယတိ, ဗျာပါဒော ဗြဟ္မဝိဟာရံ နိတရယတိ, ထိနမိဒ္ဓံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ အရိယဝိဟာရံ နိတရယတိ။

အပရော ပရိယာယော။ ကာမစ္ဆန္ဒော ဗျာပါဒော ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဉ္စ သမထံ နိတရယန္တိ, ထိနမိဒ္ဓံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ ဝိပဿနံ နိတရယန္တိ, အတော နီဝရဏန္တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ဝိပ္ပယုတ္တံ ပဌမံ ဈာနံ။

ကတမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမ္ပယုတ္တံ ပဌမံ ဈာနံ? ဝိတက္ကဝိစာရေဟိ ပီတိယာ သုခေန စ စိတ္တေကဂ္ဂတာယ စ။ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ အင်္ဂါနံ ဥပ္ပာဒပဋိလာဘသမန္နာဂမော သစ္ဆိကိရိယံ ပဌမံ ဈာနံ ပဋိလဒ္ဓန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ဝိဟရတီတိ, တေန ဝုစ္စတေ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ ဒိဗ္ဗေန ဝိဟာရေန။

တတ္ထ ဒုတိယံ ဈာနံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ပီတိသုခေန စိတ္တေကဂ္ဂတာယ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနေန ဣမာနိ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ သမ္ပာဒေတ္ဝာ ဝိဟရတိ, တေန ဝုစ္စတိ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ။

တတ္ထ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ တတိယံ ဈာနံ သတိယာ သမ္ပဇညေ သုခေန စိတ္တေကဂ္ဂတာယ ဥပေက္ခာယ ဣမာနိ ပဉ္စင်္ဂါနိ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ သမ္ပာဒေတ္ဝာ ဝိဟရတိ, တေန ဝုစ္စတိ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီတိ။

တတ္ထ စတုတ္ထံ ဈာနံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေက္ခာယ သတိပာရိသုဒ္ဓိယာ အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဣမေဟိ စတူဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ စတုတ္ထံ ဈာနံ။ ဣတိ ဣမေသံ စတုန္နံ အင်္ဂါနံ ဥပ္ပာဒော ပဋိလာဘော သမန္နာဂမော သစ္ဆိကိရိယာ စတုတ္ထံ ဈာနံ ပဋိလဒ္ဓန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ သမ္ပာဒေတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, တေန ဝုစ္စတိ ဒိဗ္ဗေန ဝိဟာရေန ဝိဟရတီတိ။

တတ္ထ ကတမော အနိစ္စဋ္ဌော? ပီဠနဋ္ဌော အနိစ္စဋ္ဌော ပဘင်္ဂုဋ္ဌော သမ္ပာပနဋ္ဌော ဝိဝေကဋ္ဌော အနိစ္စဋ္ဌော, အယံ အနိစ္စဋ္ဌော။

တတ္ထ ကတမော ဒုက္ခဋ္ဌော? ပီဠနဋ္ဌော ဒုက္ခဋ္ဌော သင်္ခတဋ္ဌော သန္တာပဋ္ဌော ဝိပရိဏာမဋ္ဌော, အယံ ဒုက္ခဋ္ဌော။

တတ္ထ ကတမော သုညဋ္ဌော? အနုပလိတ္တော သုညဋ္ဌော, အသမ္ဘာဇနဋ္ဌော ဂတပဋ္ဌော [အပဂဋ္ဌော (ပီ.)] ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌော, အယံ သုညဋ္ဌော။

တတ္ထ ကတမော အနတ္တဋ္ဌော? အနိဿရိယဋ္ဌော အနတ္တဋ္ဌော, အဝသဝတ္တနဋ္ဌော, အကာမကာရိဋ္ဌော ပရိဝိဒဋ္ဌော, အယံ အနတ္တဋ္ဌောတိ။

သုတ္တတ္ထသမုစ္စယော နာမ သံဝတ္တိသန္တိကာ ပေဋကဘူမိ သမတ္တာ။

၇. ဟာရသမ္ပာတဘူမိ

၇၂. ဈာနံ ဝိရာဂေ။ စတ္တာရိ ဈာနာနိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗာနိ။ တာနိ ဒုဝိဓာနိ; ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂဝိပ္ပယုတ္တာနိ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂသမ္ပယုတ္တာနိ စ။ တတ္ထ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂဝိပ္ပယုတ္တာနိ ဗာဟိရကာနိ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗဂသမ္ပယုတ္တာနိ အရိယပုဂ္ဂလာနိ။ တတ္ထ ယေန ဆ ပုဂ္ဂလမူလာနိ တေသံ နိက္ခိပေတ္ဝာ ရာဂစရိတော, ဒေါသစရိတော, မောဟစရိတော, ရာဂဒေါသစရိတော, ရာဂမောဟစရိတော, ဒေါသမောဟစရိတော, သမဘာဂစရိတော, ဣတိ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတာနံ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ ပဋိပက္ခော တေသံ ပဋိဃာတာယ ယထာ အသမတ္တော တီဏိ အကုသလမူလာနိ နိဂ္ဂဏှာတိ။ လောဘေန အကုသလမူလေန အဘိဇ္ဈာ စ ဥဒ္ဒစ္စဥ္စ ဥပ္ပိလဝတံ အလောဘေန ကုသလမူလေန နိဂ္ဂဏှာတိ, ကုက္ကုစ္စဥ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ စ မောဟပက္ခော, တံ အမောဟေန နိဂ္ဂဏှာတိ။ ဒေါသော စ ထိနမိဒ္ဓဥ္စ ဒေါသပက္ခော, တံ အဒေါသေန နိဂ္ဂဏှာတိ။

တတ္ထ အလောဘဿ ပာရိပူရိယာ နေက္ခမ္မဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ။ တတ္ထ အဒေါသဿ ပာရိပူရိယာ အဗျာပာဒဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ။ တတ္ထ အမောဟဿ ပာရိပူရိယာ အဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ဝိတက္ကေတိ။ တတ္ထ အလောဘဿ ပာရိပူရိယာ ဝိဝိတ္တော ဟောတိ ကာမေဟိ။ တတ္ထ အဒေါသဿ ပာရိပူရိယာ အမောဟဿ ပာရိပူရိယာ စ ဝိဝိတ္တော ဟောတိ ပာပကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ, သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။

ဝိတက္ကာတိ တယော ဝိတက္ကာ – နေက္ခမ္မဝိတက္ကော အဗျာပာဒဝိတက္ကော အဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ တတ္ထ ပဌမာဘိနိပါတော ဝိတက္ကော, ပဋိလဒ္ဓဿ ဝိစရဏံ ဝိစာရော။ ယထာ ပုရိသော ဒူရတော ပုရိသံ ပဿတိ အာဂစ္ဆန္တံ, န စ တာဝ ဇာနာတိ ဧသော ဣတ္ထီတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ ယဒါ တု ပဋိလဘတိ ဣတ္ထီတိ ဝါ ပုရိသောတိ ဝါ ဧဝံ ဝဏ္ဏောတိ ဝါ ဧဝံ သဏ္ဌာနောတိ ဝါ ဣမေ ဝိတက္ကယန္တော ဥတ္တရိ ဥပပရိက္ခန္တိ ကိံ နု ခေါ အယံ သီလဝါ ဥဒါဟု ဒုဿီလော အဍ္ဍော ဝါ ဒုဂ္ဂတောတိ ဝါ။ ဧဝံ ဝိစာရော ဝိတက္ကေ အပ္ပေတိ, ဝိစာရော စရိယတိ စ အနုဝတ္တတိ စ။ ယထာ ပက္ခီ ပုဗ္ဗံ အာယူဟတိ ပစ္ဆာ နာယူဟတိ ယထာ အာယူဟနာ ဧဝံ ဝိတက္ကော, ယထာ ပက္ခာနံ ပသာရဏံ ဧဝံ ဝိစာရော အနုပာလတိ ဝိတက္ကေတိ ဝိစရတိ ဝိစာရေတိ။ ဝိတက္ကယတိ ဝိတက္ကေတိ, အနုဝိစရတိ ဝိစာရေတိ။ ကာမသညာယ ပဋိပက္ခော ဝိတက္ကော, ဗျာပာဒသညာယ ဝိဟိံသသညာယ စ ပဋိပက္ခော ဝိစာရော။ ဝိတက္ကာနံ ကမ္မံ အကုသလဿ အမနသိကာရော, ဝိစာရာနံ ကမ္မံ ဇေဋ္ဌာနံ သံတရဏာ။ ယထာ ပလိကော တုဏှိကော သဇ္ဈာယံ ကရောတိ ဧဝံ ဝိတက္ကော, ယထာ တံယေဝ အနုပဿတိ ဧဝံ ဝိစာရော။ ယထာ အပရိညာ ဧဝံ ဝိတက္ကော။ ယထာ ပရိညာ ဧဝံ ဝိစာရော။ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာယဥ္စ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာယဥ္စ ဝိတက္ကော, ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာယဥ္စ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာယဥ္စ ဝိစာရော။ ကလ္လိတာ ကောသလ္လတ္တံ စိတ္တဿ ဝိတက္ကော, အဘိနီဟာရကောသလ္လံ စိတ္တဿ ဝိစာရော ။ ဣဒံ ကုသလံ ဣဒံ အကုသလံ ဣဒံ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဣဒံ ပဟာတဗ္ဗံ ဣဒံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗန္တိ ဝိတက္ကော, ယထာ ပဟာနဥ္စ ဘာဝနာ စ သစ္ဆိကိရိယာ စ ဧဝံ ဝိစာရော။ ဣမေသု ဝိတက္ကဝိစာရေသု ဌိတဿ ဒုဝိဓံ ဒုက္ခံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယိကဥ္စ စေတသိကဥ္စ; ဒုဝိဓံ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယိကဥ္စ စေတသိကဥ္စ။ ဣတိ ဝိတက္ကဇနိတံ စေတသိကံ သုခံ ပီတိ ကာယိကံ သုခံ ကာယိကောယေဝ။ ယာ တတ္ထ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ, အယံ သမာဓိ။ ဣတိ ပဌမံ ဈာနံ ပဥ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ ပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ။

တေသံယေဝ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ အဘိက္ခဏံ အာသေဝနာယ တဿ တပ္ပဂုဏမာနသံ ဟောတိ။ တဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ ဩဠာရိကာ ခာယန္တိ။ ယဥ္စ ပီတိသုခဥ္စ နေက္ခမ္မဥ္စ ဩဠာရိကံ ဘဝတိ။ အပိ စ သမာဓိဇာ ပီတိ ရတိ စ ဇာယတိ။ တဿ ဝိစာရာရမ္မဏံ။ တေသံ ဝူပသမာ အဇ္ဈတ္တံ စေတော သမ္ပသီဒတိ။ ယေ ဝိတက္ကဝိစာရာ ဒွေဝ ဓမ္မာနုဿရိတဗ္ဗာ။ ပစ္စုပ္ပန္နာ ဒရဏီတဗ္ဗံ။ တေသံ ဝူပသမာ ဧကောဒိဘာဝံ စိတ္တေကဂ္ဂတံ ဟောတိ။ တဿ ဧကောဒိဘာဝေန ပီတိ ပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ယာ ပီတိ, တံ သောမနဿိန္ဒြိယံ, ယံ သုခံ, တံ သုခိန္ဒြိယံ။ ယာ စိတ္တေကဂ္ဂတာ, အယံ သမာဓိ။ တံ ဒုတိယံ ဈာနံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ။ သော ပီတိယာ ဝိရာဂ ယာတိ ဩဇဟိ ဇလ္လသဟဂတံ။

၇၃. တတ္ထ သောမနဿစိတ္တမုပ္ပာဒနန္တိ စ သော တံ ဝိစိနန္တော ဥပေက္ခမေဝ မနသိကရောတိ။ သော ပီတိယာ ဝိရာဂါ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ။ ယထာ စ ပီတိယာ သုခမာနိတံ, တံ ကာယေန ပဋိသံဝေဒေတိ သမ္ပဇာနော ဝိဟရတိ။ ယေန သတိသမ္ပဇညေန ဥပေက္ခာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဣဒံ တတိယံ ဈာနံ စတုရင်္ဂသမန္နာဂတံ။

တထာ ကာယိကဿ သုခဿ ပဟာနာယ ပဉ္စမေ ဈာနေ သောမနဿိန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈတိ။ ဒုတိယေ ဈာနေ ဒုက္ခိန္ဒြိယံ နိရုဇ္ဈတိ။ သော သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ။ တတ္ထ စတူဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ ဥပေက္ခာ ပဘာသာ ဟောတိ, ဒုက္ခိန္ဒြိယေန ဒောမနဿိန္ဒြိယေန သုခိန္ဒြိယေန သောမနဿိန္ဒြိယေန စ။ တေသံ နိရောဓာ ဥပေက္ခာ သမ္ပဇညံ ဟောတိ, တတ္ထ သုခိန္ဒြိယေန သောမနဿိန္ဒြိယေန စ အသတိ ဟောတိ, တေသံ နိရောဓာ သတိမာ ဟောတိ, ဒုက္ခိန္ဒြိယေန ဒောမနဿိန္ဒြိယေန စ အသမ္ပဇညံ, တေသံ နိရောဓာ သမ္ပဇညံ ဟောတိ, ဣတိ ဥပေက္ခာယ စ သညာ, သတော သမ္ပဇာနော စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ ဣဒံ ဝုစ္စတေ စ စတုတ္ထံ ဈာနံ။

တတ္ထ ယော ရာဂစရိတော ပုဂ္ဂလော တဿ သုခိန္ဒြိယဉ္စ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ; ယော ဒောသစရိတော ပုဂ္ဂလော တဿ ဒုက္ခိန္ဒြိယဉ္စ ဒောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ; ယော မောဟစရိတော ပုဂ္ဂလော တဿ အသတိ စ အသမ္ပဇညဉ္စ။

တတ္ထ ရာဂစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ တတိယေ ဈာနေ စတုတ္ထေ စ အနုနယော နိရုဇ္ဈတိ, ဒောသစရိတဿ ပဉ္စမေ ဈာနေ ဒုတိယေ စ ပဋိဃံ နိရုဇ္ဈတိ, မောဟစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဉ္စမေ ဈာနေ ဒုတိယေ စ အသမ္ပဇညံ နိရုဇ္ဈတိ။ တတိယေ ဈာနေ စတုတ္ထေ စ အသတိ နိရုဇ္ဈတိ, ဧဝမေဝ တေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ စတ္တာရိ ဈာနာနိ တေအနံ ဂမိဿန္တိ။

တတ္ထ ရာဂဒောသစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ အသမ္ပဇညဉ္စ အနုနယော စ ပဋိဃဉ္စ, တေန ဟာနဘာဂိယံ [ပဟာနဘာဂိယံ (ပီ. က.)] ဈာနံ ဟောတိ။ တတ္ထ ရာဂမောဟစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ အနုနယတ္တံ စ အာဒီနဝံ ဒဿိတာ, တံ တဿ ဟာနဘာဂိယံ ဈာနံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒောသမောဟစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဋိဃော စ အသတိ စ အသမ္ပဇညဉ္စ အာဒီနဝံ ဒဿိတာ တေန တဿ ဟာနဘာဂိယံ ဈာနံ ဟောတိ။

တတ္ထ ရာဂဒောသမောဟသမဘာဂစရိတဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝိသေသဘာဂိယံ ဈာနံ ဟောတိ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ သတ္တသု ပုဂ္ဂလေသု နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။ စတူသု စ သမာဓီသု ဆန္ဒသမာဓိနာ ပဉ္စမံ ဈာနံ, ဝီရိယသမာဓိနာ ဒုတိယံ ဈာနံ, စိတ္တသမာဓိနာ တတိယံ ဈာနံ, ဝီမံသာသမာဓိနာ စတုတ္ထံ ဈာနံ။ အပ္ပဏိဟိတေန ပဉ္စမံ ဈာနံ, သုညတာယ ဒုတိယံ ဈာနံ, အနိမိတ္တေန တတိယံ ဈာနံ, အာနာပာနဿတိယာ စတုတ္ထံ ဈာနံ။ ကာမဝိတက္ကဗျာပာဒနဉ္စ တံ တံ ဝူပသမေန ပဉ္စမံ ဈာနံ ဟောတိ, ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမေန ဒုတိယံ ဈာနံ, သုခိန္ဒြိယသောမနဿိန္ဒြိယာနံ ဝူပသမေန တတိယံ ဈာနံ, ကာယသင်္ခာရာနံ ဝူပသမေန စတုတ္ထံ ဈာနဉ္စ။ စာကမိဋ္ဌာနေန ပဉ္စမံ ဈာနံ, သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန ဒုတိယံ ဈာနံ, ပညာဓိဋ္ဌာနေန တတိယံ ဈာနံ, ဥပသမာဓိဋ္ဌာနေန စတုတ္ထံ ဈာနံ။ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ သင်္ခေပနိဒ္ဒေသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, တတ္ထ သမာဓိန္ဒြိယံ ပာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ အနုဝတ္တနကာနိ စတ္တာရိ, တတ္ထ ယော ပဉ္စမံ ဈာနံ နိဿာယ အာသဝက္ခယံ ပာပုဏာတိ, သော သုခာယ ပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ ဒောမနဿိန္ဒြိယပဋိပက္ခေန။ ယော ဒုတိယံ ဈာနံ နိဿာယ အာသဝာနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, သော သုခာယ ပဋိပဒာယ ခိပ္ပာဘိညာယ ဒုက္ခိန္ဒြိယပဋိပက္ခေန။ ယော တတိယံ ဈာနံ နိဿာယ အာသဝာနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, သော သုခာယ ပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ သောမနဿိန္ဒြိယပဋိပက္ခေန။ ယော စတုတ္ထံ ဈာနံ နိဿာယ အာသဝာနံ ခယံ ပာပုဏာတိ, သော သုခာယ ပဋိပဒာယ ခိပ္ပာဘိညာယ သုခိန္ဒြိယပဋိပက္ခေန ဂတော။

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသော။

၇၄. ယာနိ စတ္တာရိ ဈာနာနိ, တေသံ ဈာနာနံ ဣမာနိ အင်္ဂါနိ, တေသံ အင်္ဂါနံ သမူဟော [သမ္မောဟော (ပီ. က.)] အဿ အင်္ဂ, အယံ ဈာနဘူမိ ကော ဝိသေသောတိ အဿ ဝိသေသော။ ဣမေ သမ္ဘာရာ တေဟိ အယံ သမုဒာဂမော, တဿ သမုဒာဂမဿ အယံ ဥပနိသာ, တာယ ဥပနိသာယ အယံ ဘာဝနာ။ တဿာ ဘာဝနာယ အယံ အာဒီနဝော။ တေန

အယံ ပရိဟာနိ။ ကသ္မာ ပရိဟာနီတိ တဒုပဂဇ္ဈာယိနော [တဒုပကဇ္ဈာယိနော (ပီ. က.)] ။ တံ ယထာ ဘဏိတံ ပစ္စဝေက္ခန္တော အယံ ဝိသေသော။ တေန ဝိသေသေန အယံ အဿာဒော, သော ကသ္မာ အဿာဒော အစ္စာနိယာ စ္စာယိနော, တသ္သာ အစ္စာနိယာ စ္စာယိနော, ဣတ္ထံ ကလ္လိတာ ကောသလ္လေ ဌိတဇ္ဈာနံ အနောမဒ္ဒိယတံ ဂစ္ဆတိ စ္စာနဗလံ, စ္စာနဗလေ ဌိတသ္သ အယံ ဟာရမိပ္ပတ္တသ္သ ဣမာနိ စ္စာနင်္ဂါနိ အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ပဌမေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂါနိ ဘဝိ။ သော ပီတိ တဒနုသာရိတ္တာဝ ပဌမေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂ တဿင်္ဂုနော စ ဓမ္မာ တဒဘိသန္ဒိတာယ စ။ ပီတိ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂ ဓမ္မတာ ခော ပန တထာ ပဝတ္တသ္သ သဟဂတံ စ္စာနင်္ဂဓမ္မံ သသုခတာယ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒေ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ မနောသမ္ပသာဒနတာယ တဒဘိသန္ဒိတာယ စ။ ပီတိ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ သမာဓိတာ [သမာဓိကာ (ပီ.)] ပီတိ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ, စေတသော ဧကောဒိဘာဝေ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ, ဥပေက္ခာ ဖဿတာ တတိယေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ, သုခံ တဿ အင်္ဂန္တိ စ။ စေတသော ဧကောဒိဘာဝေ စတုတ္ထေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ, ဥပေက္ခာ အဒုက္ခမသုခာ စတုတ္ထေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ, အဘိနိသာဘူမိ ဥပေက္ခာသတိပာရိသုဒ္ဓိ စတုတ္ထေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ။ သတိပာရိသုဒ္ဓိ စ အနေကဇ္ဈာဘူမိသု စ္စာနင်္ဂသမာယုတ္တာ ပီတိ စေတသော ဧကောဒိဘာဝေ စတုတ္ထေ စ္စာနေ စ္စာနင်္ဂံ။

တတ္ထ ကတမာ စ္စာနဘူမိ? သဝိတက္ကေ သဝိစာရေ ဝိဝေကာ အနုဂတာ ပဌမေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ အဝိတက္ကေ အဝိစာရေ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ ဧနိတံ ပီတိမနုဂတာ ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ သုခသာတသမောဟိတာ သပ္ပီတိကာ တတိယေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ တဿ သုခဒုက္ခသဟဂတာ အဘိနီဟာရသဟဂတာ စတုတ္ထေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ အပ္ပမာဏသဟဂတာ သတ္တာရမ္မဏာ ပဌမေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ အဘိဘူမိအာယတနသဟဂတာ ရူပသညီသု ဒုတိယေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ ဝိမောက္ခသဟဂတာနံ ဝိမောက္ခေသု တတိယေ စ္စာနေ စ္စာနဘူမိ။ အနုပဿနာသဟဂတာ ကာယသင်္ခါရာ သမ္မာ စတုတ္ထသ္သ စ္စာနဿ ဘူမိ။

၇၅. တတ္ထ ကတမေ စ္စာနဝိသေသော? ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ ပာပကေဟိ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ စိတ္တစေတသိကသဟဂတာ ကာမဓာတုသမတိက္ကမနတာပိ, အယံ စ္စာနဝိသေသော။ အဝိတက္ကာ စေဝ အဝိစာရာ စ သပ္ပီတိကာယ သတိသဟဂတာယ ပီတိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ အယံ စ္စာနဝိသေသော။ အဝိတက္ကာယ ဘူမိယာ အဝိစာရေယေဝ သတိ အနုဂတာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ မနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ။ တဒနုဓမ္မတာယ စ သတိ သဏ္ဌဟတိ [သန္ဒဟတိ (ပီ.)] ။ တဇ္ဇ ဘူမိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ စ္စာနဝိသေသော။ သတိပာရိသုဒ္ဓိသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, တဇ္ဇ ဘူမိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ စ္စာနဝိသေသော။ ဝိညာဏဉ္စာယတနသဟဂတာယ ဘူမိယံ အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, တဇ္ဇ ဘူမိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, အယံ စ္စာနဝိသေသော။

စ္စာနသမာပတ္တိ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော သမ္မာပတ္တိယာ ကာမဝိတက္ကဝိနောဒနာဓိပ္ပာယတာ။ အဗျာပါဒဝိတက္ကော သမ္မာပတ္တိယာ ဗျာပါဒဝိတက္ကပဋိဝိနောဒနာဓိပ္ပာယတာ။ အဝိဟိံသာဝိတက္ကော သမ္မာပတ္တိယာ ဝိဟိံသာဝိတက္ကပဋိဝိနောဒနာဓိပ္ပာယတာ။ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ အပ္ပိစ္ဆတာ သမ္မာပတ္တိယာ ပရိသုဒ္ဓာဇီဝေ စတုန္နံ သမာပတ္တီနံ သမ္မာပတ္တိယာ အကမ္မသ္သ ဝိဟာရိတာ။ မဂ္ဂသမ္မာပတ္တိယာ သမာပတ္တိပဇ္ဇနတာ။ ဖလသမ္မာပတ္တိယာ စ္စာနနိဗ္ဗတ္တိတာယ စ္စာနသမုဒာဂမော။ ကုသလဟေတု ယံ စ္စာနံ သမုဒယံ ဂစ္ဆန္တိ ကော စ [ကောစိ (က.)] န ကုတောစိ နေက္ခမ္မပ္ပတ္တာ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ အာလမ္ဗနိရောဓသမာဓိ သဒ္ဓော သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ အဝီတိက္ကန္တာ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ သုခိန္ဒြိယံ သောမနဿိန္ဒြိယံ ပဟာနာယ တေ စ အဗျာပဇ္ဇတာယ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ တံ ပန သန္တာယ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ အပရိအာဟနာယ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ အယံ ဉာဏသမုဒာဂမော။

၇၆. တတ္ထ ကတမာ ဥပနိသာ? ကလျာဏမိတ္တတာ စ္စာနဿ ဥပနိသာ။ ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကတာ စ္စာနဿ ဥပနိသာ။ ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရတာ စ္စာနဿ ဥပနိသာ။ အသန္တုဋ္ဌိတာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု စ္စာနဿ ဥပနိသာ။ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ စ္စာနဿ ဥပနိသာ။ သံဝေဇနိယေ ဌာနေ သံဝိဂ္ဂဿ ယောနိသော ပဓာနံ။ အယံ စ္စာနောပနိသာ။

တတ္ထ ကတမာ ဘာဝနာ? မေတ္တာသေဝနာ အဗျာပါဒဝိတက္ကဘာဝနာ။ ကရုဏာသေဝနာ အဝိဟိံသာဝိတက္ကဘာဝနာ။ မုဒိတာဘာဝနာ ပီတိသုခသမ္ပဇညာ ကာရိတာ။ ဥပေက္ခာဘာဝနာ ပဿဝတာ ဥပေက္ခာဘာဝနာ အပဿဝတာ ဥပေက္ခာ စ

အဇ္ဈုပေက္ခာ စ, အသုဘသညာဘာဝနာ ဒုက္ခာပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိညာ ဘဝသန္တာဘိညာ ဘဝသန္တာနံ, သာ ဆဗ္ဗိဓာ
ဘာဝနာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အနုဋ္ဌိတာ ဝတ္ထုကတာ ယာနီကတာ ပရိစိတာ သုသမာရဒ္ဓာ။ အယံ ဘာဝနာ။

ဧဝံ ဘာဝယန္တဿ အယံ အာဒီနဝေါ။ ပဌမေ ဈာနေ သင်္ခါရသမန္နာဂတော ဧသော ဓမ္မော အဿုတော သာသ
တော။ သစေ သေ ဓမ္မော အယံ သိလော အာသန္နပဋိပက္ခော စ သေ ဓမ္မော ကာမော ပတိစာရော ပတိဝိစာရော သမာပတ္
တီနံ စ သဗ္ဗောဋ္ဌာရိကော သေ ဓမ္မော ဝိတက္ကဝိစာရော စ။ တတ္ထ စိတ္တံ ခောဘေန္တိ, ကာယော စေတ္ထ ကိလမတိ,
ကာယမှိ စေတ္ထ ကိလန္တေ စိတ္တံ ဝိဟညတိ။ အနဘိနီဟာရက္ခမောဝ အဘိညာနံ ဣမေ အာဒီနဝ ပဌမေ ဈာနေ။

ဒုတိယေ ဈာနေ ဣမေ အာဒီနဝ ပီတိဖရဏာသဟဂတော စ ဧသော ဓမ္မော, န သမုဒာစာရဿေတိ စိတ္တံ။ အသော
ဓယံ ဥပဂမော စေသ ဓမ္မော ဥပဂမိပရိဿယော [ဥပဂမိပရိစယော (ပီ.)] အောမနဿပစ္စတ္ထိကော စေသ ဓမ္မော။ တ
တ္ထ တတ္ထ ယုတ္တီနံ ပီတိ ပရဇ္ဇတော စေသ ဓမ္မော ဒုက္ကရံ ဟောတိ, အဝတ္တသန္တာသဘူမိပရိဝဇ္ဇယန္တော စတူ
သု ဒုက္ခတာသု သေ ဓမ္မော အနုဝိဒ္ဓာပနသဒ္ဓာယ [အနုဝိဒ္ဓာ ပဿတိယာ (ပီ.)] ဒုက္ခတာယ စ န ပလိဗောဓဒုက္ခတာယ စ
အဘိညာဒုက္ခတာယ စ ရောဂဒုက္ခတာယ စ, ဣမေ အာဒီနဝ ဒုတိယေ ဈာနေ။

တတ္ထ ကတမေ အာဒီနဝ တတိယေ ဈာနေ? ဥပေက္ခာသုခသဟဂတာယ တတ္ထ သာတာဝိနံ ပဠန္နံ ဥပေက္ခာသုခံ
ပရိဝတ္တိတော သေ ဓမ္မော တေန နိစ္စသညိတာနဠ ယံ ဟောတိ။ ဒုက္ခောပနိယံ သုခံ စိတ္တဿ သင္ခောဘတံ ဥဟာအာ
ယ သုခဒုက္ခာယ ဂတော သဝတိ။ သုခဒုက္ခာနုကတဠ ဥဟာအယ အနဘိဟာရက္ခမံ စိတ္တံ ဟောတိ။ အဘိညာယ သစ္ဆိ
ကိရိယာသု သဗ္ဗေပိ စေတေ ဓမ္မာ တီသု ဈာနသမာပတ္တီသု စတူဟိ စ ဒုက္ခတာဟိ အနုဝိဒ္ဓာနံ သာ ဘယာ ဒုက္ခတာယ ပ
လိဗောဓဒုက္ခတာယ စ အဘိညာယ ဒုက္ခတာယ စ ဣမေ အာဒီနဝ တတိယေ ဈာနေ။

တတ္ထ ကတမေ အာဒီနဝ စတုတ္ထေ ဈာနေ? အာကိဉ္စညာသမာပတ္တိကာ တေ ဓမ္မာနုသမာပတ္တိကာ တေသု
သာ စ ဘူမိယံ သာတာနံ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ အနေကဝိဓာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဩဠာရိကာ သုခမေဟိ စ ရူပသညာဟိ
အနုဝိဓာနိ တောနိ ဈာနာနိ သအာ အနုဒယမေတ္တာဈာနကလာနုဒနုကလာယ သာဓာရဏာ, ဒုက္ကရာ စ သဗ္ဗေ စတ္တာရော
မဟာသမ္ဘာရာ သမုဒာဂတာနိ စ တောနိ ဈာနာနိ အညမညံ နိဿာယ သမုဒာဂစ္ဆန္တိ။ တ္တေ သမုဒာဂတာ စ ဧတေ ဓမ္မာ
န သမတ္တာ ဟောန္တိ။ အသမုဂ္ဂဟိတနိမိတ္တာ စ ဧတေ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။ နိရုဇ္ဈန္တိ စ ဧတေ ဓမ္မာ န ဥပာဒိယန္
တိ နိရုဇ္ဈင္ဂာနိ စ, ဧတေသံ ဓမ္မာနံ ဈာနာနိ နိမိတ္တာနိ န ဈာနနိမိတ္တသညာ တေကိရတိ။ အပ္ပဋိလဒ္ဓပုဗ္ဗာ စ ဈာယီဝ
သေန စ ဘဝတိ [ဈာယီ စ ဝသေန စ ဘဝတိ (ပီ. က.)]။ ဣမေဟိ အာဒီနဝေဟိ အယံ ဈာနပရိဟာနိ။

၇၇. နိရောဓသမာပတ္တိယာ အပဋိသင်္ခာယ အဝသေသသညိနော အာကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ သညာမနသိကာ
ရာ သမုဒာစရန္တိ, သော နိရောဓသမာပတ္တိတော ပရိဟာယတိ။ အာနေဉ္ဇသညိနော အသညာယတနံ သမာပန္နဿ အာ
ကိဉ္စညာယတနသဟဂတာ မနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, တဉ္စ ဘူမိံ န ပဇာနာတိ, သော တတော ပရိဟာယတိ။ အာကိဉ္စ
ညာယတနံ သမာပန္နဿ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညာ မနသိကာရာ သမုဒာစရန္တိ, တဉ္စ ဘူမိံ န ပဇာနာတိ, သော တတော
ပရိဟာယတိ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပန္နဿ ရူပသညာသဟဂတာ။ ဝိတ္ထာရေန။ပေ.။ ယာဝ ပဌမေ ဈာနေ ကာမ
သညာသဟဂတာ ကာတဗ္ဗာ။ သကဿ [သာ တဿ (ပီ. က.)] ပရိဟာယတိ, ကလင်္ကဇ္ဈာနေ ကလင်္ကံ ဈာယတိ, ပရိ
သမန္တတော ဈာယတိ, ဘိန္ဒန္တော ဈာယတိ, န သဇ္ဈာယတိ, အာယူဟန္တော ဈာယတိ, ကိဉ္စိ စ နိပရိစိတော ဈာယတိ။
အတိဝိဓာဝန္တော ဈာယတိ, အတိမညန္တော ဈာယတိ, ကာယသင်္ခါရေ အပ္ပဋိသမ္ဘာရေ ဈာယတိ, ပရိယုဋ္ဌာနဿ နိသ
သရဏံ အဇာနန္တော ဈာယတိ, နီဝရဏာဘိဘူတော ဈာယတိ, အဿာပတ္တိမနသိကရောန္တော ဈာနဿ အဿာ
ဒေ ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ ပဟာနံ ဈာနဿ အဿာဒေ ကာမရာဂဟေတူနံ ဓမ္မာနံ ဥဒယန္တိ, နိရုဇ္ဈင္ဂာနိ ဧတေသံ ဓ
မ္မာနံ ဈာနာနိ ဥပရိမာ သုခုပေက္ခာ ကာမကမ္မကိလေသာနံ ပဟာနံ အဿာဒေ, ဧဝံ ခော ပုန ဈာနဿ အဿာဒေ
မဟာသံတသမပ္ပိဋ္ဌိတေ လောကသံနိတသေ အသမ္ဗောဓောကာသာ ဝိဂမေဿမိဒံ ဈာနပ္ပဟာနာ။ အယံ ပလိရောဓမပ္ပ
လိရောဓလောကသန္နိတသေ သေနိဓမိဒံ ဈာနံ အနမတဂ္ဂသံသာရသမာပန္နာနံ သတ္တာနံ သံသာရပ္ပဟာနနာ အာနိသံ
သော, ယမိဒံ ဈာနဿ အဿာဒေ ကာယဿ အဈာနိယဈာယိနော ဘဝတိ။ အဈာနိယဈာနိယဈာယီဟိ အပရာမသန္
တော အဈာနိယဈာယိတံ ဈာယတိ, ယာနိ ကလင်္ကဇ္ဈာယိနော ပဒာနိ, တာနိ အနုဓိတာနိ ပဋိပက္ခေ။

၇၈. တတ္ထ ကတမံ ဈာနကောသလ္လံ? သမာပတ္တိကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနဝိသေသကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနန္တရိကကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, သမာပတ္တိဝုဋ္ဌာနကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနေ သဘာဝကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနေ အာဒီနဝကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနေ နိဿရဏကောသလ္လံ ဈာနကောသလ္လံ, ဈာနဖလေန ဥပဟာအယ ကောသလ္လံ, ဈာနဖလေန ပဋိသဋ္ဌာနဖလေ အပရိဟာနဓမ္မတာ နိဗ္ဗတ္တိ ဈာနေ စ ကီဋိတာပိ ဝိသေသဘာဂိယံ ဈာနံ ပဋိလဗ္ဘတိ။ ဣဒံ ပနဿာတိ ဘဝဟာရိတာ စ အာရမ္မဏာနိမိတ္တဂ္ဂဟော အနဘိနီဟာရဗလံ, စိတ္တေကဂ္ဂတာ နိမိတ္တာသု ဂတိသဟိတာ သမထဗလေန အသံသီဒနဥ္စ ဈာနေ မဂ္ဂဖလံ သမထံ ပဝတ္တေ သမာဓိနော ဥပေက္ခာပလိပုဗ္ဗာပရနိမိတ္တာသယော ပဂ္ဂဟိနော [မဂ္ဂဟိနော (ပီ.)] သတိဗလံ တံ ပဝတ္တိတာနဥ္စ ဝိပဿနာနံ သမညာဗလေ။

တတ္ထ ကတမာ ဈာနပဟရမိတာ? သုပဟရမိတာ မေတ္တာ ကာမေသု သတ္တာ ကာမသင်္ဂသတ္တာတိ [ဥအ. ၆၃ ဥအာနေ ပဿိတဗ္ဗံ] ယမ္ပဟိ သုတ္တေ ဒေသနာယ တေဟာရေန ဒွေ သစ္စာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, ဒုက္ခဥ္စ သမုဒယော စ, ဝိစယေန ဟာရေန ယေ သံယောဇနီယေသု ဓမ္မေသု ဝဇ္ဇံ န ပဿန္တိ, တေ ဩဃံ တရိဿန္တီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ န တရိဿန္တီတိ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ စ ဝိစယော စ ဣဒံ နု ကိဿ ပဒဋ္ဌာနံ, ကာမေသု သတ္တာတိ ပဥ္စ ကာမဂုဏာ, တံ ကာမတဏှာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ သံယောဇနေ ဝဇ္ဇမပဿမာနာတိ အဝိဇ္ဇာယ ပဒဋ္ဌာနံ, န ဟိ ဇာတု သံယောဇနသင်္ဂသတ္တာ ဩဃံ တရေယျုံ ဝိပုလံ မဟန္တန္တိ ဥပဟာအနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာမေသု သတ္တာတိ ကာမာ ဒုဝိဓာ – ဝတ္ထုကာမာ စ ကိလေသကာမာ စ, တတ္ထ ကိလေသကာမာ ကာမတဏှာ ကာမတဏှာယ ယုတ္တာ ဘဝန္တိ ရူပတဏှာ ဘဝတဏှာ လက္ခဏေန ဟာရေန, သံယောဇနေ ဝဇ္ဇမပဿမာနာတိ သံယောဇနဿ။ ယော တတ္ထ ဆန္ဒရာဂေ တဿ ကိံ ပဒဋ္ဌာနံ? သုခါ ဝေဒနာ ဒွေ စ ဣန္ဒြိယာနိ – သုခိန္ဒြိယဥ္စ သောမနဿိန္ဒြိယဥ္စ။ ဣတိ သုခါယ ဝေဒနာယ ဂဟိတာယ တယောပိ ဝေဒနာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓေ ဂဟိတေ သဗ္ဗေ ပဥ္စက္ခန္ဓာ ဂဟိတာ ဟောန္တိ။ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာ ဂဟိတာ, ဝတ္ထုကာမေသု ဂဟိတေသု သဗ္ဗာနိ ဆ ဗာဟိရာနိ အာယတနာနိ ဂဟိတာနိ ဟောန္တိ။ အဇ္ဈတ္တိက ဗာဟိရေသု အာယတနေသု ယော သတော, အယံ ဝုစ္စတေ လက္ခဏော ဟာရော, တတ္ထ ယော ဩဋ္ဌာရိကမ္ပဟိ ကိလေသေ အဇ္ဈာဝသိတော သဗ္ဗကိလေသေသု ယော န တတော သုခုမတရေသု န ဝီတရာဂေ ဘဝတိ။ တတ္ထ ဗာဟိရသံယောဇနံ မမန္တိ အဇ္ဈတ္တသံယောဇနံ အဟန္တိ။ တတ္ထ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ဩဃံ တရိတုကာမာ တေ သံယောဇနီယေသု ဓမ္မေသု အာဒီနဝတနုပဿိနော ဝိဟရိဿန္တီတိ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ ကာမေသု သတ္တာတိ ယေသု စ သတ္တာ ယေန စ သတ္တာ ယေသဥ္စ သတ္တာ အယံ စတုဗ္ဗိဓော အာကာရော သဗ္ဗေသံ ဟာရဘာဂိယော။

၇၉. တတ္ထ ကတမာနိ တီဏိ ဝိပလ္လာသာနိ ပဒဋ္ဌာနာနိ စ? စိတ္တဝိပလ္လာသဿ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသဿ သညာဝိပလ္လာသဿ တယော ဝိပလ္လာသာ တီဏိ အကုသလမူလာနိ ပဒဋ္ဌာနံ။ တီဏိ အကုသလမူလာနိ ဟီနပ္ပဏီတကာရိယကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ စတုန္နဥ္စ ဥပဟာအနာနံ ဒေါသော အကုသလမူလံ ဒိဿတိ။ ဟီနပ္ပဏီတကာရိယကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယထာ မာတုယာ တ ပိတုနော တ အညတရဿ တ ပုန ဥဋ္ဌာရဿ ဘိက္ခုနော အဘယံ ဒေတိ။ တတ္ထ အညော မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇေယျ ကာယေန တ တစာယ တ။ တတ္ထ သော ဗ္ယာပာဒမုပဟာအယ တေသံ ဥဋ္ဌာရာနံ ရက္ခာဝရဏဂုတ္တိယာ အနုပာလယန္တော ယော ဥဋ္ဌာရာနံ အဘယံ ဒေတိ။ တေသံ အဘယေ ဒိန္နေ ယော တတ္ထ မိစ္ဆာ ပဋိပဇ္ဇေယျ။ တတ္ထ သော ဗျာပာဒံ ဥပဟာအယန္တော ဒေါသဇံ ကမ္မံ ကရောတိ။ ယော တတ္ထ အသာဓု ဣန္ဒြိယာ နီဝရဏံ ယံ တေသံ အဘယံ ဒက္ခိဏတော သညံ ဣဒံ ပဏီတံ ကာရဏံ မယာ ပုန တတ္ထ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ အယံ ဗျာပာဒေ ဟီနဂမိဝကမ္မံ လောဘော မောဟော စ ဣမာနိ နီဝရဏာနိ ဝစနာနိ တာနိ စတ္တာရိ ဥပဟာအနာနိ တေဟိ စတူဟိ ဥပဟာအနေဟိ ယော သော ဥပဟာအနော ဣတ္ထိ တ ပုရိသော တ တေသံ ပဥ္စက္ခန္ဓာနံ တေယေဝ ဥပဟာအနော သမုဒယော ဣဒံ ဒုက္ခဥ္စ သမုဒယော စ သောယေဝ ဒေသနာဟာရော။

တတ္ထ ကာမေသု ယေ န ပဇ္ဇန္တိ, တေ အာဒီနတနုပဿနာယ ပဇ္ဇန္တိ။ ဣတိဿာ ကာမဓာတုယာ နိက္ခမိတု ကာမတာ, အယံ ဝုစ္စတိ နေက္ခမ္မစ္ဆန္ဒော။ ယော တတ္ထ အနဘိသင်္ခာရာနံ ကိဥ္စိ ဝိသောဓေတိ တဿ ဓာဝရာ တ, အယံ အဗျာပာဒစ္ဆန္ဒော။ ကိဥ္စိ ဝိဟိံသတိ, အယံ ဝိဟိံသာဆန္ဒော။ ဣတိ နေက္ခမ္မာဘိနီဟာတာ တယော ဆန္ဒာ – နေက္ခမ္မစ္ဆန္ဒော အဗျာပာဒစ္ဆန္ဒော အဝိဟိံသာဆန္ဒော။ တတ္ထ နေက္ခမ္မစ္ဆန္ဒော အလောဘော; အဗျာပာဒစ္ဆန္ဒော အဒေါသော; အဝိဟိံသာဆန္ဒော အမောဟော။ ဣမာနိ တီဏိ ကုသလမူလာနိ အဋ္ဌသု သမ္ပတ္တေသု ပရဟိတာ

နိ, တေသံယေဝ စတုန္နံ ဥပါဒါနာနံ နိရောဓာယ သံဝတ္တန္တိ။ သစေ တ ပုန ကမ္မံ ကရေယျ ကဏှံ တ သုက္ကံ တ
တဿ ဝိပါကပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ ဣဒံ ကမ္မံ အကဏှံ အသုက္ကံ ကမ္မက္ခယာယ သံဝတ္တတိ။ တတ္ထ ယော
တိဏ္ဏံ အကုသလမူလာနံ နိရောဓော, အယံ နိရောဓော။ သောယေဝ မဂ္ဂေ တတ္ထ ပဋိပဒါနိ ဣမာနိ ဒွေဝ သစ္စာနိ ဣမာနိ
စတ္တာရိ သစ္စာနိ အာဝဋ္ဋော ဟာရော။

ကာမေသု သတ္တာတိ ယေ သေက္ခာ, တေ ဧကေနေတကာရေန သတ္တာ။ ယေ ပုထုဇ္ဇနာ, တေ ဒွိဟာကာရေဟိ
သတ္တာ, တဿာယံ ပဠေဟာ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော ဝတ္တဗ္ဗော။ ကိဉ္စာပိ သောတာပန္နော ပဋိသေဝနာယ, နော စ
ခော အဘိနိဝေသေ သတ္တော ယော ဟိ အပစယာယ ပဒဟတိ, န ဥပစယာယ။ သေက္ခော ဟိ ကိလေသဝသေန ကာမေ ပ
ဋိသေဝတိ။ ပုထုဇ္ဇနော ပန ကိလေသသမုဋ္ဌာနာယ ကာမေ ပဋိသေဝတိ။ တတ္ထ ကာမေသု သတ္တာနံ စတုဩဃံ တရိဿ
သတီတိ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယော, အယံ ဝိဘတ္တိ။

၈၀. ပရိဝတ္တနောတိ ကာမေ ယေ နေဝ သဇ္ဇန္တိ န စ သံယောဇနေဟိ သံယုတ္တာ, တေ ဩဃံ တရိဿန္တိ ဝိပု
လံ မဟန္တန္တိ။ အယံ သုတ္တဿ ပဋိပက္ခော။

ဝေဝစနန္တိ ယော ကာမေသု သတ္တော ယော စ တတ္ထ ကာမာနံ ဂုဏော, တတ္ထ ဝိသော သတ္တော။ ယေပိ ကာ
မာနံ အာဟာရာ ဓမ္မာ, တတ္ထ ဝိသော သတ္တော။ တတ္ထိမံ ကာမာနံ ဝေဝစနံ ဟကော ရဇော သလ္လံ ဂဏ္ဍော ဤတိ ဥ
ပဒ္ဒဝေါတိ။ ယာနိ တ ပန အညာနိ ဝေဝစနာနိ တတ္ထ ဝိသော သတ္တောတိ ဝေဝစနံ။ သတ္တော ဗန္ဓော မုစ္ဆိတော ဂဓိ
တော အဇ္ဈောသိတော ကာမေ အဇ္ဈောပန္နာ ပရိမုတ္တော တဗ္ဗဟုလဝိဟာရီတိ။ ယာနိ တ ပန အညာနိ ဝေဝစနာနိ, အယံ
ဝေဝစနော နာမ။ ကာမပစ္စာရပညတ္တိယာ ကိလေသကေစရပညတ္တိယာ ပညတ္တာ စိတ္တန္တိ ဝေဝစနံ။ သတ္တော
တဗ္ဗဟုလဝိဟာရီတိ ယာနိ တ ပန အညာနိ။ ဣမေ ကာမပစ္စာရပညတ္တိယာ ကိလေသကေစရ ပညတ္တိယာ ပညတ္တာ,
ဗီဇပညတ္တိယာ ပညတ္တာ, သင်္ခါရာ သံယောဇနပညတ္တိယာ ပညတ္တာ, ဥပါဒါနံ ဟေတုပညတ္တိယာ ပညတ္တံ, ပု
ဂ္ဂလော ပုထုပညတ္တိယာ ပညတ္တော။

ဩတရဏောတိ ဣမာယ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ။ ယေ ကိလေသာ ယေ သင်္ခါရာ သံယောဇနာနိ
စ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဓမ္မာယတနေသု အကုသလာ ဓမ္မာယတနာနိ ဣန္ဒြိယေသု သုခိန္ဒြိယဉ္စ, သောမ
နဿိန္ဒြိယဉ္စ, အယံ ဣန္ဒြိယောတရဏော။

သောဓနောတိ ဧတ္တကော။ ဧသေဝ အာရမ္ဘော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော သုတ္တတ္ထော။

အဓိဋ္ဌာနောတိ ဣမေ ဓမ္မာ အတ္ထိ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တာ အတ္ထိ ဝေမတ္တတာယ။ ယေ သညာ ဗာဟိရော
ကာမေ, တေ ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တာ။ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု သတ္တာတိ ပရိယုဋ္ဌာနဝိပလ္လာသာ ဝေမတ္တတာယ ပညတ္
တာ ဩဃံ တရေယျုံ။ ဝိပုလံ မဟန္တန္တိ အဝိဇ္ဇာ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တာ။

ပရိက္ခာရောတိ တဿ ကော ဟေတု ကော ပစ္စယော? အာရမ္မဏပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ အယောနိသော စ မနသိ
ကာရော သန္နိဿယဿ ပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ အဝိဇ္ဇာ သမနန္တရပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ ရာကနုသယော ဟေတု
ပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ အယံ ဟေတု, အယံ ပစ္စယော။

သမာရောပနော ပစ္စယောတိ ယေ ကာမေသု သတ္တာ သုဂတာ သုရူပတိ အယံ ကာမဓာတုယာ ဆန္ဒော ရာဂေ
တေ အပုညမယာ သင်္ခါရာ။ တေ ကိံ ပစ္စယာ? အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ။ တေ ကိဿ ပစ္စယာ? ဝိညာဏဿ ပစ္စယာ။ ဣတိ အဝိဇ္ဇာ
ပစ္စယာ သင်္ခါရာ။ သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ယာဝ ဇရာမရဏံ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ မဟတော ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ
သမုဒယော ဟောတိ ဣဒံ သုတ္တံ ဂတံ။ ပဉ္စနီဝရဏိကံ သုတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။

၈၁. တတ္ထ ကတမော ဒေသနာဟာရော နာမ? ယာ စ အဘိဇ္ဈာ ယော စ ဗျာပါဒော ယဉ္စ ဥဒ္ဓစ္စံ, အယံ တဏ္
ဟာ။ ယဉ္စ ထိနမိဒ္ဓံ, ယဉ္စ ကုက္ကုစ္စံ ယာ စ ဝိစိကိစ္ဆာ, အယံ ဒိဋ္ဌိ။ ယာ ပန ကာယဿ အကမ္မနိယတာ ကိဉ္စာပိ တံ မိဒ္
ဓံ နော တု သဘာဝကိလေသတာယ ကိလေသော, ဣတိ ယာ စ စိတ္တသလ္လီယနာ ယာ စ ကာယကမ္မနိယတာ, အယံ ပက္

ခေပကိလေသော န တု သဘာဝကိလေသော။ တတ္ထ အတ္တသညာနုပစိတ္တံ ကိလမထော ကုက္ကုစ္စာနုပစိတ္တံ ထိနံ
ယာ စိတ္တဿ လီယနာ, ဣတိ ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ စတ္တာရိ နီဝရဏာနိ သဘာဝကိလေသာ ထိနမိဒ္ဓံ နီဝရဏပက္ခော ပ
ကိလေသော။ ယထာ စတ္တာရော အာသတ သဘာဝအာသဝတာယ အာသတ နော တု စိတ္တသာသဝတာယ အာသတ။
သဘာဝတာယ အာသတ။ ပက္ခေ အာသဝတာယ အာသတ။ အထ ပနာဟ သုတ္တန္တံ ယေန တေ သမ္ပယုတ္တာ တ ဝိပ္ပ
ယုတ္တာ တ အာသတ, တေယေဝ တေ ဝတ္တဗ္ဗာ သာသတ တ အနာသတ တ။

တတ္ထ   ကတမော ဝိစယော။ အဘိဇ္ဈာ ကာမတဏှာ ရူပတဏှာ ဘဝတဏှာ။ ယံ တ ပန ကိဉ္စိ အဇ္ဈောသာန
ဂတံ သာသတ အဘိဇ္ဈိတဿ မေတ္တာနုပဿိယ ယော အနုတ္တံ စရတိ။ တတ္ထ ယော ဗျာပာဒံ ဥပဟာဒေတိ, အစရိ စ
ရိဿတီတိ။ ဧဝံ နဝ အာဃာတဝတ္ထူနိ ကတ္တဗ္ဗာနိ, တဿေဝံ ဗျာပာဒာနုပဿိဿ ကိလေသော ယော ပရိဒာ
ဟော ကာယကိလမထော အကမ္မနိယတာ မိဒ္ဓံ။ စိတ္တာနုပဿိဿ ပဋိဃာတေန ခိယနာ, ဣဒံ ထိနမိဒ္ဓံ။ တတ္ထ
အဓိကရဏအဝူပသမော, ဣဒံ ဥဒ္ဓစ္စံ။ ယံ ကိံ ကသထမီတိ [ကရထမီတိ (ပီ. က.)] ဣဒံ ကုက္ကုစ္စံ။ ယံ ယထာ ဣဒံ သန္
တီရဏံ, အယံ ဝိစိကိစ္ဆာ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ အတ္ထိ, ဣဒံ ပရိယုဋ္ဌာနံ။ အာဝရဏံ နီဝရဏံ ဆဒနံ ဥပက္ကိလေ
သော စ အတ္ထိ, ဣဒံ ကာမစ္ဆန္ဒော ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဗျာပာဒော ဗျာပာဒပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္
ဌာနံ။ ထိနမိဒ္ဓံ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိစိကိစ္ဆာပ
ရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနံ အနုသယသံယောဇနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဗျာပာဒပရိယုဋ္ဌာနံ ပဋိဃသံယော
ဇနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌာနံ မာနသံယောဇနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အဝိဇ္ဇာပရိယုဋ္ဌာနဉ္စ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌာနဉ္စ ဒိဋ္ဌိ
သံယောဇနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော? ကာမရာဂပရိယုဋ္ဌာနေ ဝုတ္တေ သဗ္ဗာနိ ပရိယုဋ္ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ ဟော
န္တီတိ။ သံယောဇနေသု ဝုတ္တေသု သဗ္ဗသံယောဇနာနိ ဝုတ္တာနိ ဟောန္တိ။ အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

၈၂. တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ယေ ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ ဈာနပဋိပက္ခော သော ဒုက္ခသမုဒယော။ ယံ
ဖလံ, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ တတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒဿ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော ပဋိပက္ခော; ဗျာပာဒဿ အဗျာပာဒဝိတက္
ကော ပဋိပက္ခော; တိဏ္ဏံ နီဝရဏာနံ အဝိဟိံသာဝိတက္ကော ပဋိပက္ခော။ ဣတိ ဣမေ တယော ဝိတက္ကာ။ နေက္ခမ္မ
ဝိတက္ကော သမာဓိက္ခန္ဓံ ဘဇတိ။ အဗျာပာဒဝိတက္ကော သီလက္ခန္ဓံ ဘဇတိ။ အဝိဟိံသာဝိတက္ကော ပညာက္ခန္ဓံ
ဘဇတိ။ ဣမေ တယော ခန္ဓာ။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ နီဝရဏပ္ပဟာနာယ သံဝတ္တတိ။ ယံ နီဝရဏပ္ပဟာနံ,
အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ။ အယံ စတုဗျူဟော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော ဟာရော? ပဉ္စ နီဝရဏာနိ ဒသ ဘဝန္တိ။ ယဒပိ အဇ္ဈတ္တံ သာရဇ္ဇတိ , တဒပိ နီဝရ
ဏံ။ ယဒပိ ဗဟိဒ္ဓါ သာရဇ္ဇတိ, တဒပိ နီဝရဏံ, ဧဝံ ယာဝ ဝိစိကိစ္ဆာ ဣမေ ဒသ နီဝရဏာ။ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါ ကိလေသာ ဣ
မာနိ ဒွေဝ သံယောဇနာနိ အဇ္ဈတ္တသံယောဇနဉ္စ ဗဟိဒ္ဓါသံယောဇနဉ္စ။ တတ္ထ အဟန္တိ အဇ္ဈတ္တံ, မမန္တိ ဗဟိဒ္ဓါ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အဇ္ဈတ္တံ, ဧကသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဗဟိဒ္ဓါ။ ယော အဇ္ဈတ္တံ ဆန္ဒရာဂေ ရူပေသု အဝိတရာဂေ ဘဝတိ
အဝီတစ္ဆန္ဒော။ ဧဝံ ယာဝ ဝိညာဏေ, အယံ အဇ္ဈတ္တာ တဏှာ။ ယံ ဆသု ဗာဟိရေသု အာယတနေသု တီသု စ ဘဝေ
သု အဇ္ဈောသာနံ, အယံ ဗဟိဒ္ဓါ တဏှာ။ ဣမာနိ ဒွေဝ သစ္စာနိ သံယောဇနာနိ သံယောဇနီယာ စ ဓမ္မာ။ တတ္ထ သံ
ယောဇနေသု ဓမ္မေသု ယာ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာ စ, အယံ မဂ္ဂေါ။ ယံ သံယောဇနပ္ပဟာနံ, အယံ နိရောဓော။ အယံ အာဝဋ္
ဋော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိဟာရော? သံယောဇနန္တိ န တေ ဧကံသေန။ မာနသံယောဇနံ ဒိဋ္ဌိဘာဂိယန္တိ န တံ ဧ
ကံသေန အဒိဋ္ဌမာနံ နိဿာယမာနံ န ပဇဟတိ။ ယော ပဉ္စ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယော မာနော ကိဉ္စာပိ သော ဒိဋ္ဌိပက္ခေ သိယာ။ န
တု ဩရမ္ဘာဂိယံ သံယောဇနံ တဿ ပဟာနာယ သံဝတ္တတီတိ။ ယော စ အဟံကာရော န ပဝိဒ္ဓေါယံ ပနဿ ဧဝံ
ဟောတိ။ ကအာသု နာမာဟံ တံ သန္တံ အာယတနံ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿာမိ, ယံ အရိယာ သန္တံ အာယ
တနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိဿန္တီတိ, အယံ အဘိဇ္ဈာ န စ တံ နီဝရဏံ။ အတ္ထိ ပန အရဟတော ကာယကိလေသမိဒ္ဓဉ္စ
ဩက္ကမတိ န စ တံ နီဝရဏံ တဿ ထိနမိဒ္ဓံ နီဝရဏန္တိ။ န ဧကံသေန။ အယံ ဝိဘတ္တိဟာရော။

ပရိဝတ္တနောတိ ပဉ္စ နီဝရဏာ ပဉ္စင်္ဂိကေန ဈာနေန ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ အယံ တေသံ ပဋိပက္ခော နီဝရဏော အသုကဿ ပဟီနာတိ န အညာနုမိနိတဗ္ဗံ, ပရမတ္ထမဇ္ဈတ္တံ, အယံ ပရိဝတ္တနာ။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော? ကာမစ္ဆန္ဒော ဆန္ဒရာဂေ ပေမံ နိကန္တီတိ ဝေဝစနံ။ နီဝရဏံ ဆဒနံ ဥပက္ကိလေသော ပရိယုဋ္ဌာနန္တိ ဝေဝစနံ။

ပညတ္တီတိ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ကိစ္စပညတ္တိယာ [ပစ္စာပညတ္တိယာ (က.)] ပညတ္တိ, ဗျာပါဒော ဝိက္ခေပပညတ္တိယာ ပညတ္တိ, ထိနမိဒ္ဓံ အသမုဂ္ဃာတပညတ္တိယာ ပညတ္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ဧတေ ပဉ္စ နီဝရဏာ ဣမမှိ သုတ္တေ ဝိက္ခေပပညတ္တိယာ ပညတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာမူလာ နီဝရဏာ။ ယာ တဏှာ ဣမေ သင်္ခါရာ, တေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ ဣမေ ဒွေ ဝ ဓမ္မာ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ, အာယတနေသု ဓမ္မာယတနံ, ဓာတူသု ဓမ္မဓာတု, ဣန္ဒြိယေသု ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ပဒဋ္ဌာနံ သုခိန္ဒြိယဉ္စ သောမနဿိန္ဒြိယဉ္စ ဣတ္ထိန္ဒြိယဉ္စ ပုရိသိန္ဒြိယဉ္စ။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ဣဒံ သုတ္တံ ယထာ အာရဗ္ဘ နိက္ခိတ္တံ သော အတ္ထော ဘာသိတော ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ပဒေဟိ။

တတ္ထ ကာမစ္ဆန္ဒော စ ဗျာပါဒော စ ဝိစိကိစ္ဆာ စ န ကေတ္တတာယ ပညတ္တာ, ကာမာတိ န ကေတ္တတာယ ပညတ္တာ, အထ ခလု ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တာ။ အယံ အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? ကာမစ္ဆန္ဒဿ အယောနိသော မနသိကာရော သုဘာရမ္မဏပစ္စယော; သုဘနိမိတ္တဉ္စ ဟေတု။ ဗျာပါဒဿ အယောနိသော မနသိကာရော အာဃာတဝတ္ထုနိ စ ပစ္စယော; ပဋိဃာနုသယော ဟေတု။ ထိနမိဒ္ဓဿ ပဋိသံဟာရော ပစ္စယော; ပဝတ္တိယာ ကိလမထာ စလနာ တဉ္စ ဟေတု။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဿ ရဇနီယံ အာရမ္မဏိယံ အဿာဒိယာကိန္ဒြိယံ တာဝ အပရိပုဏ္ဏာဉ္စ ဉာဏံ ပစ္စယော; ကာမသညာ စ ဒိဋ္ဌိအနုသယော စ ဟေတု။ ဝိစိကိစ္ဆာယ နဝ မာနဝိဓာ အာရမ္မဏံ မာနာနုသယော, သောဝ ပစ္စယော; ဝိစိကိစ္ဆာနုသယော ဟေတု။ ဧတေ ပဉ္စ ဓမ္မာ သဟေတု သပ္ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော ဟာရော? ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏာ စတ္တာရောပိ ဧတေ အာသတ ဂဏ္ဍာပိ [တဏှာပိ (ပီ.)] ဧတေ သလ္လာပိ ဧတေ ဥပါဒါနာနိ ဧတေ။ တေသု ဧဝ ဗာဟိရေသု ဓမ္မေသု သံကိလေသဘာဂိယံ သုတ္တန္တိ ပညတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ အယံ သမာရောပနော ဟာရော။

နိဒ္ဒိဋ္ဌံ သံကိလေသိကဘာဂိယံ သုတ္တံ။

၈၃. မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ ကထာ။

တတ္ထ ကတမော ဒေသနာ ဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ကော အတ္ထော ခန္ဓဝဝတ္ထာနေန ဝိညာဏက္ခန္ဓံ ဒေသေတိ, ဓာတုဝဝတ္ထာနေန မနောဝိညာဏဓာတုံ, အာယတနဝဝတ္ထာနေန မနာယတနံ, ဣန္ဒြိယဝဝတ္ထာနေန မနိန္ဒြိယံ။ တဿ ကိံ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ? သံခိတ္တေန ဆ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ ကုသလမူလာနိ စ အကုသလမူလာနိ စ အနိမိတ္တံ ဣမမှိ သုတ္တေ ကုသလမူလံ ဒေသိတံ။ တတ္ထ ကတမာ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ? မနော တေသံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ, ယထာပိ ဗလဿ ရာဇာ ပုဗ္ဗင်္ဂမော, ဧဝမေဝ ဓမ္မာနံ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ တတ္ထ တိဝိဓာနံ ပုဗ္ဗင်္ဂမာနံ နေက္ခမ္မစ္ဆန္ဒေန အဗျာပါဒစ္ဆန္ဒေန အဝိဟိံသာဆန္ဒေန။ အလောဘဿ နေက္ခမ္မစ္ဆန္ဒေန ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ အဒောသဿ အဗျာပါဒစ္ဆန္ဒေန ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ အမောဟဿ အဝိဟိံသာဆန္ဒေန ပုဗ္ဗင်္ဂမာ။ တတ္ထ **မနောသေဋ္ဌာ** တိ မနသာ ဣမေ ဓမ္မာ ဥဿုဠှာ မနေန တ နိမ္မိတာ။ မနောဝ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ သေဋ္ဌောတိ မနောဝ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ သေဋ္ဌဇေဋ္ဌောတိ မနောဝ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ အာဓိပစ္စံ ကရောတီတိ မနောသေဋ္ဌာ။ **မနောဇဝာ**တိ ယတ္ထ မနော ဂစ္ဆတိ။ တတ္ထ ဣမေ ဓ

မ္မာ ဂစ္ဆန္တီတိ မနောဇတ။ ယထာ တတော သီဃံ ဂစ္ဆတိ အညော တ ကောစိ သီဃံ ကမကော ဝုစ္စတေ တတဇတေတိ ပကၠိကမိကောတိ, ဧဝမေဝ ကမ္မေ ဓမ္မာ မနေန သမ္ပဇာယမာနာ ဂစ္ဆန္တိ, တတ္ထ ကမ္မေ ဓမ္မာ ဂစ္ဆန္တီတိ မနောဇ တတိ။ တေ တိဝိဓာ ဆန္ဒသမုအနိတာ အနာဝိလတာ စ သင်္ကပ္ပေ။ သတ္တဝိဓာ စ ကာယိကံ သုစရိတံ တစသိကံ သုစရိတံ, တေ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ။ တတ္ထ **မနသာ စေ ပသန္နေနာ** တိ မနောကမ္မံ။ **ဘာသတိ တတိ** ဝစီကမ္မံ။ **ကရောတိ တတိ** ကာယကမ္မံ။ ကမ္မေဟိ ကမ္မသိံ သုတ္တေ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ ပရမာပိ သန္တာ သီလဝတာ ပရမာ။ သော ဘဝတိ ဝိဝတ္တိ ယံ န လောကနိယ္ယာနာယ တသနာဘာဂိယံ သုတ္တံ ဘဝတိ။ အယံ ဒေသနာ။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော? မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ ကုသလမူလာနိ စ အင္ဂင်္ဂသမ္ပတ္တာနိ။ ဣဒံ သု တ္တံ။

ယုတ္တီတိ ဒသန္နံ ကုသလကမ္မပထာနံ ယော ဝိပါကော, သော သုခဝေဒနီယော အဗ္ယာဟာဒသ္သင်္ဂမာနော။ **ဆာယာ ဝ အနုပာယိနီ**တိ အနုဂစ္ဆတိ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ။

ပဒဋ္ဌာနန္တိ အင္ဂာရသန္နံ မနောပဝိစာရာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ သဗ္ဗကုသလပက္ခဿ ကမ္မေ ဓမ္မာ ပဒဋ္ဌာနံ။ **မနသာ စေ ပသန္နေနာ** တိ ယော စေတသော ပသာဒေ, ဣဒံ သဒ္ဓိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ **ဘာသတိ တတိ** သမ္မာတစာယ။ **ကရောတိ တတိ** သမ္မာကမ္မန္တဿ စ သမ္မာတယာမဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။

လက္ခဏောတိ ကတိ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ ဝေဒနာပုဗ္ဗင်္ဂမာပိ ဧတေ, သညာပုဗ္ဗင်္ဂမာပိ ဧတေ, သင်္ခါရပုဗ္ဗင်္ဂမာ ပိ ဧတေ။ ယေ ကေစိ ဓမ္မာ သဟဇာတာ သဗ္ဗေ ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဧတေသံ ဓမ္မာနံ။ **တတော နံ သုခမန္ဝေတီ**တိ သောမနဿမ ပိ နံ အန္ဝေတိ ယံ သုသုခစ္ဆာယာ တတအပိ နံ သုခံ တဒပိ အန္ဝေတိ။

၈၄. တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာတိ န ဣဒံ ကောဒိဝစနံ။ ကိံ ကာရဏာ? သဗ္ဗေ ယေဝ ကမ္မေ ဆဝိညာဏကာယာ, ကမ္မမ္ဟိ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ သုခေန အတ္ထိကာ, တေ မနံ ပသာဒေန္တီတိ အယံ ကမ္မမ္ဟိ သုတ္တေ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ အတ္ထော ပုဗ္ဗေယေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

ယာနိ ဟိ ကုသလမူလာနိ, တာနိ အင္ဂာနိသံသမတ္တာ ဟေတု, အယံ အင္ဂါဂိကော မဂ္ဂော။ ဒသ ဌာနာနိ ဒေသနာ ဟေတူနိ ဒေသနာပစ္စယာ နိဒ္ဒေသနာ စ။ တတ္ထ ယံ မညေ ဒုက္ခေန သဟ နာမရူပံ ဝိညာဏသစ္စန္တိ အင္ဂေန ကုသလမူ လံ ပဟီယတိ, အယံ အပ္ပဟီနဘူမိယံ သမုဒယော။ ယံ တေသံ ပဟာနာ, အယံ နိရောဓော။ ကမ္မာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ။ အယံ အာဝဋ္ဋော ဟာရော။

ဝိဘတ္တီတိ –

> မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ၊ မနောသေဋ္ဌာ မနောမယာ။
> မနသာ စေ ပသန္နေန၊ ဘာသတိ တ ကရောတိ တ။
> တတော နံ သုခမန္ဝေတိ၊ ဆာယာဝ အနပာယိနီတိ။

တံ န ဧကံသေန သမဏဿ တ ဗြာဟ္မဏဿ တ ပန ဟောတိ။ တဿ တ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ သကာသတ္တေ စိတ္တံ ပသာဒေတိ, တေန စ ပသန္နေန စိတ္တေန ဘာသတိ ဗျာကရောတိ န တံ သုခမန္ဝေတိ န ဆာယာဝ အနုကမိနီ, ဒုက္ခမေဝ တံ အန္ဝေတိ။ ယထာ ဝဟန္တံ စက္ကံ ပဒမန္ဝေတိ, ဣဒံ တံ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယံ။ မနသာ စေ ပသန္နေန ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မံ သုခဝေဒနီယန္တိ သမဂ္ဂတေ သုခဝေဒနီယံ မိစ္ဆဂ္ဂတေ ဒုက္ခဝေဒနီယံ, အယံ ဝိဘတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော ဟာရော? မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ ယံ မနသာ ပဒုဋ္ဌေန ဘာသတိ တ ကရောတိ တ ဒုက္ခမဿာနုကမိနီ, တောနိယေဝ ဒွေ သုတ္တာနိ ဘာသိတာနိ သေ ဇဝ စ ပဋိပက္ခော။ ဝေဝစနန္တိ ယဒိဒံ မနောစိတ္တံ တံ ဝိညာဏံ မနိန္ဒြိယံ မနောဝိညာဏဓာတု။

ပညတ္တီတိ မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ အယံ မနော ကိဉ္စိ ပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ ဓမ္မာတိ ကုသလကမ္မပထပည
တ္တိယာ ပညတ္တံ။ မနောသေဋ္ဌာတိ ဝိသိဋ္ဌပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ မနောဇတတိ သဟပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ စိတ္
တန္တိ နေက္ခမ္မပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ မနသာ စေ ပသန္နေနာတိ သဒ္ဒိန္ဒြိယပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ မနသာ စေ ပ
သန္နေနာတိ အနာဝိလသင်္ကပ္ပဒုတိယဇ္ဈာနပညတ္တိယာ ပညတ္တံ ။ မနသာ စေ ပသန္နေနာတိ အသ္သဒ္ဓာနံ ပဋိပက္ခပ
ညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ ဘာသတိ တတိ သမ္မာတစာပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ ကရောတိ တတိ သမ္မာကမ္မန္တပညတ္တိ
ယာ ပညတ္တံ။ တတော နံ သုခမန္ဝေတီတိ ဈာနသမာဓာနံ။ ဣန္ဒြိယေသု မနိန္ဒြိယံ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ဝိညာဏံ။ မနောပု
ဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ မေတ္တာ စ မုဒိတာ စ ဈာနေသု ဒုတိယံ ဈာနံ တတိယဉ္စ။ ခန္ဓေသု သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နော။ ဓာတူ
သု ဓမ္မဓာတု, အာယတနေသု ဓမ္မာယတနံ။ ယံ ကုသလံ ဣန္ဒြိယေသု သုခိန္ဒြိယဉ္စ သောမနသ္သိန္ဒြိယဉ္စ ပဒဋ္ဌာနံ။
ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာနံ ဖသ္သပစ္စယာ သုခဝေဒနီယော ဖသ္သော သုခဝေဒနာ မနောပဝိစာရေသု သောမနသ္
သဝိစာရော ဆတ္တိံသေသု ပဋ္ဌမပဒေသု ဆ သောမနသ္သနေက္ခမ္မသ္သိတာ။ ဣတိ အယံ ဩတရဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ယံ အတ္ထံ အာရဗ္ဘ ဣဒံ သုတ္တံ ဘာသိတံ။ သော အတ္ထော နိယုတ္
တော ဧတမတ္ထံ အာရဗ္ဘ သုတ္တံ။ အယံ သောဓနော ဟာရော။

၈၅. တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော? မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာတိ ဝေဝစနပညတ္တိ, န ဧကတ္တပညတ္တိ။
ဓမ္မာတိ ဧကတော န ဝေဝစနပညတ္တိ။ မနသာ စေ ပသန္နေနာတိ သော ပသာဒေ ဒ္ဝိဓော အဇ္ဈတ္တဉ္စ အဗ္ဘာဟာအဝိ
က္ခမ္ဘနဗဟိဒ္ဓာ စ ဩကပ္ပနတော။ သော အဇ္ဈတ္တပသာဒေ ဒ္ဝိဓော။ သမုဋ္ဌာတပသာဒေ စ ဝိက္ခမ္ဘနပသာဒေ စ
ဗ္ဘာဟာဒပရိယုဋ္ဌာနံ။ ဝိဃာတော န မူလပသာဒေ ဇာတမူလမ္ပိ တ။ ပသာဒေ သဗ္ဘာဟာဒံ ဝိဃာတေန။ တတော နံ သုခမ
န္ဝေတီတိ သုခံ ကာယိကဉ္စ စေတသိကဉ္စ အပ္ပိယဝိပ္ပယောဂေပိ ပိယသမ္ပယောဂေပိ နေက္ခမ္မသုခမ္ပိ ပုထုဇ္ဇနသု
ခမ္ပိ ပီတိသမ္ဘောဇ္ဈင်္ဂမ္ပိ စေတသိကံ သုခံ ။ ယမ္ပိ ပသ္သဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ, တမ္ပိ ကာယိကံ သုခံ ဗောဇ္ဈင္
က စ စေတသိကံ သုခံ။ ယမ္ပိ ပသ္သဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေသိ, တမ္ပိ တဉ္စ သုခပဒဋ္ဌာနံ ပညတ္တိယာ ယထာဝုတ္တံ
တံ အပရာမဋ္ဌံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ။ အန္ဝေတီတိ အပ္ပနာ သန္ဒိသ္သတိ န စာယံ တ ပတ္တဘူတော အန္ဝေတိ။ တဒိဒံ သုတ္
တံ ဒ္ဝီဟိ အာကာရေဟိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဟေတုနာ စ ယော ပသန္နမာနသော ဝိပာကေန စ ယော ဒုက္ခဝေဒနီယော။

ပရိက္ခာရောတိ ဘဂဝတ ပဉ္စသတေန ဘိက္ခုသင်္ဃေန နဂရံ ပဝိသတိ ရာဇဂဟံ။ တတ္ထ မနုသ္သော ပုဂ္ဂလော ဘဂဝန္
တံ ပရိဝိသတိ, တသ္သ ပသာဒေ ဥပ္ပန္နော ကုသလမူလပုဗ္ဗယောဂဝစရောပိ။ သော အညေသဉ္စ အက္ခာတိ, ဣဒံ တစံ
ဘာသတိ လာဘာ တေသံ, ယေသံ နိဝေသနံ ဘဂဝတ ပဝိသတိ, အမှာကမ္ပိ ယဒိ ဘဝေယျ မယမ္ပိ ဘဂဝတော သံပသာ
ဒံ လဗ္ဘမှာတိ။ ယေန ဘဂဝတ တေနဉ္ဇလိံ ပဏာမေတွာ “နမော ဘဂဝတော နမော ဘဂဝတော”တိ အဗ္ဘာဟာဒမာနော
ဧကမန္တေ အဋ္ဌာသိ။ တဒနန္တရေ ဘဂဝတ ဣမံ သုတ္တံ အဘာသိတ္ထ “မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ”တိ။ သဗ္ဗံ သုတ္တံ
တထာ ယံ ပရေသံ ဘာသတိ ဣဒံ တစာကမ္မံ။ ယံ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတိ, ဣဒံ ကာယကမ္မံ။ ယော မနောပသာဒော, ဣဒံ
မနောကမ္မံ။ တတ္ထ ယံ ပရေသံ ပကာသေတိ ဘာသတိ ဝဏ္ဏံ။ ယေသံ ဘဂဝတ နိဝေသနံ ဂစ္ဆတီတိ။ သဗ္ဗံ တသ္သ
အလောဘော ကုသလမူလံ။ ယံ ဘဂဝတိ မေတ္တစိတ္တော, တသ္သ အဒေါသော ကုသလမူလံ ။ ယံ အဉ္ဇလိံ ပဏာမေတိ
မာနဉ္စ နိဂ္ဂဏှာတိ, တတ္ထသ္သ အမောဟော ကုသလမူလံ ဟာတုဘဝတိ။ ယံ ဥဋ္ဌာရပညံ ပဋိလဘတိ, ဣဒမသ္သ ဒိဋ္ဌိ
ဝိပလ္လာသပ္ပဟာနံ။ ယံ တထာယေဝ သံဝရော ဟောတိ, ဣဒမသ္သ သညာဝိပလ္လာသပ္ပဟာနံ။ ယံ မနသ္သ ပသာဒနံ,
ဣဒမသ္သ စိတ္တဝိပလ္လာသပ္ပဟာနန္တိ အကုသလဝိပလ္လာသာနံ ဝိက္ခမ္ဘနံ ပဟာနံ ပစ္စယော။ တီဏိ ကုသလမူလာ
နိ ယော အနာဝိလစိတ္တသင်္ကပ္ပော, သော တသ္သ မနသိကာရောတိ ဝုစ္စတိ။ ယံ ကိလေသေဟိ ဝိက္ခမ္ဘနံ ဣတိ ဝိပ
လ္လာသာ စ အာရမ္မဏာ သပ္ပစ္စယတာယ ပစ္စယော ကုသလမူလာနိ စ သန္ဒိသ္သယတာယ ပစ္စယော, သော စ မနသိ
ကာရော ဟေတုနာ ဣမိနာ ပစ္စယေန စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ။ တတ္ထ ယံ သသတ္တာရမ္မဏံ စိတ္တံ ပဝတ္တံ အယံ ဗုဒ္ဓါနုသ္
သတိ။ ယမ္ပိ ဘဂဝတော ဂုဏေ မနသိ ကရောတိ, အယမသ္သ ဓမ္မာနုသ္သတိ။ တတ္ထ သတိသမ္ပဇညံ ဟေတု, အယဉ္စ
ပစ္စယော။ တစာ ပညာ ဟေတု ဝိတက္ကဝိစာရာ ပစ္စယော။ ကာယသင်္ခါရာ ကမ္မသ္သ အဘိသင်္ခါရော နာမ ဟေတု တ
အပ္ပစ္စယော သုခဝေဒနီယသ္သ ကမ္မသ္သ ဥပစယော ဟေတုကာ ကမ္မသ္သ ပစ္စယော။

၈၆. တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော ဟာရော? မနသာယေဝ ပသန္နေန သတောယေဝတ္ထ ပသန္နော အပိ စ စိ
တ္တတေအနာ သတ္တာ ဝိမုစ္စန္တီတိ တေန သတ္တာ စိတ္တပုဗ္ဗင်္ဂမာ စိတ္တေန ပသန္နေန စေတနာပိ တတ္ထ စိတ္

တဘူတာ ဘဝန္တိတိ ပဋ္ဌာယ အယံ စေတနာနံ ပသာဒေန ကာယော စသ္သ ပသာဒော , သော စ အာရဘတိ ပသာဒေန ပသန္န
နော သညာနန္တိ စသ္သ အဝိပရီတာ, သော ပဋ္ဌဝိဓော ဝိက္ခမ္ဘနာ, ကာယပသ္သမ္ဘနာယေတ ပသာဒော စိတ္တသိတော
စိတ္တံ ပန ပုဗ္ဗံယေဝ ပသန္နံ။ အယံ သမာရောပနာ။ ဇဝံ ပဋ္ဌန္နမ္ပိ ပသာဒော။ တတော နံ သုခမန္တေဝတိတိ ကတမံ ဘဂတ
နိဒ္ဒိသတိ? န ဟိ အတ္တသစ္စံ တသ္သ ကမ္မသ္သ ဝိပာကော အနေ္တဝတိ။ တသ္သ ဥပာယော အနုဂစ္ဆတိ ယအ သိတ
ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတေ သောမနသ္သံ အဝိပ္ပဋိုသာရောပိ အနေ္တဝတိ။ အယံ သမာရောပနော ဟာရော။

မဟာနာမ သက္ကသ္သ သုတ္တံ [ပသ္သ သံ. နိ. ၅.၁၀၁၇] ။ တသ္မိံ စေ သမယေ အသ္သတော အသမ္ပဇာနော ကာ
လံ ကရေယ္ယ ကာမေ ဘဝတိ။ အသ္သတော အဘိသမာဟာရော ယော မာ ဘာယိ, မဟာနာမ, ယံ တံ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ
သဒ္ဓာပရိဘာဝိတံ သီလပရိဘာဝိတံ သုတစာဂပရိဘာဝိတန္တိ ဝိတ္တာရေန ကာတဗ္ဗံ။ စာဂေန စ ပညာယ စ ကိံ ဒသ္သေ
တိ? ယာ သဒ္ဓာ, သာ စေတသော ပသာဒော။ ယာ အနာဝိလသင်္ကပ္ပိတာ, သာ သဒ္ဓာ။ ကိံ ကာရဏာ? အနာဝိလလက္ခဏာ။
အနာဝိလလက္ခဏာ ဟိ သဒ္ဓာ။ အပရေ အာဟု ဂုဏပရိသုဒ္ဓိနိဋ္ဌာဂမနလက္ခဏာ, ယဋ္ဌ အပရေ တ ဝစနပဋိဂ္ဂဟလက္ခဏာ
သဒ္ဓာ။ အပရော ပရိယာယော အတ္တာနံ ယဒိ ဇဝံ ဩကပ္ပေတိ "နာဟံ ကိဋ္ဌိ ဇာနာမိတိ သော အဟံ တတ္ထ အနုညာတ
တာ အနုညာတာ"တိ။ အယံ သဒ္ဓာတိ။ အပရော ပရိယာယော ကေသဋ္ဌိယာ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ အာဒီနတနုပသ္သနာ အနိစ္စံ ဒုက္ခမ
နတ္တာတိ။ တေန စ ပဒိဋ္ဌံ ဘဝတိ ယထာ ဂမ္ဘီရေ ဥဒပာနေ ဥဒကံ စက္ခုနာ ပသ္သတိ န စ ကာယေန အဘိသမ္ဘုနာတိ။ ဇေ
ဝမသ္သ အရိယာ နိဗ္ဗာနက္ခန္ဓိယာ ဒိဋ္ဌိ ဘဝတိ, န စ သစ္ဆိကတာ။ အယံ ဝုစ္စတိ သဒ္ဓာ။ သာ စ လောကိကာ။ အပ
ရော ပရိယာယော ခမတိ ပုထုဇ္ဇနဘူတသ္သ ဝိသတိ စာတိ ကော သက္ကာယာဓိနာ န နိဝေသော။ န တော ကေန္တိ နယသ
ညာ ယထာဘူတံ ဒိဋ္ဌိယာ တု ခလု မုဒူဟိ ပဋ္ဌဟိ က္လန္ဒိယေဟိ ဒသ္သနမင်္ဂေန ပဟီနာ ဘဝန္တိ။ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌာ စ
ကိလေသာ, အယံ သဒ္ဓာ။

သောတာပတ္တင်္ဂမဒုက္ခာယံ ဘူမိယံ ပရိပုဏ္ဏာ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံယေဝ ဘူမိယံ သေက္ခသီလံ အရိယာ ဓာရန္တိ ဝု
စ္စတိ။ တသ္မိံယေဝ ဘူမိယံ မုဒုပညာ ပညိန္ဒြိယန္တိ ဝုစ္စတိ။ တသ္မိံယေဝ ဘူမိယံ ခန္ဓေဟိ အနတ္တိကတာ, အယံ စာ
ဂေါ။ တသ္မာ သဒ္ဓာ စာဂဓိဋ္ဌာနေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ ယတိကေန [တေန (က.)] ဘိယျော မနေန သာ ဟိသ္သ ဝိပရီတာ
ဒိဋ္ဌိကာ အသ္သဒ္ဓာ, သာ နယနဥပဓိသု ပမတ္တာ သမာဒိန္နာ။ တတ္ထ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ယော ကာမံ ပရိဝိသ္သန္တိ က္လတိ
သန္တပဟပပဋိနိသ္သဂ္ဂ န စာဂဓိဋ္ဌာနံ ပညိန္ဒြိယေန ပညာဓိဋ္ဌာနံ, သီလေန ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ။ က္လမေ စတ္တာရော ဓမ္မ
မာ သီလံ ပရိဘာဝယန္တိ သဒ္ဓာ သီလံ စာဂေ စ ပညာတိ။ တတ္ထ သဒ္ဓာယ ဩဃံ တရတိ။ ယံ သီလံ, အယံ အပ္ပမာဒော။
ယော စာဂေ, က္လဒံ ပညာယ ကမ္မံ။ ယာ ပညာ, က္လဒံ ပညိန္ဒြိယံ, တတ္ထ ယံ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ တံ တီသု အဝေစ္စပ္ပသာဒေ
သု။ ယံ သီလံ, တံ သဒ္ဓိန္ဒြိယေသု။ ယော စာဂေ, သော စတူသု ဈာနေသု။ ယာ ပညာ, သာ သစ္စေသု, သတိ သဗ္ဗတ္ထ
ကမိနီ။ တသ္သ သေက္ခသ္သ ဘဒ္ဒိကာ ဘတိ, ဘဒ္ဒိကော အဘိသမ္ပရာယော။ တသ္သ သမ္မုဋ္ဌသ္သတိကသ္သ သီလံ
ကရောန္တသ္သ န ကာယသမ္မုဋ္ဌသ္သတိတာယ တာနိ တ က္လန္ဒိယာနိ တံ တ ကုသလမူလံ ကမ္မဝိပာကံ ဘဝတိ။ တသ္သ
တိကသ္သ အတ္ထနိဒ္ဒေသော။ တတ္ထ သဒ္ဓာ သီလံ စာဂေ ပညာ စတ္တာရော ဓမ္မာ။ ယာ သဒ္ဓာ ယာ စ ပညာ, က္လဒံ
မနောသုစရိတံ။ ယံ သီလံ, က္လဒံ ကာယိကံ တစသိကံ သုစရိတံ။ ယော စာဂေ, က္လဒံ စေတသိကံ အလောဘော သုစရိတံ။
က္လတိ စိတ္တေ ဂဟိတေ ပဋ္ဌက္ခန္ဓာ ဂဟိတာ ဘဝန္တိ။ က္လမေဟိ ဓမ္မေဟိ သုစရိတံ က္လဒံ ဒုက္ခဋ္ဌ အရိယသစ္စံ ပဒဋ္ဌာနံ
မဂ္ဂသ္သ။

၈၇. တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော? ယာ စ သဒ္ဓာ ယဋ္ဌ သီလံ။ တံ ကိသ္သ ကရောတိ? ယာ သဒ္ဓာ တာယ
ဘဂဝန္တံ အနုသ္သရတိ မတ္တေနပိ ဟတ္ထိနာ သမာဂတာ, အသ္သ ဘော ကုက္ကုရာ သဗ္ဗံ သီလေန နပ္ပဋိပဇ္ဇတိ ကာ
ယေန တ တစာယ တ ဌာနံ ဝိသာရဒေါ ဘဝတီတိ အဝိပ္ပဋိသာရီ ပညာ ယသ္သ ပညတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတိ။ တသ္သ အခဏ္ဍ
သ္သ သီလံ ယံ န ပစ္ဆိ တသ္သံ မောဟသ္သ အကုသလစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသဟဂတံ တ, အယံ ဝိစယော ဟာရော။
ဓမ္မတာဒိနော ဘဒ္ဒိကာရာတိ ဘဝိသ္သတိ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော? ယမိဒံ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ပရိဘာဝိတံ သဒ္ဓာယ သီလေန စာဂေန ပညာယ
သမာဓိနာ ပဋ္ဌမဇ္ဈာနသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယာ သဒ္ဓာ အသ္သ အနာဝိလသင်္ကပ္ပော, တံ ဒုတိယဇ္ဈာနသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ တီဏိ
စ အဝေစ္စပ္ပသာဒာ ယံ သီလံ, တံ အရိယကန္တံ, တံ သီလက္ခန္ဓသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယာ ပညာ, သာ ပညာက္ခန္ဓသ္သ ပဒဋ္ဌ
ဌာနံ။ က္လမေ စ ဓမ္မာ က္လဒဋ္ဌ စိတ္တံ ကောဒိဘူတသမာဓိဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဒ္ဓာ သဒ္ဓိန္ဒြိယသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ စာဂေ သ

မာဓိန္ဒြိယသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပညာ ပညိန္ဒြိယသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဒ္ဓာ စ ပညာ စ ဝိပသ္သနာ ပဒဋ္ဌာနံ။ သီလဉ္စ စာကေ စ သမထသ္သ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဒ္ဓာ စ ပညာ စ အဝိဇ္ဇာ ဝိရာကယ ပညာဝိမုတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ သီလဉ္စ စာကေ စ ရာဂဝိရာကယ စေတောဝိမုတ္တိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော? ဝိညာဏေ ဝုတ္တေ သဒ္ဓာသတိဘာဝိတေ သဗ္ဗေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ။ သဒ္ဓာယ ဘဏိတာယ သဗ္ဗာနိ သတ္တ ခနာနိ ဘဏိတာနိ ဟောန္တိ သဒ္ဓာခနံ။ပေ.။ သီလက္ခန္ဓေ ဝုတ္တေ သမာဓိက္ခန္ဓော စ ပညာက္ခန္ဓော စ ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ။ ယံ တံ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ပရိဘာဝိတံ ပစ္ဆိမကေ ကာလေ န တဒနုပရိဝတ္တိ ဘဝိသ္သတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ တတ္ထ သညာပိ တဒနုပရိဝတ္တိနီ ဘဝတိ။ ယေပိ တဇ္ဇာတိကာ ဓမ္မာ, တေပိ တဒနုပရိဝတ္တိနော ဘဝန္တိ။ ရူပသညာ ရူပသဉ္စေတနာနုပသ္သနမနသိကာရော ဇဝံ ဆန္နံ အာယတနာနံ ဝိညာဏကာယေ, အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗ္ယူဟော ဟာရော? ဣမေ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ဘဒ္ဒိကံ ဘတိံ အာကင်္ခေယျ ဘဒ္ဒိကဉ္စ အဘိသမ္ပရာယံ, တေ သဒ္ဓံ သီလံ စာဂံ ပညဉ္စ မနသိ ကရိသ္သန္တိ, အယံ အဓိပ္ပာယော။ ယေ စဥ္ဉေပိ သတ္တာ တထာဂတသ္သ သမ္မုခံ န ပဋိယုဇ္ဈန္တေ, ဣမံ ဓမ္မံ သောတာ အဝိပ္ပဋိသာရတော ကာလံ ကရိသ္သန္တီတိ, အယံ အဓိပ္ပာယော။

၈၈. တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော ဟာရော? ဣဒမ္ပိ စတ္တာရော ဓမ္မာ သဒ္ဓာ စ ပညာ စ အသ္သဒ္ဓိယဉ္စ အဝိဇ္ဇဉ္စ ဟနန္တိ။ သီလဉ္စ စာကေ စ တဏှာ စ ဒောသဉ္စ ဟနန္တိ။ တသ္သ ဒွေ မူလာနိ ပဟီယန္တိ။ ဒုက္ခံ နိဝတ္တေတိ အပ္ပဟီနဘူမိယဉ္စ ဒွိမူလာနိ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ ဒွေ အရိယသစ္စာနိ သမထော စ ဝိပသ္သနာ စ။ ဒွိန္နံ မူလာနံ ပဟာနံ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ နိရောဓော စ မဂ္ဂေါ စ။ အယံ အာဝဋ္ဋော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ? ယံ တံ စိတ္တံ သဒ္ဓာပရိဘာဝိတံ။ပေ.။ သစေ ပုထုဇ္ဇနသ္သ တသ္သပိ ဘဒ္ဒိကာ ဘတိ ဘဝိသ္သတီတိ န ဧကံသေန တသ္သ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဝိပာကန္တိ ပစ္စေသ္သတိ, အပရမှိ တ ပရိယာယေ ဘဝိသ္သတိ။ ယံ တ အတီတံ ဝိပာကာယ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ, တပ္ပစ္စယာနိ စေတာနိ, ယေ ယထာ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂေ "တေနာယံ ဝိဘဇ္ဇဗ္ဗာကရဏီယော နိဒ္ဒေသော ဓမ္မစာရိနော ယာ ဘဒ္ဒိကာ ဘတီ"တိ။

တတ္ထ ကတမာ ပရိဝတ္တနာ? အသ္သဒ္ဓိယံ ဒုသ္သီလျံ ယံ မစ္ဆေရံ ဒုပ္ပညံ စ [ဒုပ္ပညိယံ (က.)] ယဉ္စ ပဋိပက္ခေန ပဟီနာ ဘဝန္တိ, အယံ ပရိဝတ္တနာ။

တတ္ထ ကတမံ ဝေဝစနံ? ယံ တံ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ပရိဘာဝိတံ စိတ္တံ မနောဝိညာဏံ။ပေ.။ ယံ သဒ္ဓာဗလံ သဒ္ဒိန္ဒြိယံ, ယံ သီလံ တံ သုစရိတံ, သံယမော နိယမော ဒမော ခန္ဓတာ ဣမာနိ တသ္သ ဝေဝစနာနိ။ ယော စာကေ သော ပဋိနိသ္သဂ္ဂေါ အလောဘော တေသဂ္ဂေါ စာကေယိဋ္ဌာနံ။ ယာ ပညာ သာ ပညတ္တာ ပညပ္ပဘာ ပညိန္ဒြိယံ ပညာဗလံ။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? ယံ တံ စိတ္တံ ဗီဇံ ပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ ပရိဘာဝနာ တသနာ ပညတ္တိယာ ပညတ္တိ။ သဒ္ဓာ ပသာဒပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ သီလံ သုစရိတပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ စာကေ ပုညကိရိယပညတ္တိယာ ပညတ္တော။ ပညာ ဝီမံသပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ ဣမေ တယော ဓမ္မာ သဒ္ဓာ သီလံ စာကေ ပညဝတော ဟရိသုဒ္ဓိံ ဂစ္ဆန္တိ။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? ယံ စိတ္တံ, တံ ခန္ဓေသု ဝိညာဏက္ခန္ဓော, ဓာတူသု မနောဝိညာဏဓာတု, အာယတနေသု မနာယတနံ။ ယေ စတ္တာရော ဓမ္မာ, တေ ခန္ဓေသု သင်္ခာရက္ခန္ဓေ ပရိယာပန္နာ။ပေ.။ ဓာတူသု အာယတနေသု။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ဣဒံ ဘဂဝတော ဘာသိတံ မဟာနာမေန သက္ကေန ပုစ္ဆိတေန သဗ္ဗံ တံ နိယုတ္တံ။

တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော? ဣဒံ စိတ္တံ ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တံ အကုသလေဟိ စိတ္တေဟိ အပရိဘာဝိတေဟိ ပရိဘာဝိတန္တိ ယာနိ ပုန ပရိဘာဝိတာနိ အညေသမ္ပိ တတ္ထ ဥပဟာဒာယ ပညတ္တံ သဗ္ဗေပိမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တာ။ ဘဒ္ဒိကာ ဘတီတိ ကာမဘောဂိနော တေဝ ရူပဓာတု အရူပဓာတု မနုဿာတိ သဗ္ဗာ ဘဒ္ဒိကာ ဘတိ တဒေဝ ကထာယ ပညတ္တံ, အယံ ပညတ္တိ။

တတ္ထ   ကတမော ပရိက္ခာရော? စိတ္တဿ ဣန္ဒြိယာနိ ပစ္စယော အာဓိပတေယျပစ္စယတာယ မနသိကာရော။ ဟေတုပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ သဒ္ဓါယ လောကိကာ ပညာ ဟေတုပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ ယောနိသော စ မနသိကာရော ပစ္စယော။ သီလဿ ပတိရူပဒေသတသော ပစ္စယော။ အတ္တသမ္မာပဏိဓာနဉ္စ ဟေတု။ စာဂဿ အလောဘော ဟေတု။ အဝိပ္ပဋိသာရော စ ဟေတုပစ္စယော။ ပညာ ပရတော စ ဃောသော အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသော မနသိကာရော ဟေတုပစ္စယော စ။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? ယံ တံ စိတ္တံ ဒီဃရတ္တံ ပရိဘာဝိတန္တိ စေတသိကာပိ။ တေ္တ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ပရိဘာဝိတာ ဘဒ္ဒိကာ တေ ဘတိ ဘဝိဿတိ, ဘဒ္ဒိကာ ဥပပတ္တိကော အဘိသမ္ပရာယော။ ဣတိ ယေ ကေစိ မနုဿကာ ဥပဘောဂပရိဘောက သဗ္ဗေ ဘဒ္ဒိကာ ဘတိယေဝ, အယံ သမာရောပနော။

၈၉. ဥဒ္ဒံ   အဓော သဗ္ဗဓိ ဝိတရာကေတိ ကထာ [ပဿ ဥအာ. ၆၁ ဥအာနေ]   ။ တတ္ထ ကိံ ဥဒ္ဒံ နာမ? ယံ   ဣတော ဥဒ္ဒံ ဘဝိဿတိ အနာကမိ, ဣဒံ ဥဒ္ဒံ။ အဓော နာမ ယမတိက္ကန္တမတီတံ, ဣဒမတေစ အပဒာနတ္တိ ဥဒ္ဒံ။ တတ္ထ အတီတေန သဿတဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗန္တာကပ္ပိကာနံ အပရန္တဒိဋ္ဌိ ကေသဉ္စိ, ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ယံ [ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယံ (က.)] ဝုတ္တကပ္ပိကာနံ ဣမာ စေဝ ဒိဋ္ဌိယော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စ သဿတဒိဋ္ဌိ စ။ တတ္ထာယံ သဿတဒိဋ္ဌိ ဣမာနိ ပန္နရသ ပအာနိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သဿတံ ဘဇန္တိ။ ရူပဝန္တံ မေ အတ္တာ, အတ္တနိ မေ ရူပံ, ရူပံ မေ အတ္တာတိ ယဒုစ္စတေ ပညံ ပရိဒဟန္တိ။ ယာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ သာ ပဉ္စသတာနိ ဥစ္ဆေဒံ ဘဇန္တိ။ တေ "တံ ဇီဝံ တံ သရီရ"န္တိ ပဿန္တိ, ရူပံ မေ အတ္တာတိ တထာရူပာ စတုဗ္ဗိဓာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဥစ္ဆေဒေန စ သဿတေန စ။ ဧဝံ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု ဝီသတိဝတ္ထုကာယ ဒိဋ္ဌိယာ ပန္နရသ ပအာနိ ပုဗ္ဗန္တံ ဘဇန္တိ။ သဿတဒိဋ္ဌိယာ ပဉ္စ ပအာနိ အပရန္တံ ဘဇန္တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိယာ။ တတ္ထ "အယမဟမသ္မီ"တိ ပဿန္တော ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ, သော ဥစ္ဆေဒတဒီ ရူပဝန္တဉ္စ အတ္တာနံ, အတ္တနိ စ ရူပံ, ရူပသ္မိံ တ အတ္တာတိ သော ပဿတိ စာတိ ဣတိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စ, အတ္တတော ပဋိဿရတိ သဿတဒိဋ္ဌိ ပုဗ္ဗန္တတော စ ပဋိဿရတိ။ "အယမဟမသ္မီ"တိ န သမနုပဿတိ။ တဿ ဒိဋ္ဌာသတ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ယော တီသု အဒ္ဓါသု ပုဗ္ဗန္တေ စ အပရန္တေ စ တေန တေန နိဒ္ဒိဋ္ဌာနေန ဥဒ္ဒံ အဓော သဗ္ဗဓိ ဝိတရာကေ "အဟမသ္မီ"တိ န အနုပဿတီတိ ဣမိနာ ဒ္ဒတရေန ဣမိနာ ပယောဂေန ဣမိနာ ဥပာယေန ဣဒံ ဒဿနဘူမိ စ သောတာပတ္တိဖလဉ္စ သော အရိယော ပယောဂေ အနဘာဝံဂတေန သံသာရေန အပုနဗ္ဘတတိ ယော ကောစိ အရိယော ပယောဂေ ပုနဗ္ဘတယ မုဒူနိ တ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ မဇ္ဈာနိ အဓိမတ္တာနိ တ သဗ္ဗံ အပုနဗ္ဘဝပ္ပဟာနာယ သံဝတ္တန္တိ။ အပဟန္တိ ဒိဋ္ဌောဃော ကာမောဃော ဘဝေါဃော အဝိဇ္ဇောဃော စ ဩဓိသော။ တတ္ထ ဒေသနာဟာရေန စတ္တာရိ သစ္စာနိ ပဉ္စဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သောတာပတ္တိဖလေန စ ဒွေ သစ္စာနိ မဂ္ဂေ စ နိရောဓော စ။ သက္ကာယသမုဒယေန ဒွေ သစ္စာနိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ, အယံ ဒေသနာ ဟာရော။

တတ္ထ   ကတမော ဝိစယော? "အယမဟမသ္မီ"တိ အသမနုပဿန္တော တီဏိ ဒဿနပ္ပဟာတဗ္ဗာနိ သံယောဇနာနိ ပဇဟတိ။ အယံ ဝိစယော။

တတ္ထ ကတမာ ယုတ္တိ? တိဝိဓာ ပုဂ္ဂလာ ကောစိ ဥဂ္ဃဋိတညူ ကောစိ ဝိပဉ္စိတညူ ကောစိ နေယျော။ ဥဂ္ဃဋိတညူ တိက္ခိန္ဒြိယော စ တတော ဝိပဉ္စိတညူ မုဒိန္ဒြိယော တတော မုဒိန္ဒြိယေဟိ နေယျော။ တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညူ တိက္ခိန္ဒြိယတာယ ဒဿနဘူမိမာဂမ္မ သောတာပတ္တိဖလံ ဟာပုဏာတိ, ဧကဗီဇကော ဘဝတိ။ အယံ ပဌမော သောတာပန္နော။ ဝိပဉ္စိတညူ မုဒူဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ ဒဿနဘူမိမာဂမ္မ သောတာပတ္တိဖလံ ဟာပုဏာတိ, ကောလံကောလော စ ဟောတိ။ အယံ ဒုတိယော သောတာပန္နော။ တတ္ထ နေယျော ဒဿနဘူမိမာဂမ္မ သောတာပတ္တိဖလံ ဟာပုဏာတိ, သတ္တက္ခတ္တုပရမော စ ဘဝတိ။ အယံ တတိယော သောတာပန္နော။

အတ္ထိ သော ယုတ္တိ မုဒုမဇ္ဈာဓိမတ္တေဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ မုဒုမဇ္ဈာဓိမတ္တံ ဘူမိံ သစ္ဆိကရေယျ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနေန တ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ပဇဟတိ။ အယံ ယုတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော? တတ္ထ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သဗ္ဗမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ သက္ကာယော နာမရူပဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ နာမရူပံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပဉ္စ ဣန္ဒြိယာနိ ရူပီနိ ရူပရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သဠာယတနံ အဟံကာရဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? ဒွီသု ဒိဋ္ဌီသု ပဟီနာသု တတ္ထ ကော ဒိဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဥဒ္ဓံ စ အဓော စ ဝီတရာဂေ သဗ္ဗရဇနီယေသု ဝီတရာဂေ ဟောတိ။ တဏှာ ပရာဘူမိယံ, ဣဒံ ပစ္စယန္တိ ယထာဘူတံ ပဿတိ။ သော သဗ္ဗပဋိစ္စသမုပ္ပာဒံ အာမသတိ။ အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

၉၀. တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ သတ္တာ ယေ နာဘိရမိဿန္တိ, တေ ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနာယ တယမိဿန္တိ။ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ အယံ စတုဗျူဟော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော ဟာရော? ယာနိမာနိ မုဒူနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ တာနိ ဩရမ္ဘာဂိယာနိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သမူဟနန္တိ အဘိဇ္ဈာဗျာပာဒေ စ ဘာဝနာကာရေန သေက္ခာယ ဝိမုတ္တိယာ ဖလံ သစ္ဆိ, ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ ဒိဋ္ဌိဝသေန ဖလံ သစ္ဆိ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ အာရဘိတတ္တာ သတိန္ဒြိယံ ပဂ္ဂဟိတတ္တာ အစ္စန္တံ နိဋ္ဌံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ယာနိ ဣန္ဒြိယာနိ, အယံ မဂ္ဂေ သံကိလေသပ္ပဟာနံ။ အယံ နိရောဓော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ အယံ အာဝဋ္ဋော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ ဟာရော? “အယမဟမသ္မီ”တိ ယော သမနုပဿတိ, သော စ ခော အဓိမတ္တေန လောကိကာ ယံ ဘူမိယံ န တု အရိယေန ပယောဂေန သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပဇဟတိ။ ယံ ဝုစ္စတိ တဏှာယ ဘူမိယာ အဓိမတ္တာယ။ တတ္ထ တဏှာယ ဘူမိယံ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ အဓိမတ္တတံ ပဋိလဘတိ သီလေန ဝတေန ဗာဟုသစ္စေန သမာဓိနာ နေက္ခမ္မသုခေန။ တတ္ထ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညီ အဓိမာနံ ဂဏှာတိ။ တေသမ္ပိ ယေဝ ဝတ္ထုပ္ပတ္တိယံ ဘဂဝတာ ဣဒံ သုတ္တံ ဘာသတိ။ သီလတ ဝတမတ္တေနာတိ။ တတ္ထ ယော အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညီ တဿ ယော သမာဓိ, သော သာမိသော ကာပုရိသသေဝိတော ပန သော ကာပုရိသာ ဝုစ္စန္တိ ပုထုဇ္ဇနာ။ အာမိသံ ယဉ္စ အရိယမဂ္ဂမာဂမ္မ လောကိကာ အနရိယံ တေန သမာဓိ ဟောတိ အနရိယော ကာပုရိသသေဝိတော။ ယော ပန အရိယာကာရေန ယထာဘူတံ န ဇာနာတိ န ပဿတိ [ဇာနာတိ ပဿတိ (ပီ.)] , သော အဓိဂမနံ ပဇဟတိ ယော အရိယေန သမာဓိနာ အကာပုရိသသေဝိတေန နိရာမိသေန နီယတိ, တတ္ထ အကာပုရိသာ ဝုစ္စန္တိ အရိယပုဂ္ဂလာ။ ယော တေဟိ သေဝိတော သမာဓိ, သော အကာပုရိသသေဝိတော။ တသ္မာ ဧကံ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယံ “အယမဟမသ္မီ”တိ အသမနုပဿန္တော တထာ ဟာတေတိ။

တတ္ထ ကတမာ ပရိဝတ္တနာ? ဣမာယ ဒဿနဘူမိယာ ကိလေသာ ပဟာတဗ္ဗာ, တေဟိ ပဟီယန္တိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌာပိ ဘဂဝတာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ ယော။

တတ္ထ ကတမံ ဝေဝစနံ? ယာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယာ အတ္တဒိဋ္ဌိယာ။ အယံ ဘူမိ။ ယေ ကိလေသာ ပဟာတဗ္ဗာ။ တေ အပ္ပဟီယန္တိ အနိဒ္ဒိဋ္ဌာပိ ဘဂဝတာ သဿတဒိဋ္ဌိ စ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ စ, သာ ပရိယန္တဒိဋ္ဌိ စ။ ယာ အပရိယန္တဒိဋ္ဌိ စ, သာ သဿတဒိဋ္ဌိ စ။ ယာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, သာ နတ္ထိကာ ဒိဋ္ဌိ။ ယာ သဿတဒိဋ္ဌိ, သာ အကိရိယဒိဋ္ဌိ။ ဣဒံ ဝေဝစနံ။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? တဏှာ သံယောဇနပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ မဂ္ဂေ ပဋိလာဘပညတ္တိယာ ပညတ္တော။ ဣန္ဒြိယာ ပဋိလာဘပညတ္တိယာ ပညတ္တာတိ။ တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? သက္ကာယော ဒုက္ခံ ဒဿနပ္ပဟာတဗ္ဗော။ သမုဒယော မဂ္ဂေ။ ဣန္ဒြိယာနိ တာနိ စ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ခန္ဓဓာတုအာယတနေသု။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ယဉ္စဟိ အာရဗ္ဘ ဘဂဝတာ ဣဒံ သုတ္တံ ဘာသိတံ, သော အာရဗ္ဘ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? နာမရူပဿ ဟေတုပစ္စယောပိ ဝိညာဏံ ဟေတု ဗီဇံ။ တေန အဝိဇ္ဇာ စ သင်္ခါရာ စ ပစ္စယော။ နိဝတ္တိနယော န အပရော ပရိယာယော သဗ္ဗဘာဝေ, ယေ စ သဗ္ဗဘာဝဿ ဟေတု ပရာဘဏ္ဍပစ္စယော ဣတိ

သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပရတော စ ဃောသော ယောနိသော စ မနသိကာရော ပစ္စယော ။ ယာ ပညာ ဥပ္ပာဒေတိ, သော ဟေတု သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဘဝတိ, ယာ သမ္မာသမာဓိ [သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ပီ.)] , အယံ ပရိက္ခာရော။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? "အယမဟာမသိ"တိ အသမနုပဿိ ဒုက္ခတော ရောဂတော။ပေ.။ ပန္နရသ ပဒာနိ။ သီလာနိ ဘဂဝတ ကိမတ္ထိယာနိ ကိမာနိသံသာနိ။ သီလာနိ, အာနန္ဒ, အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ ယာဝ ဝိမုတ္တိ။ တတ္ထ ဒုဝိဓော အတ္ထော – ပုရိသတ္ထော စ ဝစနတ္ထော စ။

၉၁. တတ္ထ ကတမော ပုရိသတ္ထော? ယာယံ န ပစ္ဆာနုတာပိတာ အယံ အဝိပ္ပဋိသာရော, အယံ ပုရိသတ္ထော။ ယထာ ကောစိ ဗျူဟယတိ ကမ္မတ္ထမာသေဝတိ သော ဘဏေယျ, ကိဋ္ဌ မမေတ္ထ အဓိနံ တဿတ္ထာယ ဣဒံ ကိရိယံ အာရဘာမီတိ။ အယံ ပုရိသတ္ထော။

တတ္ထ ကတမော ဝစနတ္ထော? သီလာနိ ကာယိကံ တ တစသိကံ တ သုစရိတံ အဝိပ္ပဋိသာရောတိ။ တတ္ထ သီလဿ ဝတဿ စ ဘာသောယေဝ။ အနညာ သုဂတကမ္မတာ သုစရိတံ အယံ အဝိပ္ပဋိသာရော။ ဇဝံ ယာဝ ဝိမုတ္တီတိ ဧကေမေကသ္မိံ ပဒေ ဒွေဝ အတ္ထာ – ပုရိသတ္ထော စ ဝစနတ္ထော စ, ယထာ ဣမမှိ သုတ္တေ ဇဝံ သဗ္ဗေသု သုတ္တေသု ဒွေဝ ဒွေဝ အတ္ထာ။ အယံ ဟိ ပရမတ္ထော ဥတ္တမတ္ထော စ။ ယံ နိဗ္ဗာနသစ္ဆိကံ နိဿာယ ယံ သကံ သစ္ဆိကာတဗ္ဗံ ဘဝတိ, သော ဝုစ္စတိ ကတဿ [သတဿ (က.)] ကတ္တောတိ။ အယံ ပုန ဝေဝစနံ သမ္ပဇာနာတိ။ ဣမိနာ နိယုတ္တတ္ထမဘိလဗ္ဘတိ ဝစနတ္ထော။ တတ္ထ ယံ အတ္ထံ သာဝကော အဘိကင်္ခတိ။ တဿ ယော ပဋိလာဘော, အယံ ပုရိသတ္ထော။ ယံ ယံ ဘဂဝတ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, တဿ တဿ ဓမ္မဿ ယာ အတ္ထဝိညတ္တိ။ အယံ အတ္ထော, တတ္ထ သီလာနံ အဝိပ္ပဋိသာရော အတ္ထောပိ အာနိသံသောပိ။ သော စ အာနိသံသော ယံ ဒုဂ္ဂတိံ န ဂစ္ဆတိ။ ယထာ တံ ဘဂဝတာ သောနိသံသော ဓမ္မေ သုစိဏ္ဏေ န ဒုဂ္ဂတိံ ဂစ္ဆတိ ဓမ္မစာရီ, အယံ အတ္ထော။

ယံ ပုရိသော ဘာဝနာဘူမိယံ သီလာနိ အာရဗ္ဘ သီလေန သံယုတ္တော ဟောတိ ဇဝံ ယာဝ ဝိမုတ္တိ တထာ သီလက္ခန္ဓော။ တတ္ထ ယော စ အဝိပ္ပဋိသာရော အနုသယဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌော, တဋ္ဌ သီလံ အယံ သီလက္ခန္ဓော။ ဟမောဇ္ဇပီတိပဿဒ္ဓိတိ စ သမာဓိန္ဒြိယေန, အယံ သမာဓိက္ခန္ဓော။ ယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အယံ ပညာက္ခန္ဓော။ ဣမေ တယော ခန္ဓာ သီလံ သမာဓိ ပညာ စ တထာ သီလံ ပရိပူရေတိ ယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ တေန ကာရဏေန သော သီလံ ပရိပူရေတိ, အနုပ္ပန္နဿ စ အကုသလဿ အနုပ္ပာဒာယ တယမတိ, ဥပ္ပန္နဿ စ ပဟာနာယ အနုပ္ပန္နဿ စ ကုသလဿ ဥပ္ပာဒာယ, ဥပ္ပန္နဿ စ ကုသလဿ ဘိယျောဘာဝာယ ဣတိ ဝီရိယိန္ဒြိယံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တတ္ထ ယော သမာဓိက္ခန္ဓော , ဣဒံ သမာဓိန္ဒြိယံ။ ပညာက္ခန္ဓော ပညိန္ဒြိယံ, တံ စတူသု သမ္မပ္ပဓာနေသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ ယော အနုပ္ပန္နဿ စ အကုသလဿ အနုပ္ပာဒာယ တယမတိ, ဣဒံ ပဌမံ သမ္မပ္ပဓာနံ။ ယံ ဥပ္ပန္နဿ, ဣဒံ ဒုတိယံ။ စတ္တာရိ သမ္မပ္ပဓာနာနိ စတူသု ဈာနေသု ပဿိတဗ္ဗာနိ။ တထာ သီလက္ခန္ဓေန နေက္ခမ္မဓာတု စ အဓိကာ [အာဒိကာ (ပီ.)], တယော စ ဝိတက္ကာ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော အဗျာပာဒဝိတက္ကော အဝိဟိံသာဝိတက္ကော စ။ သာဓာရဏဘူတာ။ ယာ ပိယာယမာနဿ ဟမောဇ္ဇေန ဣဒံ ကာယိကံ သုခံ အာနိတံ အနိယမီတိပေမေန, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ယော တတ္ထ အဝိက္ခေပော, အယံ သမာဓိ။ ဣဒံ ပဌ္ဌင်္ဂိကံ ပဌမံ ဈာနံ။ ယာ စေတသိကာ ပဿဒ္ဓိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိရောဓနံ, ယော ကိလေသော စ ပရိအာဟော, သော ပဌမေ ဈာနေ နိရုဒ္ဓော။ တထာ ယာ စ ကိလေသပဿဒ္ဓိ ယာ စ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ပဿဒ္ဓိ, ဥဘယေပိ တေ ဓမ္မေ ပဿဒ္ဓာယံ။ တတ္ထ ကာယဿ စိတ္တဿ စ သုခံ သုခာယနာ, ဣဒံ ပီတိသုခိနော ပဿဒ္ဓိ။ ယောပိ ကောဒိဘာတေ စိတ္တဿ, တေန ကောဒိဘာဝေန ယံ စိတ္တဿ အဇ္ဈတ္တံ သမ္ပသာဒနံ, ဣဒံ စတုတ္ထံ ဈာနင်္ဂံ။ ဣတိ အဇ္ဈတ္တဋ္ဌ သမ္ပသာဒော စေတသော စ ကောဒိဘာတေ ပီတိ စ သုခဋ္ဌ, ဣဒံ ဒုတိယံ ဈာနံ စတုရင်္ဂိကံ။ ယော ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ, တေန အဓိမတ္တေန သုခေန ဖရိတ္တော သုခံ စေတသိကံ ယံ, သော ပီတိဝိတရာဂေ ဇဝံ တဿ ပီတိဝိတရာဂတာယ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သော ပီတိယာ စ ဝိရာဂာ ဥပေက္ခံ ပဋိလဘတိ။ သုခဋ္ဌ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သတိ စ သမ္မာ ပညာယ ပဋိလဘတိ။ သစေ သတိ ကောဂ္ဂတာ ဣဒံ ပဌ္ဌင်္ဂိကံ တတိယံ ဈာနံ။ ယံ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, အယံ ကောဂ္ဂတာယ ပရာဝိဓာနဘာဂိယာ, ပဌမေ ဈာနေ အတ္ထိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ နော စက္ခုံဿ ဝေဒနာ သဗ္ဗံ ဟာရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ယထာ စတုတ္ထေ ဈာနေ, တထာ ယာ ဥပေက္ခာ ပဿမ္ဘာယံ သတိသမ္ပဇညံ စိတ္တေကဂ္ဂတာ စ, ဣဒံ စတုတ္ထံ ဈာနံ။

၉၂. ယထာ သမာဓိ ဒဿယိတဗ္ဗံ, တထာ ပညိန္ဒြိယံ တံ စတူသု အရိယသစ္စေသု ပဿိတဗ္ဗံ။ ယံ သမာဟိတော
ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, သာ ပဇာနနာ စတုဗ္ဗိဓာ အသုဘတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော စ, ယအာရမ္မဏံ တံ ဒုက္ခံ အရိယသ
စ္စံ, ယံ ပဇာနန္တော နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဝိမုစ္စတိ တထာ ယံ ကာမာသဝဿ ပဟာနံ ဘတာသဝဿ ဒိဋ္ဌာသဝဿ အဝိဇ္ဇာသဝ
ဿ, အယံ နိရောဓော အပ္ပဟီနဘူမိယံ အာသဝသမုဒယော။ ဣမာနိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ယထာ ပညိန္ဒြိယံ ပဿိတ
ဗ္ဗံ။ ယထာယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အယံ ဒဿနဘူမိ။ သောတာပတ္တိဖလဉ္စ ယထာဘူတံ ပဇာနန္
တော နိဗ္ဗိန္ဒတီတိ, ဣဒံ တနုကဉ္စ။ ကာမရာဂဗျာပာဒံ သကအာကမိဖလဉ္စ ယံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဝိရဇ္ဇတိ, အယံ ပဉ္စမဇ္ဈာန
ဘာဝနာဘူမိ စ ရာဂဝိရာဂ စေတောဝိမုတ္တိ အနာကမိဖလဉ္စ။ ယံ ဝိမုတ္တိ ဝိမုစ္စတိ, အယံ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂ ပညာဝိမုတ္တိ အရဟ
တ္တဉ္စ။ ဣမေ အဝိပ္ပဋိသာရာ စ ဝီရိယိန္ဒြိယဉ္စ စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ အဝိပ္ပဋိသာရာ တဉ္စ ဥပရိ ယာဝ သမာဓိ,
ဧဝံ တေ စတ္တာရိ ဈာနာနိ သမာဓိန္ဒြိယဉ္စ ယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ဣမေ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ
သီလပာရိပူရိမုပာအယ စာဂသံဟိတေန စ နိဗ္ဗေဓိကာနဉ္စ နိမိတ္တာနံ အနာဝိလမနာ, ဣဒံ သတိန္ဒြိယံ စတ္တာရော သတိ
ပဋ္ဌာနာ။ ယံ ပုန ဣမာယ ဓမ္မဒေသနာယ တီသု ဌာနေသု ဒိဋ္ဌောဂမနကိန္ဒြိယံ ကိလေသပဟာနေန စ သေက္ခသီလံ, ဣဒံ
သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ စတ္တာရိ စ သောတာပတ္တိယင်္ဂါနိ ဖလာနိ။ သမာဓိန္ဒြိယာနိ သောပနိယာဟာရိနိ သဗ္ဗသုတ္တေသု နိဒ္ဒိ
သိတဗ္ဗာနိ။ ယံ ဈာနံ ပဋိလဘနံ ဝီရိယဂဟိတံယေဝ ဉာဏံ ပဋိဿရတော, အယံ သုတမယီ ပညာ။ ယော သမာဓိ ပုဗ္ဗာပရ
နိမိတ္တာဘာသော အနောမဂတိတာယ ယထာကာမော, အယံ စိန္တာမယီ ပညာ, ယံ တထာသမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာ
နာတိ, အယံ ဘာဝနာမယီ ပညာ။ အယံ သုတ္တနိဒ္ဒေသော။

ဣမံ သုတ္တံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ ဗုဇ္ဈကာရဓိကံ ဗုဇ္ဈိတဗ္ဗံ။ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ တံ ဗုဇ္ဈိဿန္တိ တသ္
သ အင်္ဂါနိ ဗုဇ္ဈိဿန္တိ, တေန ဗောဇ္ဈင်္ဂါ။ တထာ အာဒိတော ယာဝ သီလံ ဝတံ စေတနာ ကရဏီယာ, ကိဿ သီလာ
နိ ဟာရိပူရေတိ။ အနုပ္ပန္နဿ စ အကုသလဿ အနုပ္ပာအယ ဥပ္ပန္နဿ စ အကုသလဿ ပဟာနာယ အနုပ္ပန္နသ္
သ ကုသလဿ ဥပ္ပာအယ ဥပ္ပန္နဿ စ ကုသလဿ ဘိယ္ယောဘာတယ, ဣဒံ ဝီရိယံ တဿ တဿ ဗုဇ္ဈိတသ္
သ အင်္ဂန္တိ။ အယံ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ဣမိနာ ဝီရိယေန ဒွေဝ ဓမ္မာ အာဒိတော အဝိပ္ပဋိသာရော ပာမောဇ္ဇဉ္စ
ယာ ပုန ပီတိ အဝိပ္ပဋိသာရပစ္စယာ ပာမောဇ္ဇပစ္စယာ, အယံ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ယံ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘ
တိ။ အယံ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ တေန ကာယိကသုခမာနိတံ ယံ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, အယံ သမာဓိသမ္
ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အယံ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ယာ သီလမုပာအယ ပဉ္စန္နံ
ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ ဥပာအယာနုလောမတာ နိမိတ္တာယနာ ပီတိဘာဂိယာနဉ္စ ဝိသေသဘာဂိယာနဉ္စ အပိလာပနတာ သဟာဂတာ
ဟောတိ အနဝမဂ္ဂေ, အယံ သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ။ ယံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, အစ္စာရဒ္ဓဝီရိယံ ကရောတိ။ ဥဒ္ဓစ္စဘူမိ
တိ ကတာ အဘိပတ္ထိတံ ပေသေတိ။ ကောသဇ္ဇဘူမိတိ ဂရဟိတော ရဟိတေဟိ အင်္ဂေဟိ ဗုဇ္ဈတိ ယံ စက္ခုသမထပထံ,
သာ ဥပေက္ခာတိ။ တေန သာ ဥပေက္ခာ တဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ အင်္ဂန္တိ ကရိတ္ွတ ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါတိ ဝုစ္စ
တေ။ ဧသော သုတ္တနိဒ္ဒေသော။

၉၃. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? အသ္မိံ သုတ္တေ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒေသိတာနိ။ တတ္ထ ကတမော ဝိစ
ယော? သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရော ယာဝ ဝိမုတ္တိ ဣမိဿာယ ပုစ္ဆာယ မိနိကိမတ္တဿမိတိ ဒွေဝ ပအာနိ ပုစ္ဆာ ဒွေဝ ပအာ
နိ ဝိသဇ္ဇနာနိ ဒွိဝိဟိ ပဒေဟိ ဒွေဝ အဘိညံ ဒွိဝိဟိ စေဝ ပဒေဟိ ဝိသဇ္ဇနာ ကိံ ပုစ္ဆတိ နိဗ္ဗာဓိကံ ကာယဘူမိံ ကမ္မဿ
တထာ ဟိ ပတိဋ္ဌာ စ အသေက္ခေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတိ။ တတ္ထ ကတမာ ယုတ္တိ? သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရော ဘဝတိ ကိံ
နိစ္ဆန္ဒဿ စ ဝိရာဂေ အတ္ထိ ဧသော ယုတ္တိ။ တတ္ထ ကတမံ ပဒဋ္ဌာနံ? ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သမာဓိ သ
မာဓိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပညာ ပညိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝီရိယံ အဒေါသဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သမာဓိ အလောဘဿ ပဒ
ဋ္ဌာနံ။ ပညာ အမောဟဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝီရိယိန္ဒြိယံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ပဒဋ္ဌာနံ, သမ္မာတစာယ သမ္မာကမ္မန္တဿ
သမ္မာအာဇီဝဿ။ သမာဓိန္ဒြိယံ တိဏ္ဏံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ပဒဋ္ဌာနံ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာတစာယ သမ္မာသမာဓိနော။ ပ
ညိန္ဒြိယံ ဒွိန္နံ မဂ္ဂင်္ဂါနံ ပဒဋ္ဌာနံ, သမ္မာသတိယာ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? သီလက္ခန္ဓေ ဝုတ္တေ သဗ္ဗေ တယော ခန္ဓာ ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ, သီလမေဝ ဟိ
သေလောပမတာ ယထာ သေလော သဗ္ဗပစ္စတ္ထိကေဟိ အကရဏီယော ဧဝံ တံ စိတ္တံ သဗ္ဗကိလေသေဟိ န ကမ္ပတီတိ,
အယံ အမောဟော။ ဝိရတ္တံ [ပဿ ဥအာ. ၃၄ ဥအာနပာဠိယံ] ရဇနီယေသူတိ အယံ အလောဘော။ ကောပနေယ္ယေ န ကုပ္
ပတီတိ အယံ အဒေါသော။ တတ္ထ ပညာ အမောဟော ကုသလမူလံ, အလောဘော အလောဘောယေဝ, အဒေါသော အ

အေသောယေဝ။ ဣမေဟိ တီဟိ ကုသလမူလေဟိ သေက္ခဘူမိယံ ဌိတော အသေက္ခမဂ္ဂံ ဥပ္ပာဒေတိ။ သေက္ခဘူမိ သမ္ပတ္တိကမ္မဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေတိ, သာ စ သမ္မာဝိမုတ္တိ, ယည္စ ဝိမုတ္တိရသဉာဏဒဿနံ ဣမေ ဒသ အသေက္ခာနံ အရဟတ္တံ ဓမ္မာ။ တတ္ထ အဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန စတုဗ္ဗိဓာ ဘာဝနာပိ လဗ္ဘတိ။ သီလဘာဝနာ ကာယဘာဝနာ စိတ္တဘာဝနာ ပညာဘာဝနာ စ။ တတ္ထ သမ္မာကမ္မန္တေန သမ္မာအာဇီဝေန စ ကာယော ဘာဝိတော။ သမ္မာဝါစာယ သမ္မာဝါယာမေန စ သီလံ ဘာဝိတံ။ သမ္မာသင်္ကပ္ပေန သမ္မာသမာဓိနာ စ စိတ္တံ ဘာဝိတံ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမ္မာသတိယာ စ ပညာ ဘာဝိတာ။ ဣမာယ စတုဗ္ဗိဓာယ ဘာဝနာယ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ စိတ္တံ ပညာ စ။ စိတ္တံ ဘာဝနာယ သမထော, ပညာ ဘာဝနာယ ဝိပဿနာ။ တတ္ထ ပညာ အဝိဇ္ဇာပဟာနေန စိတ္တံ ဥပက္ကိလေသေဟိ အမိဿီကတန္တိ။ ပညာ ဘာဝနာယ စိတ္တဘာဝနံယေဝ ပရိပူရေတိ။ ဇဝံ ယဿ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတိတိ။ အပိ စ ခော ပန တဿ အာယသ္မတော အဗ္ဘာဟဒဓာတု အဓိမုတ္တာ, န သော ပေတံ သမာပန္နော တဿ သင်္ခာပဟာရံ ဒေတိ, သင်္ခာဝိတက္ကိတေ သရီရေ ဒုက္ခံ န ဝေဒိယတိ, အယံ သုတ္တတ္ထော။

၉၄. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ဣမမှိ သုတ္တေ ဒသ အသေက္ခာ အရဟတ္တဓမ္မာ ဒေသိတာ အပ္ပမာဏာ စ သမ္မာ ဝိဘာဝနာ။ တတ္ထ ကတမော ဝိစယော? သေလောပမတာ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဝေဒနီယသုခဒုက္ခောပဂတာ, တေ သဗ္ဗေ နိရုပ္ပံ တနုပဿန္တာနံ ဝူပဂတာ ကာယတော ဝေဒယိတပရိက္ခာရော အပ္ပဝတ္တိတော ဒုက္ခံ န ဝေဒိယတိ။ တတ္ထ ကတမာ ယုတ္တိ, ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ ကုတော တံ [နံ (က.)] ဒုက္ခမေဿတိတိ။ တီသု ဘာဝနာသု ဒုက္ခံ နက္ခမတိ စိတ္တံ စိတ္တဘာဝနာယ စ။ နိရောဓဘာဝနာယ စ အာနန္တရိကာ သမာဓိဘာဝနာယ စ။ ဣတိ ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တန္တိ သမာဓိ ဖလဿ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? ယဿေဝံ ဘာဝိတံ [ပဿ ဥဒာ. ၃၄ ဥဒာနဟဋ္ဌိယံ] စိတ္တန္တိ စိတ္တာနိ ဘာဝိတာနိ ယထာ ပဉ္စမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ပညာ သီလံ ကာယော စိတ္တံ, သီလမ္ပိ သုဘာဝိတံ ကာယိကစေတသိကည္စ ဌိတတ္တာ နာနုပကမ္ပတီတိ ဝေဒနာပိ တထာ သညာပိ သင်္ခာရာပိ။ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတီတိ သုခမ္ပိ နာနုဂစ္ဆတိ, အဒုက္ခမသုခမ္ပိ နာဂတန္တိ။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ဣမေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ဒုက္ခေန အဓိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ဝေရှူဟဟိ သမာပတ္တီဟိ ဝိရဟိဿန္တိ။ အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ ယေ စ အပ္ပသန္နာ, တေဟိ ဘဝိဿန္တိ, ပသန္နာနည္စ ပီတိပာမောဇ္ဇံ ဘဝိဿတိ, အယံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ အာဝဋ္ဋောတိ နတ္ထိ အာဝဋ္ဋနဿ ဘူမိ။

ဝိဘတ္တီတိ ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတီတိ ဒုဝိဓော နိဒ္ဒေသော – ဒုက္ခဟေတုနိဒ္ဒေသော စ ပဋိပက္ခနိဒ္ဒေသော စ။ ကော သော ဒုက္ခဟေတု? ယတော ဒုက္ခံ အာဂစ္ဆတိ ပဋိပက္ခေ ဝုတ္တေ သေသဓမ္မာနံ သီလံ ဟေတု စ ပစ္စယော စ, တေ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ ဟောန္တိ။ ကေဗောဓိပက္ခိယေ ဓမ္မေ ဝုတ္တေ သဗ္ဗေ ဗောဓ ဂမနီယာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ အဝိပ္ပဋိသာရေန ဆန္ဒိကာ, တေ သီလပာရိပူရိံ ဘဝန္တိ ပာမောဇ္ဇဆန္ဒိကာ အဝိပ္ပဋိသာရီပာရိပူရိံ, အယမေတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ပေ.။ အယံ စတုဗျူဟော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော? ဣဒံ သုတ္တံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ။ ယော နိဗ္ဗေဓော, အယံ နိရောဓော။ ယေန နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ, သော မဂ္ဂော။ ယံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ, တံ ဒုက္ခံ။ ယံ နိဗ္ဗေဓကောမိနာ မဂ္ဂေန ပဟီယတိ, သမုဒယောယံ ဝုတ္တော။

တတ္ထ ကတမာ ဝိဘတ္တိ? သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရောတိ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယံ, ပရာမသန္တဿ နတ္ထိ အဝိပ္ပဋိသာရော ယာဝ အေသကတံ ကာယေန တ တစာယ တ အကုသလံ အာရဘတိ။ ကိဥ္စိပိဿ ဇဝံ ဟောတိ “သုကတမေတံ သုစရိတမေတံ နော စဿ တေန အဝိပ္ပဋိသာရေန ပာမောဇ္ဇံ ဇာယတိ ယာဝ ဝိမုတ္တိ, တဿ သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရော”တိ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယံ, အယံ ဝိဘတ္တိဟာရော။

တတ္ထ ကတမာ ပရိဝတ္တနာ? ဣမေဟိ သတ္တဟိ ဥပနိသာသမ္ပတ္တီဟိ ဧကာဒသ ဥပနိသာ ဝိဘတ္တိယံ ပဇဟာနံ ပဇဟန္တိ, အယံ ပရိဝတ္တနာ။

တတ္ထ ကတမာ ဝေဝစနာ? ဣမေသံ အရိယဓမ္မာနံ ဗလဗောဇ္ဈင်္ဂဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ ဣမာနိ ဝေဝစနာနိ။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရောတိ သီလက္ခန္ဓေ နေက္ခမ္မပညတ္တိယာ ပညတ္တံ, နိသဇ္ဇပညတ္တိ စ ဧဝံ ဒသ အင်္ဂါနိ ဒွီဟိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ပညတ္တာနိ။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? ဣဒံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယသုတ္တံ ပဉ္စသု ဩတိဏ္ဏံ ယထာ ယံ ပဉ္စမံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ဧဝမိန္ဒြိယာဒိခန္ဓဓာတုအာယတနေသု နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? သီလဝတော အဝိပ္ပဋိသာရောတိ န တာဝ သုဒ္ဓော အာရမ္ဘော အဝိပ္ပဋိသာရိနော ပါမောဇ္ဇန္တိ န တာဝ သုဒ္ဓော အာရမ္ဘော ယာနိ ဧကာဒသ ပဒါနိ ဒေသိတာနိ ယဒါ တဒါ သုဒ္ဓော အာရမ္ဘော, အယံ သောဓနော။

တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော? သီလဝေမတ္တတာယ ပညတ္တံ ဧဝံ ဒသ ပဒါနိ သဗ္ဗာနိ သီလက္ခန္ဓဿ အာနိသံသော, တေ စ ပတိရူပဒေသဝါသော စ ပစ္စယော အတ္တသမ္မာပဏိဓာနဉ္စ ဟေတု, သမာဓိက္ခန္ဓဿ သုခံ ဟေတု ပဿဒ္ဓိ ပစ္စယော, ယေန ဈာနသဟဇာတိ စ ဌာနန္တိ ဈာနင်္ဂ အပရော ပရိယာယော ကာမေသု အာဒီနဝတနုပဿနာ သမာဓိနော ပစ္စယော နေက္ခမ္မေ အာနိသံသဒဿာဝိတာ ဟေတု။

တတ္ထ ကတမာ သမာရောပနာ? ယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ, သော သီလက္ခန္ဓော။ ယံ သီလံ, တေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ပဓာနာ။ ယံ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ, သော ပါတိမောက္ခသံဝရော။

၉၅. ယဿ သေလောပမံ စိတ္တန္တိ ကထာ [ပဿ ဥဒာ. ၃၄ ဥဒာနေ] , သေလောပမန္တိ ဥပမာ ယထာ သေလော တတေန န ကမ္ပတိ န ဥဏှေန န သီတေန သံကမ္ပတိ။ ယထာ အနေကာ အစေတနာ, တေ ဥဏှေန မိလာယန္တိ, သီတေန အဝသုဿန္တိ, တတေန ဘဇန္တိ။ န ဧဝံ သေလော ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု ဒေါသနီယေ န ဒုဿတီတိ ကာရဏံ ဒေါသနီယေ ဒေါမနဿန္တံ, န ဒုဿေန တ ကမ္ပတိ ဥဏှေန တ, သော မိလာယတိ သီတေန တ အဝသုဿတိ, ဧဝံ စိတ္တံ ရာဂေန နာနုဿတိ သီတေန ကမ္ပတီတိ။ ကိံ ကာရဏံ? ဝိရတ္တံ ရဇနီယေသု ဒေါသနီယေ န ဒုဿတိ။ ကိံ ကာရဏံ? ဒေါသနီယေ ပနဿန္တံ န ဒုဿတိ, အဒုဋ္ဌံ တံ န ကောသိဿန္တံ, တေန ကုပ္ပနီယေ န ကုပ္ပတိ, ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ ကုတော တံ ဒုက္ခနိဒ္ဒေသော စ ကုတော ဝေရူပဿ ဒုက္ခံ အာဂမိဿတီတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။

ပရိဝတ္တနာတိ ကုတော တံ ဒုက္ခမေဿတီတိ ယံ စေတသိကံ သုခံ အနုပါဒိသေသာ အယံ နတ္ထိ သောပါဒိသေသာ အယံ အတ္ထိ။ ပုန ဧဝမာဟံသု တံ ခဏံ တံ မုဟုတ္တံ ဥဘယမေဝ အဝေဒယိတံ သောပါဒိသေသံ ယဉ္စ အနုပါဒိသေသံ ယဉ္စ တံ ခဏံ တံ မုဟုတ္တံ အနုပါဒိသေသံ ယဉ္စ သောပါဒိသေသံ စ အဝေဒယိတံ။ သုခမာပန္နဿ အနာဝတ္တိကန္တိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော ပရိဝတ္တနာ။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော? ယဿေဝံ ဘာဝိတံ စိတ္တံ တ ဘာဝိတံ သုဘာဝိတံ အနုဋ္ဌိတံ ဝတ္ထုကတံ သုသမာရဒ္ဓံ။ စိတ္တန္တိ မနော ဝိညာဏံ မနိန္ဒြိယံ မနောဝိညာဏဓာတု။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? စိတ္တံ မနော သင်္ခါရာ ဝူပသမပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ သမာဓိ အသေက္ခပညတ္တိယာ ပညတ္တော။ ဒုက္ခံ ဥစ္ဆိန္နပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? စိတ္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, အယံ ခန္ဓေသု ဩတရဏော, မနောဝိညာဏဓာတုယာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, အယံ ဓာတူသု ဩတရဏော။ မနာယတနေ

နိဒ္ဒိဋ္ဌေ သဗ္ဗာနိ အာယတနာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ။ တတ္ထ မနာယတနံ နာမရူပဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ။ တထာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ။ အယံ ဩတရဏော။ တတ္ထ ကတမော သောဓနော သုဒ္ဓေါယေဝ အာရမ္ဘော။

တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော? ဆဋ္ဌိန္ဒြိယံ ဘာဝနာ ဧကတ္တာယံ ပညတ္တိ ဆဋ္ဌိတေန ကာယော ဧကတ္တာယ ပညတ္တော။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? စိတ္တဿ ပုဗ္ဗဟေတု သမုပ္ပာဒာယ မနသိကာရော စ တပ္ပေါဏတာ စ ယံ အသမာဟိတဘူမိယံ စ ဝိသေသဓမ္မာနံ အဘာဝိတတ္တာ စိတ္တသတတံ ဂစ္ဆတိ, သစေ သမာဓိနော သုခံ ဟေတု အဝိပ္ပဋိသာရော ပစ္စယော, အယံ ဟေတု အယံ ပစ္စယော ပရိက္ခာရော။

တတ္ထ ကတမာ သမာရောပနာ? ယဿေဝံ ဘာဝိတန္တိ တဿ ဓမ္မာ သမာရောပယိတဗ္ဗာ။ ကာယော သီလံ ပညာ ဘာဝိတစိတ္တန္တိ အနဘိရတံ အနပဏတံ အနေကံ အနုတံ အနာပဇ္ဇာသတ္တံ အယံ သမညာယတနာ န တဿ သေက္ခဿ သမ္မာသမာဓိ သဗ္ဗေ အသေက္ခာ ဒသ အရဟန္တဓမ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ အသေက္ခဘာဂိယာနိ သုတ္တာနိ။

၉၆. ယဿ နူန, ဘန္တေ, ကာယဂတာသတိ အဘာဝိတာ, အယံ သော အညတရံ သဗ္ရဟ္မစာရိံ [သဗ္ရဟ္မစာရီနံ (က.)] အာသဇ္ဇ သမာပဇ္ဇ အပ္ပဋိနိဿဇ္ဇ ဇနပဒစာရိကံ ပက္ကမေယျ, သော အာယသ္မာ ဣမသ္မိံ ဝိပ္ပဋိဇာနာတိ ဒွေဝ ပဇာနိ ပဋိဇာနာတိ စိတ္တဘာဝနာယဉ္စ ဒိဋ္ဌိယာ ပဟာနံ, ကာယဘာဝနာယဉ္စ ဒိဋ္ဌိပ္ပဟာနံ, ကာယဘာဝနာယဉ္စ တဏှာပဟာနံ, ယံ ပဌမံ ဥပမံ ကရောတိ။ အသုစိနာပိ သုစိနာပိ ပထဝီ နေဝ အဋ္ဋီယတိ န ဇိဂုစ္ဆတိ န ပီတိဟမောဇ္ဇံ ပဋိလဘတိ, ဧဝမေဝ ဟိ ပထဝီသမေန သော စေတသာ အနုဝယေန အပ္ပကေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဝိဟရာမီတိ။ ဣတိ သော အာယသ္မာ ကိံ ပဋိဇာနာတိ, ကာယဘာဝနာယ သုခိန္ဒြိယပဟာနံ ပဋိဇာနာတိ, စိတ္တဘာဝနာယ သောမနဿိန္ဒြိယပဟာနံ ပဋိဇာနာတိ။ ကာယိကာ ဝေဒနာ ရာကနုသယမနုဂတာနံ သုခိန္ဒြိယံ ပဋိက္ခိပတိ။ န ဟိ ဝေဒနာက္ခန္ဓံ ယာ စေတသိကာ သုခဝေဒနာ တတ္ထ အယံ ပဋိလာဘပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ။ သောတံ ပဋိက္ခိပတိ, န ဟိ မနောသမ္ဖဿဇံ ဝေဒနံ။ တတ္ထ စတူသု မဟာဘူတေသု ရူပက္ခန္ဓဿ အနုသယပဋိဃပဟာနံ ဘဏတိ။ ကာမေ ရူပဉ္စ တဉ္စ အသေက္ခဘူမိယံ။ ကာယေ ကာယာနုပဿနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဉ္စ။ ဗလေန စ ဥဿာဟေန စ သဗ္ဗံ မနသိ ကတတ္တာနံ ပဟာနံ မေဒံ ကတာလိကာယ စ ပုရိသေန စ မဏ္ဍနကဇာတိကေန စ, ဧတေဟိ ဣမဿ မာတာပိတုသမ္ဘူတံ ပစ္စဝေက္ခဏံ, သော ကာယေန စ ကာယာနုပဿနာယ စ စိတ္တေန စ စိတ္တာနုပဿနာယ စ ဒွေဝ ဓမ္မေ ဓာရေတိ။ ကာယကိလေသဝတ္ထုံ စိတ္တေန စ စိတ္တသန္နိဿယေ စိတ္တေန သုဘာဝိတေန သတ္တန္နံ စ သမာပတ္တီနံ ဝိဟရိတုံ ပဋိဇာနာတိ။

ဂဟပတိပုတ္တောပမတာယ စ ယထာ ဂဟပတိပုတ္တဿ နာနာရင်္ဂာနံ ဝတ္ထကရဏ္ဍကော ပုဏ္ဏော ဘဝေယျ, သော ယံ ယဒေဝ ဝတ္ထယုဂံ ပုဗ္ဗဏှသမယေ အာကင်္ခတိ, ပုဗ္ဗဏှသမယေ နိဗ္ဗာပေတိ, ဧဝံ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ, သာယန္ဟသမယေ, ဧဝမေဝ သော အာယသ္မာ စိတ္တဿ သုဘာဝိတတ္တာ ယထာရူပေန ဝိဟာရေန အာကင်္ခတိ ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဝိဟရိတုံ, တထာရူပေန [ယထာရူပေန (ပီ. က.)] ပုဗ္ဗဏှသမယံ ဝိဟရတိ, မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ, သာယန္ဟသမယေ။ တေန ဝေသ အာယသ္မတာ ဥပမာယ မေ အာသိတာယ ပထဝီ တ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ ဘာဝိတ စိတ္တေန။ တေန သော အာယသ္မာ ဣဒံ အဋ္ဌဝိဓံ ဘာဝနံ ပဋိဇာနာတိ စတူသု မဟာဘူတေသု, ကာယဘာဝနံ ဥပကစဏ္ဍာလံ ပုရိသမေတကံ ဘဝတလာကာသု စိတ္တဘာဝနံ, ဣမာဟိ ဘာဝနာဟိ တာယ ဘာဝနာယ စ သမထာ ဟရိပူရိမန္တေဟိ။ ဣမေဟိ စတူဟိ ပညာဟရိပူရိမန္တေဟိ။

၉၇. ကထံ ဥပကစဏ္ဍာလံ ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ကာယော ပကတိယာ အပ္ပဋိကူလံ ကာယေ ဥဒ္ဒုမာတကသညာ သံခိတ္တေန နဝ သညာ ဣမေ ပဋိကူလာ ဓမ္မာ စေသော အာယသ္မာ ပဋိကူလတော အဇိဂုစ္ဆိတော ကာယဂတာသတိယာ ဘာဝနာနုယောဂမနုယုတ္တော ဝိဟရတိ, န ဟိ တဿ ဇိဂုစ္ဆပ္ပဟာယ စိတ္တံ ပဋိကူလတိ။

ကထံ အပ္ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတီတိ? ကာယော သဗ္ဗလောကဿ အပ္ပဋိကူလော တံ သော အာယသ္မာ အသုဘသညာယ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ အပ္ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတီတိ အပိ သဗ္ဗောယံ လောကဿ ယမိဒံ မုဏ္ဍော ပတ္တဟတ္ထော ကုလေသု ပိဏ္ဍာယ ဝိစရတိ, တေန စ သော အာယသ္မာ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏေန အပ္ပဋိကူလသညီ စိတ္တေန စ ကာယေန နိဗ္ဗိဒါသဟဂတေန အပ္ပဋိကူလသညီ, ဧဝံ ပဋိကူလေသု အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု သုဘသညိနော ဣတ္ထိရူပေ ပဋိကူလေသု စ ဖိဂုစ္ဆိနော ဝိနီလကဝိပုဗ္ဗကေ တတ္ထ သော အာယသ္မာ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော စ? အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု သုဘသညိနော ဣတ္ထိရူပေ ပဋိကူလေသု စ ဖိဂုစ္ဆိနော ဝိနီလကဝိပုဗ္ဗကေ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ‘နေတံ မမ’‘နေသောဟမသ္မိ’‘နေသော မေ’ အတ္တာတိ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။

အပရော ပရိယာယော။ တေဓာတုကော လောကသန္နိဝါသော သဗ္ဗဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ အပ္ပဋိကူလသညာ။ တတ္ထ စ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ အပ္ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ပဋိကူလသညိနော သဗ္ဗသေက္ခာ ဣမေ ကာ တေဓာတုကေ သဗ္ဗလောကေ။ တတ္ထ ကတမော ဘူမိပ္ပတ္တော သမာဓိဖလေ သစ္ဆိကတော အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ ? ကိံ ကာရဏံ? န ဟိ တံ အတ္ထိ ယဿ လောကဿ ပဟာနာယ ပဋိကူလသညီ ဥပ္ပာဒေယျ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? တေဓာတုကေ လောကသန္နိဝါသေ ယာဝ ကာမလောကဘူမိတာ ဟိ ရာဂနံ ဝီတရာဂနံ ပဋိကူလသမတာ ရူပာရူပဓာတုံ အပ္ပဋိကူလသမတာ။ တတ္ထ စ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? ယံ ကိဉ္စိ ပရတော ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ တံ ဝစနံ အပ္ပဋိကူလံ ယာဝတာ တစသော အပ္ပတိရူပာ တထာ ဇနဿ အပ္ပဋိကူလသညာ။ တတ္ထ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အဘိညာယ သစ္ဆိကတော အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ, ဧဝံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

၉၈. ကထံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ဥပေက္ခကော စ ဝိဟရတိ သတော စ သမ္ပဇာနော? ယဉ္စ နေသံ သမနုပဿတိ ယေ ဓမ္မာ ဒုစ္စရိတာ, တေ ဓမ္မာ အပ္ပဋိကူလာ။ တတ္ထ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ ယေ ဓမ္မာ ဒုစ္စရိတာ, တေ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌဝိပာကာ။ ယေ ဓမ္မာ သုစရိတာ, တေ အာစယကမိနော။ သော စ သုစရိတံ အာစယကမိနိံ ကရိတွာ ဒုစ္စရိတံ အနိဋ္ဌဝိပာကံ ကရိတွာ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ။

အထ ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလေသု စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။ တဏှာ ပဋိကူလဓမ္မာ ကိံ ကာရဏံ? တဏှာဝသေန ဟိ သတ္တာ ဒွိဝိဓိ ဓမ္မေဟိ သတ္တာ, ကဗဠီကာရေ အာဟာရေ ရသတဏှာယ သတ္တာ, ဖဿေ သုခသညာယ သတ္တာ။ တတ္ထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ကဗဠီကာရေ စ အာဟာရေ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ, ဖဿေ စ ဒုက္ခသညီ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? တဏှာက္ခယံ အနုတ္တရံ နိဗ္ဗာနံ တထာ ဗာလပုထုဇ္ဇနာနံ ပဋိကူလသညာ ပဟတသညာ စ။ တတ္ထာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ အပ္ပဋိကူလသညာ အဗျာပာဒသညာ စ သာမံ ပညာယ ပဿိတွာ ဧဝံ ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋိကူလေသု စ အပ္ပဋိကူလေသု စ ဓမ္မေသု အပ္ပဋိကူလသညီ ဝိဟရတိ? တတိယေ   စ နိဗ္ဗာနေ ပဋိကူလသညိနော ယသေန စ ကိတ္တိနိ စ အပ္ပဋိကူလသညိနော။ တတ္ထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ

စ ယထာဘူတံ သမ္မာပညာယ ပဋ္ဌိဇာနန္တော ပဋ္ဌိကူလဥ္စ အပ္ပဋ္ဌိကူလဥ္စ ဓမ္မံ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ အပ္ပဋ္ဌိကူလသညီ ဝိဟရတိ။

ကထံ ပဋ္ဌိကူလံ အပ္ပဋ္ဌိကူလဥ္စ ဓမ္မံ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇယိတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ? သတော စ သမ္ပဇာနော စ, ယဥ္စ သမနုပဿတိ အနုနယော အပ္ပဋ္ဌိကူလော ဓမ္မော ပဋ္ဌိဃော စ ပဋ္ဌိကူလော ဓမ္မော, တတ္ထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အနုနယဿ ပဋ္ဌိဃပ္ပဟီနတ္တာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော စ။ ယဥ္စဿ သမနုပဿတိ အယံ ပဥ္စဝိဓာ အနုတ္တရာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ။ အယံ သုတ္တနိဒ္ဒေသော။

၉၉. တတ္ထ ကတမော ဒေသနာဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ကိံ ဒေသိတဗ္ဗံ? တတ္ထ ဝုစ္စတေ, ဣမမှိ သုတ္တေ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရော ဒေသိတော, တထာ ဝိမုတ္တံ စိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခဏာ စ အဓိပညာဓမ္မံ ဒေသိတံ။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော? ယေ ကာယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရန္တိ, တေသံ စိတ္တံ အနုနယပ္ပဋ္ဌိဃေန န ဝိဟရတိ အနုနယပ္ပဋ္ဌိဃေန စာဘိရမမာနဿ စိတ္တံ သမဂ္ဂတံ ဘဝိဿတီတိ ဘာဝနာယ ဖလမေတံ, အယံ ဝိစယော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ယုတ္တိဟာရော? ကာယဘာဝနာယ စ စိတ္တဘာဝနာယ စ န ကိဥ္စိ သဗ္ဗဟမ္မစာရီ အတိမညိဿတီတိ။ အတ္ထိ ဧသာ ယုတ္တိ, အယံ ယုတ္တိဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော? ကာယဘာဝနာယ ပဌမဿ သတိ ဥပဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယာ ပထဝီသမစိတ္တတာ, သာ အနိစ္စာနုပဿနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? ယံ ပထဝီသမေန စေတသာ ဝိဟရတိ အတ္တာနုပဿီ ပထဝီသမေန ဂိဟီ ဝိဟရတိ။ ကော အတ္ထော ပထဝီသမေနာတိ? ယထာ ယေ စ သေလောပမတာယ အကမ္မယုတ္တာ ဇဝမေဝ ပထဝီသမော အယံ ဟိရိယတာယ။ အယံ လက္ခဏော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗ္ဗျူဟော ဟာရော? ဣမမှိ ဗျာကရဏေ ကော တဿ အာယသ္မတော အဓိပ္ပာယော? ယေ ကေစိ အရဟန္တာ ဣန္ဒြိယဘာဝနံ အာကင်္ခိယန္တိ, တေ ပထဝီသမတံ ဥပ္ပာဒယိဿန္တီတိ။ အယံ အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋောတိ? နတ္ထိ အာဝဋ္ဋဿ ဘူမိ။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ? ယော ကာယာနုပဿီ ဝိဟရတိ, သော ပထဝီသမစိတ္တတံ ပဋ္ဌိလဘိဿတီတိ န ကေသဥ္စိ။ ကိံ ကာရဏံ? ယေ ခဏ္ဍကာဒိဆိန္နကာဒိနော, န တေ ပထဝီသမစိတ္တတံ ပဋ္ဌိလဘန္တိ။ သဗ္ဗာ ကာယဂတာသတိ သေက္ခဘာဝနာယ နိဗ္ဗာနံ ဖလံ, အယံ ဝိဘတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော ဟာရော? ယေ ကာယာနုပဿိနော ဝိဟရိဿန္တိ, တေသံယေဝ ကာယပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အာသဝ ဝိဃာတပရိဠာဟာ, အယံ ပရိဝတ္တနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော ဟာရော? ပဥ္စက္ခန္ဓာ [သတ္တေသု စ ပဥ္စက္ခန္ဓာ (ပီ.)] အဝိတိဏ္ဏာ [အဝတိဏ္ဏာ (ပီ.)] ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ, တထာ ယံ မနိန္ဒြိယံ, တံ မနောဓာတု မနာယတနဥ္စ။ ယံ သမာဓိန္ဒြိယံ, တံ ဓမ္မဓာတု ဓမ္မာယတနဥ္စ။ အယံ ဝေဝစနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ယေ စ မနသာ စတ္တာရော ဘာဝေတဗ္ဗာ, တေ သဗ္ဗေ ဘာဝိတာ ယံ တံ မနေန ပဟီနေ ပတ္တဗ္ဗတံ သဗ္ဗတ္ထ တေသံ စ အတ္ထာယ အာရဗ္ဘော, သော အတ္ထော သုဒ္ဓော။ အယံ သောဓနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော? အယံ သမာဓိ ကေတ္တတာယ ပညတ္တော, ဆ ကာယာ ကေတ္တတာယ ပညတ္တာ။ ပဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ ရူပီနိ ရူပကာယော။ ဆ ဝေဒနာကာယာ ဝေဒနာကာယော။ ဆ သညာကာယာ သညာကာယော။ ဆ စေတနာကာယာ စေတနာကာယော။ ဆ ဝိညာဏကာယာ ဝိညာဏကာယော။ သဗ္ဗေပိ တေ ဓမ္မာ ဓမ္မကာယောတိယေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ အယံ အဓိဋ္ဌာနော။

ပရိက္ခာရောတိ သမာပတ္တိကောသလ္လဥ္စ ဝိထိကောသလ္လဥ္စ [ဓီတိကောသလ္လဥ္စ (ပီ.)] ဟေတု။ ယဉ္စ ကေစရ ကောသလ္လံ ယဉ္စ ကလ္လံ တံ ကောသလ္လံ ပစ္စယော။ တေအနကောသလ္လံ ဟေတု, ကလ္လံ ပစ္စယော။ သုခံ ဟေတု, အဗျာပဇ္ဇံ ပစ္စယော။ အယံ ပရိက္ခာရော။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနောတိ? ယထာ ပထဝီ သုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တေ အသုစိမ္ပိ နိက္ခိပန္တေ တာဒိသေယေဝ ဧဝံ ကာယော မနာပိကေဟိပိ ဖဿေဟိ အမနာပိကေဟိပိ ဖဿေဟိ တာဒိသောယေဝ ပဋိဃသမ္ဖဿေန တ သုခါယ ဝေဒနာယ တာဒိသံ ယော စိတ္တံ။ ဣဒံ သုတ္တံ ဝိဘတ္တံ သဩပမ္မံ ဥဠဋ္ဌိတညုဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝိဘာဂေန။ တတ္ထ သမာရောပနာယ အဝကာသော နတ္ထိ။

၁၀၀. တတ္ထ ကတမံ သုတ္တံ သံကိလေသဘာဂိယံ? ယတော စ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ န ဝိရောဓတိ, န ဝမှတိ, ဣမံ အာဒီနဝံ ဘဂဝတ ဒေသေတိ, တသ္မာ ဆန္ဒံ ဝိဝရေယ္ယ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတိ, တတော အာဒီနဝတော ဝိဝရေယ္ယာတိ တံ တီဟိ ဓမ္မေဟိ နာဘိခံသိတာတိ အသုဘသညာယ ရာဂေန နာဘိခံသိယတိ။ မေတ္တာယ ဒောသေန နာဘိခံသိယတိ။ ဝိပဿနာ မောဟေန နာဘိခံသိယတိ။ ဧတ္တဿ ယော ယော ဓမ္မော ပဋိပက္ခော တမှဟိ တမှဟိ ဓမ္မေ ပရိပူရိဿတိ။ ယော တဿ ဓမ္မဿ အကုသလော ဓမ္မော ပဋိပက္ခော, တေန နာဓိတသိယတိ။

အပရော ပရိယာယော။ ယေ ဣမေ ဓမ္မာ အတ္တနာ န သက္ကောတိ ဝုဋ္ဌာနံ, တေ တေ ဓမ္မာ ဒေသိတာ။ ဆန္ဒမတိဝ ဿတီတိ တေဟိ ဝိတက္ကံ ယေန စ သက္ကာ ပုန ဒေသိတံ စိတ္တံ ဝိဘာဝေတုံ ပရိယောအပေတုံ ဝိဝေကနိန္နဿ ဝိဝေ ကပေဏဿ ဝိဝေကပဗ္ဘာရဿ ဝုဋ္ဌိ ဝိရူဠှိ ဝေပုလ္လတံ အာပဇ္ဇတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, သေယျထာပိ နာမ ဥပ္ပလံ တ ကုမုဒံ တ ပဒုမံ တ ဥဒကေ သုက္ကပက္ခေ စန္ဒော ယာဝရတ္တိ ယာဝဒိဝသော အာဂစ္ဆတိ, တဿ ဝုဋ္ဌိယေဝ ဟဋ္ဌိကင်္ခိတဗ္ဗာ, န ပရိဟာနိ, ဧဝံဝိခံ တံ စိတ္တံ နာဘိခံသိယတိ။ အပရောပေတ္ထ ယော အကုဋ္ဌော အသဋ္ဌော အမာယာ ဝီ ဥဇု ပုရိသော ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကရောတိ။ တတ္ထ ယော ဆာဒေတိ တဿ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ အနု ဓာဝန္တိ။ ဆန္ဒမတိဝဿတီတိ ယော ပန ဟောတိ အသဌော အကုဋ္ဌော အမာယာဝီ ဥဇု ပုရိသော ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကရောတိ။ တဿ စိတ္တံ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ န ဝိဒ္ဓံသိယတိ, အယံ သုတ္တတ္ထော။

၁၀၁. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ဣမစ ဒေသိတာ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ အဓိဝဿနတာယ ဒသ ကုသလကမ္မပ ထာ အနဓိဝဿနတာယ အကုသလေဟိ န ဝိသုဇ္ဈတိ။ ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ‘‘စိတ္တသံကိလေသာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သံကိလိဿန္တိ’’တိ။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော? ယဿေဝံ စိတ္တံ အဓိတသိယတိ, တဿ ဗုဇ္ဈိတဿ ယံ ဘဝေယျ ကူဋ္ဌေယျ, တံ အာနန္တရိယေနပိ သတ္တရိ တ ဂုဏာနုကမ္မနတာယ, အယံ ဝိစယော။

တတ္ထ ကတမာ ယုတ္တီတိ? ဧဝံ အနဓိဝသိယန္တံ စိတ္တံ ဝုဋ္ဌာတိ။ ဝုဋ္ဌိတံ ပတိဋ္ဌာဟတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသူတိ အတ္ထိ ဧသာ ယုတ္တိ။

ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဆန္ဒမတိဝဿတီတိ ဆန္ဒံ အသံဝရာနံ ပဒဋ္ဌာနံ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ အဆန္ဒံ သံဝရဏာနံ။ တသ္မာ ဆန္ဒံ ဝိဝရေယ္ယ ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ ဒေသနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။

လက္ခဏောတိ ဆန္ဒမတိဝဿတီတိ ယေ ကေစိ ဝိစိတ္တေန ဆန္ဒေန ကေလက္ခဏာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေ တေ အဝိဒ္ဓံသိ ယန္တိ။ တသ္မာ ဆန္ဒံ ဝိဝရေယ္ယ။ ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ ယေ ကေစိ တေန အစ္ဆန္ဒေန ကေလက္ခဏာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေ တေ နာတိဝဿန္တီတိ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗ္ဗျူဟော ဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေသံ ကေသဉ္စိ စိတ္တံ အကုသလာ ဓမ္မာ အဓိပဇ္ဇိဒေသိတာ တေ ယထာဓမ္မံ ပဋိကရိဿန္တီတိ အယံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ အယံ စတုဗ္ဗျူဟော ဟာရော။

အာဝဋ္ဋောတိ ယံ ဆန္နံ တံ ဒုဝိဓံ ကမ္မမာနံ သမုဋ္ဌိတဗ္ဗော။ အာနန္တရိယသမာဓိနံ။ တတ္ထ ပဿဒ္ဓိယဉ္စ မာနော အာသဝေ ဝဓေတိ, အဿဒ္ဓိယေန စ ပမာဒံ ဂစ္ဆတိ, ပမာဒေန ဩနမတိ, ဥန္နဋ္ဌဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ ဝုတ္တံ စေတံ ဘဂဝတာ ''ဥန္နဋ္ဌာနံ ပမတ္တာနံ တေသံ ဝဍ္ဎန္တိ အာသဝာ''တိ စတ္တာရိ တာနိ ဥပဟအနာနိ, ယာနိ စတ္တာရိ ဥပဟအနာနိ, တေ ပဉ္စုပာဒာနက္ခန္ဓာ ဘဝင်္ဂါ။ ဣမာနိ သစ္စာနိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ။ တသ္မာ ဆန္နံ ဝိဝရေယျာတိ ယေန ဟောတုနာ, တေ အာသဝာ ဝဍ္ဎန္တိ။ တေသံ ပဟီနတ္တာ အာသဝာ ပဟီယန္တေ။ တတ္ထ အပ္ပမာဒေန အဿဒ္ဓိယံ ပဟီယတိ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပ္ပဟာနေန ဩဋ္ဌာရိကတာ တဿ ဒွေ ဓမ္မာ န သမထော စ ဘာဝနာ စ ဟာရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ။ ယော တေသံ အာသဝာနံ ခယော, အယံ နိရောဓော။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ, အယံ အာဝဋ္ဋော။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ ဟာရော? ဆန္နမတိဝဿတီတိ န ဇာနံသော။ ကိံ ကာရဏံ? ယဿ အဿာ နိဝတ္တနာ ယထာပိ သေကုန္ဒာနံ။ ယထာဝုတ္တံ ဘဂဝတာ –

> ''ကိဥ္စာပိ သေကုန္ဒော ပကရေယျ ပာပံ၊ ကာယေန တစာယ ဥဒ စေတသာ တာ။
> အဘဗ္ဗော ဟိ တဿ ပရိဂုဟနာယ၊ အဘဗ္ဗတာ ဒိဋ္ဌပဒဿ ဟောတီ''တိ။

ကိဥ္စာပိ တေသံ နိတရဏံ စိတ္တံ ဟောတိ။ အပိ တု အပ္ပစ္စယာ သမာယေ စ တေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ, အယံ ဝိဘတ္တိဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော ဟာရော။ ဆန္နမတိဝဿတီတိ ယဿ ယေ ဓမ္မာ သဗ္ဗံ အနဝိဝဋ္ဋံ အတိဝဿို ယတိ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတိ, အဝဂုဏ္ဍန္တံ နာတိဝဿတိ။ အယံ ပရိဝတ္တနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော ဟာရော။ ဆန္နန္တိ အာဝုတံ နိဝုတံ ပိဟိတံ ပဋိကုဇ္ဇိတံ သဥ္ဇန္နံ ပရောစံ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိ ဝဿတီတိ ယဿ တေ ဓမ္မာ ပဗ္ဗဇ္ဇိတာ ဝိနောဒံ နာဓိဝဿိတာ ဝန္တိကတာတိ, အယံ ဝေဝစနော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ပညတ္တိ ဟာရော။ ဆန္နမတိဝဿတီတိ ကိလေသဘာဂိယပညတ္တံ ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ သဓမ္မကိစ္စံ ယံ ပဋိပအ ပညတ္တိယာ ပညတ္တံ, တသ္မာ ဟိ ဆန္နံ ဝိဝရေယျာတိ အနုသာသနပညတ္တိယာ ပညတ္တံ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီတိ နိဗ္ဗာနပညတ္တိယာ ပညတ္တံ, အယံ ပညတ္တိ ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော ဟာရော? ဆန္နမတိဝဿတီတိ တယော ကိလေသာ ရာဂေ ဒေါသော မောဟော, တေ ခန္ဓေသု သင်္ခာရက္ခန္ဓော။ပေ.။ တေ ပုရာ ယထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ ခန္ဓဓာတုအာယတနေသု, အယံ ဩတရဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော ဟာရော? ယေနာရမ္ဘေန ဣဒံ သုတ္တံ ဘာသတိ သော အာရမ္ဘော နိယုတ္တော။

အဓိဋ္ဌာနောတိ ဆန္နမတိဝဿတီတိ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တံ။ ကိံကာရဏံ? ဣဒံ ဟိ အတိဝဿတီတိ ဣမဿ စ အတိဝဿတိ ဝေဠ္ဆ အတိဝဿတီတိ အယံ ဝေမတ္တတာယ ယာ သုဏသာဓာရဏောဟိ လက္ခဏောဟိ ပညာပိယတိ, သာ ဧကတ္တပညတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? ယဉ္စ တံ အတိဝဿိယန္တိ, တဿ ဒွေဝ ဟောတူ ဒွေဝ ပစ္စယာ အကုသလပသု တေဝ တစကတ္တာဘိရတိ စ။ ဣမေ ဒွေဝ အယောနိသောမနသိကာရော စ ကုသလာ ဓမ္မာ တေပသင်္ဂ စ, ဣမေ ဒွေဝ ပစ္စယာ။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? ဆန္နမတိဝဿတီတိ ဝေမတိ ပဿတီတိ ဆန္နံ ယံ ပရိဂုဟိတုံ ယံ အဒေသိ တုံ အပ္ပဿုတံ ယံ ကထံကထာ ဝိဘူတေန အကုသလမူလေန ယံ တဏှာယ စ တေ ဝဓုတိ ဒေသာတိ သန္တိတ္တတ

တေ အပ္ပသက္ခယေန သင္ခါရာ။ သင္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ ယာဝ ဇရာမရဏံ, အယံ သမာရောပနော ။ ယံ ပုန တထာ ဒေသနာ, တဿေဝ အကုသလာ ဓမ္မာ ဝုဒ္ဓိ ဝိရူဠှိဟိ ဝေပုလ္လတမာပဇ္ဇတိ တဿ သင္ခါရာ နိရောဓာ, အယံ သမာ ရောပနော။

၁၀၂. စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ [ပဋ္ဌာ အ. နိ. ၄.၈၅] တမော တမပရာယနောတိ။ပေ.။ တတ္ထ ကတမော ဝုစ္စတေ တ မော နာမ? ယော တမော အန္ဓကာရော, ယထာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ''ယထာ အန္ဓကာရေ တသ္မိံ ဘယာနကေ သကမ္ပိဓာတုပု ရိသော န ပဿတိ, ဧဝမေဝ အညာဏတော တမောပနန္ဓကာရော ဟပကာသကမ္မသဝိပာကံ န သန္ဒော ပောတိ။ ဣတိ ဧဝံ လက္ခဏတာ အညာဏံ တမော အဝိဇ္ဇာ မောဟော, ယေန သတ္တာ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနန္တိ, ဣတိ ဝုစ္စတိ တမောတိ။ သော တိဏ္ဏံ စက္ခူနံ တမော မံသစက္ခုနော ဒိဗ္ဗစက္ခုနော ပညာစက္ခုနော, ဣမေသံ စက္ခူနံ ဣဓ တမော နိဒ္ဒိသိယတိ အညာဏန္တိ။ တတ္ထ ကတမံ အညာဏံ အဒဿနံ? အထ နိဿယေ ယံ ပုဗ္ဗန္တေ အညာဏံ အပရန္တေ အညာဏံ ပုဗ္ဗ ဗန္တာပရန္တေ အညာဏံ ဟေတုမ္ပိ အညာဏံ ပစ္စယမ္ပိ အညာဏံ တဿ အညာဏိနော သမာဓိဘူတဿ ဧသော နိ ဿန္ဒော။ ယံ န ဇာနာတိ ဣဒံ သေဝိတဗ္ဗံ ဣဒံ န မနသိကာတဗ္ဗန္တိ။ သော တေန တမေန နိဒ္ဒိသိယတိ တမောပိ ယထာ ဝုစ္စတိ။ မူဠှောဟောတိ ဧဝံ စေတနာ။ တေန တမေန သော ပုဂ္ဂလော ဝုစ္စတိ။ တမောတိ သော တေန တမေန အသမူဟတေန အသမုစ္ဆိန္နေန တပ္ပရမော ဘဝတိ တပ္ပရာယနော, အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော တမော တမပရာယနောတိ။ ပရာယနော ယေဝ ဓမ္မော မနသိကာတဗ္ဗော သော တမော ဒဟတိ အညစိတ္တံ ဥပဠ္ဌပေတိ။ တေ စဿ ဓမ္မာ နိဗ္ဗာနက္ခမန္တိ။ သော သုတမယာယ ပညာယ သမနုပဿတိ။

တတ္ထ ကတမော တမော ဇောတိပရာယနော? သော တေန ပညာဝသေန ဣရိယတိ ဧဝံ တဿေဝ ဣရိယန္တဿ ပရာယနော ဘဝတိ။ အယံ ဝုစ္စတေ ပုဂ္ဂလော တမော ဇောတိပရာယနော။

တတ္ထ ကတမော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ ဇောတိပရာယနော [ဇောတိပရာယနော (ပီ.)]? တတ္ထ ဝုစ္စတိ ဇောတိ နာမ ယံ တဿ စေ တမဿ ပဋိပက္ခေန ယေ စ ဓမ္မေ အန္တမသော ဉာဏာလောကော, သော သုဏဓမ္မော ပုဂ္ဂလော တမော ဇောတိပရာယနော, တတ္ထ ဝုစ္စတေ, ယောယံ ပုဂ္ဂလော တမော ဇောတိပရာယနော, သော ယဒိ တထာရူပံ ကလျာဏမိ တ္တံ ပဋိလဘတိ, ယော နံ အကုသလတော စ နိတရေတိ ဘာဝိတကုသလတာဝ ဘာဝီ နိယောဇေတီတိ ။ ဧဝ္ဝ သဒ္ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။ ဣမေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ, ဣမေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ။ ဣမေ ဓမ္ မာ သေဝိတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န သေဝိတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဘဇိတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဘဇိတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဥပသ မ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ မနသိကာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န မနသိကာ တဗ္ဗာတိ။ ပစ္စတေ သညာယ ယထာ သညာယတိ သတိန္ဒြိယာနိ, သော ဧဝံ ပဇာနာတိ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, ဣမေ ဓ မ္မာ အကုသလာ။ ဣမေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ, ဣမေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ။ ဣမေ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န သေဝိတဗ္ ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဥ ပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ မနသိကာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န မနသိကာတဗ္ဗာတိ။ သော တေ ဓမ္မေ သုသုယ္ ယတိ, သောတံ ဩဒဟတိ, အညံ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေတိ, တေ စဿ ဓမ္မာ နိဗ္ဗာနက္ခမန္တိ, သော သုတမယာယ ပညာယ သမန္နာဂတော သော တေန ပစ္စယဝသေန ဣရိယတိ ဧဝံ တဿေဝ ဣရိယန္တိ တပ္ပရမော ဘဝတိ တပ္ပရာယနော။ အယံ ဝုစ္စတေ ပုဂ္ဂလော တမော တမပရာယနော။

တတ္ထ ကတမော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ တမပရာယနော? ဇောတိ နာမ ယာ တဿေဝ တမဿ ပဋိပက္ခေန ယေ ဓမ္ မာ အန္တမသော ဉာဏာလောကော, သော ပုန ဓမ္မော။ ကတမာ ဥစ္စတေ? ပညာယတော ပဏ္ဍိတောတိ ဝုစ္စတေ, သော ဧဝံ ပဇာနာတိ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။ ဣမေ ဓမ္မာ သာဝဇ္ဇာ, ဣမေ ဓမ္မာ အနဝဇ္ဇာ။ ဣမေ ဓမ္မာ သေဝိတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န သေဝိတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဘာဝိတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဘာဝိတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ ဥ ပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗာ။ ဣမေ ဓမ္မာ မနသိကာတဗ္ဗာ, ဣမေ ဓမ္မာ န မနသိ ကာတဗ္ဗာ။ ဣဓ ပန ဟပမိတ္တသံသေဝနော ဟပမိတ္တဝသာနုဂေ အကုသလေ ဓမ္မေ အဘိဝဍ္ဎေတိ, ကုသလေ ဓမ္မေ ပဇဟတိ။ သော တေန ပမာဒေန ပစ္စယသညာ အမနသိကတ္တ အဿတိအသမ္ပဇည် အာသေဝတိ။ တယာ ယော ပဋိပက္ ခော တမော, သော ပဝဍ္ဎေတိ။ သော တမာဘိဘူတော ပရာယနော တမပရမော စေဝ ဘဝတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ ပုဂ္ဂလော ဇောတိ တမပရာယနော။

၁၀၃. တတ္ထ ကတမော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ ဇောတိပရာယနော? တတ္ထ ဝုစ္စတေ သောယံ ပုဂ္ဂလော ကလျာဏမိတ္တသ္သ သန္ဒိသ္သိတော ဘဝတိ သက္ကာ သံယောဂီ ကုသလံ ဂဝေသီ, သော ကလျာဏမိတ္တေ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ပရိပုစ္ဆတိ, ပရိပုဥ္ဆာယတိ? ကိံ ကုသလံ, ကိံ အကုသလံ? ကိံ သာဝဇ္ဇံ, ကိံ အနဝဇ္ဇံ? ကိံ သေဝိတဗ္ဗံ, ကိံ န သေဝိတဗ္ဗံ? ကိံ ဘာဝိတဗ္ဗံ, ကိံ န ဘာဝိတဗ္ဗံ? ကိံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗံ, ကိံ န ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာတဗ္ဗံ? ကိံ မနသိကာတဗ္ဗံ, ကိံ န မနသိကာတဗ္ဗံ? ကထံ သံကိလေသော ဟောတိ, ကထံ ဝောဒါနံ ဟောတိ? ကထံ ပဝတ္တိ ဟောတိ, ကထံ နိဝတ္တိ ဟောတိ? ကထံ ဗန္ဓော ဟောတိ, ကထံ မောက္ခော ဟောတိ? ကထံ သက္ကာယသမုဒယော ဟောတိ, ကထံ သက္ကာယနိရောဓော ဟောတိ? သော ဧတ္တ ဒေသိတံ ယထာ ဥပဋ္ဌိတံ တထာ သမ္ပဋိပဇ္ဇန္တော သော ဧဝံ ပဇာနာတိ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။ ဧဝံ။ပေ.။ ယာဝ ကထံ သက္ကာယသမုဒယော ဟောတိ, ကထံ သက္ကာယနိရောဓော ဟောတီတိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ သော တေ ဓမ္မေ အဓိဟဋ္ဌိကဋ္ဌာတိ ဧဝံ လက္ခဏံ ဉာဏံ ဝိဇ္ဇာ အာလောကံ ဝမေတိ။ သော ပုဂ္ဂလော တပ္ပရမော ဘဝတိ တပ္ပရာယနော, အယံ ဝုစ္စတေ ပုဂ္ဂလော ဇောတိ ဇောတိပရာယနော။

တတ္ထ ကတမော ပုဂ္ဂလော တမော တမပရာယနော? ယော အကုသလံ ဓမ္မံ ဒီပေတိ။ တံ ဘာဝနာယ ဟီနာသု ဂတီသု ဥပပတ္တိံ ဒဿေတိ, တပ္ပရမော ဘဝတိ တပ္ပရာယနော။ အယံ ဝုစ္စတေ ပုဂ္ဂလော တမော တမပရာယနော။

တတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော တမော ဇောတိပရာယနော? သော တမေန အကုသလဿ ကမ္မဿ ဝိပာကံ ဒဿေတိ။ တမေတိ ယံ စက္ခု ကလျာဏမိတ္တဿ ယေန အကုသလေ ဓမ္မေ ပဇဟတိ, ကုသလေ ဓမ္မေ အဘိဝမှတိ။

တတ္ထ ယော စ ပဏီတာသု ဂတီသု ဥပပတ္တိံ ဒဿေတိ, တပ္ပရမော တေန ဝုစ္စတေ တမော ဇောတိပရာယနော။

တတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ တမပရာယနော? ကုသလဿ ကမ္မဝိပာကံ ဒဿေတိ။ ယံ စက္ခု ပာပမိတ္တသံသဂ္ဂေန ပာပမိတ္တုပသေဝနေ ပာပမိတ္တဝသာနုဂေ အကုသလံ ဓမ္မံ အဘိဝမှတိ, တံ ဘာဝနာယ ဟီနာသု ဂတီသု ဥပပတ္တိံ ဒဿေတိ။ တပ္ပရမော တေန ဝုစ္စတေ ဇောတိ တမပရာယနော။

တတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ ဇောတိပရာယနော သော ဇောတိတာ ပဘာတာ [ဇောတိတဘာဝတာယ (ပီ.)] ယာဝ ပဏီတာသု ဂတီသု ဥပပတ္တိံ ဒဿေတိ။ တပ္ပရမော တေနာဟ ဇောတိ ဇောတိပရာယနော။

ဇောတိတမပရာယနေန ဒသ အကုသလာနံ ကမ္မာနံ ဥဒယံ ဒဿေတိ။ တမေန ပုဂ္ဂလေန အကုသလာနံ ကမ္မာနံ ဝိပာကံ ဒဿေတိ။ န အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပာကံ ဒဿေတိ။ တမေန အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာနိ ဒဿေတိ။ ဇောတိနာ အဋ္ဌ သမ္မတ္တာနိ ဒဿေတိ။ ဇောတိနာ တမပရာယနေန ဒသ အကုသလကမ္မပထေ ဒဿေတိ။ ဇောတိနာ ပဏီတတ္တံ ဒဿေတိ။ တမေန ဇောတိပရာယနေန အတပနီယံ ဓမ္မံ ဒဿေတိ။ ဇောတိနာ တမပရာယနေန တပနီယံ ဓမ္မံ ဒဿေတိ။ အယံ သုတ္တတ္တော။

၁၀၄. တတ္ထ ကတမော ဒေသနာ ဟာရော? ဣမမ္ဟိ သုတ္တေ ကိံ ဒေသိတံ? တတ္ထ ဝုစ္စတေ ဣမမ္ဟိ သုတ္တေ ကုသလာကုသလာ ဓမ္မာ ဒေသိတာ။ ကုသလာကုသလာနဉ္စ ဓမ္မာနံ ဝိပာကော ဒေသိတော။ ဟီနပ္ပဏီတာနဉ္စ သတ္တာနံ ဂတိ နာနာကာရဏံ ဒေသိတံ။ အယံ ဒေသနာ ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော? အကုသလဿ ကမ္မဿ ယော ဝိပာကံ ပစ္စနုဘောတိ။ တတ္ထ ဌိတော အကုသလေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒိယတိ ဝိစယန္တံ ယုဇ္ဇတိ။ ကုသလဿ ကမ္မဿ ယော ဝိပာကံ ပစ္စနုဘောတိ။ တတ္ထ ဌိတော ကုသလေ ဓမ္မေ ဥပ္ပာဒိယတိ ဝိစယန္တံ ယုဇ္ဇတိ။ အယံ ဝိစယော ယုတ္တိ စ။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော ဟာရော? ယော ပုဂ္ဂလော ဇောတိ, သော ပစ္စဝေက္ခဏာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ ယော ပုဂ္ဂလော တမော, သော တမာဒိန္နံ တနုပဿနာယ ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဒဿေတိ။ တမေန ဇောတိပရာယနေန အပ္ပမာဒဿ ပဒဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ, တမော အဝိဇ္ဇာယ စ ဒိဋ္ဌိယာ စ ပဒဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ ဇောတိနာ တမပရာယနေန ပမာဒဿ စ ဒိဋ္ဌိယာ စ ပဒဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ အယံ ပဒဋ္ဌာနော။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော? တမေန တမပရာယနေန တမောတိ အဝိဇ္ဇာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ သဗ္ဗကိလေသခ မ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ တမေန ဇောတိပရာယနေန ဇောတိဝိဇ္ဇာယ နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ သဗ္ဗေ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ဇောတိတမပရာယနေန ပမာဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ဟောတိ။ တမေန ဇောတိပရာယနေန အပ္ပမာဒေ နိဒ္ဒိဋ္ဌေ ဟော တိ။ အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ သတ္တာ နီစ ကုလိနော, န တေ ဣမံ သုတ္တံ ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တိ။ ယေ သတ္တာ ဥစ္စကုလိနော, တေ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ ဘိယျောသော မတ္တာယ ကုသလေ ဓမ္မေ သမာဒာယ ဝတ္တိဿန္တီတိ။ အယံ စတုဗျူဟော ဟာရော။ ဘူမိယံ ဥပဒေသော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော ဟာရော? ယာ အဝိဇ္ဇာတော ပဘုတိ တဏှာ, အယံ သမုဒယော။ ယော တမော တမပ ရာယနော, ဣဒံ ဒုက္ခံ။ ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ ဒုက္ခဥ္စ သမုဒယော စ ဇောတိ ယေန သုတ္တေန ဓမ္မေန ပညာပီယတိ, သော ဓမ္မော ပညိန္ဒြိယဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ တေန အမောဟေန တီဏိ ကုသလမူလာနိ ဟရိပူရိ ဂစ္ဆန္တိ သဂ္ဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမာ ဝိဘတ္တိ? တမော တမပရာယနောတိ န ဧကံသေန။ ကိံ ကာရဏံ? အတ္ထိ တမော စ ဘဘတော အပရာ ပရိယဝေဒနီယေန စ ကုသလေန ဇောတိနာ ပုဂ္ဂလေန သဟောပတ္တိဘာဝေ။ အတ္ထိ ဇောတိ စ ဘတော အပရာပရိယဝေဒ နီယေန စ အကုသလေန တမေန ပုဂ္ဂလေန သဟောပတ္တိဘာဝေ ပရိဝတ္တနာ တမေသု ပဋိပက္ခော့တိ ဇောတိနာ တမပ ရာယနော။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော? ယော တမော, သော ဧဝံ အတ္တဗျာဟာဒယ ပဋိပန္နော, သော အဿဒ္ဓာယ ဗာ လော အကုသလော အဗ္ဗတ္တော အနာဒီနဝဒဿီ။ ယော ဇောတိ, သော အတ္တဟိတာယ ပဋိပန္နော ပဏ္ဍိတော ကု သလော ဗျတ္တော အာဒီနဝဒဿီ။ အယံ ဝေဝစနော။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? သော ပုဂ္ဂလော ဝိဟာကပညတ္တိယာ ပညာပီယတိ, အကုသလေ ပရိယာဒိန္နတာ ပညာ ပီယတိ။ ဇောတိကုသလဓမ္မုပပတ္တိပညတ္တိယာ ပညာပီယတိ ကုသလဓမ္မဝိဟာကပညတ္တိယာ စာတိ။

ဩတရဏောတိ ယေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ ယဥ္စ ဇရာမရဏံ ယာ စ အဝိဇ္ဇာ, တံ ပဒဋ္ဌာနံ, နိဒ္ဒေသေန ဝိဇ္ဇုပ္ပာ ဒေ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော ယော ယာဝ ဇရာမရဏနိရောဓော, ဣမေ ဒွေ ဓမ္မာ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ။ ဓမ္မဓာတု ဓမ္မာ ယတနဥ္စ ပဒဋ္ဌာနံ နိဒ္ဒေသေန ဓာတူသု။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော? ဣမဿ သုတ္တဿ ဒေသိတဿ အာရမ္ဘော။ အဓိဋ္ဌာနောတိ တမောတိ ဘဂ တ ဗှုဝီတိ, န ဧကံ ပုဂ္ဂလံ ဒေသေတိ။ ယာဝတာ သတ္တာနံ ဂတိ, တတ္ထ ယေ ဒုစ္စရိတဓမ္မေန ဥပပန္နာ, တေ ဗဟုလာဓိ ဝစနေန တမော နိဒ္ဒိသတိ။ ယာ ဇောတိ သဗ္ဗသတ္တေသု ကုသလဓမ္မောပပတ္တိ သဗ္ဗံ တံ ဇောတီတိ အဘိလပတိ အယ မေကတာ ပစ္စယော ယောနိသောမနသိကာရပညတ္တိ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ပုဂ္ဂလာနံ။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? အကုသလဿ ဟာပမိတ္တတာ ပစ္စယော, အယောနိသော မနသိကာရော ဟေတု။ ကုသလဿ ကလျာဏမိတ္တတာ ပစ္စယော, ယောနိသော မနသိကာရော ဟေတု။

တတ္ထ ကတမာ သမာရောပနာတိ? ဣဓေကစ္စော နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာတော ဟောတီတိ နီစေ ကုလေ ပစ္စာဇာ တော ရူပေသု သဒ္ဒေသု ဂန္ဓေသု ရသေသု ဖဿေသု, သော ဥပပန္နော သဗ္ဗမှိ မာနုဿကေ ဥပဘောဂပရိဘောဂေ။ ဇောတိ ပဏီတေသု ကုသလေသု ဥပပန္နော သဗ္ဗမှိ မာနုဿကေ ဥပဘောဂပရိဘောဂေ ဥပပန္နောတိ။

၁၀၅. တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယံ စ သုတ္တံ? န တံ ဒဋ္ဌဟံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာတိ ကထာ။ ကေန ကာရဏေန တံ ဗန္ဓနံ ဒဋ္ဌဟံ? စတူဟိ ကာရဏေဟိ ဣဿရိယေန သက္ကာ မောစေတုံ ဓနေန တ အညေန တ ယာ စနာယ တ ပရာယနေန တ။ ယေသု စ အယံ ရာဂေ မဏိကုဏ္ဍလေသု ပုတ္တေသု အရေသု စ ယာ အပေက္ခာ, ဣဒမဿ

စေတသိကဗန္ဓနံ။ တံ န သက္ကာ ကူသ္သရိယေန တ ဓနေန တ အညေန တ ယာစနာယ တ ပရာယနေန တ မောစေတုံ။ န စ တတ္ထ ကောစိ အတ္တိ ဟဋ္ဌိဘောကော။ ဣမိနာ ဗန္ဓနတော မောစယိတ္တာတိ ဒေတော တ မနုဿော တ တဒိဒံ ဗန္ဓနံ ရာကနုသယေန စ ဆသု ဗာဟိရေသု စ အာယတနေသု ဗန္ဓတိ။ ရူပေသု ရူပတဏှာဟာ ဗန္ဓတိ, ယာဝ ဓမ္မေသု ဓမ္မတဏှာ ဟာ။ ယော ဣမ လောကေ ဗန္ဓော ပရလောကသ္မိံ ဗန္ဓော နီယတိ။ သော ဗန္ဓော ဇာယတိ, ဗန္ဓော မီယတိ။ ဗန္ဓော အသ္မာ လောကာ ပရံ လောကံ ဂစ္ဆတိ။ န သက္ကာ မောစေတုံ အညတ္ရ အရိယမဂ္ဂေန ဣမဥ္စ ဗန္ဓနံ။ မရဏဘာဝဥ္စ ဥပပတ္တိဘာဝဥ္စ ဘယတော ဝိဒိတ္တ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟတိ။ သော ဣမံ ဆန္ဒရာဂံ ပဇဟိတ္တ အတိက္ကမတိ။ အယဥ္စ လောကော ဣတော ပရံ ဒုတိယော။

တတ္ထ ယံ ဗန္ဓနာသင္ခာရာနံ ပဟာနံ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဥဘယေသု ဌာနေသု ဝီရိယံ, ဂန္ဓပရိတတော [ဂန္ဓပရိဝသော (ပီ.) ဂန္ဓပရိဝုတော (က.)] သုမုနိ နောပလိမ္ပတိ။ တထေဝ ပရိဂ္ဂဟေသု ပုတ္တေသု အရေသု စ အဝူဌေဟာ သလ္လော တိ တဿေဝ တဏှာယ ပဟာနံ ဒဿေတိ။ အယံ တဏှာမူလဿ ပဟာနာ ဝရေ [အဟာနာဝရေ (ပီ.), အဟာနာဝရော (က.)] အပ္ပမတ္တောတိ ကာမော ပမာဒဝတ္တတိ ပဟာနာယ နေက္ခမ္မာဘိရတော အပ္ပမာဒဝိဟာရီ ဘဝတိ။ တဿ အာ သယံ ပဟာနာယ နေဝ ဣမံ လောကံ အာသီသတိ န ပရလောကံ။ န ဣဓလောကံ နိဿိတံ, ပိယရူပံ သာတရူပံ အာကင်္ခတိ။ နာပိ ပရလောကံ နိဿိတံ ပိယရူပံ သာတရူပံ အာကင်္ခတိ, တေန ဝုစ္စတေ “နာသီသတေ လောကမိမံ ပရံ လောကဥ္စာ”တိ။ ယံ တဿ ပဟာနံ တံ ဆေဒနံ အင်္ဂကဝဂ္ဂိယေသု မုနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ သော ဣမ ဝိရောဓော အင်္ဂကဝဂ္ဂိယေသု နာသီသနံ ဣမ အနာထာ။ တထာယံ တဏှာယ တဿ ပရိဂ္ဂဟဿ ဝတ္ထုကာမဿ ကေကထာယ ဧတေ သဗ္ဗေ ကာမာ ဒဿိတာ။ တေန ဘဂဝတ ဒေသေတိ “တေမိ ဆေတ္တတန ပရိဗ္ဗဇန္တိ အနပေက္ခိနော သဗ္ဗကာမေ ပဟာယာ”တိ။ ဣမိဿာ ကထာယ ဒ္ဝိဓာ နိဒ္ဒေသော သံသန္ဒနနိဒ္ဒေသော စ သမယနိဒ္ဒေသော စ, ယထာ အယံ ကထာ သံကိလေသဘာဂိယဥ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဥ္စ, ဧဝံ တာယ ကထာယ သံကိလေသဘာဂိယဥ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဥ္စ ဝိသဇ္ဇနာ။ ဧဝံ ကထာ သဗ္ဗကထာသု ဗျာကရဏေသု တ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ သုတ္တံ။

၁၀၆. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ဣမံ သုတ္တံ ကေနာဓိပ္ပာယေန ဒေသိတံ။ ယေ ရာဂစရိတာ သတ္တာ, တေ ကာမေ ပဇဟိဿန္တီတိ အယံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော? ယဿ ဒသဝတ္ထုကာ ကိလေသာ ဥတ္တိဏ္ဏာ ဝဋ္ဋာ ဝိဒိတာ။ ကတမေ ဒသဝိဓာတိ ကိလေသကာမာ စ ဩရမ္ဘာဂိယဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယာ စ သံယောဇနာ ဒသဝတ္ထုကာနိ အာယတနာနိ, အယံ ဝိစယော။ ,

တတ္ထ ကတမာ ယုတ္တိ? ယေ သာရတ္တာ တေ ကဋ္ဌေဟဗန္ဓနေန ဗန္ဓန္တိ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော? သာရတ္တော မဏိကုဏ္ဍလေသု မမံကာရဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အပေက္ခာတိ အတီတဝတ္ထုဿ သရာဂဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ တေမိ ဆေတ္တတတိ ဘာဝနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? သာရတ္တစိတ္တော မဏိကုဏ္ဍလေသု ယော အပံကာရေ ဝိသတ္တော မမံကာရေ ဝိသတ္တော, ယော ပုတ္တအရေ သာရတ္တော။ ခေတ္တဝတ္ထုသ္မိံ သာရတ္တော။ အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော ဟာရော? ဣမ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော။ ယေ နိဗ္ဗာနေန ဆန္ဒိကာ ဘဝိဿန္တိ, တေ ပုတ္တအရေ တဏှံ ပဇဟိဿန္တိ။ အယံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယော။ ဣမာနိ စတ္တာရိ သစ္စာနိ။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော? ယာ ပုတ္တအရေ တဏှာ, အယံ သမုဒယော။ ယေ ဥပာဒိန္နက္ခန္ဓာ, တေ ယေ စ ဗာဟိရေသု ရူပေသု ရူပပရိဂ္ဂဟော, ဣဒံ ဒုက္ခံ, ယံ တတ္ထ ဆေဒနီယံ, အယံ နိရောဓော။ ယေန ဘိန္ဒတိ, အယံ မဂ္ဂော။ ဝိဘတ္တီတိ နတ္ထိ ဝိဘတ္တိယာ ဘူမိ, ပရိဝတ္တနောတိ ပဋိပက္ခော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော? နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဝေဝစနော။ တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? အတ္ထိ တဏှာ ကော သတ္တော ဩတိဏ္ဏော တပ္ပစ္စယာ ဝိညာဏံ ယာဝ ဇရာမရဏံ။ ယာ တတ္ထ ဝေဒနာ, အယံ အဝိဇ္ဇာ ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒာ အဝိဇ္ဇာနိ

ရောဓော ယာဝ ဇရာမရဏာနိရောဓော။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော? သုဒ္ဓော ကထာယ အာရမ္ဘော။ တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော? န တံ ဒဋ္ဌဟံ ဗန္ဓနမာဟု ဓီရာတိ ကေတ္တတာယ ပညတ္တာ, န ဝေမတ္တတာယ။ စတ္တာရော ရာဂ ကာမရာဂေ ရူပရာဂေ ဘဝရာဂေ ဒိဋ္ဌိရာဂေ စာတိ ကေတ္တတာယ ပညတ္တာ။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? ယေသံ ရာဂေ မဏိကုဏ္ဍလေသု တဿ သုဘသညာ ဟေတု, အနုဗ္ယဉ္ဇနသော စ နိမိတ္တဂ္ဂာဟိတာ ပစ္စယော။ ယာယ တေ ဆိန္ဒနာနိ တဿ အသုဘသညာ ဟေတု, နိမိတ္တဂ္ဂဟဏာအနုဗ္ယဉ္ဇနဂ္ဂဟဏာဝိနောဒနံ ပစ္စယော။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? သာရတ္တော မဏိကုဏ္ဍလေသု သမ္မုဋ္ဌဟဝိဓော ဒုဋ္ဌာတိပိ တေမ္ပိ [ဧဝမ္ပိ (ပီ. က.)] ဆေတ္တတန ပရိဗ္ဗဇန္တီတိ တံ ပရိညာတတ္တံ ပရိဝဇ္ဇိတတ္တံ ပဇဟိတာ, အယံ သမာရောပနော။

၁၀၇. ယံ စေတသိကံ ယံ ပကပ္ပိတံ ဝိတ္ထာရေန ပစ္စယော, ယံ တ စေတသိကံ ကာယိကံ စေတသိကံ ကမ္မံ။ ကိံကာရဏာ? စေတသိကာ ဟိ စေတနာ မနောကမ္မာတိ ဝုစ္စတေ, သာ စေတနာကမ္မံ, ယံ စေတသိကံ ဣမံ ကာယိကဉ္စ တစသိကဉ္စ ဣမာနိ တီဏိ ကမ္မာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ ကာယကမ္မံ ဝစီကမ္မဉ္စ တာနိ ကုသလာနိ ပိယံ ကာယေန စ တစာယ စ အာရဘတိ ပရာမသတိ, အယံ ဝုစ္စတိ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ သင်္ကပ္ပနာ တေ တိဝိဓာ သင်္ခါရာ ပုညမယာ အပုညမယာ အာနေဉ္ဇမယာ, တပ္ပစ္စယာ ဝိညာဏံ တေ အာရမ္မဏမေတံ ဟောတိ ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ။ ယာ သုဘသညာ သုခသညာ အတ္တသညာ စ။ ဣဒံ စေတသိကံ။ ယံ ရူပူပဂံ ဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ ရူပာရမ္မဏံ ရူပပတိဋ္ဌိတံ နန္ဒူပသေစနံ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လတံ ဂစ္ဆတိ, အယံ သင်္ကပ္ပနာ, ဣတိ ယံ ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု ဋ္ဌိတံ ပဉ္စမာဘိနိဗ္ဗတ္တိအာရမ္မဏာဝသေန ဥပဟာအနံ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ စေတသိကန္တိ။

တတ္ထ ဋ္ဌိတဿ အရူပဿ ယာ နိကန္တိ အဇ္ဈောသာနံ, ဣဒမ္ပိ သကမ္ပိတံ မနာပိကေသု ရူပေသု ပိယရူပသာတရူပေသု အာဘောဂေ, ဣဒံ စေတသိကံ။ ယံ စေတေတိ သတ္တေသု [သတ္တသု (ပီ.)] မနာပိကေသု အဘိဇ္ဈောကာယဂန္ထော ပဋိဃာနုသယေသု ဗျာပာဒကာယဂန္ထော သဗ္ဗေ စတ္တာရော ဂန္ထာ, အယံ ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု ပဉ္စမာဘိနိပာတော စိတ္တဿ ယာ စေတနာ ယဿ တတ္ထ အဿာအနုပဿိဿ အနေကာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ အရူပဝတိယော ဟောန္တိ။ ပုဂ္ဂလော ရာဂါနုဗန္ဓိဘူတော တေဟိ ကိလေသကာမေဟိ ယထာ ကာမကရဏီယော, အယံ ဝုစ္စတေ ကာမေသု ပကပ္ပနာ။ ဧဝံ သဗ္ဗေ စတ္တာရော ဩဃာ။ ယံ တေဟိ ကာမေဟိ သံယုတ္တော ဝိဟရတိ ဘာဝိတော အဇ္ဈောသန္နော, အယံ စေတနာ။ ယဿ တထာယံ အဝီတရာဂဿ အဓိဂတပေမဿ တဿ ဝိပရိဏာမညထာဘာတ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသာ ဒုက္ခာနုပရိဝတ္တိတံ ဝိညာဏံ ဟောတိ သရိတဿ ဝယဓမ္မသမုပ္ပာဒေ စိတ္တံ ပရိယာဒိယတိ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပကပ္ပိတန္တိ။

ကေမေကဿ စေတေတိ စ ပကပ္ပေတိ စ ဝိညာဏဿ ဌိတိ ယာ ဟောတိ, သာ စ ဌိတိ ဒ္ဝိဓာ အာရမ္မဏဋ္ဌိတိ စ အာဟာရဋ္ဌိတိ စ။ တတ္ထ ယာ အာရမ္မဏဋ္ဌိတိ, အယံ နာမရူပဿ ပစ္စယော ။ ယာ အာဟာရဋ္ဌိတိ ယာ ပုနဗ္ဘဝာဘိနိဗ္ဗတ္တိကာ ဌိတိ ယာ စ ပောနောဘဝိကာ ဌိတိ, အယံ ဝုစ္စတိ အာရမ္မဏံ။ တံ ဟောတိ ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ တဿ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ ယာဝ ဇရာမရဏဉ္စ စေတေတိ, အထ စ ပုန ပတ္ထယတေ ယတော န ပောနောဘဝိကာ အနာဂတဝတ္ထုမ္ဟိ, အယံ ပဋိပက္ခော နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ န စေတေတိ န ပတ္ထယတိ အထ စ ဒူသေတီတိ ဒုဝိဓော နိဒ္ဒေသော။ အဿ ပုဗ္ဗေ ဟောတိ တံ စေတသိကံ တံ ပကပ္ပိတံ အသမူဟတံ တပ္ပစ္စယာ, အယံ ဝိညာဏဿ ဌိတိ ဟောတိ။

၁၀၈. အထ တ တဿ အနုသယာ အာဝိဘဝန္တိ တပ္ပစ္စယာ တဿ ပုနဗ္ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တတိ။ အထ တ နံ သံကိယတေ အပ္ပေတု အာကရေ တ, သုခုမာ တ သန္တိ တ န သံကိယတေ ကာမေ တံ ဧဝံ နိစ္စေသုပိ အာကရေသု ဇာတော ဟောတိ။ တံ နယတိ ယံ နော ကပ္ပေတုံ ဧဝံ သင်္ခါရာ စေတိတာ ပကပ္ပိတာ စ အာရမ္မဏာဘူတာ ဟောန္တိ, ယာ စ စေတနာ ယာ စ ပကပ္ပနာ ယဉ္စ ဝတ္ထုံ နိဗ္ဗတ္တံ, ဥဘောပိ တေ အာရမ္မဏံ ဝိညာဏဿ တထာ စေတနာယ စ သင်္ကပ္ပနာယ စ ပတ္ထနာယ စ ဘူတာ သတ္တာ စေတေတိ စ သင်္ကပ္ပေတိ စ။ ယံ ဂဝေသနာ န စ စေတေတိ န စ သင်္ကပ္ပေတိ။ ကတမေ စ သတ္တာ ဘူတာ? ယေ စ တနုဇာတအဏ္ဍဇာပိ အဏ္ဍကာ အနုဘိန္နာ သံသေဒဇာ န စ သမ္ဘိန္နာ ဣမေ ဘူတာ။ ကတ

မေ သမ္ဘဝေသိနော ဂဗ္ဘဂတာ အဏ္ဍဂတာ သံသရန္တော ကူမေ န စေတေတိ န ပတ္ထေတိ န စ သင်္ကပ္ပေတိ။ အနုသ ယေ န စ ပုနဗ္ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တိတိ? ယေ ဘူတာ သတ္တာ ယေ သမ္ဘဝေသိနော, တေ ထာဝရာ။ ယေ တ သတော စေတေ န္တိ ပတ္ထေန္တိ စ ယေ ထာဝရာ။ တေ န စ စေတေန္တိ, န စ ပတ္ထေန္တိ, န စ သင်္ကပ္ပေန္တိ, အနုသယေန စ သံသရန္တိ။

အပရော ပရိယာယော။ ယေ အရိယပုဂ္ဂလာ သေက္ခာ, တတ္ထ တေ န စ စေတေန္တိ, န စ သင်္ကပ္ပေန္တိ, အနုသ ယေန ပုန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

အပရော ပရိယာယော။ သုခုမာ ဟဏ္ဍာ ဘူမိဂတာ ဥဒကဂတာ စက္ခုနော အာပာထံ နာဂစ္ဆန္တိ, တေ န စ စေတေန္တိ, န စ သင်္ကပ္ပေန္တိ, အနုသယေန စ သံသရန္တိ။

အပရော ပရိယာယော။ ဗာဟိကာ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ အဘိမာနိကာ, တေ န စ စေတေန္တိ, န စ ပတ္ထယန္တိ, အနုသ ယေန စ သံသရန္တိ, န စ စေတေန္တိ, န စ သင်္ကပ္ပေန္တိ, န စ အနုသေန္တိ။ အာရမ္မဏမေ့တံ န ဟောတိ ဝိညာဏဿ ဌိတိယာ။

န စ စေတေတီတိ ပရိယုဋ္ဌာနသမုဂ္ဃာတံ ဒဿေတိ။ န စ အနုသေတီတိ အနုသယသမုဂ္ဃာတံ ဒဿေတိ ။ န စ စေတေတီတိ ဒိဋ္ဌာရိကာနံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ ဒဿေတိ။ န စ အနုသေတီတိ သုခုမာနံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ ဒဿေတိ။ န စ စေတေတီတိ ယေန ဘူမိ စ န စ ပတ္ထယန္တီတိ သကအာကမိ အနာကမိ, န စ အနုသေတီတိ အရဟံ, န စ စေတေတီတိ သီလက္ခန္ဓဿ ပဋိပက္ခေန ပဟာနံ ဒဿေတိ, န စ ပတ္ထယတီတိ သမာဓိက္ခန္ဓဿ ပဋိပက္ခေန ပဟာနံ ဒဿေ တိ, န စ အနုသယတီတိ ပညာက္ခန္ဓဿ ပဋိပက္ခေန ပဟာနံ ဒဿေတိ, န စ စေတေတီတိ အပုညမယာနံ သင်္ခာရာနံ ပ ဟာနံ ဒဿေတိ, န စ ပတ္ထယတီတိ ပုညမယာနံ သင်္ခာရာနံ ပဟာနံ ဒဿေတိ, န စ အနုသေတီတိ အာနေဉ္ဇမယာနံ သ င်္ခာရာနံ ပဟာနံ ဒဿေတိ, န စ စေတေတီတိ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ, န စ ပတ္ထယတီတိ အညိန္ဒြိယံ, န စ အနုသယတီတိ အညာတာဝိနော ဣန္ဒြိယံ။ န စ စေတေတီတိ မုဒုကာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ, န စ ပတ္ထယတီတိ မဇ္ဈိမိန္ဒြိ ယဘာဝနာ, န စ အနုသေတီတိ အဓိမတ္တာ ဣန္ဒြိယဘာဝနာ။ အယံ သုတ္တတ္ထော။

၁၀၉. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ကူဓ သုတ္တေ စတ္တာရိ သစ္စာနိ ဒေသိတာနိ။ ယဥ္စ စေတယိတံ ယဥ္စ ပကပ္ပိတံ အတ္ထိ ဇေတံ အာရမ္မဏံ စိတ္တံ ပတိဋ္ဌတိ ဝိစိနတိ [ဝိစိနယတိ (ပီ. က.)] ယုဇ္ဇတိ။ န စ စေတေတီတိ န စ ပတ္ထယတီတိ အတ္ထိ ဇေံ အာရမ္မဏံ အနုသယေ ဝိညာဏမိတိ ဝိစိနိယတိ ယုဇ္ဇတိ န စ စေတေတိ န စ ပတ္ထယတိ။ အနုသယပ္ပဟာ နာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ န ဂဝေသန္တိ, ဝိစိယန္တံ ယုဇ္ဇတိ။ အယံ ယုတ္တိဝိစယော။

တတ္ထ ကတမော ပဒဋ္ဌာနော? စေတနာ ပရိယုဋ္ဌာနံ စေတနာပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သင်္ကပ္ပနံ ဥပာအနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အနုသယော ပရိယုဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ တေသံ ဆန္ဒရာဂဝိနာသာယ ဘာဝနာ ဘဝရာဂဿ ပဟာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? ယံ စေတသိကန္တိ ဝေဒယိတံ ပကပ္ပိတံ ဥဂ္ဂဟိတံ ဝိညာတံ တဗ္ဗိညာဏံ အာရမ္မ ဏမ္ပိ ပစ္စယောပိ။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော? ကူဓ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ပုနဗ္ဘဝံ န ဣစ္ဆန္တိ, တေ န စေတယိဿန္တိ န စ ပတ္ထယိဿန္တီတိ, အယံ အဓိပ္ပာယော။

အာဝဋ္ဋောတိ ယာ စ စေတနာ ပတ္ထနာ စ အနုသယော စ ဝိညာဏဋ္ဌိတိပဟာနာ စ, ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ။ ဝိဘတ္တီ တိ နတ္ထိ ဝိဘတ္တိယာ ဘူမိ။ ပရိဝတ္တနာ ပန ပဋိပက္ခံ သုတ္တံ။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော? စေတနာ ရူပသဉ္စေတနာ ယာဝဓမ္မသဉ္စေတနာ။ ယော အနုသယော, တေ သတ္တ အနု သယာ။

ပညတ္တိတိ စေတနာပရိယုဋ္ဌာနံ ပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ သင်္ကပ္ပနံ ဥပာဒါနပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ အနုသယော ဟေတုပညတ္တိယာ ပညတ္တော။ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ဥပပတ္တိဟေတုပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ စေတနာ သင်္ကပ္ပနာ အနုသယော သမုစ္ဆေဒေ ဆန္ဒရာဂဝိနယပညတ္တိယာ ပညတ္တော။ ပဋ္ဌမေ ကေစိ ဒုတိယံ ပရိဝတ္တကေဟိ ပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ကုဒ္ဒပ္ပစ္စယတာယ မဇ္ဈပညတ္တိ။

ဩတရဏောတိ ဒုတိယံ ပရိဝတ္တကေဟိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ မဇ္ဈိမကေဟိ မဂ္ဂေ စ နိရောဓော စ။ သောဓနောတိ သုတ္တေ သုတ္တဿ အာရမ္ဘော။

အဓိဋ္ဌာနောတိ ယဋ္ဌေတယိတံ သဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌာနေန ဧကတ္တာယ ပညတ္တံ။ သင်္ကပ္ပိတန္တိ ဥပာဒါနေကတ္တာယ ပညတ္တံ။ ဝိညာဏံ ဧကတ္တာယ ပညတ္တံ။

ပရိက္ခာရောတိ သုဘဉ္စ အာရမ္မဏံ အယောနိသော မနသိကာရော စေတနာ ဟေတုပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ ဝိညာဏဿ ပတိဋ္ဌာနော ဓမ္မော အာရမ္မဏပစ္စယတာယ ပစ္စယော။ တဿ မနသိကာရော ဟေတုပစ္စယတာယ ပစ္စယော။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? ကွဒံ သုတ္တံ သညိတံ တတ္ထ စေတေတိ ဝိသဇ္ဇနာ ကတိ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ တဿ ဒိဋ္ဌိယာ ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ ယာဝ ဇရာမရဏံ, အယံ သမာရောပနော။ အာရမ္မဏမေတံ န ဟောတိ ဝိညာဏဿ ဋ္ဌိတိယာ, ဝိညာဏနိရောဓာ နာမရူပနိရောဓော, နာမရူပနိရောဓာ ယာဝ ဇရာမရဏနိရောဓော။

၁၁၀. တတ္ထ ကတမံ သံကိလေသဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ အသေက္ခဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ? အယံ လောကော [ပဿ ဥဒါ. ၃၀ ဥဒါနေ]   သန္တာပဇာတော ယာဝ ယေ ဟိ ကေစိ သမဏာ တ ဗြာဟ္မဏာ တ ဘဝေန ဘဝဿ ဝိပ္ပမောက္ခမာဟံသု။ သံကိလေသဘာဂိယံ ဥပဓိံ ဟိ ပဋိစ္စ ဒုက္ခမိဒံ သမ္ဘောတိ, ယာ တာ ပန တဏှာ ပဟီယန္တိ, ဘဝံ နာဘိနန္ဒတီတိ နိဗ္ဗေဓဿ နိဗ္ဗုတဿ [နိစ္စုတဿ (ပီ. က.)]   ဘိက္ခုနော အနုပာဒါယ ပုနဗ္ဘဝေ န ဟောတိ။ ဥပစ္စက သဗ္ဗဘဝနိ တာဒီတိ အသေက္ခဘာဂိယံ။

တတ္ထ သန္တာပဇာတောတိ ရာဂဇော သန္တာပော ဒေါသဇော မောဟဇောတိ။ တေသံ သတ္တာနံ ဌာနံ ဒဿေတိ ။ လောကော သန္တာပဇာတောတိ ဖဿော တိဝိဓော သုခဝေဒနီယော ဒုက္ခဝေဒနီယော အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယော။ တတ္ထ သုခဝေဒနီယော ဖဿော ရာဂသန္တာပော, ဒုက္ခဝေဒနီယော ဒေါသသန္တာပော, အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယော မောဟသန္တာပော။ ယထာ စ ဘဂဝတာ အာဟ ပဋ္ဌမကဿ ဝလာဟကဿ ကေမဂ္ဂေ [ကောမဂ္ဂေ (ပီ. က.) ပဿ အ. နိ. ၃.၃၅]   ယေ ဟိ ဂဟပတိပုတ္တ ရာဂဇေဟိ ဒေါသဇေဟိ မောဟဇေဟိ သန္တာပေဟိ ဒုက္ခံ သုပတိ, တေ မမ သန္တာပာ န သန္တိ။

ရောဂံ ဝဒတိ အတ္တတောတိ တေဟိ သန္တာပေဟိ သန္တာပိတော တိဝိဓံ ဝိပလ္လာသံ ပဋိလဘတိ သညာဝိပလ္လာသံ စိတ္တဝိပလ္လာသံ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသံ။ တတ္ထ အသုဘေ သုဘန္တိ သညာဝိပလ္လာသော။ ဒုက္ခေ သုခန္တိ စိတ္တဝိပလ္လာသော။ အနိစ္စေ နိစ္စန္တိ အနတ္တနိ အတ္တာတိ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသော။

ယထာ စိတ္တဿ ဝိပလ္လာသော သညာဒိဋ္ဌိတော တိဝိဓာ ဝိတက္ကာ – စိတ္တဝိတက္ကော ဝိပလ္လာသော သညာဝိတက္ကော ဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌိဝိတက္ကော ဝိပလ္လာသောပိ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ ဝိပလ္လာသော ကေစရာ ဂတိပတေယျဘူမိ, ယထာ ဟိ တံ သဉ္ဇာနာတိ ယထာ ဝိဇာနာတိ ယထာ သဉ္ဇာနာတိ စ ဝိဇာနာတိ စ။ ယထာ ခန္တိ စေတေတိ ကမ္မေ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ သတ္တာ ယေဟိ စတုဗ္ဗိဓံ အတ္တဘာဝဝတ္ထုံ ရောဂဘူတံ ဂဏ္ဍဘူတံ “အတ္တာ”တိ ဝဒန္တိ။ ရောဂံ ဝဒတိ အတ္တတောတိ အယံ အာဝဋ္ဋော။ ယေန ယေန ဟိ မညတိ တတော တံ ဟောတိ အညထာတိ သုဘန္တိ မညတိ န တထာ ဟောတိ။ ဧဝံ သုခန္တိ နိစ္စံ အတ္တာတိ သော အညထာ ဘဝမေဝ သန္တံ အနာဂတံ ဘဝံ ပတ္ထယတိ, တေန ဝုစ္စတိ “ဘဝရာဂေ”တိ။ ဘဝမေဝတာဘိနန္ဒတိ, ယံ အဘိနန္ဒတိ, တံ ဒုက္ခန္တိ ပဉ္စက္ခန္ဓေ နိဒ္ဒိသိယတိ။ ယဉ္စ တပ္ပစ္စယာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခံ တဿ ဟိ ဘာဝေဿတိ။ ဧတ္တာဝတာ သံကိလေသော ဟောတိ။ ပဟာနတ္ထံ ခေါ ပန ဗြဟ္မစရိယံ ဝုဿတိ။ တိဏ္ဏံ သန္တာပာနံ ဆန္ဒရာဂဝိနယော ဟောတိ။

ဥပမိံ ဟိ ပဋိစ္စ ဒုက္ခမိဒံ ဘဝတီတိ ယေ ဘဝမေတာဘိနန္ဒန္တိ ယဿ ဘာဝေဿတိ, တံ ဒုက္ခံ တဿ ဒုက္ခဿ ပဟာနမာဟ။ သဗ္ဗသော ဥပာဒာနက္ခ ယံ နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါတိ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ ယထာ နိဒ္ဒိဋ္ဌဥပာဒာန မာဟ။ တဿ ပဌမော ဝိပလ္လာသော ကာမုပာဒာနံ, ဒုတိယံ ဒိဋ္ဌုပာဒာနံ, တတိယံ သီလဗ္ဗတုပာဒာနံ, စတုတ္ထံ အတ္တ ဝါဒုပာဒာနံ, တေသံ ယော ခယော နတ္ထိ ဒုက္ခဿ သမ္ဘဝေါ ဥပမိ နိဒာနံ ဒုက္ခနိရောဓမာဟ။ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မ ပ္ပညာယ ပဿတော ဝိဘဝတဏှာ န ဟောတိ။ ဝိဘဝံ နာဘိနန္ဒတီတိ ဒဿနဘူမိံ မဂ္ဂေတိ သဗ္ဗသော တဏှာပက္ခ ယံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဒွေဝ ဝိမုတ္တိယော ကထေတိ ရာဂဝိရာဂဥ္စ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂဥ္စ။ တဿ ဘိက္ခုနော တိ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာ တုံ မဂ္ဂေတိ။ အယံ သုတ္တဿ အတ္ထနိဒ္ဒေသော။

၁၁၁. တတ္ထ ကတမော ဝိစယော? ယဿ ယတ္ထ ပရိဋ္ဌာဟေတိ တဿ ပရိဥယှတ္တဿ သော ယထာဘူတံ နတ္ထိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ စ, အယံ ဝိစယော စ ယုတ္တိ စ။ ပဒဋ္ဌာနော ရာဂဇော ပရိဋ္ဌာဟော သုခိန္ဒြိယဿ ဒေါမနဿိန္ဒြိယဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဒောသဇော ပရိဋ္ဌာဟော သုခိန္ဒြိယဿ ဒေါမနဿိန္ဒြိယဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။ မောဟဇော ပရိဋ္ဌာဟော ဥပေ က္ခိန္ဒြိယဿ ဒေါမနဿိန္ဒြိယဿ စ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော? ဖဿပရေတော ဝေဒနာပရေတော သညာပရေတောပိ သင်္ခါရပရေတော ပိ ယေန ယေန မညတိ ယဒိ သုဘန္တိ ယဒိ သုခန္တိ ယဒိ နိစ္စန္တိ ယဒိ အတ္တန္တိ အသုဘေ သု ဘန္တိ မညတိ, ဧဝံ သဗ္ဗံ ရာဂဇေ ပရိဋ္ဌာဟေ ဝုတ္တေ စတ္တာရော ပရိဋ္ဌာဟာ ဝုတ္တာ ဘဝန္တိ။ ရာဂဇော ဒောသဇော မောဟဇော ဒိဋ္ဌိဇော စ ရာဂံ ဝဒာမီတိ အတ္တတော ဝဒတိ။ သဗ္ဗာနိ ပဉ္စရယ ပဒာနိ အနိစ္စံ ဒုက္ခန္တိ။

တတ္ထ ကတမော စတုဗျူဟော? ဣမေ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ပရိဋ္ဌာဟေန န အစ္ဆန္တိ တေ ဘဝံ နာဘိနန္ဒန္တိ။ ယေ ဘဝံ နာဘိနန္ဒန္တိ, တေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ။ အယံ အဓိပ္ပာယော။

တတ္ထ ကတမော အာဝဋ္ဋော? သံကိလေသဘာဂိယေန ဒုက္ခဥ္စ သမုဒယဥ္စ နိဒ္ဒိသတိ။ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယေန မဂ္ဂဥ္စ နိရောဓဥ္စ။

တတ္ထ ကတမာ ဝိဘတ္တိ? သန္တာပဇာတော ရောဂဇာတော ရောဂံ ဝဒတိ အတ္တတော တံ န ဇာနေသေန ဟောတိ အမန သိကာရာ သန္တာပဇာတော ဓာ န စ ရောဂံ အတ္တတော ဝဒတိ။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော? ပဉ္စုပဋ္ဌိပက္ခနိဒ္ဒေသနတ္ထံ ဘူမိ ပရိဝတ္တနာယ။

တတ္ထ ကတမော ဝေဝစနော ဟာရော? ရောဂဥ္စ အတ္တတော ဝဒတိ သလ္လံ အတ္တတော ဝဒတိ။ ပဉ္စရယ ပဒာနိ သဗ္ဗာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ ကတမာ ပညတ္တိ? သန္တာပဇာတောတိ ဒေါမနဿပဒဋ္ဌာနံ။ သဗ္ဗေ ဝစနပညတ္တိယာ ပညပေတိ။ ရောဂံ ဝဒတိ အတ္တတော ဝိပလ္လာသော သံကိလေသပညတ္တိယာ ပညပေတိ။ ယံ နာဘိနန္ဒတိ, တံ ဒုက္ခန္တိ ဝိပလ္လာသနိက္ခေပပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ တေ အကတသတ္တာ လောကာ မဇ္ဈေန ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တာ။

တတ္ထ ကတမော ဩတရဏော? သန္တာပဇာတောတိ တီဏိ အကုသလမူလာနိ, တေ သင်္ခါရာ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာ ပန္နာ, ဓာတူသု ဓမ္မဓာတု, အာယတနေသု ဓမ္မာယတနံ။ ဣန္ဒြိယေသု ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယဥ္စ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော သောဓနော? သုဒ္ဓေါ သုတ္တဿ အာရမ္ဘော။

တတ္ထ ကတမော အဓိဋ္ဌာနော ဟာရော? ပရိဋ္ဌာဟောတိ ယေ သတ္တာ လောကာ ဧကတ္တပညတ္တိယာ ပညတ္တာ, တေ အကတသတ္တာ လောကာ မဇ္ဈေန ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တာ။

တတ္ထ ကတမော ပရိက္ခာရော? သန္တာပဇာတောတိ အယောနိသော မနသိကာရော ဟေတု, ဝိပလ္လာသဥ္စ ပစ္စ ယော။ တတ္ထ ဒွီဟိ ဓမ္မေဟိ အတ္တာ အဘိနိဝိဋ္ဌာ စိတ္တဥ္စ စေတသိကဥ္စ ဓမ္မေ ဥဘယာနိ တဿ ဝိပရီတေန ပ

ရာမသတော။ အပရော ပရိယာယော, စေတသိကေဟိ ဓမ္မေဟိ အတ္တသညာ အနတ္တသညာ သမုဋ္ဌာတေတိ။ အပရော ပရိယာယော။ အနိစ္စသညာ စေတသိကေသု ဓမ္မေသု, န တု အတ္တသညာ။ ကြဒံ ဝုစ္စတိ စိတ္တန္တိ တ မနောတိ တ ဝိညာဏန္တိ တ ကြဒံ ဒီဃရတ္တံ အဇ္ဈာဂုတံ တော် မမ, ဧသောဟမသ္မိ, ဧသော မေ အတ္တာတိ။ တတ္ထ စေတသိကာ ဓမ္မာနုပဿနာ ဿေပိ ဓမ္မသညာ။ တဿ ကော ဟေတု, ကော ပစ္စယော? အပံကာရော ဟေတု, မမံကာရော ပစ္စယော။

တတ္ထ ကတမော သမာရောပနော? အယံ လောကော သန္တာပဇာတောတိ အကုသလံ မန္တေတိ ဝိညာဏံ နာမရူပဿ ပစ္စယော ယာဝ ဇရာမရဏန္တိ, အယံ သမာရောပနော။

၁၁၂. ဝေမေတံ ယထာဘူတံ, သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ အကုသလမူလာနံ ပဟာနံ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ အဝိဇ္ဇာ နိရောဓာ ယာဝ ဇရာမရဏနိရောဓော, အယံ သမာရောပနော။

စတ္တာရော ပုဂ္ဂလာ [ပဿ အ. နိ. ၄.၅] – အနုသောတဂာမီ ပဋိသောတဂာမီ ဌိတတ္တော, တိဏ္ဏော ပာရင်္ဂတော ထလေ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏောတိ။

တတ္ထ ယော အနုသောတဂာမီ အယံ ကာမေ သေဝတိ။ ဟပဉ္စ ကမ္မံ ကရောတိ ယာဝ ကာမေ ပဋိသေဝတိ ။ ကြဒံ လောဘော အကုသလမူလံ, သော ယေဝ တဏှာဟာ, သော တေဟိ ကာမေဟိ ဝုယှဟတိ အနုသောတဂာမီတိ ဝုစ္စတိ။ ယော ပုဂ္ဂလော တာဟိ ဂမိတော တပ္ပစ္စယာ တဿ ဟေတု အကုသလကမ္မံ ကရောတိ ကာယေန စ တစာယ စ, အယံ ဝုစ္စတိ ဟပကမ္မံ ကရောတီတိ။ တဿ တီဏိ သောတာနိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ ကြမေဟိ တီဟိ သော တေဟိ တိဝိဓာတုယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာမဓာတုယံ ရူပဓာတုယံ အရူပဓာတုယံ။ တေန ပဋိပက္ခေန ယော ကာမေ န ပဋိသေဝ တိ။ ယော သီလဝတံ န ပရာမသတိ။ ယော သက္ကာယဒိဋ္ဌိနံ ပဟာနာယ ကာမေသု ယထာဘူတံ အာဒီနဝံ ပဿတိ။ ယေန စ တေ ဓမ္မေ ပဋိသေဝတိ။ ယဉ္စ တပ္ပစ္စယာ တိဋ္ဌတိ ဗြာဟ္မဏောတိ အရဟံ ကိရ။ တတ္ထ အရဟံ တဿ ပာရင်္ဂ တော ဟောတိ, ပာရင်္ဂတဿ ထလေ တိဋ္ဌတိ သောဟဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု။ အနုသောတဂာမိနီတိ ဒဿနပ္ပဟာတဗ္ဗာနံ သံယောဇနာနံ အပ္ပဟာနမာဟ။ ပဋိသောတဂာမိနီတိ ဖလေ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌာနဉ္စ ကိလေသာနံ ပဟာနမာဟ, ဌိတတ္တေန ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနမာဟ။ တတ္ထ အနုသောတဂာမိနာ မဂ္ဂရူပိမာဟ။ ပဋိသောတဂာမိနာ ဌိတ တ္တေန စ မဂ္ဂမိတိမာဟ။ ပာရင်္ဂတေန သာဝကာ အသေက္ခာ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓာ စ ဝုတ္တာ။ အနုသောတဂာမိနာ သက္ကာယသမုဒယဂာမိနိံ ပဋိပဒမာဟ။ ပဋိသောတဂာမိနာ ဌိတတ္တေန သက္ကာယနိရောဓဂာမိနိံ ပဋိပဒမာဟ။ ပာရင်္ဂတေန ဒသ အသေက္ခာ အရဟန္တာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ အယံ သုတ္တတ္ထော။

၁၁၃. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ကြမသ္မိံ ဟိ သုတ္တေ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ဒေသိတာနိ။ တေဓာတုကလောက သမတိက္ကမနဉ္စ။

တတ္ထ ကတမော ဝိစယော ဟာရော? ယော ကာမေ ပဋိသေဝတိ ဟပံ [ဟပကံ (ပီ.)] ကရေယျာတိ ယော စ ကာမေ န ပဋိသေဝတိ သော ဟပကမ္မံ န ကရေယျာတိ ယော စ ကြမေဟိ ဒွီဟိ ဘူမီဟိ ဥတ္တိဏ္ဏော ပာရင်္ဂတောတိ ယာ ဝီမံသာ အယံ ဝိစယော။

ယုတ္တီတိ ယုဇ္ဇတိ သုတ္တေသု, နာယုဇ္ဇတီတိ ယာ ဝီမံသာယ, အယံ ယုတ္တိ။ ပဒဋ္ဌာနောတိ အနုသောတဂာမိနာ သ တ္တန္နံ သံယောဇနာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ အကုသလဿ ကိရိယာ အကုသလဿ မူလာနံ ပဒဋ္ဌာနံ။ ပဋိသောတဂာမိနာ ယထာဘူတဒဿနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဌိတတ္တေန အသံဟာရိယာယ [အသဟာရိယာယ (ပီ.)] ပဒဋ္ဌာနံ။ ပာရင်္ဂတောတိ က အစိ ဘူမိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော ဟာရော? ယော အနုသောတံ ဂစ္ဆတိ တဏှာဟာဝသေန။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကိလေသာနံ ဝသေန ဂစ္ဆတိ။ ယော ပဋိသောတံ တယမတိ။ တဏှာဟာယ သဗ္ဗေသမ္ပိ သော ကိလေသာနံ တယမတိ ပဋိသောတံ။ ယော အတ္တနာ ဌိတော ကာယေနပိ သော ဌိတော တစာစိတ္တေနပိ သော ဌိတော။ အယံ လက္ခဏော ဟာရော။

တတ္ထ ကတမော စတုဗ္ဗျူဟော? ဣဓ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ အနုသောတကမိနိယာ ပဋိပဒာယ နာဘိရမိဿန္တိ, တေ ပဋိသောတံ တယမိဿန္တီတိ ယာဝ ကအာစိ ဘူမိယံ, အယံ အဓိပ္ပာယော။ အာဝဋ္ဋောတိ ဣဓ သုတ္တေ စတ္တာရိ သုတ္တာနိ ဒေသိတာနိ။

တတ္ထ ကတမော ဝိဘတ္တိ ဟာရော? ယော ကာမေ ပဋိသေဝတိ ဟပဥ္စ ကမ္မံ ကရောတိ။ သော အနုသောတကမီတိ န ဧကံသေန သောတာပန္နောပိ ကာမေ ပဋိသေဝတိ။ တံ ဘာဂိယဥ္စ ဟပကမ္မံ ကရောတိ။ ကိဥ္စာပိ သေက္ခောပိ ကရေယ္ယ ဟပံ ယထာ သုတ္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌော န စ သော အနုသောတကမီ, ဣဒံ ဝိဘဇ္ဇဗျာကရဏီယံ။ န စ ကာမေ ပဋိသေဝတိ န စ ဟပကမ္မံ ကရောတိ ပဋိသောတကမီ န စ ဧကံသေန သဗ္ဗေ ဗာဟိရကော ကာမေသု ဝီတရာကေ န စ ကာမေ ပဋိသေဝတိ, တေန စ ဟပကမ္မံ ကရောတိ အနုသောတကမီ ပဋိသောတကမီ, အယံ ဝိဘတ္တိ။

တတ္ထ ကတမော ပရိဝတ္တနော ဟာရော? နိဒ္ဒိဋ္ဌော ပဋိပက္ခော။ ဝေဝစနောတိ ကာမေသု ဝတ္ထုကာမာပိ ကိလေသကာမာပိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖဿပုတ္တအရအာသကမ္မကရပဟေရိသဥ္စ ပရိဂ္ဂဟာ။

ပညတ္တီတိ သဗ္ဗေ ပုထုဇ္ဇနာ ဧကတ္တာယ ပညတ္တာ။ အနုသောတကမီတိ ကိလေသသမုအာစာရပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။ ယေ ပန သေက္ခာ ပုဂ္ဂလာ, တေ နိဗ္ဗာနပညတ္တိယာ [နိဗ္ဗာနပညတ္တိယာ (က.)] ပညတ္တာ။ ယေ ပန အနာကမီ, တေ အသံဟာရိယ ပညတ္တိယာ ပညတ္တာ, အယံ ပညတ္တိ။

ဩတရဏောတိ ယော အနုသောတကမီ, သော ဒုက္ခံ။ ယေ တဿ ဓမ္မာ, တေ ဒုက္ခဿ သမုဒယော။ ယံ ရူပံ, အယံ ရူပက္ခန္ဓော, ဧဝံ ပဥ္စပိ ခန္ဓာ ပဋိစ္စသမုပ္ပာအော, တေ ကိလေသာ သင်္ခာရက္ခန္ဓပရိယာပန္နာ ဓမ္မာယတနံ ဓမ္မဓာတု ဣန္ဒြိယေသု စ ပညတ္တာ။

သောဓနောတိ ယေနာရမ္ဘေန ဣဒံ သုတ္တံ ဒေသိတံ, သော အာရမ္ဘော သဗ္ဗော သုဒ္ဓော။

အဓိဋ္ဌာနောတိ ပဋိသောတကမိနာ သဗ္ဗေ သောတာပန္နာ ဧကတ္တေန တ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ရာကနုသယပဋိသောတကမိနော သေက္ခာဝ မဂ္ဂေ စ သေက္ခော စ ပုဂ္ဂလော ဋ္ဌိတတ္တောတိ။

ဝီတရာကေ ဧကတ္တာယ ပညတ္တော။ ဟာရဂ္ဂတောတိ သဗ္ဗေ အရဟန္တော သဗ္ဗေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ စ ဧကတ္တာယ ပညတ္တာ။

ပရိက္ခာရောတိ အနုသောတကမိနော ဟပမိတ္တပစ္စယော ကာမပရိယုဋ္ဌာနံ ဟေတု။ ပဋိသောတကမိနော ဒွေဝ ဟေတူ ဒွေဝ ပစ္စယာ စ ယာဝ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥပ္ပာအယဒိဋ္ဌိ [ဥပာအယဒိဋ္ဌိ (ပီ.)] , တဿ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေ ဟေတု အာရမ္ဘော ပစ္စယော ကာယိကော စေတသိကဿ ကောဋ္ဌာသော စ။ သမာရောပနောတိ ဝိဘတ္တိ ဣဒံ သုတ္တံ နတ္ထိ သမာရောပနာယ ဘူမိ။

၁၁၄. ပဥ္စာနိသံသာ သောတာနုဂတာနံ ဓမ္မာနံ [ပဿ အ. နိ. ၄.၁၉၁] ယာဝ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါနံ သုတ္တံ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ ယုဥ္ဇတော ဃဋ္ဋေန္တဿ တယမတော ဂိလာနော မရဏကာလေ ဒေဝဘူတော ပစ္စေကဗောဓိံ ဟပုဏာတိ။ သောတာနုဂတာတိ သဒ္ဓမ္မဿဝနေန ကတံ ဟောတိ။ န စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ တဿ စိတ္တံ တသိတံ ဟောတိ, န စ အနိဗ္ဗိဒ္ဓတ္တံ, ဣဒံ စ သုတ္တံ ပဥ္စန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဒေသိတံ, သဒ္ဓာနုသာရိနော မုဒိန္ဒြိယဿ တိက္ခိန္ဒြိယဿ စ ဓမ္မာနုသာရိနော တိက္ခိန္ဒြိယဿ မုဒိန္ဒြိယဿ စ။ ယော ပန မောဟစရိတော ပုဂ္ဂလော န သက္ကောတိ ယုဥ္ဇိတုံ ဃဋိတုံ တယမိတုံ ယထာဘူတံ ယထာသမာဓိကာ ဝိမုတ္တိ တံ ခဏံ တံ လယံ တံ မုဟုတ္တံ ဖလံ ဒဿေတိ။ သာဓု ပရိဟာယတိ ပရော တံ ဒုယ္ဟတိ, နော တု သုခအဝိပာကိနီ ဘဝတိ ။ တဿ ဒိဋ္ဌေ ယေဝ စ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇအပရာပရိယဝေဒနီယံ။ တတ္ထ ယော ပုဂ္ဂလော ဓမ္မာနုသာရီ တဿ ယဒိ သောတာနုဂတာ ဓမ္မာ ဟောန္တိ သော ယုဥ္ဇန္တော ဟပုဏာတိ။ ယော ဓမ္မာနုသာရီ မုဒိန္ဒြိယော, သော ဂိလာနော ဟပုဏာတိ။ ယော သဒ္ဓာနုသာရီ တိက္ခိန္ဒြိယော, သော မရဏကာလသမယေ ဟပုဏာတိ။ ယော မုဒိန္ဒြိယော, သော ဒေဝဘူတော ဟပုဏာတိ။ ယအာ ဒေဝဘူတော န ဟပုဏာတိ, န သော တေနေဝ ဓမ္မရာဂေန တာယ ဓမ္မနန္ဒိယာ ပစ္စေကဗောဓိံ ဟပုဏာတိ။ ယော သောတာနုဂတေသု ယုဥ္ဇတိ ဃဋ္ဋေတိ

တယမတိ, သော ပုဗ္ဗာပဠန္နေန ဝိသေသံ သဥ္ဇာနာတိ, သဥ္ဇာနန္တော ဟာပုဏာတိ။ သစေ ပန ဂိလာနဿ မနသိကာရော ဟောတိ, တတ္ထ ယုဥ္ဇန္တော ဟာပုဏာတိ။ သစေ ပနဿ မရဏကာလေ သံဝိဂ္ဂေ ဟောတိ, တတ္ထ ယုဥ္ဇန္တော ဟာပုဏာတိ။ သစေ ပန န ကတ္ထစိ [ကတ္ထ (ပီ. က.), တတ္ထ (က.)] သံဝေဂေ ဟောတိ, တဿ ဒေဝဘူတဿ သုခိနော ဓမ္မဘူတာ ဟာအာ ဇဝံ အဝိလပတိ။ သော ဇဝံ ဇာနာတိ ''အယံ သော ဓမ္မဝိနယော ယတ္ထ မယံ ပုဗ္ဗေ မနုဿဘူတာ ဗြဟ္မစရိယံ စရိမ္ဟာ''တိ။ အထ ဒေဝဘူတော ဟာပုဏာတိ။ ဒိဗ္ဗေသု တ ပဥ္စသု ကာမဂုဏေသု အဇ္ဈောသိတော ဟောတိ ပမာဒဝိဟာရီ, သော တေန ကုသလမူလေန ပစ္စေကဗောဓိံ ဟာပုဏာတိ။

ယာ ပရတောဃောသေန ဝစသာ သုပရိစိတာ, အယံ သုတမယီ ပညာ။ ယေ ပန ဓမ္မာ ဟောန္တိ မနသာ အနုပေက္ခိတာ, အယံ စိန္တာမယီ ပညာ။ ယံ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ, အယံ ဘာဝနာမယီ ပညာ ။ ယံ သောတာနုဂတာ ဝစသာ ပရိစိတာ ဟောန္တိ, သော စ ဒိဗ္ဗေ ယေဝ ဓမ္မေ ပရိနိဗ္ဗာယီ, အယံ အရဟံ ပုဂ္ဂလော။ ယော ဥပပဇ္ဇတိ ဒေဝဘူတော ဟာပုဏာတိ, တတ္ထ စ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အယံ အနာဂာမီ။ ယော တေန ကုသလမူလေန ပစ္စေကဗောဓိံ ဟာပုဏာတိ, အယံ ပုဗ္ဗယောဂသမ္ပန္နော ပုဂ္ဂလော။

သောတာနုဂတာ ဓမ္မာတိ ပဌမံ ဝိမုတ္တာယတနံ, ဝစသာ ပရိစိတာတိ ဒုတိယံ တတိယဥ္စ ဝိမုတ္တာယတနံ, မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ စတုတ္ထံ ဝိမုတ္တာယတနံ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာတိ ပဉ္စမံ ဝိမုတ္တာယတနံ။

သောတာနုဂတာယ ဝိမုတ္တိယာ ဝစသာ ယာ တစာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ အနုပုဗ္ဗဓမ္မဿ သောတေန သုတ္တေ သီလက္ခန္ဓေ ပရိပူရေတိ, မနသာ အနုပေက္ခိတာ သမာဓိက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတိ, ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ ပညာက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတိ။

သောတာနုဂတာ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိတိ ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ပဌမံ သဒ္ဓာပဒာနံ မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ ပဋိသလ္လာနဗဟုလော ဝိဟရတိ, ဝိတ္ထာရေန ကာတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဒုတိယံ သဒ္ဓာပဒာနံ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာတိ အနာသဝ စေတောဝိမုတ္တိယာ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတီတိ။ ဣဒံ တတိယံ သဒ္ဓာပဒာနံ။

သောတာနုဂတာ ဓမ္မာတိ သေက္ခံ သတ္တာ ဒဿေတိ။ မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ အရဟတ္တံ သတ္တာ ဒဿေတိ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာတိ တထာဂတံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သတ္တာ ဒဿေတိ။

သောတာနုဂတာ ဓမ္မာတိ ကာမာနံ နိဿရဏံ ဒဿေတိ။ မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ ရူပဓာတုယာ နိဿရဏံ ဒဿေတိ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာတိ တေဓာတုကာနံ နိဿရဏံ ဒဿေတိ။ အယံ သုတ္တတ္ထော။

၁၁၅. တတ္ထ ကတမော ဒေသနာဟာရော? ဣမမှိ သုတ္တေ တယော ဒေသနာ ဒေသိတာ သောတာနုဂတေဟိ ဓမ္မေဟိ ဝစသာ ပရိစိတေဟိ ကာမေသနာယ သမထမဂ္ဂေ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓေဟိ ဗြဟ္မစရိယေသနာယ သမထမဂ္ဂေ။

ဝိစယောတိ ယထာ သုတ္တံ မနသိကရောန္တော ဝိစိနန္တော သုတမယိပညံ ပဋိလဘတိ။ ယထာ စ သော မနသိကရောတီတိ ယထာ သုတဓမ္မာ တအာ စိန္တာမယိပညံ ပဋိလဘတိ။ ယထာ ဒိဗ္ဗေဝ ဓမ္မေ မနသိကရောတိ တအာ ဘာဝနာမယိပညံ ပဋိလဘတိ။ အယံ ဝိစယော။

သုတေန သုတမယိပညံ ပဋိလဘတိ။ စိန္တာယ စိန္တာမယိပညံ ဘာဝနာယ ဘာဝနာမယိပညံ ပဋိလဘတိ။ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ။

ပဒဋ္ဌာနောတိ သောတာနုဂတာ ဓမ္မာတိ ဓမ္မဿဝနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဝစသာ ပရိစိတာတိ ယုဥ္ဇနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ ဓမ္မာနုဓမ္မာယ ဝိပဿနာယ ပဒဋ္ဌာနံ။ ဒိဋ္ဌိယာ အနုပေက္ခိတာတိ ပညာယပိ အနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာပိ အနုပေက္ခိတာ။

စတုဗ္ဗျူဟောတိ ဣမမှိ သုတ္တေ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပာယော? ယေ ဣမာဟိ ဒွီဟိ ပညာဟိ သမန္နာဂတာ တေဟိ။။

သ နိဗ္ဗုတောတိ မဂ္ဂဖလံ အနုပါဒိသေသဉ္စ နိဗ္ဗာနဓာတုံ မန္တေတိ, အနေန ဩဠာရိကာနံ ကိလေသာနံ ပဟာနံ မန္တေတိ။ သီလေန မဇ္ဈိမာနံ, ပညာယ သုခုမကိလေသာနံ မန္တေတိ, ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ကတာ စ ဘူမိ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ၊ သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ။
ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကန္တိ မဂ္ဂေ ဝုတ္တော။
ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ မဂ္ဂဖလမာဟ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတောတိ တီဟိ ပဒေဟိ လောကိကံ ကုသလမူလံ ဝုတ္တံ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ လောကုတ္တရံ ကုသလမူလံ ဝုတ္တံ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ ပုထုဇ္ဇနဘူမိံ မန္တေတိ။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကန္တိ သေက္ခဘူမိံ မန္တေတိ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ အသေက္ခဘူမိ ဝုတ္တာ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ မဂ္ဂနိယာ ပဋိပဒါ ဝုတ္တာ။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကန္တိ သေက္ခဝိမုတ္တိ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ အသေက္ခဝိမုတ္တိ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ ဒါနကထံ သီလကထံ မဂ္ဂကထံ လောကိကာနံ ဓမ္မာနံ ဒေသနမာဟ။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကန္တိ လောကေ အာဒီနတနုပဿနာ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ သာမုက္ကံသိကာယ ဓမ္မဒေသနာယပိ ပဋိဝိဒ္ဓာ။

ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ ပါဏာနံ အဘယအနေန ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသတ္တာနံ အဘယံ ဒေတိ။ ဇံ သဗ္ဗာနိ သိက္ခာပဒါနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ သီလေ ပတိဋ္ဌာယ စိတ္တံ သံယမေတိ, တဿ သံယမတော ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ဒွေ ဝိမုတ္တိယော။ အယံ သုတ္တနိဒ္ဒေသော။

၁၁၆. တတ္ထ ကတမာ ဒေသနာ? ဣမမှိ သုတ္တေ ကိံ ဒေသိတံ? ဒွေ သုဂတိယော ဒေဝါ စ မနုဿာ စ, ဒိဗ္ဗာ စ ပဉ္စကာမဂုဏာ, မာနုဿကာ စ။ ဒွီဟိ ပဒေဟိ နိဒ္ဒေသော။ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ, ကုသလော စ ဇဟာတိ ပါပကန္တိ မဂ္ဂေ ဝုတ္တော။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ဒွေ နိဗ္ဗာနဓာတုယော ဒေသိတာ သောပါဒိသေသာ စ အနုပါဒိသေသာ စ။ အယံ ဒေသနာ။

ဝိစယောတိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ ဣမိနာ ပဌမေန ပဒေန ဒါနမယိကပုညကိရိယဝတ္ထု ဝုတ္တံ။ တေနဿ အာနန္တရိယာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ။ ဒုတိယေန ပဒေန။ ယန္တိ, နိယ္ယာနိကံ သာသနန္တိ, အယံ အဓိပ္ပာယော။ အဿဝနေန စ အမနသိကာရေန စ အပ္ပဋိဝေဓေန စ သက္ကာယသမုဒယဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝုတ္တာ။ သဝနေန စ မနသိကာရေန စ ပဋိဝေဓေန စ သက္ကာယနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ ဝုတ္တာ။ အယံ အာဝဋ္ဋော။

ဝိဘတ္တီတိ ဧကံသဗျာကရဏီယော။ နတ္ထိ တတ္ထ ဝိဘတ္တိယာ ဘူမိ။ ပရိဝတ္တနာတိ ယေ ပဉ္စာနိသံသာ, တေ ပဉ္စာဒိနာ ပဋိပက္ခေန တေနေဝ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပါပုဏာတိ, တံ ဥပပဇ္ဇမာနာ အပရော ပရိယာယော။

ဝေဝစနန္တိ သောတာနုဂတာ ဓမ္မာတိ ယံ သုတ္တံ ဒိဋ္ဌမ္ပိ ပညိန္ဒြိယံ ဝိညတ္တမ္ပိ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓမ္ပိ ဝိဘာဝိတမ္ပိ။

ပညတ္တီတိ သောတာနုဂတာဓမ္မာတိ ဒေသနာ အဝိဇ္ဇာပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ မနသိကာရော ပါမောဇ္ဇပညတ္တိယာ ပညတ္တော, ဒိဋ္ဌဓမ္မာပိ အာနိသံသပညတ္တိယာ ပညတ္တာ။

ဩတရဏောတိ တိဿော ပညာ ဝစသာ ပရိစိတေသု သုတမယီပညာ မနသာ အနုပေက္ခိတေသု စိန္တာမယီပညာ ဒိ
ဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓေသု ဘာဝနာမယီပညာ။ ကမ္မာနိ အရိယသစ္စာနိ ဣန္ဒြိယာနိ ဝိဇ္ဇုပ္ပါဒါ အဝိဇ္ဇာနိရောဓော ပဋိစ္စသမုပ္
ပါဒေ ဣန္ဒြိယေသု တီဏိ ဣန္ဒြိယာနိ, အာယတနေသု ဓမ္မာယတနပရိယာပန္နာ ဓာတူသု ဓမ္မဓာတုပရိယာပန္နာတိ။
သောဓနောတိ ယော အာရမ္ဘော သုတ္တဿ ပဝေသော နိယုတ္တော။

အဓိဋ္ဌာနောတိ ပဉ္စနိသံသာတိ ဝေမတ္တတာယ ပညတ္တာ အာနိသံသာ သောတာ အနုဂတာတိ ဝေမတ္တတာယ အရိယ
ဝေါဟာရော ပညတ္တော, ဓမ္မေ စ သဝနန္တိ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တံ။

ပရိက္ခာရောတိ ဓမ္မဿဝနဿ ပယိရုပာသနာ ပစ္စယော, သဒ္ဓါ ဟေတု။ မနသာ အနုပေက္ခိတာတိ အတ္ထပ္ပဋိ
သံဝေဒိတာ ပစ္စယော, ဓမ္မပ္ပဋိသံဝေဒိတာ ဟေတု, ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာတိ သဒ္ဓမ္မဿဝနဉ္စ မနသိကာရော စ ပစ္စ
ယော, သုတမယီ စိန္တာမယီ ပညာ ဟေတု။ သမာရောပနောတိ ဝိဘတ္တံ သုတ္တံ အပရော ပရိယာယော နိဗ္ဗတ္တိ ဗလေ
နတ္ထိ။ တတ္ထ သမာရောပနာယ ဘူမိ။

၁၁၇. တတ္ထ ကတမံ ဝါသနာဘာဂိယဉ္စ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယဉ္စ သုတ္တံ? ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ ကထာ။ ဒဒတော
တိ ဒါနမယိကပုညကိရိယဝတ္ထု ဝုတ္တံ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ သီလမယိကပုညကိရိယဝတ္ထု ဝုတ္တံ။ ကုသလော စ
ဇဟာတိ ပာပကန္တိ လောဘဿ စ မောဟဿ စ ဗ္ယာပါဒဿ စ ပဟာနမာဟ။ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗု
တောတိ လောဘဿ စ မောဟဿ စ ဗ္ယာပါဒဿ စ ဆန္ဒရာဂဝိနယမာဟာတိ။ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ ကထာ
အလောဘော ကုသလမူလံ ဘဇတိ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ အဒေါသော ကုသလမူလံ ဘဇတိ။ သံယမတော ဝေရံ န
စီယတီတိ အဝေရာ အသပတ္တာ အဗ္ယာပါဒတာယ သဒ္ဒါ။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ပာပကန္တိ ဉာဏုပ္ပါဒါ အညာဏနိရော
ဓော။ စတုတ္ထပဒေန ရာဂဒေါသမောဟက္ခယေန ရာဂဝိရာဂ စေတောဝိမုတ္တိမောဟက္ခယေန အဝိဇ္ဇာဝိရာဂ ပညာဝိမုတ္တိ,
အယံ ဝိစယော။

ယုတ္တီတိ ဒါနေ ဋ္ဌိတော ဥဘယံ ဟိ ပရိပူရေတိ။ မစ္ဆရိယဉ္စ ပဇဟတိ။ ပုညဉ္စ ပဝဍ္ဎတိ။ အတ္ထိ သော ယုတ္တိ။

ပဒဋ္ဌာနန္တိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ စာဂါဓိဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ ပညာဓိဋ္ဌာနဿ
ပဒဋ္ဌာနံ ကုသလော စ ဇဟာတိ ပာပကန္တိ သစ္စာဓိဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ
ဥပသမာဓိဋ္ဌာနဿ ပဒဋ္ဌာနံ။ အယံ ပဒဋ္ဌာနော။

တတ္ထ ကတမော လက္ခဏော? ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ။ ဒဒတောပိ ဝေရံ န ကရိယာတိ
ကုသလော စ ဇဟာတိ ပာပကံ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတော ရူပက္ခယာပိ ဝေဒနက္ခယာပိ, ယေန ရူပေန ဒိဋ္ဌံ,
တေန တထာဂတော ပညပေန္တော ပညပေယျ ရူပဿ ခယာ ဝိရာဂနိရောဓာတိ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။

စတုဗ္ယူဟော ဟာရော ဣဓ ဘဂဝတော ကော အဓိပ္ပါယော? ယေ မဟာဘောဂကနံ ပတ္ထယိဿန္တိ? တေ ဒါနံ ဒဿန္တိ
ပရိဿယပဟာနာယ, ယေ အဝေရာဘိဆန္ဒကာ, တေ ပဉ္စ ဝေရာနိ ပဇဟိဿန္တိ, ယေ ကုသလာဘိဆန္ဒကာ, တေ အဋ္ဌင်
ဂိကံ မဂ္ဂံ ဘာဝေဿန္တိ အဋ္ဌန္နံ မိစ္ဆတ္တာနံ ပဟာနာယ။ ယေ နိဗ္ဗာယိတုကာမာ, တေ ရာဂဒေါသမောဟံ ပဇဟိဿန္
တီတိ အယံ ဘဂဝတော အဓိပ္ပါယော။

အာဝဋ္ဋောတိ ယဉ္စ အဒဒတော မစ္ဆရိယံ ယဉ္စ အသံယမတော ဝေရံ ယဉ္စ အကုသလဿ ပါပဿ အပ္ပဟာနံ,
အယံ ဒုက္ခနိဒ္ဒေသော န သမုဒယော။ အလောဘေန စ အဒေါသေန စ အမောဟေန စ ကုသလေန ကမ္မာနိ တီဏိ ကုသလမူ
လာနိ။ တေသံ ပစ္စယော အဋ္ဌ သမ္မတ္တာနိ, အယံ မဂ္ဂေါ။ တေသံ ရာဂဒေါသမောဟာနံ ခယာ, အယံ နိရောဓော။

ဝိဘတ္တီတိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ န ဧကံသေန ယော ရာဇဒဏ္ဍဘယေန ဒေတိ, ယော စ အကပ္ပိယဿ ပရိ
ဘောဂေန သီလဝန္တေသု ဒေတိ, န တဿ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ သော စေတံ ဒါနံ အကုသလေန ဒေတိ, ဒဏ္ဍဒါနံ သတ္တ
ဒါနံ အပုညမယံ ပဝဍ္ဎတိ, န ပုညံ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ န ဧကံသေန ကိံ ကာရဏံ ယဉ္စ ယော ပရံ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ပ
ဿတိ ယဒိ မမ ရာဇာနော ဂဟေတွာ ဟတ္ထံ ဝါ ဆိန္ဒေယျုံ။ပေ.။ န တေန သံယမေန ဝေရံ န ကရောတိ။ ယော တု ဧဝံ

သမာဒိယတိ ဟဏ္ဏာတိဟတသ္သ ဟပကော ဝိဟကောတိ, ဒိဋ္ဌေ ယေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယေ စ ဇဝံ သဗ္ဗသ္သ အကု
သလသ္သ ဟေတုတော အာရတိ။ ႁကမိနာ သံယမေန ဝေရံ န စီယတိ။

ပရိဝတ္တနာတိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ အဒဒတော ပုညံ န ပဝဍ္ဎတိ။ ယံ အနမယံ, တံ သံယမတော ဝေရံ န စီ
ယတိ, အသံယမတော ဝေရံ ကရီယတိ။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ဟာပကံ အကုသလော န ဇဟာတိ။ ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ
သနိဗ္ဗုတောတိ ဒူတံ ပေသေတ္ဝာ ပဏီတံ ပေသေတ္ဝာပိ န ပက္ကောသာမိ, သော သယမေဝ ပန မဟာဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတ
ေရာ အမ္ဗပာလိ ဝသနဋ္ဌာနံ သမ္ပတ္တော အမ္ဗေဟပိ စ သန္ထာကရသာလာ [သန္ထာကရသာလာ (က.)] ကာရိတာ, တေ့
ထ မယံ ဒသဗလံ အာနေတွာ မင်္ဂလံ ဘဏာပေမာတိ စိန္တေတွာ ဥပသင်္ကမိံသု။ ယေန သန္ထာကရံ တေနုပသင်္ကမိံသူ
တိ တံ ဒိဝသံ ကိရ သန္ထာကရေ စိတ္တကမ္မံ နိဋ္ဌာပေတွာ အဋ္ဌကာ မုတ္တမတ္တာ ဟောန္တိ။ ဗုဒ္ဓါ နာမ အရညဇ္ဈာသ
ယာ အရညာရာမာ အန္တောကမေ ဝသေယျုံ ဝါ နော ဝါတိ တသ္မာ ဘဂဝတော မနံ ဇာနိတ္ဝာဝ ပဋိဂ္ဂဟေဿာမာတိ စိန္တ
တေတွာ တေ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ႁကအနိ ပန မနံ လဘိတ္ဝာ ပဋိဂ္ဂဟိတုကာမာ ယေန သန္ထာကရံ, တေနုပသင်္က
မိံသု။ သဗ္ဗသန္ထရိန္တိ ယထာ သဗ္ဗံ သန္ထတံ ဟောတိ ဇဝံ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသူတိ။ တွေ ပန တေ မလ္လ
ရာဇာနော သန္ထာကရံ ပဋိဇဂ္ဂိတ္ဝာ နဂရဝီထိယောပိ သမ္မဇ္ဇာပေတ္ဝာ ဓဇေ ဥဿာပေတ္ဝာ သုဝဏ္ဏဃဋ္ဌကဒလိယော
စ ဌပေတွာ သကလနဂရံ ဒီပမာလာဟိ ဝိပ္ပကိဏ္ဏတာရကံ ဝိယ ကတွာ ခီရပကေ [ခီရပကေ (ပီ. က.)] အရကေ ခီရံ
ဟယေထ, ဒဟရေ ကုမာရေ လဟုံ လဟုံ ဘောဇာပေတ္ဝာ သယာပေထ, ဥစ္စာသဒ္ဒံ မာကရိ, အဇ္ဇ ဧကရတ္တိံ သတ္ထာ အ
န္တောကမေဝ ဝသိဿတိ, ဗုဒ္ဓါ နာမ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ဟောန္တီတိ ဘေရိံ စရာပေတ္ဝာ သယံ ဒဏ္ဍကဒီပိကာ အာဒာယ
ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု။ ဘဂဝန္တံ ယေဝ ပုရက္ခတ္ဝာတိ ဘဂဝန္တံ ပုရတော ကတ္ဝာ, တတ္ထ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ
နဉ္စေဝ ဥပာသကာနဉ္စ မဇ္ဈေ နိသိန္နော အတိဝိယ ဝိရောစတိ။ သမန္တပာသာဒိကော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော အဘိရူပေါ ဒဿနီ
ယော ပုရတ္ထိမကာယတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂဂနတလေ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ ဂဏ္ဍဟာတိ။ ပစ္ဆိမ
ကာယတော ဒက္ခိဏဟတ္ထတော တမဟတ္ထတော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဟေဋ္ဌာ ဟာဒတလေဟိ ပဝါဠဝဏ္ဏရသ္မိ ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ
ဃနပထဝိယံ အသီတိဟတ္ထံ ဌာနံ ဂဏ္ဍဟာတိ, ဇဝံ သမန္တာ အသီတိဟတ္ထမတ္တံ ဌာနံ ဆဗ္ဗဏ္ဏဗုဒ္ဓရသ္မိယော ဝိဇ္ဇ
ဇောတမာနာ ဝိတဏ္ဍမာနာ ဝိဓာဝန္တိ, သဗ္ဗေ ဒိသာဘာဂ သုဝဏ္ဏစမ္ပကပုပ္ဖေဟိ ဝိကိရိယမာနာ ဝိယ သုဝဏ္ဏဃဋ္ဋတော
နိက္ခန္တသုဝဏ္ဏရသဓာရာဟိ သိဉ္စမာနာ ဝိယ ပသာရိတသုဝဏ္ဏပဋ္ဋပရိက္ခိတ္တာ ဝိယ ဝေရမ္ဘဝါတသမုဋ္ဌိတကိံသုက
ကိံသုကာရကဏိကာရပုပ္ဖစုဏ္ဏသမောကိဏ္ဏာ ဝိယ ဝိပ္ပကသန္တိ အသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာ ဒ္ဝတ္တိံသဝရ
လက္ခဏသမုဇ္ဇလံ သရီရံ သမုဂ္ဂတတာရကံ ဝိယ ဂဂနတလံ ဝိကသိတမိဝ ပဒုမဝနံ သဗ္ဗဖာလိဖုလ္လော ဝိယ ယောဇန
သတိကော ဟရိစ္ဆန္တကော ပဋိပာဋိယာ ဌပိတာနံ ဒ္ဝတ္တိံသစန္ဒာနံ ဒ္ဝတ္တိံသသူရိယာနံ ဒ္ဝတ္တိံသစက္ကဝတ္တီနံ ဒ္
ဝတ္တိံသဒေဝရာဇာနံ ဒ္ဝတ္တိံသမဟာဗြဟ္မာနံ နိဗ္ဗုတော အသေက္ခသ္သ နတ္ထိ နိဗ္ဗုတိ။

ဝေဝစနန္တိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, အနုမောဒတောပိ ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ။ စိတ္တသ္သ သမာဒဟတောပိ ဝေယျာဝစ္စ
ကိရိယာယပိ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီတိ။

ပညတ္တီတိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, အလောဘသ္သ ပဋိနိဿယယဃာတပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ သံယမတော ဝေ
ရံ န စီယတီတိ အဒေါသသ္သ ပဋိနိဿယဃာတပညတ္တိယာ ပညတ္တံ ကုသလော စ ဇဟာတိ ဟာပကန္တိ အမောဟသ္
သ ပဋိနိဿယဃာတပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။

ဩတရဏောတိ ပဉ္စသု ႁကန္ဒိရိယေသု ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဎတိ, သံယမတော ဝေရံ န စီယတိ သံယမေန သီလက္ခန္
ဓော။ ဩတိဏ္ဏော ဆသု ႁကန္ဒိရိယေသု သံဝရော, အယံ သမာဓိက္ခန္ဓော, ယံ ကုသလော စ ဇဟာတိ ဟာပကံ, အယံ ပညာ
က္ခန္ဓော, ရာဂဒေါသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓော။ ဓာတူသု ဓမ္မဓာတု, အာယတနေသု မနာယတနံ။

သောဓနောတိ ယေနာရမ္ဘေန ႁကဒံ သုတ္တံ ဒေသိတံ သော အာရမ္ဘော သုဒ္ဓေါ။

အဓိဋ္ဌာနော အနန္တိ ဧကတ္တတာယ ပညတ္တံ။ စာဂေ ပရိစ္စာဂေ ဓမ္မအနံ အာမိသအနံ, အဋ္ဌ အနာနိ ဝိတ္ထာ
ရေန ကာတဗ္ဗာနိ, အယံ ဝေမတ္တတာ။ န စ ဒဒတော ဧကတ္တပညတ္တိယာ ပညတ္တံ။ ခန္တိ အနဝဇ္ဇန္တိ ပညတ္တိယာ ပ

ညတ္တံ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ရောဓဝီရိယပညတ္တိယာ [ယောဓ ဝီရိယပညတ္တိယာ (ပီ. က.)] ပညတ္တာ။

ပရိက္ခာရောတိ အနဒ္ဒ ဟမောဇ္ဇံ ပစ္စယော, အလောဘော ဟေတု။ သံယမတော ယောနိသော မနသိကာရော ဟေတု, ပရိစ္စာဂေ ပစ္စယော။ ကုသလော စ ဇဟာတိ ဟာပကန္တိ ယထာဘူတဒဿနံ ပစ္စယော, ဉာဏပ္ပဋိလာဘော ဟေတု။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ပရတော စ ဃောသော အဇ္ဈတ္တဉ္စ ယောနိသော မနသိကာရော မဂ္ဂေ စ ဟေတု စ ပစ္စယော စ။

သမာရောပနောတိ ဒဒတော ပုညံ ပဝဍ္ဍတီတိ ကထာ တဿ သီလမ္ပိ ဝဍ္ဍတိ။ သံယမောပိ ဝဍ္ဍတိ။ သံယမတော ဝေရံ န စီယတီတိ။ အဒေ့ပိ ကိလေသာ န စီယန္တိ ယေပိဿ တပ္ပစ္စယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ အာသဝ ဝိဃာတာ, တေပိဿ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ရာဂဒောသမောဟက္ခယာ သ နိဗ္ဗုတောတိ ရာဂဒောသဿာပိ ခယာ ရာကနုသယဿပိ ခယာ ဒောသဿ သ မောဟဿာပိ သ နိဗ္ဗုတောတိ သောပာဒိသေသာ နိဗ္ဗာနဓာတု အနုပာဒိသေသာပိ။ အယံ သမာရောပနော။

ထေရဿ မဟာကစ္စာယနဿ ပေဋကောပဒေသေ

ဟာရဿ သမ္ပာတဘူမိ သမတ္တာ။

၈. သုတ္တဝေဘင်္ဂိယံ

၁၁၈. ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ စ ဘဝတဏှာယ စ။ တတ္ထ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏာနံ တဏှာသံယောဇနာနံ သတ္တာနံ ပုဗ္ဗကောဋိ န ပညာယတိ။ တတ္ထ ယေ သတ္တာ တဏှာသံယောဇနာ, တေ အဇ္ဈောသာနဗဟုလာ မန္ဒဝိပဿကာ။ ယေ ပန ဥဿန္နဒိဋ္ဌိကာ သတ္တာ, တေ ဝိပဿနာဗဟုလာ မန္ဒဇ္ဈောသာနာ။

တတ္ထ တဏှာစရိတာ သတ္တာ သတ္တသညာဘိနိဝိဋ္ဌာ အနုပ္ပာဒဝယဒဿိနော။ တေ ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အတ္တာနံ သမနုပဿန္တိ "ရူပဝန္တံ တ အတ္တာနံ, အတ္တနိ တ ရူပံ, ရူပသ္မိံ တ အတ္တာန"န္တိ။ ဧဝံ ပဉ္စက္ခန္ဓာ။ အညေဟိ ခန္ဓေဟိ အတ္တာနံ သမနုပဿန္တိ တဿ ဥဿန္နဒိဋ္ဌိကာ သတ္တာ ဝိပဿမာနာ ခန္ဓေ ဥဇုံ အတ္တတော သမနုပဿန္တိ။ တေ ရူပံ အတ္တကော သမနုပဿန္တိ။ ယံ ရူပံ, သော အတ္တာ။ ယော အဟံ, တံ ရူပံ။ သော ရူပဝိနာသံ ပဿတိ, အယံ ဥစ္ဆေဒတဒီ ။ ဣတိ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ ပဌမာဘိနိဟတာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိယော ပဉ္စ ဥစ္ဆေဒံ ဘဇန္တိ "တံ ဇီဝံ တံ သရီရ"န္တိ။ ဧကမေကမှိ ခန္ဓေ တီဟိ ပဒေဟိ ပစ္ဆိမကေဟိ သဿတံ ဘဇတိ "အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ"န္တိ။ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ တေ ပဗ္ဗဇိတာ တဏှာစရိတာ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ တေန ယေ စ နိဿန္နေန ဒိဋ္ဌိစရိတာ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ တေန ယေဝ ဒိဋ္ဌိသုခေန တ္တောဝတာ ဗာဟိရကော ပယောဂေ။

တတ္ထ ဒိဋ္ဌိစရိတာ သတ္တာ ယေ အရိယဓမ္မဝိနယံ ဩတရန္တိ, တေ ဓမ္မာနုသာရိနော ဟောန္တိ။ ယေ တဏှာစရိတာ သတ္တာ အရိယံ ဓမ္မဝိနယံ ဩတရန္တိ, တေ သဒ္ဓါနုသာရိနော ဟောန္တိ။

တတ္ထ ယေ ဒိဋ္ဌိစရိတာ သတ္တာ, တေ ကာမေသု အောသဒိဋ္ဌိ, န စ ယေ ကာမေသု အနုသယာ သမူဟတာ, တေ အတ္တကိလမထာနုယောဂမနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ။ တေသံ သတ္ထာ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အညော တ သာဝကော ကာမေဟိ နတ္ထိ အတ္ထောတိ တေ စ ပုဗ္ဗေယေဝ ကာမေဟိ အနတ္ထိကာ ဣတိ ကာမေ အပ္ပကသိရေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ။ တေ စေတသိကေန ဒုက္ခေန အနဇ္ဈောသိတာ။ တေန ဝုစ္စတိ "သုခါ ပဋိပဒါ"တိ ။ ယေ ပန တဏှာစရိတာ သတ္တာ, တေ ကာမေသု အဇ္ဈောသိတာ, တေသံ သတ္ထာ တ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ အညတရော တ ဘိက္ခု ကာမေဟိ နတ္ထိ အတ္ထောတိ, တေ ပိယရူပံ ဒုက္ခေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ "ဒုက္ခါ ပဋိပဒါ"တိ။ ဣတိ ဣမေ သဗ္ဗသတ္တာ ဒွိသု ပဋိပဒါသု သမောသရဏံ ဂစ္ဆန္တိ ဒုက္ခာယဉ္စ သုခါယဉ္စ။

တတ္ထ ယေ ဒိဋ္ဌိစရိတာ သတ္တာ, တေ ဒွိဓာ မုဒိန္ဒြိယာ စ တိက္ခိန္ဒြိယာ စ။ တတ္ထ ယေ ဒိဋ္ဌိစရိတာ သတ္တာ တိက္ခိန္ဒြိယာ သုခေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, ခိပ္ပဉ္စ အဘိသမေန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ "ခိပ္ပါဘိညာ သုခါ ပဋိပဒါ"တိ။ တတ္ထ ယေ ဒိဋ္ဌိစရိတာ သတ္တာ မုဒိန္ဒြိယာ ပဉ္စမံ တိက္ခိန္ဒြိယံ ဥပဟာယ ဒန္ဓတရံ အဘိသမေန္တိ, တေ သုခေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, ဒန္ဓဉ္စ အဘိသမေန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ "သုခါ ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ"တိ။ တတ္ထ တဏှာစရိတာ သတ္တာ ဒွိဓာ တိက္ခိန္ဒြိယာ စ မုဒိန္ဒြိယာ စ။ တတ္ထ ယေ တဏှာစရိတာ သတ္တာ တိက္ခိန္ဒြိယာ ဒုက္ခေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, ခိပ္ပဉ္စ အဘိသမေန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ "ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိညာ"တိ။ တတ္ထ ယေ တဏှာစရိတာ သတ္တာ မုဒိန္ဒြိယာ ပဉ္စမံ တိက္ခိန္ဒြိယံ ဥပဟာယ ဒန္ဓတရံ အဘိသမေန္တိ, တေ ဒုက္ခေန ပဋိနိဿဇ္ဇန္တိ, ဒန္ဓဉ္စ အဘိသမေန္တိ။ တေန ဝုစ္စတိ "ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ"တိ။ ဣမာ စတဿော ပဋိပဒါယော အပဉ္စမာ အဆဋ္ဌာ။ ယေ ဟိ ကေစိ နိဗ္ဗုတာ နိဗ္ဗာယိဿန္တိ တ ဣမာဟိ စတူဟိ ပဋိပဒါဟိ အနညာဟိ အယံ ပဋိပဒါစတုက္ကေန ကိလေသေ နိဒ္ဒိသတိ။ ယာ စတုက္ကမဂ္ဂေန အရိယဓမ္မေသု နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ, အယံ ဝုစ္စတိ သီဟဝိက္ကီဠိတော နာမ နယော။

၁၁၉. တတ္ထိမေ စတ္တာရော အာဟာရာ။ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ ဥပါဒါနာ ယောဂါ ဂန္ထာ အာသဝါ ဩဃာ သလ္လာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော အဂတိဂမနာတိ, ဧဝံ ဣမာနိ သဗ္ဗာနိ ဒသ ပဒါနိ။ အယံ သုတ္တဿ သံသန္ဒနာ။

စတ္တာရော အာဟာရာ။ တတ္ထ ယော စ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ယော စ ဖဿော အာဟာရော, ဣမေ တဏှာစရိတေန ပဟာတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ယော စ မနောသဉ္စေတနာဟာရော ယော စ ဝိညာဏာဟာရော, ဣမေ ဒိဋ္ဌိစရိတေန ပဟာတဗ္ဗာ။

ပဌမော အာဟာရော ပဌမော ဝိပလ္လာသော, ဒုတိယော အာဟာရော ဒုတိယော ဝိပလ္လာသော, တတိယော အာဟာရော တတိယော ဝိပလ္လာသော, စတုတ္ထော အာဟာရော စတုတ္ထော ဝိပလ္လာသော။ ဣမေ စတ္တာရော ဝိပလ္လာသာ အပဋ္ဌမာ အဆင္ဌာ။ ဣဒ္ဓဋ္ဌ ပမာဏာ စတ္တာရော အာဟာရာ။

တတ္ထ ပဌမေ ဝိပလ္လာသေ ဌိတော ကာမေ ဥပာဒိယတိ, ဣဒံ ကာမုပာဒါနံ။ ဒုတိယေ ဝိပလ္လာသေ ဌိတော အနာဂတံ ဘဝံ ဥပာဒိယတိ, ဣဒံ သီလဗ္ဗတုပာဒါနံ။ တတိယေ ဝိပလ္လာသေ ဌိတော ဝိပရီတော ဒိဋ္ဌိံ ဥပာဒိယတိ, ဣဒံ ဒိဋ္ဌုပာဒါနံ။ စတုတ္ထေ ဝိပလ္လာသေ ဌိတော ခန္ဓေ အတ္တတော ဥပာဒိယတိ, ဣဒံ အတ္တဝါဒုပါဒါနံ။

တတ္ထ ကာမုပာဒါနေ ဌိတော ကာမေ အဘိဇ္ဈာယတိ ဂန္ထတိ, အယံ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထော။ သီလဗ္ဗတုပာဒါနေ ဌိတော ဗျာပာဒံ ဂန္ထတိ, အယံ ဗျာပာဒကာယဂန္ထော။ ဒိဋ္ဌုပာဒါနေ ဌိတော ပရာမာသံ ဂန္ထတိ, အယံ ပရာမာသကာယဂန္ထော။ အတ္တဝါဒုပါဒါနေ ဌိတော ပပဉ္စေန္တော ဂန္ထတိ, အယံ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ထော။

တဿ ဂန္ထိတာ ကိလေသာ အာသဝန္တိ။ ကိဉ္စိ ပန ဝုစ္စတိ ဝိပ္ပဋိသာရော။ ယေ ဝိပ္ပဋိသာရာ [ယော ဝိပ္ပဋိသာရော (ပီ. က.)] တေ အနုသယာ။ တတ္ထ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထေန ကာမာသဝေါ, ဗျာပာဒကာယဂန္ထေန ဘဝါသဝေါ, ပရာမာသကာယဂန္ထေန ဒိဋ္ဌာသဝေါ, ဣဒံ သစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထေန အဝိဇ္ဇာသဝေါ။

တေ စတ္တာရော အာသဝါ ဝေပုလ္လဘာဝံ ဂတာ ဩဃာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စန္တိ “ဩဃာ”တိ။ တတ္ထ ကာမာသဝေါ ကာမောဃော, ဘဝါသဝေါ ဘဝေါဃော, အဝိဇ္ဇာသဝေါ အဝိဇ္ဇောဃော, ဒိဋ္ဌာသဝေါ ဒိဋ္ဌောဃော။

တေ စတ္တာရော ဩဃာ အာသယမနုပဝိဋ္ဌာ အနုသယသဟဂတာ ဝုစ္စန္တိ။ သလ္လာတိ ဟဒယမာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တာ။ တတ္ထ ကာမောဃော ရာဂသလ္လံ, ဘဝေါဃော ဒောသသလ္လံ, အဝိဇ္ဇောဃော မောဟသလ္လံ, ဒိဋ္ဌောဃော ဒိဋ္ဌိသလ္လံ။

ဣမေဟိ စတူဟိ သလ္လေဟိ ပရိယာဒိန္နံ ဝိညာဏံ စတူသု ဓမ္မေသု တိဋ္ဌတိ ရူပေ ဝေဒနာယ သညာယ သင်္ခါရေသု။ ဣမာ စတဿော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ တတ္ထ ရာဂသလ္လေန နန္ဒူပသေစနံ ရူပူပဂံ ဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ။ ဒောသသလ္လေန ဝေဒနူပဂံ မောဟသလ္လေန သညူပဂံ ဒိဋ္ဌိသလ္လေန နန္ဒူပသေစနံ သင်္ခါရူပဂံ ဝိညာဏံ တိဋ္ဌတိ။

စတူဟိ ဝိညာဏဋ္ဌိတီဟိ စတုဗ္ဗိဓံ အဂတိံ ဂစ္ဆန္တိ ဆန္ဒာ ဒောသာ ဘယာ မောဟာ။ ရာဂေန ဆန္ဒာ အဂတိံ ဂစ္ဆတိ, ဒောသေန ဒောသာ အဂတိံ ဂစ္ဆတိ, မောဟေန မောဟာ အဂတိံ ဂစ္ဆတိ, ဒိဋ္ဌိယာ ဘယာ အဂတိံ ဂစ္ဆတိ။ ဣတိ ဣဒ္ဓဋ္ဌ ကမ္မံ ဣမေ စ ကိလေသာ။ အယံ သံသာရဿ ဟေတု။

၁၂၀. တတ္ထိမာ စတဿော ဒိသာ ကဗဠီကာရာဟာရော “အသုဘေ သုဘ”န္တိ ဝိပလ္လာသော ကာမုပာဒါနံ ကာမယောဂေ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထော ကာမာသဝေါ ကာမောဃော ရာဂသလ္လံ ရူပူပဂါ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ဆန္ဒာ အဂတိဂမနံ။ အယံ ပဌမာ ဒိသာ။

ဖဿော အာဟာရော “ဒုက္ခေ သုခ”န္တိ ဝိပလ္လာသော သီလဗ္ဗတုပာဒါနံ ဘဝယောဂေ ဗျာပာဒော ကာယဂန္ထော ဘဝါသဝေါ ဘဝေါဃော ဒောသသလ္လံ ဝေဒနူပဂါ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ဒောသာ အဂတိဂမနံ, အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ။

မနောသဉ္စေတနာဟာရော “အနတ္တနိ အတ္တာ”တိ ဝိပလ္လာသော ဒိဋ္ဌုပာဒါနံ ဒိဋ္ဌိယောဂေ ပရာမာသကာယဂန္ထော ဒိဋ္ဌာသဝေါ ဒိဋ္ဌောဃော ဒိဋ္ဌိသလ္လံ သညူပဂါ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ ဘယာ အဂတိဂမနံ။ အယံ တတိယာ ဒိသာ။

ဝိညာဏာဟာရော “အနိစ္စေ နိစ္စ”န္တိ ဝိပလ္လာသော အတ္တဝါဒုပါဒါနံ အဝိဇ္ဇာယောဂေ ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော ကာယဂန္ထော အဝိဇ္ဇာသဝေါ အဝိဇ္ဇောဃော မောဟသလ္လံ သင်္ခါရူပဂါ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ မောဟာ အဂတိဂမနံ, အယံ စတုတ္ထီ ဒိသာ။ ဣတိ ဣမေသံ ဒသန္နံ သုတ္တာနံ ပဌမေန ပဒေန ပဌမာယ ဒိသာယ အာလောကနံ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဒိသာလောကနာ။

စတူဟိ ဝိပလ္လာသေဟိ အကုသလပက္ခေ ဒိသာဝိလောကနာ ကိလေသံ သံယောဇေတွတ အယံ အကုသလပက္ခေ ဒိသာဝိလောကနာယ ဘူမိ ပဋ္ဌနံ့ ဒသနံ့ သုတ္တာနံ ယာနိ ပဌမာနိ ပအနိ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ကော အတ္တော? ကော အတ္ထော, ဗျဥ္စနမေဝ နာနံ။ ဇဝ ဒုတိယာ ဇဝ တတိယာ ဇဝ စတုတ္ထီ။ အယံ ပဌမာ သံသန္ဒနာ။

ဣမိနာ ပေယျာလေန သဗ္ဗေ ကိလေသာ စတူသု ပဒေသု ပက္ခိပိတဗ္ဗာ။ တတော ကုသလပက္ခေ စတသ္သော ပဋိပဒာ စတ္တာရိ ဈာနာနိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ စတ္တာရော ဝိဟာရာ ဒိဗ္ဗော ဗ္ရဟ္မာ အရိယော အာနေဉ္ဇော စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ စတ္တာရော အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတဓမ္မာ စတ္တာရော အဓိဋ္ဌာနာ စတ္တာရော သမာဓယော ဆန္ဒသမာဓိ ဝီရိယသမာဓိ စိတ္တသမာဓိ ဝီမံသာသမာဓိ။ စတ္တာရော ဓမ္မာ သုခဘာဂိယာ နာညတ္ရ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ နာညတ္ရ တပသာ နာညတိန္ဒြိယသံဝရာ နာညတ္ရ သဗ္ဗနိဿဂ္ဂါ စတ္တာရိ အပ္ပမာဏာနိ။

တတ္ထ ဒုက္ခာ ပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိညာ ဘာဝိယမာနာ ဗဟုလီကရိယမာနာ ပဌမံ ဈာနံ ပရိပူရေတိ, ပဌမံ ဈာနံ ပရိပုဏ္ဏံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ပရိပူရေတိ , ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ ပဌမံ ဝိဟာရံ ပရိပူရေတိ, ပဌမော ဝိဟာရော ပရိပုဏ္ဏော ပဌမံ သမ္မပ္ပဓာနံ ပရိပူရေတိ, ပဌမံ သမ္မပ္ပဓာနံ ပရိပုဏ္ဏံ ပဌမံ အစ္ဆရိယံ အဗ္ဘုတဓမ္မံ ပရိပူရေတိ, ပဌမော အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော ပရိပုဏ္ဏော ပဌမံ အဓိဋ္ဌာနံ ပရိပူရေတိ, ပဌမံ အဓိဋ္ဌာနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဆန္ဒသမာဓိံ ပရိပူရေတိ, ဆန္ဒသမာဓိ ပရိပုဏ္ဏော ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ပရိပုဏ္ဏော ပဌမံ မေတ္တာအပ္ပမာဏံ ပရိပူရေတိ။ ဇဝ ယာဝ သဗ္ဗနိဿဂ္ဂေ စတုတ္ထံ အပ္ပမာဏံ ပရိပူရေတိ။

တတ္ထ ပဌမာ စ ပဋိပဒာ ပဌမဥ္စ ဈာနံ ပဌမဥ္စ သတိပဋ္ဌာနံ ပဌမော စ ဝိဟာရော ပဌမဥ္စ သမ္မပ္ပဓာနံ ပဌမော စ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော သစ္စာဓိဋ္ဌာနဥ္စ ဆန္ဒသမာဓိ စ ဣန္ဒြိယသံဝရော စ မေတ္တာ စ အပ္ပမာဏံ။ အယံ ပဌမာ ဒိသာ။

ဒုက္ခာ စ [ဒုတိယာ စ (က.)] ပဋိပဒာ ခိပ္ပာဘိညာ ဒုတိယံ ဈာနံ ဒုတိယဥ္စ သတိပဋ္ဌာနံ ဒုတိယော စ ဝိဟာရော ဒုတိယဥ္စ သမ္မပ္ပဓာနံ ဒုတိယော စ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော စာဂါဓိဋ္ဌာနံ စိတ္တသမာဓိ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပာဒာ ကရုဏာ စ အပ္ပမာဏံ, အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ။

သုခါ စ [တတိယာ စ (က.)] ပဋိပဒာ ဒန္ဓာဘိညာ တတိယဥ္စ ဈာနံ တတိယဥ္စ သတိပဋ္ဌာနံ တတိယော စ ဝိဟာရော တတိယဥ္စ သမ္မပ္ပဓာနံ တတိယော စ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော ပညာဓိဋ္ဌာနဥ္စ ဝီရိယသမာဓိ စ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ စ မုဒိတာ စ အပ္ပမာဏံ။ အယံ တတိယာ ဒိသာ။

သုခါ စ [စတုတ္ထီ စ (က.)] ပဋိပဒာ ခိပ္ပာဘိညာ စတုတ္ထံ ဈာနံ စတုတ္ထဥ္စ သတိပဋ္ဌာနံ စတုတ္ထော စ ဝိဟာရော စတုတ္ထဥ္စ သမ္မပ္ပဓာနံ စတုတ္ထော စ အစ္ဆရိယော အဗ္ဘုတော ဓမ္မော ဥပသမာဓိဋ္ဌာနဥ္စ ဝီမံသာသမာဓိ စ သဗ္ဗနိဿဂ္ဂေ စ ဥပေက္ခာ အပ္ပမာဏဥ္စ။ အယံ စတုတ္ထီ ဒိသာ။ ဣမာသံ စတသ္သန္နံ ဒိသာနံ အာလောကနာ။ အယံ ဝုစ္စတိ ဒိသာလောကနော နာမ နယော။

တတ္ထာယံ ယောဇနာ။ စတ္တာရော စ အာဟာရာ စတသ္သော စ ပဋိပဒာ, စတ္တာရော စ ဝိပလ္လာသာ စတ္တာရော စ သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရိ စ ဥပာဒာနာနိ စတ္တာရိ စ ဈာနာနိ စတ္တာရော စ ယောဂါ ဝိဟာရာ စ, ဂန္ထာ စ သမ္မပ္ပဓာနာ စ, အာသဝာ စ အစ္ဆရိယာ အဗ္ဘုတဓမ္မာ စ, ဩဃာ စ အဓိဋ္ဌာနာနိ စ, သလ္လာ စ သမာဓယော, ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော စတ္တာရော စ သုခဘာဂိယာ ဓမ္မာ, စတ္တာရိ စ အဂတိဂမနာနိ စတ္တာရိ စ အပ္ပမာဏာနိ ဣတိ ကုသလာကုသလာနံ ပဋိပက္ခဝသေန ယောဇနာ, အယံ ဝုစ္စတိ ဒိသာလောကနော နယော။

တဿ စတ္တာရိ သာမညဖလာနိ ပရိယောသာနံ, ယော စ ဓမ္မော ကုသလာကုသလနိဒ္ဒေသေ ပဌမော ဒိသာနိဒ္ဒေသော, ဣမဿ သောတာပတ္တိဖလံ ပရိယောသာနံ ဒုတိယံ သကဒာဂါမိဖလံ, တတိယံ အနာဂါမိဖလံ, စတုတ္ထံ အရဟတ္တဖလံ။

တတ္ထ ကတမော တိပုက္ခလော နယော? ယေ စ ဒုက္ခာယ ပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ ခိပ္ပာဘိညာယ စ နိယ္ယန္တိ ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ, ယေ စ သုခာယ ပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ ခိပ္ပာဘိညာယ စ နိယ္ယန္တိ ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ။

ဣမေသံ စတုန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ယော ပုဂ္ဂလော သုခာယ ပဋိပဒာယ ဒန္ဓာဘိညာယ နိယ္ယာတိ, ယော စ ပုဂ္ဂလော ဒုက္ခာယ ပဋိပဒာယ ခိပ္ပာဘိညာယ နိယ္ယာတိ။ ဣမေ ဒွေဝ ပုဂ္ဂလာ ဘဝန္တိ။ တတ္ထ ယော သုခာယ ပဋိပဒာယ ခိပ္ပာဘိညာယ နိယ္ယာတိ , အယံ ဥဂ္ဃဋိတညူ။ ယော ပစ္ဆိမော ပုဂ္ဂလော သာဓာရဏော, အယံ ဝိပဉ္စိတညူ။ ယော ပုဂ္ဂလော ဒန္ဓာဘိညာယ ဒုက္ခာယ ပဋိပဒာယ နိယ္ယာတိ, အယံ နေယ္ယော။ ဣမေ စတ္တာရော ဘဝိတ္တ တီဏိ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဥဂ္ဃဋိတညုဿ သမထပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဝိပဿနာ, နေယ္ယဿ ဝိပဿနာပုဗ္ဗင်္ဂမော သမထော, ဝိပဉ္စိတညုဿ သမထဝိပဿနာ ယုဂနဒ္ဓာ။ ဥဂ္ဃဋိတညုဿ မုဒုကာ ဒေသနာ, နေယ္ယဿ တိက္ခာ ဒေသနာ, ဝိပဉ္စိတညုဿ တိက္ခမုဒုကာ ဒေသနာ။

ဥဂ္ဃဋိတညုဿ အဓိပညာသိက္ခာ, နေယ္ယဿ အဓိစိတ္တသိက္ခာ, ဝိပဉ္စိတညုဿ အဓိသီလသိက္ခာ။ ဣတိ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ စတူဟိ ပဋိပဒာဟိ နိယ္ယာနံ။

တတ္ထ အယံ သံကိလေသော, တီဏိ အကုသလမူလာနိ တယော ဖဿာ တိဿော ဝေဒနာ တယော ဥပဝိစာရာ တယော သံကိလေသာ တယော ဝိတက္ကာ တယော ပရိဠာဟာ တီဏိ သင်္ခတလက္ခဏာနိ တိဿော ဒုက္ခတာတိ။

တီဏိ အကုသလမူလာနီတိ လောဘော အကုသလမူလံ, ဒောသော အကုသလမူလံ, မောဟော အကုသလမူလံ။ တယော ဖဿာတိ သုခဝေဒနီယော ဖဿော, ဒုက္ခဝေဒနီယော ဖဿော, အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယော ဖဿော။ တိဿော ဝေဒနာတိ သုခာ ဝေဒနာ ဒုက္ခာ ဝေဒနာ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ။ တယော ဥပဝိစာရာတိ သောမနဿောပဝိစာရော ဒောမနဿောပဝိစာရော ဥပေက္ခောပဝိစာရော။ တယော သံကိလေသာတိ ရာဂေါ ဒောသော မောဟော။ တယော ဝိတက္ကာတိ ကာမဝိတက္ကော ဗျာပာဒဝိတက္ကော ဝိဟိံသာဝိတက္ကော။ တယော ပရိဠာဟာတိ ရာဂဇော ဒောသဇော မောဟဇော။ တီဏိ သင်္ခတလက္ခဏာနီတိ ဥပ္ပာဒော ဌိတိ ဝယော။ တိဿော ဒုက္ခတာတိ ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ သင်္ခတဒုက္ခတာ။

တတ္ထ လောဘော အကုသလမူလံ ကုတော သမုဋ္ဌိတံ? တိဝိဓံ အာရမ္မဏံ မနာပိကံ အမနာပိကံ ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယဉ္စ။ တတ္ထ မနာပိကေန အာရမ္မဏေန လောဘော အကုသလမူလံ သမုဋ္ဌဟတိ။ ဣတိ မနာပိကာ အာရမ္မဏာ သုခဝေဒနီယော ဖဿော, သုခဝေဒနီယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ သုခဝေဒနာ, သုခဝေဒနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ သောမနဿူပဝိစာရော, သောမနဿူပဝိစာရံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ရာဂေါ, ရာဂံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ကာမဝိတက္ကော, ကာမဝိတက္ကံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ရာဂဇော ပရိဠာဟော ရာဂဇံ ပရိဠာဟံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဥပ္ပာဒော သင်္ခတလက္ခဏော, ဥပ္ပာဒံ သင်္ခတလက္ခဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာ။

ဒောသော အကုသလမူလံ ကုတော သမုဋ္ဌိတံ? အမနာပိကေန အာရမ္မဏေန ဒောသော အကုသလမူလံ သမုဋ္ဌိတံ။ ဣတိ အမနာပိကာ အာရမ္မဏာ ဒုက္ခဝေဒနီယော ဖဿော, ဒုက္ခဝေဒနီယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဒုက္ခဝေဒနာ, ဒုက္ခဝေဒနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဒောမနဿူပဝိစာရော, ဒောမနဿူပဝိစာရံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဒောသော, ဒောသံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဗျာပာဒဝိတက္ကော, ဗျာပာဒဝိတက္ကံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဒောသဇော ပရိဠာဟော, ဒောသဇံ ပရိဠာဟံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဌိတဿ အညထတ္တံ သင်္ခတလက္ခဏံ, ဌိတဿ အညထတ္တံ သင်္ခတလက္ခဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဒုက္ခဒုက္ခတာ ဝေဒနာ။

မောဟော အကုသလမူလံ ကုတော သမုဋ္ဌိတံ? ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယေန အာရမ္မဏေန မောဟော အကုသလမူလံ သမုဋ္ဌိတံ။ ဣတိ ဥပေက္ခာဋ္ဌာနိယာ အာရမ္မဏာ အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယော ဖဿော, အဒုက္ခမသုခဝေဒနီယံ ဖဿံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ အဒုက္ခမသုခာ ဝေဒနာ, အဒုက္ခမသုခဝေဒနံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဥပေက္ခူပဝိစာရော, ဥပေက္ခူပဝိစာရံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ မောဟော, မောဟံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဝိဟိံသာဝိတက္ကော, ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ မောဟဇော ပရိဠာဟော, မောဟဇံ ပရိဠာဟံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ ဝယော သင်္ခတလက္ခဏံ, ဝယံ သင်္ခတလက္ခဏံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတေ သင်္ခတဒုက္ခတာ, ဣတိ အယံ တိဏ္ဏံ ကိလေသာနံ နိဒ္ဒေသော, အယံ ဝုစ္စတေ ကုသလပက္ခေ တိပုက္ခလော နယော။

ဣတိ တီဏိ အကုသလမူလာနိ န စတုတ္ထာနိ န ပဉ္စမာနိ, တယော ဖဿာတိ တိဿော ဝေဒနာ ယာဝ သင်္ခတဒုက္ခ
တာတိ, ယော ကောစိ အကုသလပက္ခော, သဗ္ဗော သော တီသု အကုသလမူလေသု သမောသရတိ။

တတ္ထ ကတမော ကုသလပက္ခော? တီဏိ ကုသလမူလာနိ, တိဿော ပညာ သုတမယီ ပညာ စိန္တာမယီ ပညာ
ဘာဝနာမယီ ပညာ။ တယော သမာဓီ သဝိတက္ကသဝိစာရော။ပေ.။ တိဿော သိက္ခာ အဓိသီလသိက္ခာ။ပေ.။ သိက္ခာ။ တီဏိ နိမိ
တ္တာနိ သမထနိမိတ္တံ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ။ တယော ဝိတက္ကာ နေက္ခမ္မဝိတက္ကော။ပေ.။ အဝိဟိံသာဝိ
တက္ကော။ တီဏိ ဣန္ဒြိယာနိ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယန္တိ ဝိတ္ထာရော။ တယော ဥပဝိစာရာ နေက္ခမ္မုပဝိစာ
ရော အဗျာပာဒူပဝိစာရော အဝိဟိံသူပဝိစာရော။ တိဿော သေနာ ကာမေသနာ ဘဝေသနာ ဗ္ရဟ္မစရိယေသနာ။
တယော ခန္ဓာ သီလက္ခန္ဓော သမာဓိက္ခန္ဓော ပညာက္ခန္ဓော။

တတ္ထ ယံ အလောဘော ကုသလမူလံ, တံ သုတမယိပညံ ပရိပူရေတိ, သုတမယီ ပညာ ပရိပုဏ္ဏာ သဝိတက္ကံ သဝိ
စာရံ သမာဓိံ ပရိပူရေတိ, သဝိတက္ကော သဝိစာရော သမာဓိ ပရိပုဏ္ဏော အဓိစိတ္တသိက္ခံ ပရိပူရေတိ, အဓိစိတ္တ
သိက္ခာ ပရိပုဏ္ဏာ သမထနိမိတ္တံ ပရိပူရေတိ, သမထနိမိတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ နေက္ခမ္မဝိတက္ကံ ပရိပူရေတိ, နေက္ခမ္မဝိ
တက္ကော ပရိပုဏ္ဏော အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ ပရိပူရေတိ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ ပရိပုဏ္ဏံ နေက္ခမ
မူပဝိစာရံ ပရိပူရေတိ, နေက္ခမ္မုပဝိစာရော ပရိပုဏ္ဏော ကာမေသနံ ပဇဟတိ, ကာမေသနပ္ပဟာနံ သမာဓိက္ခန္ဓံ ပရိပူ
ရေတိ။

အဒေါသော ကုသလမူလံ စိန္တာမယိပညံ ပရိပူရေတိ, စိန္တာမယီ ပညာ ပရိပုဏ္ဏာ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ သမာဓိံ
ပရိပူရေတိ ။ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တော သမာဓိ ပရိပုဏ္ဏော အဓိသီလသိက္ခံ ပရိပူရေတိ, အဓိသီလသိက္ခာ ပရိပုဏ္ဏာ
ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ ပရိပူရေတိ, ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ အဗျာပာဒဝိတက္ကံ ပရိပူရေတိ, အဗျာပာဒဝိတက္ကော ပရိ
ပုဏ္ဏော အညိန္ဒြိယံ ပရိပူရေတိ, အညိန္ဒြိယံ ပရိပုဏ္ဏံ အဗျာပာဒူပဝိစာရံ ပရိပူရေတိ, အဗျာပာဒူပဝိစာရော ပရိပု
ဏ္ဏော ဘဝေသနံ ပဇဟတိ, ဘဝေသနပ္ပဟာနံ သီလက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတိ။

အမောဟော ကုသလမူလံ ဘာဝနာမယိပညံ ပရိပူရေတိ, ဘာဝနာမယီပညာ ပရိပုဏ္ဏာ အဝိတက္ကအဝိစာရံ သမာဓိံ ပရိ
ပူရေတိ, အဝိတက္ကော အဝိစာရော သမာဓိ ပရိပုဏ္ဏော အဓိပညာသိက္ခံ ပရိပူရေတိ, အဓိပညာသိက္ခာ ပရိပုဏ္ဏာ ပဂ္ဂ
ဟနိမိတ္တံ ပရိပူရေတိ, ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ပရိပုဏ္ဏံ အညာတာဝိနော ဣန္ဒြိယံ ပရိပူရေတိ, အညာတာဝိနော ဣန္ဒြိယံ ပရိ
ပုဏ္ဏံ အဝိဟိံသူပဝိစာရံ ပရိပူရေတိ, အဝိဟိံသူပဝိစာရော ပရိပုဏ္ဏော ဗ္ရဟ္မစရိယေသနံ ပရိပူရေတိ, ဗ္ရဟ္မစရိယေသ
နာ ပရိပုဏ္ဏာ ပညာက္ခန္ဓံ ပရိပူရေတိ။

ဣတိ ဣမေ တယော ဓမ္မာ ကုသလပက္ခိကာ သဗ္ဗေ ကုသလာ ဓမ္မာ တီဟိ တိကနိဒ္ဒေသေဟိ နိဒ္ဒိသိယန္တိ တီ
ဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ တဿ ပရိယောသာနံ။ တတ္ထ ပဌမေန အပ္ပဏိဟိတံ, ဒုတိယေန သုညတံ, တတိယေန အနိမိတ္တံ။
အယံ ဝုစ္စတိ ဒုတိယော တိပုက္ခလော နာမ နယော။

တတ္ထ ယေ ဣမေ တယော ပုဂ္ဂလာ ဥဂ္ဃဋိတညူ ဝိပဉ္စိတညူ နေယျောတိ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ ပုဂ္ဂလာနံ ယေ စ
ပုဂ္ဂလာ သုခါယ ပဋိပဒါယ ခိပ္ပာဘိညာယ, သုခါယ ပဋိပဒါယ ဒန္ဓာဘိညာယ စ နိယျန္တိ, တေ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ။ ယေ စ
ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ ခိပ္ပာဘိညာယ, ဒုက္ခာယ ပဋိပဒါယ ဒန္ဓာဘိညာယ စ နိယျန္တိ , ဣမေ စတ္တာ
ရော တေန ဝိသေသေန ဒွေ ဘဝန္တိ ဒိဋ္ဌိစရိတော စ တဏှာစရိတော စ။ ဣမေ စတ္တာရော ဘဝိတ္တွာ တယော ဘဝန္
တိ, တယော ဘဝိတ္တွာ ဒွေ ဘဝန္တိ။ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ အယံ သံကိလေသော, အဝိဇ္ဇာ စ တဏှာ စ, အဟိရိကဉ္
စ အနောတ္တပ္ပဉ္စ, အဿတိ စ အသမ္ပဇညဉ္စ, နီဝရဏာနိ စ သံယောဇနာနိ စ, အဇ္ဈောသာနဉ္စ အဘိနိဝေသော စ, အ
ဟံကာရော စ မမံကာရော စ, အဿဒ္ဓိယဉ္စ ဒောဝစဿဉ္စ, ကောသဇ္ဇဉ္စ အယောနိသော စ မနသိကာရော, ဝိစိကိစ္ဆာ
စ အဘိဇ္ဈာ စ, အသဒ္ဓမ္မဿဝနဉ္စ အသမာပတ္တိ စ။

တတ္ထ အဝိဇ္ဇာ စ အဟိရိကဉ္စ အဿတိ စ နီဝရဏာနိ စ အဇ္ဈောသာနဉ္စ အဟံကာရော စ အဿဒ္ဓိယဉ္စ ကော
သဇ္ဇဉ္စ ဝိစိကိစ္ဆာ စ အသဒ္ဓမ္မဿဝနဉ္စ, အယံ ကော ဒိသာ။

တဏှာ ဟာ စ အနောတ္တပ္ပဉ္စ အသမ္ပဇညဉ္စ သံယောဇနာနိ စ အဘိနိဝေသော စ မမံကာရော စ အောဝစန္တတာ စ အယောနိသော မနသိကာရော စ အဘိဇ္ဈာ စ အသမာပတ္တိ စ, အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ။ ဒသန္နံ ဒုကာနံ ဒသ ပဒါနိ ပဌမာနိ ကာတဗ္ဗာနိ။ သံခိတ္တေန အတ္ထံ ဉာပေန္တိ ပဋိပက္ခေ ကဏှပက္ခေသု သဗ္ဗေသံ ဒုကာနံ ဒသ ပဒါနိ ဒုတိယကာနိ, အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ။

ဣတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဒုက္ခနိဒ္ဒေသော, အယံ သမုဒယော။ ယံ တံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာဝသတိ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ ဣဒံ ဒုက္ခံ ဣတိ အယဉ္စ သမုဒယော, ဣဒဉ္စ ဒုက္ခံ, ဣမာနိ ဒွေ သစ္စာနိ ဒုက္ခဉ္စ သမုဒယော စ နန္ဒိယာဝဋ္ဋဿ နယဿ ပဌမေ နိဒ္ဒေသော။

တတ္ထ ကတမော ကုသလပက္ခော? သမထော စ ဝိပဿနာ စ, ဝိဇ္ဇာ စ စရဏဉ္စ, သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ, ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ, အပဟံကာရပ္ပဟာနဉ္စ မမံကာရပ္ပဟာနဉ္စ, သမ္မာတယာမော စ ယောနိသော စ မနသိကာရော, သမ္မာသတိ စ သမ္မာသမာဓိ စ, ပညာ စ နိဗ္ဗိဒါ စ, သမာပတ္တိ စ သဒ္ဒမ္မဿဝနဉ္စ, သောမနဿဉ္စ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ စ။

တတ္ထ သမထော စ ဝိဇ္ဇာ စ သတိ စ ဟိရီ စ အပဟံကာရပ္ပဟာနဉ္စ သမ္မာတယာမော စ သမ္မာသတိ စ ပညာ စ သမာပတ္တိ စ သောမနဿဉ္စ, ဣမေ ဓမ္မာ ဧကော ဒိသာ။ ဝိပဿနာ စ စရဏဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ဩတ္တပ္ပဉ္စ မမံကာရပ္ပဟာနဉ္စ ယောနိသော မနသိကာရော စ သမ္မာသမာဓိ စ နိဗ္ဗိဒါ စ သဒ္ဒမ္မဿဝနဉ္စ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ စ, အယံ ဒုတိယာ ဒိသာ။ ဣတိ ကုသလပက္ခေ စ အကုသလပက္ခေ စ နန္ဒိယာဝဋ္ဋဿ ပန နယဿ စတဿော ဒိသာ။

တာသု ယာနိ အကုသလပက္ခဿ ပဌမာနိ ပဒါနိ အကုသလာနိ ကုသလေဟိ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ, တာနိ ကုသလပက္ခေ ဒုတိယေဟိ ပဒေဟိ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ ရာဂဝိရာဂာ စေတောဝိမုတ္တိ ယာနိ အကုသလပက္ခဿ ဒုတိယာနိ အကုသလပဒါနိ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ, တာနိ ကုသလပက္ခဿ ပဌမေဟိ ပဒေဟိ ပဟာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေသံ ပဟာနာ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂာ ပညာဝိမုတ္တိ ပရိယောသာနံ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ နယာနံ ပဌမော နယော သီဟဝိက္ကီဠိတော နာမ။ အဋ္ဌ ပဒါနိ စတ္တာရိ စ ကုသလာနိ စတ္တာရိ စ အကုသလာနိ ဣမာနိ အဋ္ဌ ပဒါနိ မူလပဒါနိ, အတ္ထနယေန ဒုတိယော တိပုက္ခလော။ သော ဆဟိ ဓမ္မေဟိ နေတိ ကုသလမူလာနိ စ နေတိ အကုသလမူလာနိ စ, ဣတိ ဣမာနိ ဆ ပဒါနိ ပုရိမကာနိ စ အဋ္ဌ မူလပဒါနိ ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ပဒါနိ အဋ္ဌာရသန္နံ မူလပဒာနံ။ တတ္ထ ယော ပစ္ဆိမကော နယော နန္ဒိယာဝဋ္ဋော, သော စတူဟိ ဓမ္မေဟိ နေတိ။ အဝိဇ္ဇာယ စ တဏှာယ စ သမထေန စ ဝိပဿနာယ စ, ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ တီသု နယေသု နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။

တတ္ထ ယာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ, တတ္ထ သဗ္ဗံ ကုသလံ သမောသရတိ။ တေသဉ္စ နဝန္နံ မူလာနံ စတ္တာရိ ပဒါနိ သီဟဝိက္ကီဠိတနယေ တီဏိ တိပုက္ခလေ ဒွေ နန္ဒိယာဝဋ္ဋေ, ဣစ္စေတေ ကုသလဿ ပက္ခာ။ တတ္ထ ယာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ, တတ္ထ သဗ္ဗံ ကုသလံ ယုဇ္ဇတိ။ တတ္ထ သီဟဝိက္ကီဠိတေ နယေ စတ္တာရိ ပဒါနိ တီဏိ တိပုက္ခလေ ဒွေ နန္ဒိယာဝဋ္ဋေ ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။

တတ္ထ ယာနိ နန္ဒိယာဝဋ္ဋေ နယေ စတ္တာရိ ပဒါနိ, တတ္ထ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ သမောသရန္တိ။ ယထာ ကထံ, သမထော စ အလောဘော စ အဒေါသော စ အသုဘသညာ စ ဒုက္ခသညာ စ ဣမာနိ ကုသလပက္ခေ ပဉ္စ ပဒါနိ သမထံ ဘဇန္တိ။ ဝိပဿနာ စ အမောဟော စ အနိစ္စသညာ စ အနတ္တသညာ စ ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ ဝိပဿနံ ဘဇန္တိ။ ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ ကုသလာနိ ဒွီသု ပဒေသု ယောဇိတာနိ, တတ္ထ အကုသလပက္ခေ နဝန္နံ အကုသလမူလပဒာနံ ယာ စ တဏှာ ယော စ လောဘော ယော စ ဒေါသော ယာ စ သုဘသညာ ယာ စ သုခသညာ, ဣမာနိ ပဉ္စ ပဒါနိ တဏှံ ဘဇန္တိ ။ ယာ စ အဝိဇ္ဇာ ယော စ မောဟော ယာ စ နိစ္စသညာ ယာ စ အတ္တသညာ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ အဝိဇ္ဇံ ဘဇန္တိ။ တောနိ နဝ ပဒါနိ အကုသလာနိ သုသံခိတ္တာနိ။ ဣတိ တယော နယာ ဧကံ နယံ န ပဝိဋ္ဌာ။ ဧဝံ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ နန္ဒိယာဝဋ္ဋနယေ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။

ကထံ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ, တိပုက္ခလေ နယေ ယုဇ္ဇန္တိ? နဝန္နံ ပဒါနံ ကုသလာနံ, ဝိပဿနာ စ အမောဟော စ အနိစ္စသညာ စ အနတ္တသညာ စ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ; အမောဟော စ သမထော စ အလောဘော စ အသုဘသညာ စ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ; လောဘော စ ဒေါသော စ, ဧဝံ ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ တီသု ကုသလေသု ယောဇေတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ န

ဝန္နံ ပဒါနံ အကုသလာနံ တဏှာ စ လောဘော စ သုဘသညာ စ သုခသညာ စ, ဣမာနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ လောဘော အကုသလမူလံ; အဝိဇ္ဇာ စ မောဟော စ နိစ္စသညာ စ အတ္တသညာ စ အယံ မောဟော အယံ ဒေါသော, ယေ စ ဣမာနိ နဝ ပဒါနိ တီသု အကုသလေသု ယောဇိတာနိ။ ဧဝံ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ ကုသလမူလေသု စ ယောဇေတွာ တိပုက္ခလေန နယေန နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ။

ကထံ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ သီဟဝိက္ကီဠိတေ နယေ ယုဇ္ဇန္တိ? တဏှာ စ သုဘသညာ စ, အယံ ပဌမော ဝိပလ္လာသော။ လောဘော စ သုခသညာ စ, အယံ ဒုတိယော ဝိပလ္လာသော။ အဝိဇ္ဇာ စ နိစ္စသညာ စ, အယံ တတိယော ဝိပလ္လာသော။ မောဟော စ အတ္တသညာ စ, အယံ စတုတ္ထော ဝိပလ္လာသော။ ဣတိ နဝ ပဒါနိ အကုသလမူလာနိ စတူသု ပဒေသု ယောဇိတာနိ။ တတ္ထ နဝန္နံ မူလပဒါနံ ကုသလာနံ သမထော စ အသုဘသညာ စ, ဣဒံ ပဌမံ သတိပဋ္ဌာနံ။ အလောဘော စ ဒုက္ခသညာ စ, ဣဒံ ဒုတိယံ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဝိပဿနာ စ အနိစ္စသညာ စ, ဣဒံ တတိယံ သတိပဋ္ဌာနံ။ အမောဟော စ အနတ္တသညာ စ, ဣဒံ စတုတ္ထံ သတိပဋ္ဌာနံ။ ဣမာနိ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ သီဟဝိက္ကီဠိတနယံ အနုပဝိဋ္ဌာနိ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ နယာနံ ယာ ဘူမိ စ ယော ရာဂေ စ ယော ဒေါသော စ ဧကံ နယံ ပဝိသတိ။ ဧကဿ နယဿ အကုသလေ တ ဓမ္မေ ကုသလေ တ ဓမ္မေ ဝိညာတေ ပဋိပက္ခော အန္ဝေသိတဗ္ဗော, ပဋိပက္ခေ အန္ဝေသိတွာ သော နယော နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗော, တမှိ နယေ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ယထာ ဧကမှိ နယေ သဗ္ဗေ နယာ ပဝိဋ္ဌာ တထာ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာ။ ဧကမှိ စ နယေ အဋ္ဌာရသ မူလပဒါနိ ပဝိဋ္ဌာနိ, တမှိ ဓမ္မေ ဝိညာတေ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ဝိညာတာ ဟောန္တိ။ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ နယာနံ သီဟဝိက္ကီဠိတနယဿ စတ္တာရိ ဖလာနိ ပရိယောသာနံ။ ပဌမာယ ဒိသာယ ပဌမံ ဖလံ, ဒုတိယာယ ဒိသာယ ဒုတိယံ ဖလံ, တတိယာယ ဒိသာယ တတိယံ ဖလံ, စတုတ္ထာယ ဒိသာယ စတုတ္ထံ ဖလံ။ တိပုက္ခလဿ နယဿ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ ပရိယောသာနံ။ ပဌမာယ ဒိသာယ အပ္ပဏိဟိတံ, ဒုတိယာယ ဒိသာယ သုညတံ, တတိယာယ ဒိသာယ အနိမိတ္တံ။ နန္ဒိယာဝဋ္ဋဿ နယဿ ရာဂဝိရာဂာ စေတောဝိမုတ္တိ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂာ စ ပညာဝိမုတ္တိ ပရိယောသာနံ ။ ပဌမာယ ဒိသာယ ရာဂဝိရာဂာ စေတောဝိမုတ္တိ, ဒုတိယာယ ဒိသာယ အဝိဇ္ဇာဝိရာဂာ ပညာဝိမုတ္တိ။ ဣမေ တယော နယာ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ နယာနံ အဋ္ဌာရသန္နံ မူလပဒါနံ အာလောကနာ, အယံ ဝုစ္စတိ ဒိသာလောကနော [ဒိသာလောစနော (က.)] နယော။ အာလောကေတွာ ဇာနာတိ "အယံ ဓမ္မော ဣမံ ဓမ္မံ ဘဇတီ"တိ သမ္မာ ယောဇနာ။ ကုသလပက္ခော အကုသလပက္ခော စ အယံ နယော အင်္ကုသော နာမ။ ဣမေ ပဉ္စ နယာ။

တတ္ထိမာ ဥဒ္ဒါနကထာ

တဏှာ စ အဝိဇ္ဇာပိ စ၊ လောဘော ဒေါသော တထေဝ မောဟော စ။
စတ္တာရော စ ဝိပလ္လာသာ၊ ကိလေသဘူမီ နဝ ပဒါနိ။

ယေ စ သတိပဋ္ဌာနာ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ ကုသလမူလာ။
ဧတံ သဗ္ဗံ ကုသလံ၊ ဣန္ဒြိယဘူမီ နဝ ပဒါနိ။

သဗ္ဗကုသလံ နဝဟိ ပဒေဟိ ယုဇ္ဇတိ၊ နဝဟိ စေဝ အကုသလံ။
ဧတေ တေ မူလပဒါ၊ ဥဘတော အဋ္ဌာရသ ပဒါနိ။

တဏှာ စေဝ အဝိဇ္ဇာ စ၊ သမထော စ ဝိပဿနာ။
ယော နေတိ သဗ္ဗေသု ယောဂယုတ္တော၊ အယံ နယော နန္ဒိယာဝဋ္ဋော။

ယံ ကုသလမူလေဟိ၊ နယတိ ကုသလအကုသလမူလေဟိ။
ဘူတံ တထံ အဝိတထံ၊ တိပုက္ခလံ တံ နယံ အာဟု။

သော နေတိ ဝိပလ္လာသေဟိ၊ ကိလေသဣန္ဒြိယေဟိ စ။
ဓမ္မေ တံ နယံ ဝိနယမာဟု၊ သီဟဝိက္ကီဠိတံ နာမ။

ဝေယျာကရဏေ ဝုတ္တော၊ ကုသလတာဟိ အကုသလတာဟိ စ။

တယော အာလောကယတိ၊ အယံ နယော ဒိသာလောစနော နာမ။

ဩလောကေတွတ ဒိသာလောစနေန၊ ဥက္ခိပိယ ယံ သမာနေတိ။
သဗ္ဗေ ကုသလာကုသလေ၊ အယံ နယော အင်္ကုသော နာမ။

နယသမုဋ္ဌာနံ။

ပေဋကောပဒေသေ မဟာကစ္စာယနဿ ထေရဿ သုတ္တဝိဘင်္ဂဿ

[ဝေဘင်္ဂိဿ (ပီ. က.)] ဒသ္သနံ သမတ္တံ။

ယာနိ စတုက္ကာနိ အကုသလာနိ ကုသလာနိ စ သီဟဝိက္ကီဠိတေ နယေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, တိကာနိ ကုသလာနိ စ အကုသလာနိ စ တိပုက္ခလေ နယေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ, ဒုကာနိ ကုသလာနိ စ အကုသလာနိ စ နန္ဒိယာဝဋ္ဋေ နယေ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ ယေသု ဒွိသု ဓမ္မေသု [ဝိသုဒ္ဓိသု (က.)] ကုသလေသု သော အတ္တော တိကေသု ဝိဘဇ္ဇမာနဿ ဘဝဘူမိ, အထ စ သဗ္ဗော [ပုဗ္ဗော (က.)] စ အတ္တော တီဟိ ဗုဒ္ဓနေဟိ နိဒ္ဒိသတိ။ တတ္တကာနိ ဝုစ္စတိ။ ယော အတ္တော စတူဟိ ပဒေဟိ အဋ္ဌဝိသတိဘာဂေဟိ နတ္ထိဘူမိ နိဒ္ဒိသိတုံ, အဝစရန္တော စတူဟိ ပဒေဟိ နိဒ္ဒိသတိ။ ဣတိ ယံ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌဿ အဝိကောသနာ ဣဒံ ပမာဏံ။ ယထာ သဗ္ဗေ သမာဓယော တီသု သမာဓီသု ပရိယေသိတဗ္ဗာ, သဝိတက္ကသဝိစာရေ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တေ အဝိတက္ကအဝိစာရေ ဣဒံ ပမာဏံ, နတ္ထိ စတုတ္ထော သမာဓိ။ တထာ တိဿော ပညာ စိန္တာမယီ သုတမယီ ဘာဝနာမယီ သဗ္ဗာသု ပညာသု နိဒ္ဒိသတိ, နတ္ထိ စတုတ္ထီ ပညာ န စိန္တာမယီ န သုတမယီ န ဘာဝနာမယီ, ပညာ နာဿ အတ္ထိ ဣမေသံ ဓမ္မာနံ ယာ အဝိက္ခေပနာ, ဣဒံ ဝုစ္စတိ ပမာဏန္တိ။

ထေရဿ မဟာကစ္စာယနဿ ဇမ္ဗုဝနတသိနော ပေဋကောပဒေသော

သမတ္တော။

ပေဋကောပဒေသပကရဏံ နိဋ္ဌိတံ။